

**JULES VERNE**

**HÓDÍTÓ ROBUR**

**A VILÁG URA**

**FORDÍTOTTA**  
**BARTÓCZ ILONA ÉS HÁRSING LAJOS**

## TARTALOM

### HÓDÍTÓ ROBUR

#### ELSŐ FEJEZET

*melyben a tudós és a tudatlan világ egyként tanácstalan*

#### MÁSODIK FEJEZET

*melyben a Weldon Club tagjai vitatkoznak, de megegyezésre nem jutnak*

#### HARMADIK FEJEZET

*melyben új szereplőt ismerünk meg, de nem kell bemutatni, mert bemutatkozik ő maga*

#### NEGYESEDIK FEJEZET

*melyben a szerző Frycollin inassal kapcsolatban megpróbálja tisztára mosni a holdat*

#### ÖTÖDIK FEJEZET

*melyben ideiglenes fegyverszünetet köt a Weldon Club elnöke és titkára*

#### HATODIK FEJEZET

*melyet mérnökök, repülésszakértők és egyéb tudósok nyugodtan átugorhatnak*

#### HETEDIK FEJEZET

*melyben Uncle Prudent és Phil Evans ismét tiltakoznak az ellen, hogy meggyőzzék őket*

#### NYOLCADIK FEJEZET

*melyben Robur elhatározza, hogy fontos kérdésekre válaszol*

#### KILENCEDIK FEJEZET

*melyben az Albatros csaknem tízezer kilométeres, izgalmas utat tesz meg*

#### TIZEDIK FEJEZET

*melyből megtudjuk, hogyan és miért került Frycollin vontatókötélre*

#### TIZENEGYESEDIK FEJEZET

*melyben Uncle Prudent haragja a sebesség négyzetével egyenes arányban növekszik*

#### TIZENKETEDIK FEJEZET

*melyben Robur mérnök úgy tesz, mintha Monthyon-díjat akarna nyerni*

#### TIZENHARMADIK FEJEZET

*melyben Uncle Prudent és Phil Evans átkelnek az egész óceánon, és mégsem lesznek tengeribetegek*

#### TIZENNEGYEDIK FEJEZET

*melyben az Albatros megmutatja, hogy olyat is tud, amire rajta kívül más talán sohasem lesz képes*

#### TIZENÖTÖDIK FEJEZET

*melyben valóban feljegyzésre méltó események történnek*

#### TIZENHATODIK FEJEZET

*mely sajnálatosnak mondható kétségek között hagyja az olvasót*

#### TIZENHETEDIK FEJEZET

*melyben két hónappal vissza-, majd kilenc hónappal előreugrunk*

#### TIZENNYOLCADIK FEJEZET

*melyben az Albatros igaz históriája befejeződik anélkül, hogy véget érne*

## A VILÁG URA

### ELSŐ FEJEZET

*Mi történik a Kék-hegységben?*

### MÁSODIK FEJEZET

*Morgantonban*

### HARMADIK FEJEZET

*A Nagy Sasfészek*

### NEGYEDIK FEJEZET

*Az Automobil Klub versenye*

### ÖTÖDIK FEJEZET

*Új-Anglia partjai körül*

### HATODIK FEJEZET

*Az első levél*

### HETEDIK FEJEZET

*Harmadszorra*

### NYOLCADIK FEJEZET

*Mindenáron*

### KILENCEDIK FEJEZET

*A második levél*

### TIZEDIK FEJEZET

*Törvényen kívül*

### TIZENEGYEDIK FEJEZET

*Nyomozunk*

### TIZENKETTEDIK FEJEZET

*A Black Rock-öböl*

### TIZENHARMADIK FEJEZET

*A Rém fedélzetén*

### TIZENNEGYEDIK FEJEZET

*A Niagara*

### TIZENÖTÖDIK FEJEZET

*A Sasfészek*

### TIZENHATODIK FEJEZET

*Hódító Robur*

### TIZENHETEDIK FEJEZET

*A törvény nevében!*

### TIZENNYOLCADIK FEJEZET

*Az öreg Gradé az utolsó szó*

# **HÓDÍTÓ ROBUR**

## ELSŐ FEJEZET

### *melyben a tudós és a tudatlan világ egyként tanácstalan*

Durr!... Durr!... A két pisztolylövés csaknem egy időben csattant. Egy ötvenlépésnyire legelésző tehén golyót kapott a szügyébe. Pedig igazán semmi köze nem volt az ügghöz.

Sem egyik, sem másik ellenfelet nem érte találat.

Ki volt a két lövöldöző gentleman? Nem tudjuk, noha kétségkívül ez lett volna az alkalmas pillanat, hogy nevüket feljegyezzük az utókor számára. Mindössze annyit mondhatunk, hogy az idősebbik angol, a fiatalabbik amerikai volt. Ezzel szemben igazán könnyen meghatározhatjuk a helyet, ahol a békés kérődző lenyelte a fücsomót, mely életében az utolsó volt. A Niagara jobb partján történt, nem messze a függőhídtól, mely az amerikai partot összeköti a kanadaival, hárommérföldnyire a vízesésektől, lefelé.

Az angol úr az amerikai felé lépett.

- Továbbra is kitartok amellett, hogy igenis a *Rule Britannia* volt! - mondta.

- Nem, a *Yankee Doodle*! - vágta rá a másik.

A vita előről kezdődött volna, mikor az egyik szemtanú - nyilván az állatállomány védelmében - közbelépett:

- Mondjuk, hogy a *Rule Doodle* meg a *Yankee Britannia* volt, és gyérünk ebédelni!

Az Amerika és Nagy-Britannia himnusza közötti eme kompromisszum a felek általános megelégedésére szolgált. Az amerikaiak és angolok, miután felbaktattak a Niagara bal partján, a két vízesés között fekvő semleges területen a Goat-Island fogadóban asztalhoz telepedtek. A hagyományos sonka-tojás, az erősen fűszerezett salátákkal körített hideg marhasült, valamint a tea láttán, mely utóbbinak árja akár a híres vízeséssel is vetekedhetett volna, végképp háttérbe szorult a nemzeti himnuszok kérdése. Történetünk során többet aligha hallunk e hőseinkről.

Vajon az angol vagy az amerikai gentlemannek volt-e igaza? Nehéz volna megmondani. Csak annyi bizonyos: ez a vita megmutatta, hogy nemcsak az Új-, hanem az Óvilágban is micsoda szenvedélyeket kelt bizonyos megmagyarázhatatlan jelenség, mely körülbelül egy hónap óta megzavart minden józan elmét.

... *Os sublime dedit coelumque tueri*<sup>1</sup> - mondotta Ovidius az emberi nem legnagyobb dicsőségéről. Valóban, mióta ember jelent meg a földtekén, ily kitartóan még nem figyelte az égboltot.

Ugyanis éppen az előző éjszakán rezes hangú trombita harsogása töltötte be a levegőöveget Kanadának ama része fölött, mely az Ontario- és az Erie-tó között fekszik. Egyesek a *Yankee Doodle*-t, mások a *Rule Britannia*-t hallották. Ebből eredt aztán az angolszászok vitája, mely a Goat-Islandban elköltött ebéddel végződött. Valójában talán nem volt sem emez, sem amaz a himnusz. Azt azonban senki sem vitatta, hogy mégiscsak különös volt e hang, mely mintha egyenest az égből szállt volna a földre.

Esetleg valami mennyei harsonát emelt ajkához egy angyal avagy arkangyal? Vagy talán inkább jókedvű léghajósok fújtak e messze zengő hangszerbe, mellyel a hír istennője szokott nagy zenebonát kelteni?

---

<sup>1</sup> Fölfelé tekintő arcot adott, hogy lássa az eget (latin)

Nem! Az égbolton nem szállt át egyetlen léggömb, egyetlen léghajós sem. Valami rendkívüli jelenség zajlott le a magasabb régiókban, de senki sem tudta meghatározni e jelenség eredetét, jellegét. Ma Amerika fölött hallották, negyvennyolc órával később Európa, majd nyolc nappal később már Ázsia, a kínai birodalom fölött zengett a kürtszó. Ha nem az utolsó ítélet közeledtét jelezte, akkor hát mi volt az a harsonaszó, mely a titokzatos jelenség útját kísérte?

Innen eredt a földkerekség minden országában, királyságában és köztársaságában tapasztalható nyugtalanság, melyet jó lett volna lecsillapítani. Ha az ember furcsa és megmagyarázhatatlan zajokat hall a házában, ugye, igyekszik mielőbb kideríteni, mi okozza, és ha a kutatás eredménytelen marad, elhagyja a házat, hogy másik otthont keressen. Bizony, így van! Csakhogy példánkban az otthon a földgolyóbis. Nem hagyhatjuk el azzal, hogy a Holdban, a Marson, a Vénuszon, a Jupiteren vagy a Naprendszer más bolygóján majd jobb lesz. Ki kellett hát deríteni, mi történik nem a világűrben, hanem az atmoszféra bizonyos rétegeiben. A világűrben ugyanis, minthogy nincs levegő, nincs hang sem, s mivel hangot mégiscsak hallottak - azt a híres-nevezetes harsonaszót -, ez arra vall, hogy a jelenség a légrétegekben zajlik le, mely állandóan csökkenő sűrűséggel legfeljebb kétföldnyi vastagságban veszi körül a Földet.

Természetesen az újságok ezrei foglalkoztak a problémával, különböző formában tárgyalták, megvilágították vagy elködösítették, közöltek valóságos és hamis tényeket, megnyugtatták vagy megriasztották olvasóikat - aszerint, hogy mitől fogyott jobban az újság -, s végül is alaposan felizgatták a riadt tömegeket. A politika egyszerre senkit sem érdekelt, és ebből az emberiségnek semmi kára nem lett. De voltaképpen miről volt szó?

Megkérdezték a világ minden csillagvizsgáló intézetét. Vajon mire jók, ha még válaszolni sem tudnak? Ha a csillagászok, akik ezermilliárd mérföld távolságból tudják, hogy egy csillag páros vagy hármas csillag, képtelenek kideríteni a mindössze néhány kilométernyi magasságban lezajló kozmikus jelenség eredetét, akkor ők voltaképpen mire jók?

Így aztán bajos volna megmondani, hány meg hány messzelátó, távcső, szemüveg, monokli, katonai látcső meg hány pápaszem szegeződött az égboltra e szép nyári éjszakákon. De bizvást mondhatjuk, hogy százezrek figyelték az eget. Tíz-szer-hússzor annyian, mint ahány csillagot szabad szemmel megfigyelhettünk az égen. Még soha egyetlen napfogyatkozást sem bámultak meg így a földteke különböző pontjain egyszerre.

A csillagvizsgálók válaszoltak, de válaszuk nem volt kielégítő. Mindegyik elmondta véleményét, de a vélemények különbözők voltak. Ebből származott a szakértők április utolsó és május első heteiben fellángolt belháborúja.

A párizsi csillagvizsgáló roppant tartózkodónak bizonyult. Egyetlen szakosztálya sem nyilatkozott. A matematikai csillagászat szakértői még csak megfigyelésekre sem voltak hajlandók, a meridiánvonalakkal foglalkozó csoport semmi újat sem fedezett fel, a fizikusok semmit sem észleltek, a geodéták figyelmét semmi sem keltette fel, a meteorológusoknak semmi jelentenivalójuk nem volt, s végül a mérési szakosztály mit sem látott. De ezek az urak legalább őszintén beszéltek. Ugyanez az őszinteség nyilvánult meg a montsouris-i csillagvizsgáló és a Saint-Maur parki mágnességkutató állomás részéről is. Az igazmondás ugyanilyen tisztelete volt tapasztalható a párizsi Matematikai és Csillagászati Intézet köreiben is. A franciák valóban akkurátusan ragaszkodnak az igazsághoz.

A vidék kissé magabiztosabb volt. Alighanem a május 6-áról 7-ére virradó éjszaka történt, hogy mintegy húsz másodpercen át villamos eredetű fényt láttak az égbolton. A Pic du Midin este kilenc-tíz óra között észlelték a fényt. A Puy de Dôme-i meteorológiai állomás éjszaka egy és két óra között, a provence-i Mont Ventoux-ban kettő és három óra között, Nizzában

hajnali három-négy óra között látták felvillanni a fényt, s végül Semnoz-Alpes-ban - Annecy, a Bourget-i és a Genfi-tó között - éppen abban a pillanatban, mikor a hajnali derengés fehérteni kezdett a zeniten.

E megfigyeléseket nyilvánvalóan nem szabad minden további nélkül figyelmen kívül hagyni. Kétségtelen, hogy e fényjelenséget néhány órás időközzel sorra megfigyelték különböző állomások. Vagy a légkörön átfutó különböző fényforrások villanását látták, vagy ha egyazon fényforrásról volt szó, ez csaknem kétszáz kilométeres óránkénti sebességgel szelte át a levegőteget.

S vajon napközben észlelte-e valami rendkívülit az égbolton?

Egyetlenegyszer sem.

Vagy legalább hallották-e a harsonazengést a levegőtegből?

Nem, napkeltétől napnyugtáig nem zendült meg a kürt.

Az Egyesült Királyságban nagy volt a zavar. A megfigyelőállomások nem tudtak egyetértésre jutni. Greenwich nem értett egyet Oxforddal, noha egyik is, másik is állította, hogy „semmi sem történt”.

- Optikai csalódás<sup>2</sup> - hangoztatta az egyik.

- Akusztikai csalódás<sup>3</sup> - nyilatkozott a másik.

Ezen aztán elvitatkoztak. Abban mindenesetre egyetértettek, hogy valami csalódás.

A berlini és a bécsi megfigyelőállomás vitája már-már diplomáciai bonyodalmakra vezetett. Oroszország csillagvizsgáló intézete azonban - a pulkovói központ igazgatója közbeléptével - bebizonyította, hogy mindkettőnek igaza van: attól függ az egész, hogy az ember milyen szempontból akarja meghatározni az elméletben lehetetlen, a gyakorlatban viszont nagyon is elképzelhető jelenség természetét. Svájcban az Appenzell kantonbeli sautisi obszervatórium, a Szent Gotthárd-i, rigi, és gäbrisi, továbbá a Tiroli-Alpokban működő Sankt Bernard-i, julier-i, simploni, zürichi, somblicki megfigyelőállomások nagyon is érthető módon tartózkodóan kezelték a tényt, melyet soha senki sem tudott konstatálni.

Olaszországban azonban a Vezúvon berendezett meteorológiai állomások, a hajdani Casa Inglesében működő etnai központ, a Monte Cavó-i állomás tudósai minden habozás nélkül fogadták el a jelenség valóságos voltát, minthogy saját szemükkal győződhetek meg róla, egyszer napfénynél látták, mikor is gomolygó párának tűnt, egyszer pedig éjszaka, mikor futó csillagnak látszott. De hogy valójában mi volt, arról ők sem tudtak semmit.

A tudományos világ emberei az igazat megvallva már kezdtek belefáradni e rejtélybe, mely továbbra is szenvedélyes érdeklődést, mi több, rémületet keltett az egyszerű és tudatlan emberekben. A csillagászok és a meteorológusok nem is törődtek volna tovább a rejtélyes jelenséggel, ha a május 26-áról 27-ére virradó éjszaka a norvégiai kantokeinói, majd a Spitzbergákon működő isfjordi csillagvizsgáló intézet nem adott volna teljesen egybehangzó jelentést. A norvégok és a svédek megfigyelése szerint ugyanis északi fénytől övezve hatalmas madár, valóságos égi szörny jelent meg az égbolton. Formáját ugyan nem tudták közelebbről meghatározni, az azonban bizonyos, hogy apró testecskeket lövellt magából, melyek, mint megannyi bomba, robbantak. A norvég és a svéd állomás megfigyelésének helyességét

---

<sup>2</sup> Vélt fénybenyomás

<sup>3</sup> Vélt hangbenyomás

Európában senki egy pillanatig sem vonta kétségbe, inkább az volt a meglepő, hogy a svédek és a norvégok valamiben is egyetértettek.<sup>4</sup>

A dél-amerikai államok megfigyelőállomásai Brazíliától Peruig és La Plataig, valamint az ausztráliai csillagvizsgálók Sydneyben, Adelaide-ben és Melbourne-ben egyaránt csak nevettek ezen az állítólagos észleleten. Márpedig az ausztrál nevetés nagyon ragadós.

Röviden: egyetlen meteorológiai állomás vezetője vette komolyan az ügyet, mit sem törődve azzal, hogy állásfoglalása gúny tárgyává válhatik. Egy kínai, mégpedig a Zi Ka-vej-i megfigyelőállomás igazgatója volt ez a tudós. A vezetése alatt dolgozó állomás hatalmas síkság közepén, a tengertől jó tízmérföldnyire épült, s tiszta időben tornyaiból szinte a végtelenséget is beláthatták.

- Lehetséges - jelentette ki az igazgató -, hogy a szóban forgó tárgy egész egyszerűen holmi légi alkalmatosság, valami repülő szerkezet.

Remek tréfa!

Ha az ellentmondások ily hevesek voltak az Óvilágban, elképzelhetjük, milyenek lehettek az Újvilágnak ama területén, amelynek legnagyobb részét az Egyesült Államok foglalja el.

Mint tudjuk, a jenki sohasem próbál ki egyszerre több utat. Habozás nélkül választ, mégpedig rendszerint azt az utat, amelyik egyenest vezet a célhoz. Így aztán az amerikai államszövetség megfigyelői alaposan megmondták egymásnak a magukét. Nem vágták ugyan egymás fejéhez a távcsöveiket, de csak azért nem, mert hirtelenében nem tudták volna másikkal pótolni akkor, mikor arra a legnagyobb szükség lehetett.

Ebben az oly sokat vitatott kérdésben a New Jersey-i Washington és az Illinois állambeli Cambridge megfigyelői szöges ellentétben álltak a connecticuti Dartmouth College és a michigani Ann Arbor tudósaival. Nem a megfigyelés tárgyának jellegéről, hanem a megfigyelés pontos idejéről vitatkoztak, ugyanis valamennyien azt állították, hogy ugyanazon az éjszakán, ugyanabban az órában, ugyanabban a percben, sőt ugyanabban a másodpercben látták, márpedig a titokzatos gépezet mozgási pályája nem sokkal a láthatár fölött húzódott. Pedig Connecticuttól Michigánig, Illinoistól New Jerseyig oly nagy a távolság, hogy az egy időben történő megfigyelés a teljes képtelenséggel volt határos. A New York állambeli Albanyben Dudley, valamint a West Point-i katonai akadémia tudósai cáfolták kollégáikat, s feljegyzéseikre hivatkoztak, melyben pontosan lerögzítették a megfigyelt test feltűnésének és eltűnésének idejét.

Később azonban kiderült, hogy tévedtek a megfigyelt tárgyat illetően, hogy ezek a tudósok mindössze meteort láttak, mely a levegőég középső rétegeit szelte át.

Ez a meteor pedig semmiképpen sem lehetett azonos a sokat vitatott tárggyal. És egyébként is: ugyan miként trombitálhatna egy meteor?

Ami a trombitaszót illeti, erőteljes zengését hiába is próbálták a hallucinációk közé sorolni. Az emberi fül ez esetben éppen olyan jól működött, mint a szem: biztos volt a hallás, biztos a látás is. A május 12-éről 13-ára virradó - egyébként meglehetősen borús - éjszakán a sheffieldi Yale College természettudományi karán dolgozó megfigyelőknek sikerült feljegyezniük egy

---

<sup>4</sup> Verne idejében e két északi állam ún. perszonáluniót alkotott a svéd király fennhatósága alatt. A célzás a svéd és a norvég országgyűlés állandó alkotmányjogi nézeteltéréseire utal. A perszonáluniót 1905-ben bontották fel



négynegyedes ütemű, D-dúrban hangzó zenei mondat néhány töredékét, mely hangról hangra egyezett a *Chant du Départ*<sup>5</sup> refrénjének dallamával.

- Rendben van - mondták erre a tréfás kedélyűek -, egy francia katonazenekar játszik a felsőbb régiókban.

- Csakhogy tréfával nem lehet mindent elintézni - jegyezte meg a bostoni csillagvizsgáló, melyet az Atlantic Iron Works Society<sup>6</sup> alapított, s melynek állásfoglalása a csillagászati és meteorológiai kérdésekben kezdett perdöntővé válni a tudományos világ szemében.

Ekkor nyilatkozott a cincinnati csillagvizsgáló intézet, melyet 1870-ben létesítettek a Lookout-hegyen, hála Mr. Kilgor bőkezűségének, s mely máris közismert volt a páros csillagokra vonatkozóan végzett mikrometrikus számításairól. Az intézet igazgatója a legnagyobb jóhiszeműséggel kijelentette, hogy a levegőég különböző pontjain aránylag rövid időközökben valóban mutatkozott valami, valami mozgó tárgy, melynek azonban sem jellegéről, sem méreteiről, sem mozgássebességéről, sem mozgáspályájáról semmit sem lehetett biztonsággal megállapítani.

Ekkor történt, hogy a hatalmas olvasótábornak örvendő New York Herald című napilap egy magát megnevezni nem akaró olvasója a következő közleményt küldte a szerkesztőségbe:

Még él az emlékezetünkben, hogy a ragginahrai bégum két örököse, a francia Sarrasin doktor és a német Schultze mérnök között milyen heves vita tört ki. Tudjuk azt is, hogy a francia doktor Francevilleben, a német mérnök pedig Stahlstadtban lakik, s hogy mindkét város az egyesült államokbeli Oregon déli részében fekszik.

Azt sem felejtették el, hogy Schultze mérnök egy iszonyatos erejű bombát lőtt ki a francia városra azzal a céllal, hogy azt egy pillanat alatt a föld színével egyenlővé tegye.

Még kevésbé szabad elfelejtenünk, hogy a bomba, melynek kezdősebességét - vagyis az ágyú óriási torkából való kilövési sebességét - a német mérnök hibásan számította ki, s így a bomba az eddig ismert lövedékek átlagsebességénél, vagyis az óránkénti 150 mérföldnél tizenhatszorta gyorsabban repült, nem zuhant le a Földre, hanem Föld körüli pályára tért, és mint bolygó kering mindörökké.

Vajon ez a bolygóként keringő lövedék, melynek létezése tagadhatatlan, miért ne lehetne azonos az égbolton feltűnt titokzatos valamivel?

Roppant leleményes ember lehetett a New York Herald előfizetője. No de a kürtszó? Herr Schultze nem épített a lövedékébe kürtöt!

A névtelen előfizető magyarázata tehát nem magyarázott meg semmit, vajmi keveset ért a megfigyelők minden megfigyelése.

Maradt volna tehát a Zi Ka-vej-i megfigyelőállomás igazgatójának feltevése. No de mit számít egy kínai véleménye?!...

Egy pillanatra se higgyük azt, hogy az Ó- és az Újvilág népei beleuntak a találgatásokba. Nem, a vita folyt tovább, de egyetértésre nem jutottak. Pedig volt némi nyugalmi időszak. Eltelt ugyanis néhány hét anélkül, hogy az égbolton meteor vagy bármi egyéb feltűnt volna, és a levegőégből sem hallottak harsonaszót. Vajon a meteor vagy rakétalövedék lezuhant valahol a

---

<sup>5</sup> (Ejtsd: Sandü dépar) A nagy francia forradalom egyik legnépszerűbb hazafias dala

<sup>6</sup> Atlanti Vasipari Társulat

földkerekség olyan pontján, ahol alig bukkanhatnak a nyomára - például a tengerbe? Esetleg az Atlanti-óceán, a Csendes-óceán vagy talán az Indiai-óceán mélyén hever? Ki tudná ezt megmondani?

Csakhoggy június 2-a és 9-e között újabb események olyan sorozata következett, melyet lehetetlenség volt pusztán valamely kozmikus jelenséggel magyarázni.

Nyolc nap leforgása alatt a hamburgiak a Szent Mihály-torony csúcsán, a törökök a Hagia Sophia legmagasabb minaretjén, a roueniak a város katedrálisának érc tornyán, a strasbourgiak a Münster-székesegyház legmagasabb pontján, az amerikaiak a Hudson torkolata előtt álló Szabadság-szobor tetején és a bostoni Washington- emlékmű csúcsán, a kínaiak az Ötszáz Szellem templomának ormán, Kantonban, a hinduk a Tanjur-templom piramisának tizenhatodik emeletén, az olaszok a római Szent Péter-bazilika keresztjén, az angolok a londoni Szent Pál-székesegyház keresztjén, az egyiptomiak a gizehi nagypiramis csúcsán, a párizsiak az 1889. évi világkiállításra épült háromszáz méteres vastorony villámhárítóján pillantottak meg egy zászlót, mely ezeken az ugyancsak nehezen megközelíthető pontokon lobogott.

Fekete szövetből készült ez a zászló, rajta csillagok, közepén arannyal hímzett nap.

## MÁSODIK FEJEZET

*melyben a Weldon Club tagjai vitatkoznak, de megegyezésre nem jutnak*

- És az első, aki az ellenkezőjét mondja...
- Ez már sok! De még mennyire mondjuk, ha itt lesz az ideje!
- Akárhogy fenyegetőznek is...
- Vigyázzon, mit beszél, Bat Fyn!
- De maga is, Uncle Prudent!
- Állítom, hogy a légsavar csak hátul lehet!
- Mi is azt mondjuk! Mi is! - vágta rá ötven hang kórusban.
- Nem! Elöl a helye! - kiáltotta Phil Evans.
- Elöl! - visszhangozta ötven másik hang éppolyan harsogó kórusban, mint az előbbi.
- Sohasem osztjuk ezt a nézetet!
- Soha! Soha!
- Akkor minek vitatkozunk?
- Ez nem vita! Ez megbeszélés!

Ezt bizony nehezen hitte volna az, aki hallja a nagy üléstermet negyedórája betöltő heves szócsatát, a szemrehányásokat, a szitkokat.

A terem a Weldon Club kétségtelenül legnagyobb terme volt, s a klub valamennyi klub között a leghíresebb; épülete az Egyesült Államok Pennsylvania nevű államának fővárosában, Philadelphiában, a Walnut Streeten állt. Az előző napon egy gázlámpa-gyújtogatói poszt betöltése miatt tüntetések, zajos tömeggyűlések voltak a városban, s közben verekedésre is sor került. Az előző napi hév még nem csitult le, s talán ez okozta azt az izgatott türelmetlenséget, mely a Weldon Club tagjainak viselkedését jellemezte. Pedig csak a „ballonisták” közönséges összejöveteléről volt szó, melyen a léggömbök irányíthatóságának ekkor még izgalmas problémája volt a vita tárgya.

S mindez az Egyesült Államok egy olyan városában történt, mely a gyors fejlődésben maga mögött hagyta New Yorkot, Chicagót, Cincinnati, San Franciscót, holott nem kikötőváros, nem is szén- vagy olajközpont, nem ipari település középpontja, nem is vasúti csomópontnál épült, mégis nagyobb, mint Berlin, Manchester, Edinburgh, Liverpool, Bécs, Pétervár vagy Dublin; egy olyan városban, melynek egyetlen parkjába beleférne Anglia fővárosának mind a hét parkja, olyan városban, mely ekkor 1 200 000 lakost számlált, s London, Párizs és New York után a világ legnagyobb városa volt.

Philadelphia úgyszólván csaknem márványból épült, márványból építették nagy, méltóság-teljes lakóházait s középületeit, melyeknek nincs párja a világon. Az Újvilág legjelentősebb egyeteme, a Girard Egyetem is Philadelphiában van. A földkerekség legszélesebb vashídja a Schuylkill River fölött ível, természetesen Philadelphiában. A szabadkőművesek legszebb temploma ugyancsak Philadelphiában épült. S végül a léghajózás szakértőinek legnagyobb klubja ugyancsak Philadelphiában alakult. S akinek június 12-én kedve támadt ellátogatni a klubba, megállapíthatta, hogy érdemes volt idefáradni.

A hatalmas teremben mindenki mozgolódott, jött-ment, hadonászott, beszélt, vitázott; veszedett vagy száz léghajózási szakértő, a titkár és a pénztáros által támogatott elnök legmagasabb irányítása mellett - és valamennyi kalappal a fején. Korántsem voltak hivatásos szakemberek. Nem, ami az aerostatikát<sup>7</sup> illeti, valamennyien egyszerű amatőrök voltak, de dühödt amatőrök, s roppant ellenséges érzelmeket tápláltak mindazok iránt, akik a léghajóval szemben nagyobb jövőt jósoltak „a levegőnél nehezebb” alkalmatosságoknak, a repülő gépezeteknek vagy bármi hasonlónak. Elképzelhető, hogy ezek a derék emberek valamikor majd rájönnek, miként lehet irányítani a ballont; az elnöküknek most mindenesetre éppen elég baja volt azzal, hogy őket irányítsa.

Az elnök nem volt más, mint a Philadelphiában közismert, híres Uncle Prudent - Prudent a vezetékneve volt, ami meg az Uncle megjelölést illeti, nincs ezen semmi meglepő, Amerikában nem kell sem unokahúg, sem unokaöcs ahhoz, hogy az embert Uncle-nak, nagybácsinak szólítsák. Amerikában úgy osztogatják az „Uncle” megszólítást, mint ahogy a világ más tájain apónak, apámnak, öregapámnak szólítanak olyan idősebb embert, aki soha senkinek sem volt az apja.

Uncle Prudent jelentős személyiség volt, s noha családneve „óvatost” jelent, merészségéről volt híres. Nagyon gazdag volt, ami még az Egyesült Államokban sem árt. Hogyisne lett volna gazdag, mikor a Niagara-részvények egy hatalmas kötege az övé volt? Ekkoriban alakult ugyanis Buffalóban egy részvénytársaság a vízesések hasznosítására. A részvénytársaság kítűnő üzletnek bizonyult. A másodpercenként lezuhogó hétezer-ötszáz köbméter víz hétmillió lóerőt termelt. Ez a roppant energiamennyiség, melyet ötszáz kilométeres körzetben különböző üzemek között osztottak szét, évi ezerötszázmillió hasznót hozott, melynek egy része a részvénytársaság kasszájába, onnan meg elsősorban Uncle Prudent zsebébe vándorolt. Uncle Prudent agglegény volt, egyszerűen élt, nem tartott személyzetet, csak egy Frycollin nevű inast, aki nem volt méltó arra, hogy ilyen vakmerő gazdát szolgáljon. Vannak az életben efféle visszasságok.

Hogy Uncle Prudentnak voltak barátai, ez természetes, hiszen gazdag volt; de klubelnök lévén, voltak ellenségei is, többek között azok, akik irigyelték tőle e tisztséget. A legádázabbak között kell említenünk a Weldon Club titkárát.

Phil Evans volt ez a titkár, jómaga is nagyon gazdag, övé volt a Walton Watch Company nevű nagy óragyár, mely naponként ötszáz, a legjobb svájci gyártmányokkal vetekedő órát állított elő. Phil Evanst tehát a világ, sőt mi több, az Egyesült Államok egyik legszerencsésebb emberének mondhatták volna, ha nincs Uncle Prudent. Ő is, mint ellenfele, negyvenöt éves volt, vasegészségű, vitathatatlanul roppant bátor ember, és akár a másik, ő sem nagyon igyekezett az agglegénység biztos előnyeit elcserélni a házasság vitatható előnyeivel. Mintha csak azért születtek volna, hogy megértsék egymást, de másként fordult a dolog. Ráadásul mindkettő roppant erőszakos természetű volt, viszont míg Uncle Prudent szabad folyást engedett a haragjának, Phil Evans rendszerint magába fojtotta.

Min múltott, hogy nem Phil Evans lett a klub elnöke? A szavazatok egyik felét Uncle Prudent, másik felét meg ő kapta. Egymás után hússzor szavaztak, mind a hússzor mindketten egyforma számú szavazatot kaptak. Képtelen helyzet, mely tarthatott volna még akkor is, mikor a két elnökjelölt már eltávozott az élők sorából.

---

<sup>7</sup> A gázok egyensúlyi viszonyainak törvényszerűségeit vizsgáló tudományág

Az egyik klubtag ekkor javaslatot tett a szavazatok megosztására. Jem Cip, a Weldon Club pénztárosa állt elő a javaslattal. Jem Cip meggyőződéses vegetáriánus volt, afféle növényevő, aki megvetett minden állati eredetű táplálékot, minden erjesztett italt; afféle félig brahman, félig muzulmán, az ártalmatlan bolondoknak ezt a szektáját fémjelző Niewmanok, Pitmanok, Wardok, Davyk versenytársa.

Jem Cip javaslatát támogatta a klub egy másik tagja is, William T. Forbes, egy nagy gyár igazgatója, akinek üzemében glukózét állítottak elő kénsavval kezelt rongyból - ami egyúttal lehetővé teszi, hogy ócska lepedőkből cukrot gyártsanak. Higgadt úr volt ez a William T. Forbes, egyébként két aranyos vénlány atyja. Miss Dorothy és Miss Martha - becézve Doll és Mat - voltak a legjobb philadelphiai társaság hangadói.

Így történt, hogy elfogadták Jem Cip javaslatát, melyet William T. Forbes és még néhányan mások támogattak, úgy döntöttek, hogy a „felezőpontos” módszerrel választanak elnököt.

Az igazat megvallva, okos volna ezt a módszert alkalmazni minden olyan esetben, mikor az elsőbbségre leginkább méltót kell kiválasztani: és a legjózanabb amerikaiaknak már nem-egyszer megfordult a fejében, hogy ily módon kellene megválasztani az Amerikai Egyesült Államok elnökét is.

Fogtak hát két egyforma, fehér deszkalapot, s mindegyiknek a közepén húztak egy vízszintes fekete vonalat. A két fekete vonal hossza matematikai pontossággal egyforma volt, olyan gonddal vonták meg, mintha egy háromszögelés során az első háromszög alapjáról lett volna szó. Miután ez megtörtént, a két deszkalapot felállították az üres terem közepén, a két jelölt magához vett egy-egy vékony tűt, és megindultak egyszerre ki-ki a saját táblája felé. Amelyikük a vonal felezőpontjához legközelebb szúrja be a tűjét, az lesz a Weldon Club elnöke.

Talán mondanunk sem kell, hogy a tűt minden tapogatózás, minden habozás nélkül, egyetlen kézmozdulattal kell a táblába szúrni, a versenyzőket csak a biztos szemmérték segítheti. De ha valakinek a szeme jó - mint a közmondás tartja -, akkor már nagy baj nem lehet.

Uncle Prudent és Phil Evans egyszerre vágta be a tűt a deszkalapba. Aztán lemérték, hogy a vetélytársak közül melyiknek a tűje került a vonal felezőpontjához a legközelebb.

- Csodák csodája! - a klubtársak, akik a mérést végrehajtották, mindössze ennyit tudtak mondani, mert mind a két tű egyformán közel volt a felezőponthoz. Ha nem is találták el matematikai pontossággal a vonal közepét, a parányi eltérés szabad szemmel egyformának tűnt. Elképzelhetjük, ezek után mily tanácstalanok voltak a gyűlés résztvevői.

Még szerencse, hogy Truk Milnor, az egyik klubtárs kijelentette, hogy a mérést meg kell ismételni egy olyan vonalzóval, melyet Perreaux mikrométeres készülékével jelöltek be, s amelyen a milliméterek is ezerötszáz részre vannak osztva. E gyémántéllal bejelölt hossz-mértékkel mérték le, hogy melyik tű milyen távolságra van a vonal felezőpontjától, majd mikroszkóppal leolvasták az eredményt, mely a következőképpen alakult:

Uncle Prudent tűje a felezőponttól hat ezerötszázad milliméternyire, Phil Evansé pedig kilenc ezerötszázad milliméternyire fűrődött a deszkába.

Így történt, hogy Phil Evans csak titkár lett a Weldon Clubban, mely Uncle Prudentet elnökévé választotta.

A milliméter ezerötszázad részének mindössze háromszorosa, egy jöttányival sem több okozta azt, hogy Phil Evans néma, de annál engesztelhetetlenebb gyűlöletet táplált Uncle Prudent irányában.

Akkoriban már némi előrehaladás történt az irányítható léggömbök kérdésének megoldása felé, hiszen a XIX. század utolsó negyedében végzett kísérletek eredményeit vehették alapul.

A hajócsavarral felszerelt ballonkosár, melyet 1852-ben Henry Giffard, 1872-ben Dupuy de Lome, 1883-ban a Tissandier fivérek, 1884-ben pedig Krebs és Renard kapitány akasztott szív alakú léggömbjéhez, már bizonyos figyelmen kívül nem hagyható eredményekkel járt. Noha a légsavarral hajtott alkalmatosságok a náluk nehezebb közegben lavírozni tudtak a szél irányában, sőt enyhe széllel szemben vissza tudtak térni kiindulópontjukra - s így valójában irányíthatóak voltak -, csak rendkívül kedvező körülmények között váltak be. Hatalmas, zárt, fedett csarnokokban pompásan lavíroztak! Nyugodt légköri viszonyok mellett egészen jól. Enyhe, másodpercenként öt-hat méter sebességű szélnél is még csak-csak! De gyakorlati eredményt voltaképpen nem lehetett velük elérni, mert ha kissé erősebb szél fújt - másodpercenként nyolc méter -, a léghajó szél ellen úgyszólván meg sem tudott moccanni, ha pedig még fokozottabb volt a szélerő - másodpercenként húsz-harminc méter -, a ballon hátrafelé szállt. A másodpercenként húsz-harminc méter sebességű viharos szél meg mint a pihét ragadta volna el; ha meg orkánba került, melynek másodpercenkénti sebessége negyvenöt méter, alighanem cafatokra szakad; ha pedig másodpercenként százméteres sebességgel száguldó ciklon kapja el, aligha találták volna meg egy darabkáját is.

Így tehát Krebs és Renard kapitány nagy port felvert kísérletei után sem változott sokat a helyzet, mert noha az irányítható léggömbök most már gyorsabban haladtak, továbbra is elragadta őket a szél, még akkor is, ha enyhe volt. Éppen ezért a léghajózás e módszerének mindeddig vajmi kevés gyakorlati hasznát vették.

Noha a léghajók irányíthatóságának kérdése, vagyis az a kérdés, hogy milyen módszerek segítségével adhatnak a léghajóknak saját sebességet, még korántsem oldódott meg, a hajtóerő problémájának megoldásában messze előbbre jártak. Henry Giffard gőzgépét vagy a Dupuy de Lome alkalmazta izomerőt lassanként az elektromosság erejével helyettesítették. A Tissandier fivérek akkumulátorként működő káliumbikromát-elemek segítségével négyméteres másodpercenkénti sebességet tudtak elérni. Krebs és Renard kapitány tizenkét lóerőt fejlesztő elektromos dinamógépeivel hat és fél méteres átlagsebességet ért el.

A hajtóerő-kutatásban ekkor a mérnökök és a villamossági szakértők egyaránt arra törekedtek, hogy közelebb jussanak annak az eszményi motorfajtának a megvalósításához, melyet „óratokba zárt lóerő”-nek nevezhetnek majd.

Így a galvánelemek jelentősége - melyeknek titkát Krebs és Renard kapitány mindvégig a magukénak tartották meg - lassanként elhalványult, s a léghajósok olyan motorokat használhattak, melyeknek könnyűsége s hajtóereje egyidejűleg nőtt.

A léghajózás ama barátainak, akik szentül hittek az irányítható léggömb használhatóságában, volt tehát miben reménykedniük. Pedig hány meg hány józan elme kételkedett! Ez utóbbiak azzal érveltek, hogy bármely kiálló rész legyen is a léghajón, a szél erejének - minthogy a léghajót minden oldalról levegő veszi körül - ez is támadási pontul szolgálhat. Ilyen körülmények között a léghajó, bármily nagy erejű legyen is hajtószerkezete, bajosan küzdhet meg akár csak közepes erejű széllel is.

Ez volt a megoldatlan kérdés, de az irányítható léggömb hívei azt remélték, hogy nagyméretű ballonok alkalmazásával a probléma magától megoldódik.

A szakértők egymással versenyezve próbáltak minél nagyobb hajtóerővel bíró s minél könnyebb motorokat szerkeszteni; s a versengésben az amerikaiak közelítették meg leginkább az óhajtott célt. Egy újfajta elektromos dinamógépet vásároltak egy addig ismeretlen nevű feltalálótól, egy bostoni vegyészről. Az elektromos dinamó olyan akkumulátorral működött,

melynek összetételét egyelőre titokban tartották. A nagy gonddal végzett számítások, a lehető legnagyobb pontossággal készített grafikonok azt mutatták, hogy e készülékkel, mely megfelelő méretű légsavart hoz működésbe, tizenhatszáz-húsz méteres másodpercenkénti sebesség is elérhető.

Ez aztán bámulatos lenne!

- S ráadásul nem is drága! - tette hozzá Uncle Prudent, mikor a formájában és tartalmában megfelelő elismervény ellenében átnyújtotta a feltalálónak a találmányáért járó százezer dollár utolsó köteget.

A Weldon Club azonnal munkához látott. Mikor gyakorlati haszonnal kecsegtető kísérletről van szó, az amerikai pénztárca szívesen kinyílik. Özönlött a tőke, még csak részvénytársaság alapítására sem volt szükség. Az első felhívásra háromszázezer dollár, vagyis másfélmillió frank folyt be a klub pénztárába. A munkálatok az Egyesült Államok leghíresebb léghajósának, Harry W. Tindernak az irányítása alatt kezdődtek meg, aki sok felszállása közül hárommal tette nevét halhatatlanná: az egyik felszállása során tizenkétezer méter magasra emelkedett, magasabbra, mint Gay-Lussac, Coxwell, Sivel, Croce-Spinelli, Tissandier vagy Glaisher; második híres felszállása az volt, mikor átrepülte egész Amerikát New Yorktól San Franciscóig, s így több száz mérfölddel hosszabb utat tett meg, mint Nadar, Godard és még sokan mások, nem is beszélve John Wise-ről, aki ezerszázötven mérföldön<sup>8</sup> át repült Saint Louis-tól Jefferson tartományig; s végül emlékezetes maradt harmadik fölszállása, melynek végén ezerötven lábnyi<sup>9</sup> magasból zuhant le, s mindössze jobb csuklója ficamodott ki, míg a kevésbé szerencsés Pilâtre de Rozier - noha csak hétszáz láb magasból zuhant - szörnyethalt.

Nyugodtan megállapíthatjuk, hogy történetünk kezdetekor a Weldon Club már nagy lendülettel dolgozott. A philadelphiai Turner Művekben már elkészült egy hatalmas léghajó, ellenállóképességét is megvizsgálták, kipróbálták, a szilárdsági próbákat is végrehajtották már, ideértve az erős légnyomással szembeni ellenállóképességét. A ballon valóban rászolgált a légi óriás névre.

Mert mekkora is volt Nadar *Géant*-ja? Hatezer köbméter. És John Wise léghajója? Húszezer köbméter. És Giffard-nak az 1878. évi vilákiállításán ismertté vált léggömbje? Huszonötezer köbméter, tizenhatszáz méteres átmérővel. Ha e három ballont összehasonlítjuk a Weldon Club óriásával - ezzel a negyvenezer köbméteres léghajóval -, megértjük, hogy Uncle Prudent és barátai joggal büszkélkedtek az eredménnyel.

A léghajót nem arra szánták, hogy magasabb régiókat járjon be, nem Excelsiorra<sup>10</sup> keresztelték, mert ez az amerikaiak felfogása szerint hivalkodó elnevezés. Nem, *Go ahead* lett a léghajó neve. Ez azt jelenti: *Rajta*, s most már csak az volt hátra, hogy a légi óriás meg is feleljen nevének, s engedelmessé váljon vezetője akaratának. A Weldon Club által vásárolt szabadalomnak megfelelően tervezett elektromos dinamó ekkor már csaknem teljesen elkészült. Az érdekeltek úgy számították, hogy hat héten belül a *Rajta* megkezdheti útját a levegőben át.

Tudjuk azonban, hogy még nem sikerült minden technikai nehézséget megoldani. Sok ülésen át vitatkoztak, nem a légsavar méretéről vagy formájáról, hanem arról, hogy a léghajó hátsó részére szereljük-e, mint a Tissandier fivérek, vagy az elejére, mint Krebs és Renard kapitány.

---

<sup>8</sup> 1 angol szárazföldi mérföld kb. 1600 m

<sup>9</sup> 1 láb kb. 30,48 cm

<sup>10</sup> Latin szó, jelentése: magasabbra!

Felesleges is mondanunk, hogy a két elgondolás hívei még ökölre is mentek a viták során. Az *előre* pártiak ugyanannyian voltak, mint a *hátra* hívei. Uncle Prudent, akinek állásfoglalása eldöntötte volna a vitát, alighanem Buridan professzor leckéin nevelődött, mert ez esetben nem volt hajlandó nyilatkozni.

Miután egyetértésre nem jutottak, a légsavart nem szerelhették fel. Még jó ideig eltarthatott volna ez a helyzet, ha ugyan a kormány bele nem avatkozik. Csakhogy az Egyesült Államokban, mint tudjuk, az állam nem szívesen avatkozik magánügyekbe, nem keveredik olyasmibe, ami nem rá tartozik. Milyen igaza van!

Így álltak az ügyek azon a bizonyos június 13-i ülésen, mely úgy látszott, csak nem akar véget érni, vagy ha igen, hát a legnagyobb felfordulással - a részvevők először csak szitkozódtak, a szitkok után dolgozni kezdtek az öklök, az öklök után a botok, de este fél kilenckor bizonyos okból más irányba fordultak az események.

A Weldon Club ajtónállója kimérten, nyugodtan, ahogy egy rendőr lépdelne viharos népgyűlés részvevői között, az elnöki asztal felé közeledett, majd átnyújtott az elnöknek egy névjegyet. Azután várta, miként rendelkezik Uncle Prudent.

Uncle Prudent megszólaltatta a gőztrombitát, mely elnöki csengőül szolgált, de most itt még a Kreml harangja is gyöngének bizonyult volna... A zenebona még hangosabb lett. Az elnök ekkor levette kalapját, s minthogy e „végső eszközhöz” folyamodott, a terem menten elcsendesült.

- Bejelentést szeretnék tenni - szólalt meg Uncle Prudent, miután jócskán szippantott elmaradhatatlan tubákosszelencéjéből.

- Halljuk! Halljuk! - harsogták kilencvenkilencen, ezúttal tökéletes egyetértésben.

- Kedves barátaim, egy ismeretlen kéri, hogy beléphessen az ülésterembe.

- Soha! - hangzott kórusban a válasz.

- Úgy látom, be akarja nekünk bizonyítani - folytatta Uncle Prudent -, hogy képtelen utópiában hisz az, aki hisz a léghajó irányítható voltában.

Általános felhördülés fogadta e szavakat.

- Lássuk! Jöjjön be!

- Hogy hívják azt a csodabogarat? - kérdezte Phil Evans, a titkár.

- Robur - válaszolta Uncle Prudent.

- Robur! Robur! Robur! - harsogták a gyűlés részvevői.

S hogy ilyen szép egyetértés alakult ki egy pillanat alatt, az csak annak köszönhető, hogy a Weldon Club azon az emberen akarta kitölteni haragját, aki miatt túlsordult a keserűség kelyhe.

A vihar tehát egy pillanatra lecsillapult, legalábbis látszatra. De valójában miként ülhetne el a vihar egy olyan országban, mely fergeteg formájában havonta kettőt-hármat is zúdít Európára?



### HARMADIK FEJEZET

*melyben új szereplőt ismerünk meg, de nem kell bemutatni,  
mert bemutatkozik ő maga*

- Amerikai Egyesült Államok polgárai! Robur a nevem. Méltó vagyok e névre.<sup>11</sup> Noha harmincnál nem látszom többnek, negyvenéves vagyok, a szervezetem vasból, az egészségem rendíthetetlen, roppant erős vagyok, a gyomrom meg olyan, hogy a strucc is megirigyelhetné. Ennyit a testi mivoltomról.

A gyülekezet csöndben hallgatta. Igen, a legzajosabbak is elnémultak ettől a váratlan *pro facie sua*<sup>12</sup> nyilatkozattól. Bolond ez az ember vagy szélhámos? Akármilyen is volt, értett ahhoz, hogyan kell figyelmet kelteni, s keltett is. Az előbb még oly viharos gyülekezetben most mukkanás sem hallatszott. Orkán után szélcsend.

Robur ráadásul valóban olyannak látszott, amilyennek mondotta magát. Középmagas, oly széles vállú, hogy termete szabályos trapézra emlékeztetett, melynek két párhuzamos oldala közül a hosszabbikat a két váll alkotta. Az egyenes vállak fölött izmos nyakon ült a csaknem kereknek mondható fej. Ugyan melyik állat fejéhez hasonlítsuk, ha mindenáron hasonlítani akarjuk valamihez? Talán egy bikáéhoz, de egy értelmes képű bikáéhoz. A tekintetén látszott, hogy a legkisebb indulatra is parázslani kezd a szempár; roppant akaraterőt árult el az összehúzott szemöldök. Mintha csak vasforgácsból lett volna a rövidre vágott, kissé göndör, fémesen csillogó haj. A széles mellkas úgy emelkedett és süllyedt, mint a kovács fújtatója. A kéz, a comb, a láb méltó volt a törzshöz.

Nem viselt sem bajuszt, sem barkót, csak amerikai tengerészszakállt, így semmi sem takarta az állkapcsot, mely körül kötélként feszültek az izmok. Kiszámították - mert ugyan mit nem számítanak ki manapság? -, hogy egy átlagos nagyságú krokodil állkapcsának a szorítása négyszáz atmoszféra nyomással egyenlő, míg egy jól megtermett vadászkutyánál ez az izomerő mindössze száz atmoszféra. Sőt, ezen adatok ismeretében még egy furcsa képletet is állítottak fel: ha egy kilogramm kutya nyolc kilogramm rágóerőt fejt ki, egy kilogrammnyi krokodil tizenkét kilogramm rágóerő kifejtésére képes. Nos, hát a fent bemutatott Robur alighanem legkevesebb tíz kilogramm ilyen erőt tudott kifejteni, vagyis állkapcsát illetően a kutya és a krokodil közé volt sorolható.

Honnan, mely országból került elő ez a nem mindennapi jelenség, nehéz lett volna megmondani. Annyi bizonyos, hogy folyékonyan, tökéletes kiejtéssel beszélt angolul, nem húzta a szavakat, mint Új-Anglia polgárai, a jenikik, akik kiejtésükről is felismerhetők.

- Most pedig, tiszteletre méltó polgártársak - folytatta -, nézzük, ki vagyok erkölcsileg. Egy mérnök áll önök előtt, aki erkölcsiékben is ér annyit, mint testiekben. Nem félek senkitől, semmitől. Olyan akaraterővel bírok, mely soha, semmi elől meg nem hátrál. Ha kitűztem magam elé egy célt, hiába fog össze egész Amerika vagy akár az egész világ, hogy utamat állja. Ha van egy elgondolásom, megvalósításában mellém szegődhetnek, de nem tűröm, hogy utamat állják. Fontosnak tartom, igen tisztelt polgártársak, e részletek hangsúlyozását, mert azt akarom, hogy egész mivoltomban ismerjenek. Lehet, önök úgy gondolják, hogy túl sokat beszélek magamról. Nem bánom. Most csak azt kérem, gondolkozzanak, mielőtt félbesza-

---

<sup>11</sup> Latin szó, jelentése: erő

<sup>12</sup> Önmagáról szóló

kítanak, mert azért jöttem, hogy olyan dolgokat közöljek önökkel, amelyek talán nem nyerik meg tetszésüket.

Az ülésterem első sorai felmorajlottak, jelezvén, hogy hamarosan kitör a vihar.

- Folytassa, igen tisztelt jövevény - most csak ennyit mondott Uncle Prudent, aki már nehezen fékezte magát.

És Robur folytatta, ahogy elkezdte, mit sem törődve hallgatói érzelmeivel.

- Igen! Tudom! egy évszázadon át folytatott eredménytelen kísérletek, kudarcba fulladt próbálkozások után még mindig akadnak gyermeteg elmék, akik makacsul tovább hisznek a léghajó irányíthatóságában. Azt képzelik, hogy villamos vagy akármilyen más motort kapcsolhatnak a híres ballonjukhoz, mely útjában minduntalan a levegő ellenállásába ütközik. Azt beszélik be maguknak, hogy a léghajót éppúgy lehet irányítani a levegőben, mint a hajót a tengeren. Azért, mert néhány feltaláló csöndes vagy legalábbis csaknem szélmentes időben valahogy ellavírozott a szélirányban, esetleg könnyű fuvallattal szemben is, azt hiszik, a gyakorlatban is megvalósítható a levegőnél könnyebb légi alkalmatosság irányítása. Ugyan! Itt ülnek önök vagy százan, akik ábrándokat kergetve hajigálják dollárjaikat egyenesen a levegőégbe! Nos, vegyék tudomásul, hogy az elérhetetlen után futnak!

Meglepő, de a Weldon Club tagjai e kijelentés hallatára sem moccantak. Talán türelmesek és süketek lettek hirtelenében? Vagy úgy döntöttek, hogy megvárják, meddig merészkedik terveik elszánt ellenzője?

Robur folytatta:

- Hogyisne, léghajó!... Ha önsúlyát csak egy kilogrammal is akarjuk könnyíteni, egy köbméter levegőre van szükség! Még hogy egy ballon pusztán a hajtómotor segítségével megbirkózhatnék a légnyomással, a széllal, mikor nagyobb szél esetén egy hajó vitorlája is négyszáz lóerős ellenállásba ütközik, mikor tudjuk, hogy a Tay-híd katasztrófájánál az orkán 440 kilogramm nyomást gyakorolt a híd egy négyzetméternyi területére? Léghajóról álmodoznak, holott a természet soha egyetlen repülő lényt sem alkotott e módszer szerint, akár a szárnyakkal repülő madarakat nézzük, akár a hártyák segítségével repülő halfajtákat vagy bizonyos emlősöket...

- Emlősöket?... - kiáltott fel az egyik klubtag.

- Igen! A denevér, ha nem csalódom, mégiscsak repül! Vagy talán a közbeszóló nem tudja, hogy ez a repülni tudó állat igenis emlős, avagy talán evett már denevértójából készült rántottát?

Ennyi elég is volt ahhoz, hogy a közbeszóló minden további kísérletről lemondjon, s Robur lankadatlan hévvel folytatta:

- Mindez talán azt jelentené, hogy az embernek le kell mondania a levegő meghódításáról, arról, hogy a nagyszerű légi közlekedés révén megváltoztassa az öreg világ polgári és politikai felfogását? Nem és nem! Ahogy az ember a hajó, az evező, a vitorla, a hajtókerék vagy a propeller segítségével meghódította a tengert, meg fogja hódítani a levegőt is, a levegőnél nehezebb gépezetekkel, mert igenis, a léghajónak a levegőnél nehezebbnek kell lennie, mert csak így győzheti le a levegőet.

A gyülekezet most már kitört. A dühödt tiltakozások, mint megannyi puska- vagy ágyúcsőből csattanó golyó, vágódtak Robur felé. De lehetett volna másként válaszolni a ballonisták képebe vágott hadüzenetre? hiszen háború kezdődött a „levegőnél könnyebb” és a „levegőnél nehezebb” pártiak között!

Robur meg sem rezzent, karját összefonva rendületlenül várta, hogy a vihar elcsituljon.

Uncle Prudent egy kézmozdulattal tüzet szünteszt jelzett.

- Igen - folytatta Robur -, a jövő a repülő masináké. A levegő szilárd támaszpont. Hozzuk felfelé irányuló mozgásba ezt a fluidumot, s ha egy oszlopban a mozgás sebessége másodpercenként eléri a negyvenöt métert, úgy az oszlop felső részén akár megállhat egy ember, ha cipőtalpának mérete nem kisebb, mint egynolcad négyzetméter. És ha a levegőoszlop felfelé irányuló sebességét kilencven méterre fokozzuk, úgy mezítláb járkalhat az oszlop tetején. Nos hát, ha egy légszavár karjai ugyanakkora sebességgel kavargják és terelik a levegőt, ugyanezt az eredményt érjük el!

Amit Robur most mondott, nem volt új, elmondotta már előtte a repülés minden szakértője és kutatója, akinek munkája lassan, de biztosan a probléma megoldása felé vezetett. Ponton d'Amécourt, La Landelle, Nadar, de Luzy, de Louvrié, Liais Bélégue, Moreau, Richard fivérek, Babinet, Jobert, Temple, Salives, Penaud, de Villeneuve, Gauchot és Tatin, Michel Loup, Edison, Planavergne és még sok más kutatót illet a dicsőség, hogy ezeket az oly egyszerű elméleteket vallották és ismertették. Majd eljön a nap, mikor győzedelmeskednek ezek az oly sokszor elvetett, majd újra meg újra fontolóra vett elgondolások.

Vajon a repülés ellenfelei, akik azt állítják, hogy a madár csak azért tudja magát fenntartani, mert felmelegíti s így könnyebbé teszi a levegőt, melyet felszívott, még mindig érvekre várnak? Hát nem bizonyították be, hogy a sasnak, ha súlya öt kilogramm, legalább ötven köbméter meleg levegővel kellene feltöltekeznie csak ahhoz, hogy a levegőben tarthassa magát?

A körülötte dúló éktelen zenebonában éppen ezt mutatta ki Robur kérlelhetetlen logikával. S végkövetkeztetésként még a ballonisták fejéhez vágta:

- A léggömbjeik mit sem érnek, nem mennek velük semmire, nem szállhatnak szembe semmivel! A legrettenthetetlenebb léghajós, John Wise, noha ezerkétszáz mérföldet tett meg az amerikai kontinens légterében, kénytelen volt lemondani arról a tervről, hogy átrepüljön az Atlanti-óceán fölött! S azóta egy lépéssel, de egyetleneggyel sem jutottak előbbre ezen az úton.

- Uram - szólalt meg ekkor az elnök, aki hiába próbálta fékezni magát -, ön megfélemezik arról, mit mondott dicső emlékü Franklin elnökünk, mikor az első léghajó megszületőben volt! „Gyermek még, de sokra viszi!” - és növekedett...

- Nem, elnök úr, nem növekedett... csak dagadt, s ez nem ugyanaz!

Ez már nyílt támadás volt a Weldon Club tervei ellen, hiszen a klub határozta el, támogatta és pénzelte az óriás léghajó megépítését. Így aztán hamarosan megnyugtatónak alig mondható indítványoktól harsogott a terem:

- Ki vele!

- Hajítsuk ki a tolakodót!

- Bizonyítsuk be neki, hogy nehezebb, mint a levegő!

De megmaradtak a szavaknál, nem váltották be a fenyegetéseket. Robur rendületlenül állt, s harsogva folytatta:

- A jövő, tisztelt ballonista polgártársak, nem a léghajóé, hanem a repülő gépezeteké! A madár repül, repül, mert nem ballon, hanem repülő mechanizmus!

- Igen, repül - üvöltötte a heves természetű Bat T. Fyn -, de a mechanika minden szabálya ellenére!

- No és! - vont vállat Robur, majd így folytatta: - A kis és nagy állatok röptének tanulmányozása roppant egyszerű tanulságot hozott: utánozni kell a természetet, mely tévedhetetlen. Az albatrosz percenként tíz szárnycsapással, a pelikán hetvennel repül...

- Hetveneggyel! - kiáltott valaki gúnyosan.

- A méh másodpercenként százkilencvenkettővel...

- Százkilencvenhárommal! - kiáltozták nevetve.

- A házi légy háromszázharminc...

- Háromszázharminc és fél!

- És a szúnyog, mely milliónyi...

- Nem, milliárdnyi!

De a minduntalan félbeszakított Robur nem szakította félbe az érvek felsorolását.

- E különböző erő kifejtések, különböző számok között igenis megtalálhatjuk a gyakorlati megoldást. Azon a napon, amikor Lucy rájött, hogy a szarvasbogár, ez a két gramm súlyú rovar, négyszáz grammnyi, vagyis önsúlyánál kétszázszorta nagyobb súly megemelésére képes, a repülés problémája voltaképpen megoldódott. Egyébként is a kutatások bebizonyították, hogy a szárnyfelület olyan arányban csökken, amilyen arányban nő az állat mérete és súlya, tehát a nagyobb madárnak viszonylag kisebb a szárnya. Ebből a megállapításból kiindulva megtervezhettek, sőt meg is szerkeszthettek több mint hatvan gépezetet...

- Melyek soha nem tudtak repülni! - kiáltotta Phil Evans, a titkár.

- Amelyek röptültek, és röptülni fognak - vágott vissza Robur zavartalanul. - És akár csavart szárnyúnak, akár egyenes szárnyúnak, akár légszaváros masinának, akár a levegő hajójának nevezzék is, mindenképpen arról a repülő gépezetről van szó, melynek létrehozása a levegőég urává teszi az embert.

- Ó! Légszavar! - vágott vissza Phil Evans. - Csakhogy a madár nem légszavarral röptül... jó lesz, ha ezt nem felejtjük el!

- De bizony azzal röptül! - válaszolt Robur. - Mint ezt már Penaud is bebizonyította: a madár röptében valóságos légszavarként használja szárnyait, röpte tehát csavarvonalú. És a jövő hajtóereje a légszavar...

*Hej, koma, micsoda égi taliga!*

*Hogy az isten csudájába került az oda...*

zendített rá az ülés egyik részvevője, majd pillanatok alatt az egész ülésterem vele harsogta a nótát.

Mikor aztán a nótaszót is túlharsogta a vad lárma, Uncle Prudent a pillanatnyi viharszünetet kihasználva, nagy bölcsen így szólott:

- Ismeretlen polgártárs, mindeddig nem zavartuk szavaiban...

A Weldon Club elnöke szerint a sok közbeszólás, kiáltozás, hangos terefere ugyanis nem zavarás, hanem egyszerűen az ellenérvek felsorolása volt.

- Most már azonban figyelmeztetem, hogy a repülő gép eszméje halva született idea, s mind az amerikai, mind a külföldi szakértők többsége el is vetette. A repülő gépezetekkel való kísérletezés terhére írandó a Repülő Szaracén halála Konstantinápolyban, Voador liszaboni szerzetes pusztulása, Letour 1852-ben, Groof 1864-ben bekövetkezett halála, nem beszélve az áldozatokról, akiknek neve most nem jut eszembe, hogy csak a mitológiai Ikaroszt...

- A repülő gépezetekkel való kísérletezés semmivel sem bűnösebb, mint a léggömbökkel végzett próbálkozások, melyeknek olyan vértanúi vannak, mint a Calais-ban lezuhant Pilâtre de Rosier, a párizsi Blanchard asszony meg Donaldson és Grimwood, aki a Michigan-tóba zuhant, továbbá Sivel, Croce-Spinelli, Eloy és még sokan mások, akiket semmiképpen sem szabad elfelejteni!

Ez volt ám a jó vívóhoz méltó riposzt!

- De egyébként is - folytatta Robur -, bármily kitűnőek legyenek is az önök léghajói, valóban gyakorlati hasznú sebességet soha el nem érnek velük. Tíz év kellene ahhoz, hogy egy léghajó körülrepülhesse a világot, repülő gépezettel pedig nyolc nap elegendő.

Jó három percen át zúgott a tiltakozások, az ellenvetések új kórusa, míg Phil Evans végre szóhoz jutott.

- Repülő gépezetes uram - mondotta -, ön, aki a repülő masina áldásairól zeng dicshimnusz, ön vajon repült-e már valaha?

- Repültem!

- És ugyebár, meghódította a levegőöget?

- Nincs kizárva, uram!

- Éljen Hódító Robur! - kiáltott valaki gúnyosan.

- Helyes! Úgy van! Hódító Robur! Elfogadom ezt a nevet, viselni fogom, mert rászolgáltam!

- Hát ezt már alig hisszük! - tört ki Jem Cip.

- Uraim - folytatta Robur szemöldökét összevonva -, ha komolyan akarok komoly dolgokról beszélni, vitatkozni, nem tűröm a kételkedést, s örülnék, ha tudnám, ki volt a közbeszóló...

- Jem Cip a nevem, és vegetáriánus vagyok.

- Jem Cip uram - hangzott Robur szava -, tudom, hogy a vegetáriánusnak hosszabb a bele, mint más halandóé, jó lábnival hosszabb! Sok ám ez... Ne kötelezzen arra, hogy még jobban megnyújtsam az önét... a fülénél kezdve!

- Ki innen!

- Rakják ki a szűrét!

- Törjék össze a csontjait!

- Kötélre vele!

- Csavarjuk csigavonalba!

A ballonisták dühe tetőpontra hágott. Felpattantak a helyükről, körbefogták a szónoki emelvényt. Robur eltűnt a körülötte fenyegetőzve hadonászó öklök erdejében. A góztrombita hiába harsogott a gyülekezet fülébe. Philadelphia népe ezen az estén nyilván azt hitte, olyan tűz pusztítja a város valamelyik negyedét, hogy a Schuylkill River minden vize sem lesz elegendő az oltásra.

A zajongó ballonisták hirtelen visszahőköltek. Robur kirántotta két öklét a zsebéből, s a hozzá legközelebb acsarkodók felé nyújtotta.

Mindkét kezében bokszeret tartott, mely egyúttal revolver is, afféle kis zsebgolyószóró, mely egyetlen nyomásra eldördül.

Kihasználva azt, hogy támadói hátrálnak, még hozzá némán hátrálnak, Robur ismét megszólalt:

- Alighanem mégis igaz, hogy nem Amerigo Vespucci fedezte fel az Újvilágot, hanem John Cabot!<sup>13</sup> Önök, ballonista polgártársak, nem is amerikaiak, hanem kabócák!

E pillanatban négy-öt pisztolylövés dörrent, Robur a levegőbe lőtt, a golyók nem sebesítettek meg senkit, de a feltaláló eltűnt a gomolygó füstben, s mire az eloszlott, már nyomát sem találták. Hódító Robur elszállt, mintha valami repülő gépezet ragadta volna fel a levegőbe.

---

<sup>13</sup> John Cabot (Giovanni Caboto) olasz származású hajós, az észak-amerikai szárazföld felfedezője (1494)

## NEGYEDIK FEJEZET

### *melyben a szerző Frycollin inassal kapcsolatban megpróbálja tisztára mosni a holdat*

Annyi bizonyos: nem először történt, hogy viharos vita után az üléstermet elhagyva, a Weldon Club tagjai fellármázták a Walnut Streetet és mellékutcait. A környék lakói sem most panaszkodtak először, éspedig joggal a viták zajos befejezése miatt, mely még otthonukban sem hagyta őket nyugodni. Nemegyszer a rendőrségnek kellett közbelépnie, hogy szabadabbá tegye az utat a járókelők számára, akiket vajmi kevéssé érdekelt a léghajózás égető problémája. De a zenebona még sohasem volt akkora, a panaszok soha nem voltak oly jogosultak, a rendőrség közbelépése még soha nem volt olyan indokolt, mint e viharos ülés estéjén.

Pedig a Weldon Club viselkedésére ezen az estén volt is némi mentség. Elvégre saját falaik között merészeltek rájuk támadni. A „levegőnél könnyebb” párt dühödt híveinek abszolút kellemetlen dolgokat mondott a „levegőnél nehezebb” elméletét hasonlóképp dühödten valló idegen. S mikor meg akarták neki adni, amire rászolgált, egyszerűen eltűnt a szemük elől.

Ez bosszúért kiáltott. Nem is amerikai vér folyik annak ereiben, aki ilyen sértést megtorlatlanul hagy. Még hogy Amerika fiait kabócának nevezze valaki! Ez már csak azért is megbocsáthatatlan gyalázkodás, mert véletlenül a történelem ad hozzá némi alapot.

A klub tagjai először a Walnut Streeten verődtek lármás csapatokba, aztán a szomszédos utcákban, majd keresztül-kasul az egész környéken. Fölverték az alvókat, rávették őket, hogy engedjék átkutatni otthonukat, megígérvén, hogy a későbbiekben elégtételt kapnak a magánélet szentségén esett sérelemért, melyet az angolszász népek oly mélységesen tisztelnek. De hiába kutattak, hiába kellemetlenkedtek, Roburt sehol sem találták, még nyomára sem bukkantak. Alaposabban akkor sem tűnhetett volna el, ha a *Rajtával*, a Weldon Club óriás léghajójával távozik.

Egyórás hajsza után le kellett mondani további kereséséről. A klubbársak elváltak, előbb azonban megesküdtek, hogy az Újvilág mindkét Amerikáját tüvé teszik érte.

Tizenegy óra tájt ismét csaknem teljes békesség honolt a környéken. Philadelphia már-már elmerült újra a jóízű álomban - azoknak a szerencsés városoknak kiváltsága ez, melyeket elkerült az ipari fejlődés. A klubbársak már csak a hazatérésre gondoltak. Hogy csak néhány urat említsünk a legfontosabbak közül: William T. Forbes hatalmas cukorgyára felé indult, ahol Miss Doll és Miss Mat saját gyártmányú glukózával édesített esti teájával várta; Truk Milnor pedig a legtávolibb külváros felé igyekezett, ahol üzemének fűtatója zihált éjjelnappal. Jem Cip, a pénztáros, akit nyilvánosság előtt ért az inzultus, hogy belei egy lábnyival hosszabbak, mint bármely más földi halandóé, visszatért ebédlőjébe, ahol már készen várta vegetáriánus vacsorája.

A két legfontosabb ballonista - de csupán ez a kettő -, úgy látszik, még csak nem is gondolt arra, hogy otthonába térjen. Kihasználták az alkalmat, hogy a szokottnál is csípősebb hangon elbeszélgessenek. Az egymással meg nem békélő Uncle Prudent és Phil Evans, a Weldon Club elnöke és titkára volt ez a két fontos személyiség.

A klub kapujában Frycollin inas várt urára, Uncle Prudentra.

Mikor gazdája kilépett a kapun, a nyomába szegődött, mit sem törődve azzal, hogy az urak min civódnak.

„Beszélgetés”, ez persze túl szép kifejezés arra, amit a klub elnöke és titkára egyformán ingerülten művelt. Valójában veszekedtek, mégpedig olyan tűzzel, melynek forrása régi vetélkedésükben rejtett.

- Nem, uram, ezerszer is nem! - hajtogatta Phil Evans. - Ha engem ért volna a szerencse, hogy a Weldon Club elnöke legyek, soha, vegye tudomásul, soha nem kerülhetett volna sor ilyen botrányra!

- S ugyan mit tett volna, ha önt éri ez a szerencse? - kérdezte Uncle Prudent.

- Belefojtottam volna a szót abba a nyilvánosság előtt pimaszkodó fráterba, még mielőtt kinyithatta volna a száját!

- Úgy vélem, mielőtt belefojthatjuk a szót valakibe, legalább hagyni kell szóhoz jutni.

- De nem Amerikában, uram, de nem ám!

S most, hogy ismét belekeveredtek a szelídnek éppen nem mondható eszmecserébe, a két úr vaktában járta az utcákat, egyre távolabbra kerültek otthonuktól, olyan városrészekbe jutottak, ahonnan csak nagy kerülővel érhetek volna haza.

Frycollin egyre a nyomukban járt, s csöppet sem hatott rá megnyugtatóan, hogy gazdája egyre elhagyatottabb utcákon vág át. Frycollin, az inas, bizony nem szerette az ilyen vidékeket, főként nem éjfél előtt pár perccel. A városra sűrű sötétség borult, az újhoid alighogy megkezdte négyhetes szolgálati idejét.

Frycollin nézett jobbra, nézett balra, vajon nem leselkednek-e gyanús árnyak. Mintha öt vagy hat jól megtermett fickót látott volna a nyomukban settenkedni.

Ösztönösen közelebb lépett gazdájához, de a világért sem merte volna megszakítani az emelkedett társalgást, mert könnyen megtörténhetett volna, hogy végül az ő hátán csattan az ostor.

A véletlen úgy hozta, hogy a Weldon Club elnöke és titkára, anélkül, hogy észrevette volna, a Fairmont Park felé közeledett. Mikor vitájuk a leghevesebben tombolt, éppen a Schuylkill River fölött ívelő híres vashídon keltek át, ahol csak néhány elkésett járókelővel találkoztak, majd a folyón túl a roppant parkba jutottak, ott sötétlettek előttük a messzeségbe nyúló rétek, a mezők, melyekre a világszerte híres, páratlan szép fák árnyéka borult.

Frycollin inason itt már végképp erőt vett a rettegés, már csak azért is, mert az előbb megpillantott árnyékok a hídon át is a nyomukban maradtak. Pupillája a rémülettől úgy kitágult, hogy a szivárványhártyából már-már semmi sem látszott. Ugyanakkor minden porcikája elgyengült, Frycollin összezsugorodott, mintha a természet őt is megajándékozta volna a puhányok és bizonyos ízelttestűek összehúzódnak képességével.

Frycollin inas ugyanis példásan gyáva volt. Tipikus dél-karolinai néger, nyápic testen bamba fej. Történetünk idején éppen huszonegy éves, vagyis soha nem volt rabszolga, szabad embernek született, mégis igazi szolgálélek volt, kényeskedő, falánk, lusta és főként párját ritkítóan gyáva. Már három éve Uncle Prudent szolgálatában állt. Gazdája már százszor azon a ponton volt, hogy kihajítja, aztán mégiscsak megtartotta, gondolván, hogy hátha még rosszabb jön utána.

Minthogy olyan úrral kellett együtt élnie, aki vakmerő kalandokra mindig készen állt, Frycollin mást sem csinált, mint egyvégtében reszketett, hogy nyúl szívét mikor milyen megpróbáltatás sújtja. Hej, Frycollin, ha tudta volna, mi vár rád!



Miért is nem maradt Frycollin Bostonban, Snefféléknél, akik éppen indulás előtt mondtak le svájci utazásukról, mert eszükbe jutott, hogy ott néha földomlások vannak. Ehhez a családhoz illett Frycollin, és nem Uncle Prudenthoz, akinek házában örökös vendég volt a vakmerőség.

De hát Uncle Prudenthoz került, és gazdája végül is megszokta a hibáit. Persze volt egy jó tulajdonsága is: noha néger volt, szépen beszélt az angol nyelvet, ami nem kicsiség.

Egyszóval Frycollin gyáva volt, olyan gyáva, hogy ráillett a mondás: gyáva, mint a hold.

Csak hogy ez esetben tiltakoznunk kell az összehasonlítás ellen, mely sérti a szőke Phoibét, a szelíd Szelénét, a sugaras Apollón szüzi nővérét. Ugyan mi jögon vádol bárki is gyávasággal egy égitestet, mely mióta a világ világ, mindig szembenézett a Földdel, soha nem fordított neki hátat?

Akár mint is legyen, a megrágalmazott szőke félhold ebben az órában - éjfél előtt néhány perccel - eltűnőben volt nyugat felé, a park legmagasabb fáinak orma mögött. A lombok között átvilágító sugarai itt-ott világos foltokat vetettek a földre. A fák alatt így mintha kevésbé lett volna sötét az éjszaka. Frycollin itt élesebb tekintettel fürkészhetett körül.

„Brrr... - rettent meg. - Még mindig itt vannak a gazfickók! Igen, felénk közelednek!”

Nem állhatta tovább, gazdájához lépett.

- Master Uncle - szólította, így nevezte ugyanis, mert a Weldon Club elnöke így kívánta.

A két vetélytárs vitája e pillanatban ért tetőfokára. Minthogy éppen a pokolba küldték egymást, Frycollint kereken felszólították, vegyen részt e kirándulásban.

S miközben egymás képébe kiabálva folytatták a vitát, Uncle Prudent egyre beljebb és beljebb hatolt a Fairmont Park rétjeire boruló sötétségbe, s egyre jobban távolodott a Schuylkill Rivertől és a hídtól, melyen ismét át kellett volna menniük, hogy visszatérjenek a városba.

Ekkor mindhárman egy magas szálfákból álló erdőcske közepébe értek, a fák ormán búcsúzó holdsugarak ezüstje csillant. Az erdőcske szélén ovális formájú hatalmas tisztás - kitűnő lovaspálya - terült el. A sima talajon sehol egyetlen árok vagy hepehupa, mely nehezítené a lovak vágóját, sehol egyetlen fa, mely zavarná a kör alakban több mérföldön húzódó nézőtérrel a kilátást.

Mégis, ha Uncle Prudent és Phil Evans nincs úgy elmerülve a vitában, ha kicsit is figyelmesen körülnéznek, észrevették volna, hogy a tisztás képe valahogy megváltozott. Talán malom épült itt az utóbbi napokban? Valóban, az ember azt mondhatta volna, hogy szélmalomokat lát, melyeknek mozdulatlan szárnyai fenyegetően meredtek a sötétségbe. Csak hogy sem a klub elnöke, sem a titkára nem vette észre azt a furcsa változást a Fairmont Parkban, és Frycollin sem látott meg belőle semmit. Félelmében csak azt látta, hogy a körülöttük ólálkodók egyre közelebb kerülnek, bekerítik őket, mintha valami rosszban törnék a fejüket. A félelem a torkát szorongatta, keze-lába valósággal megbénult, minden hajszála az égnek meredt - egyszóval majd szörnyethalt, úgy rettegett.

Mégis - noha már a térde is reszketett - maradék erejét összeszedve, még egyszer próbálkozott gazdájánál:

- Master Uncle!... Master Uncle!

- Ej, hát mi lel már? - förmedt rá Uncle Prudent.

Sem Phil Evans, sem ő maga nem bánta volna, ha mérgükön kicsit könnyíthetnek azzal, hogy alaposan helybenhagyják a boldogtalan inast. De erre már nem volt idejük, mint ahogy Frycollinnak sem volt ideje arra, hogy urának válaszoljon.

A fák alól füttyszó hallatszott. Ugyanakkor csillag alakzatú elektromos égő gyúlt ki a tisztás közepén.

Nyilván jeladás volt: itt az alkalmas pillanat valami gaztett elkövetésére.

A szálerdőből egy szempillantás alatt hat ember ugrott elő, kettő Uncle Prudentra, kettő Phil Evansra, kettő meg Frycollinra vetette magát - ez az utóbbi kettő persze fölösleges volt, mert a gyáva inas egyszerűen képtelen volt a védekezésre.

A Weldon Club elnöke és titkára, noha meglepetésszerűen érte őket a támadás, védekezni próbált, de ehhez sem idejük, sem erejük nem maradt. Néhány pillanat alatt egy szájszecc megnémitotta, egy kendő megvakította őket, aztán leteperték, megkötözték őket, s mindhármójukat a tisztás közepe felé vonszolták. Közben ugyan mi másra gondolhattak volna, mint arra, hogy holmi banditanépséggel akadt dolguk, akik az erdők sűrűjében gondolkozás nélkül kirabolják a megkésett kirándulókat. Pedig erről szó sem volt. Még csak át sem kutatták őket, noha Uncle Prudentnál szokása szerint most is volt pár ezer dollár.

Röviden: egy perccel a támadás után, anélkül, hogy a támadók egy szót is váltottak volna egymással, Uncle Prudent, Phil Evans és Frycollin azt érezte, hogy óvatos kézzel leteszik őket, de nem a tisztás fűvére, hanem valami deszkaféleségre, mely megnyikordult a súlyuk alatt. Sorban egymás mellé kerültek, aztán egy ajtó csukódott, retesz csikordult, s ebből tudták, hogy foglyok.

Ezután zúgást hallottak, mely valami berregésfélével kezdődött, ez később folyamatos zúgásba ment át, ezenkívül semmi más hang nem törte meg az éjszaka csendjét.

Hogy megdöbbsen Philadelphia másnap! A város már kora reggel értesült arról, hogyan folyt le a Weldon Club előző esti ülése, mindenki tudott a titokzatos férfiról, ama bizonyos Robur - sőt, Hódító Robur - nevű feltaláló megjelenéséről s arról, hogy miután nyilván bele akart kötni a ballonistákba, megmagyarázhatatlan módon eltűnt.

S mindez nem volt elég! Philadelphia lakói később arról értesültek, hogy a klub elnöke és titkára is eltűnt a június 12-éről 13-ára virradó éjszakán.

Micsoda kutatások folytak a városban és a környéken! Persze eredménytelenül. A philadelphiai újságok, majd a pennsylvaniaiak s végül az egész amerikai sajtó foglalkozott a történetekkel, százféleképpen magyarázták, s nyilván egyik magyarázat sem volt helytálló. Hirdetmények, falragaszok jelentek meg, tekintélyes összegeket ajánlva nemcsak annak, aki megtalálja a köztisztelőnek örvendő eltűnteket, hanem bárkinek, aki a leghalványabb nyomra vezet. Semmi eredmény. Ha a föld nyelte volna el őket, a Weldon Club elnöke és titkára akkor sem tűnhetett volna el nyomtalanabban a földtekéről.

A kormánypárti lapok az ügyről írva azt követelték, hogy jelentős mértékben növeljék a rendőrség létszámát, minthogy az Egyesült Államok legjobb polgárai ellen bármikor sor kerülhet hasonló merényletekre... és igazuk volt!

Persze ugyanakkor az ellenzéki lapok követelték, hogy a rendőröket - minthogy semmi haszon belőlük - eresszék szélnek, hiszen hasonló merényletekre bármikor sor kerülhet anélkül, hogy a tettesek nyomára bukkannának - s aligha tévedtek!

Végül a rendőrség maradt, ahogy volt, s ahogy mindig is lesz a világok legjobbjában, mely ugyan nem tökéletes, és nem is lehet azzá.

**ÖTÖDIK FEJEZET**  
*melyben ideiglenes fegyverszünetet köt*  
*a Weldon Club elnöke és titkára*

Bekötött szemmel, felpöckölt szájjal, megkötözött kézzel, gúzsba kötött lábbal nem láthat, nem szólhat, nem moccanhat az ember. Uncle Prudent, Phil Evans és Frycollin, az inas helyzete bizony éppen nem volt kellemes. Ráadásul még csak nem is sejtették, kik voltak a szerzői az emberrablásnak, hova kerültek, mikor behajították őket valahova, mint holmi csomagot a postakocsiba; nem tudták, mi sorsot szánnak nekik - ilyen körülmények között még a legtürelemesebb birka is nekikeseredett volna, márpedig tudjuk, hogy a Weldon Club egyik tagja sem volt a türelem bárányszelíd mintaképe. Könnyen elképzelhetjük, hogy a heves természetű Uncle Prudent hogyan érezte magát.

Azt mindenesetre sejthette ő is meg Phil Evans is, hogy bajosan jelenhetnek meg a másnap esti ülésen a klub nagytermében.

Ami meg Frycollint illeti, az inas bekötött szemmel, fölpeckelt szájjal csak hevert. Nem tudott az semmire sem gondolni, nem volt se holt, se eleven.

A foglyok helyzete egy órán át mit sem változott. Senki rájuk sem nézett, nem jött senki, hogy kioldja kötelékeiket, kivége a pecket a szájukból, pedig nagyon fontos lett volna számukra, hogy mozoghassanak, szólhassanak. Így aztán a szájpecken át legfeljebb egy-egy fojtott „haj”-t tudtak kipréselni magukból, és dobálhatták magukat, mint a partra vetődött potyka. Csupán így tudták kifejezni néma haragjukat, elfojtott, azaz inkább elkötözött dühüket. Az eredménytelen erőfeszítések után aztán kis ideig tehetetlenül hevertek, s minthogy a szemüket nem használhatták, a fülüket hegyezték, talán így megtudnak valami közelebbit nyugtalanító helyzetükről. De hiába igyekeztek, nem hallottak mást, mint szakadatlan és megmagyarázhatatlan bűgást, melytől szinte vibrált körülöttük a levegő.

Aztán mégis történt valami. Phil Evans higgadt próbálkozásai sikerre vezettek: sikerült meglazítani a csuklójára szoruló hurkot. Lassanként lazította a csomót, majd ujjait egyenként kihúzta a hurokból, s végül szabaddá vált a két keze. Erélyesen dörzsölte zsibbadt csuklóit, hogy a vérkeringés bennük helyreálljon. Egy perccel később Phil Evans leoldotta a szemét takaró kendőt, kivette a pecket a szájából, és *bowieknife*-jének<sup>14</sup> éles pengéjével elvágta a lábára hurkolt köteleket. Az az amerikai ugyanis, aki nem hordja magánál állandóan *bowieknife*-jét, nem is igazi amerikai.

Így aztán Phil Evans mozoghatott, beszélhetett, de ez volt minden. A szemének most sem vette sok hasznát - legalábbis pillanatnyilag. Vaksötét volt a cella. A falba hat-hét láb magasan vágott, lőrésre emlékeztető ablaknyíláson át mégis némi világosság szűrődött be.

Gondolhatjuk, hogy Phil Evans akárhogy is érzett vetélytársa iránt, percnyi habozás nélkül megszabadította kötelékeitől. *Bowieknife*-jával egykettőre elnyisszantotta a kezére-hátára hurkolt köteleket. Uncle Prudent azon nyomban feltérdelt, lerántotta a szeméről a kendőt, kitépte a szájából a pecket, aztán dühtől fuldokolva mondta:

- Köszönöm.

- Ugyan... nincs mit - hangzott a válasz.

---

<sup>14</sup> Tör alakú, börtökban hordott vadászkés

- Phil Evans uram!

- Mit óhajt, elnök uram?

- Itt nincsen elnök, sem titkár, sem vetélytárs!

- Igaza van - válaszolt Phil Evans. - Két férfiú van itt, ki bosszút akar állni egy harmadikon, akinek eljárása szigorú megtorlást követel. S ez a harmadik nem más, mint...

- Robur!

- Igen, Robur!

A hajdani vetélytársak között egy ponton máris teljes volt az egyetértés. Nem is kellett attól félniök, hogy valaha is hajba kapnak e kérdésen.

- És az inasa? - mutatott Phil Evans Frycollinra, aki szuszogott, mint valami főka. - Ki kellene őt is oldozni.

- Még nem - válaszolt Uncle Prudent. - Telesírná a fülünket, márpedig most más dolgunk van, mint az ő panaszait hallgatni.

- Mi dolgunk, Uncle Prudent uram?

- Menekülni, ha lehet.

- És ha nem lehet, akkor is.

- Igaza van, Phil Evans uram, akkor is, ha lehetetlen!

Az elnöknek és klubtársának egy pillanatra sem fordult meg a fejében, hogy elrablásuk mögött valaki más állna, mint Robur. Ha nem Roburral, hanem egyszerű, derék rablókkal akadtak volna össze, azok, miután megfosztják őket az órájuktól, gyűrűiktől, pénztárcájuktól, levél-tárcájuktól, minden további nélkül kést vágtak volna a torkukba, s behajítják mindhárójukat a Schuykill Riverbe, s most nem lennének rabok ebben a... Miben? - Valóban nehéz kérdés, de valamiképpen tisztába kell jönniük vele, mielőtt némi reménnyel hozzákezdhetnek a szökés előkészítéséhez.

- Phil Evans uram - elmélkedett fennhangon Uncle Prudent -, jobb lett volna, ha az ülésről kijövet kicsit körülnézünk ahelyett, hogy ama bizonyos dolgokról vitatkoztunk, melyekre most nem volna helyes visszatérni. Ha a városban maradunk, az utcán sétálunk, mindez nem történt volna meg. Ez a Robur nyilván sejtette, hogy távozása után mi történik a klubban, előre tudta, hogy kihívó viselkedése milyen haragot kelt, ezért aztán néhány cinkosának meghagyta, álljanak lesbe a klub kapujában. Mikor elhagytuk a Walnut Streetet, ezek a banditák meglestek bennünket, a nyomunkba szegődtek, mikor meg oktanul a Fairmont Park sétányain folytattuk utunkat, nekik már nyert ügyük volt.

- Úgy van - válaszolt Phil Evans. - Bizony, nagy hibát követtünk el azzal, hogy nem mentünk egyenesen haza.

- Az ember mikor téved, mindig hibázik.

E pillanatban nehéz sóhaj hallatszott a cella legsötétebb zugából.

- Ki az? - kérdezte Phil Evans.

- Semmi!... Frycollin álmodik - mondta Uncle Prudent, majd így folytatta: - Attól a pillanattól kezdve, hogy a tisztástól néhány lépésnyire ránk támadtak, legfeljebb két perc telt el addig, míg ebbe a lyukba zártak bennünket. Világos, hogy ezek a fickók nem hurcoltak el bennünket a Fairmont Parkból.

- Mert ha ezt teszik, éreztük volna, amint visznek bennünket.
  - Úgy van - biccentett Uncle Prudent. - Így hát nyilván kocsifülkébe vagyunk zárva, esetleg valami hosszú prériszekérfélébe vagy cirkuszi kocsiba...
  - Természetesen! Mert ha a Schuylkill River partján, egy ott horgonyzó hajóban lennénk, éreznénk, amint a hajót jobbról-balról verdesik, ringatják a hullámok.
  - Úgy van! Ismét csak úgy van! - bizonygatta Uncle Prudent. - S úgy gondolom, hogy miután még a tisztáson vagyunk, meg kell kísérelnünk a szökést, most vagy soha! Roburral meg majd később leszámolunk.
  - És drágán fizettetjük meg vele az Amerikai Egyesült Államok két polgárának szabadsága ellen elkövetett merényletet.
  - Drágán! Nagyon drágán!
  - Voltaképpen ki is lehet ez az ember? Honnan jön? Vajon angol, német, francia?...
  - Nyomorult fickó, érjük be ennyivel - válaszolt Uncle Prudent. - És most munkára!
- Kezüket előrenyújtva, ujjukkal tapogatták mindketten a cella falát, hogy valami eresztéket vagy hasadékot találjanak rajta. Semmi. Az ajtó körül megint csak semmi. Hermetikusan volt becsukva, a zárat semmiképpen sem tudták volna kivenni a helyéből. Lyukat kell tehát fúrniuk, hogy ezen át próbálkozzanak. De vajon boldogulnak-e a *bowieknife*-ekkel, vajon a penge nem csorbul-e ki, nem törik-e össze a falon?
- Ugyan mi okozhatja ezt a szakadatlan vibrálást? - kérdezte Phil Evans, aki egyre csodálkozott a folyamatos zúgás hallatán.
  - Minden bizonnyal a szél - válaszolta Uncle Prudent.
  - A szél?... Én bizony úgy vettem észre, hogy egész éjjelig csöndes volt az idő.
  - Hát persze, Phil Evans, csöndes volt. De ha nem a szél, akkor ugyan mi más volna?
- Phil Evans kése legjobb pengéjével próbálta kikezdeni a falat az ajtó mellett, talán elég lesz - gondolta -, ha lyukat fúr, s azon át kívülről próbálják kinyitni az ajtót, ha ugyan nincs lelakoltva, és ha a kulcs a zárban van. A percek át tartó munka eredménye mindössze az volt, hogy kicsorbultak a *bowieknife* pengéi, letört a hegyük, az élük meg ezerfogú fűrészé változott.
- Nem fogja, Phil Evans?
  - Nem.
  - Talán bádoglemezből vannak a falak?
  - Nem, ha az ember megkoccantja, nem ad fémes hangot.
  - Talán nagyon kemény fából?
  - Nem, sem fémből, sem fából.
  - Akkor vajon miből?
  - Nem tudnám megmondani, de annyi bizonyos, hogy olyan anyagból, amit nem fog az acél.
- Uncle Prudent dührohamot kapott. Káromkodott, hangosan dobogott a padlón, közben egy képzeletbeli Robur után tapogatózott, hogy megfojtsa.
- Nyugalom, Uncle Prudent uram - intette Phil Evans. - Most próbálkozzék maga.

Uncle Prudent engedelmeskedett, de *bowieknife*-ja nem bírta a fallal, mintha kristályból lett volna, a legjobb pengéjével sem tudta még csak megkarcolni sem.

Így hát nem szökhettek meg, hiszen tervüket arra alapították, hogy az ajtót valahogy kinyitják.

Pillanatnyilag bele kellett törődniük az adott helyzetbe, márpedig beletörődésre alig képes a jenki; csak a jó szerencsére számíthattak, amittől viszolyog a mindig gyakorlatias amerikai ész. Így hát a beletörődést ugyancsak heves kifakadások, hízalgőnek éppen nem mondható kifejezések, szidalmak kísérték - s mindez ama bizonyos Robur címére, aki aligha volt ijedős ember; legalábbis nem hihette ijedősnek az, aki a Weldon Clubban látta.

Közben Frycollin kezdte félreérthetetlenül kimutatni, hogy kellemetlenül érzi magát. Vagy a gyomrába, vagy a lábába állhatott görcs, annyi bizonyos, hogy szánalmasan dobálta magát.

Uncle Prudent úgy látta, kötelessége véget vetni a tornamutatványoknak, s elvágta a néger kötelékeit.

Alighanem hamarosan megbánta, mert az inas azonnal rázendített a halálfélelem és gyötrelmes éhség végeérthetetlen sirámaira. Frycollint ugyanis egyszerre kínozták nyúlászata meg éhes beldője, s nehéz lett volna megmondani, melyik volt bűnösebb a sok szenvedésben.

- Frycollin! - kiáltott rá Uncle Prudent.

- Master Uncle!... Master Uncle!... - nyögte az inas két gyászos jaj között.

- Könnyen lehetséges, hogy éhhalálra szánnak bennünket. Mi azonban elhatároztuk, hogy nem adjuk fel a reményt, míg bármi ehető marad a közelünkben, bármi, amivel meghosszabbíthatjuk napjainkat, akár...

- Engem! Engem megenni?! - borzadt meg Frycollin.

- Mint ahogy hasonló esetekben mindig ez a néger sorsa! Így hát, Frycollin, ne add magad...

- Majd megeszünk mi! - tette hozzá Phil Evans.

S Frycollin mélységesen félt attól, hogy két, az övéénél nyilván becsesebb élet meghosszabbítására fogják felhasználni. Ezután arra szorítkozott, hogy magában nyögdecseljen.

Közben múlt az idő, s eredménytelen maradt minden próbálkozás, hogy kifeszítsék az ajtót, vagy lyukat vágjanak a falba. Hogy miből volt a fal, arra képtelenek voltak rájönni. Annyi bizonyos, hogy nem volt sem fémből, sem fából, sem kőből. Különben alighanem ugyanabból az anyagból készült a cella padlója is. Ha sarkukkal megdöngették, különös hangot adott, amit Uncle Prudent bajosan tudott volna besorolni az ismert hangok valamely csoportjába. S még valami: mintha űr kopogott volna a padló alatt, mintha nem közvetlenül a tisztas földjén lett volna. Igen, mintha ez az érthetetlen zúgás, suhogás simogatta volna alulról is a cellájukat. Meglehetősen nyugtalanító volt mindez.

- Uncle Prudent!

- Mit óhajt, Phil Evans?

- Nem gondolja, hogy cellánkat odább vitték?

- Semmiképpen.

- Pedig fogságunk első pillanataiban világosan éreztem a fű friss illatát s a park fáinak gyantás szagát. Most hiába szaglászok, mintha minden illat eltűnt volna...

- Valóban.

- Mi lehet ennek a magyarázata?

- Mindegy, mivel magyarázzuk, Phil Evans uram, de azzal semmiképpen sem magyarázhatjuk, hogy börtönünk helyet változtatott. Ismétlem, ha kocsin vagy hajón szállítanának bennünket, éreznénk vagy a rázkódást, vagy a ringást.

Frycollin ekkor olyan hosszan sóhajtott, hogy végsóhajának képzelhették volna, ha az elsőt nem követte volna még sok másik sóhaj.

- Nem bánnám, ha ez a Robur hamarosan maga elé hívatna bennünket - töprengett Phil Evans.

- Remélem, hogy így lesz! - tüzelt Uncle Prudent. - Akkor aztán megmondhatom neki...

- Vajon mit?

- Hogy mint szemtelen tolakodó kezdte, s mint gazfickó végezte.

E pillanatban Phil Evans észrevette, hogy a nap felkelőben van. Tétova fény szűrődött be a fal felső részében, az ajtóval szemben vágott keskeny nyíláson át. Eszerint tehát hajnali négy óra felé lehetett, minthogy e szélességi fokon júniusban Philadelphia egén ez idő tájt fénylenek fel a nap első sugarai.

Uncle Prudent azonban hiába szólaltatta meg ismétlőóráját, ezt a kis remeket, mely magának Phil Evansnak az üzeméből került ki - a kis csengő csak háromnegyed hármat jelzett, pedig az óra nem állt meg.

- Furcsa - jegyezte meg Phil Evans -, háromnegyed háromkor még sötétnek kellene lenni.

- Úgy látszik, késik az órák... - válaszolt Uncle Prudent.

- A Walton Watch Company órája? - méltatlankodott Phil Evans.

Akárhogy is történt, a nap bizony felkelőben volt. A cella vaksötétjéből lassanként fehéren bontakozott ki a falba vágott nyílás. Noha a hajnal korábban fénylett fel, mint az a negyvenedik szélességi fokon lehetséges - Philadelphia ugyanis itt fekszik -, a nap nem kelt fel olyan gyorsan, mint egyébként szokott az alacsonyabb szélességi fokokon.

Ezt Uncle Prudent állapította meg - ismét valami, amire nincs magyarázat.

- Talán felkapaszkodhatnánk a résig - jegyezte meg Phil Evans -, onnan esetleg jobban látjuk, hol vagyunk.

- Megpróbálhatjuk - válaszolt Uncle Prudent, majd Frycollinhoz fordult: - Gyerünk, Frycollin, talpra!

Az inas felállt.

- Támaszd a hátadat a falnak - folytatta Uncle Prudent. - Ön meg, Phil Evans, szíveskedjék felállni a legény vállára, én majd ügyelek, hogy le ne essen.

- Szívesen - válaszolt Phil Evans.

Egy pillanattal később már Frycollin vállán térdelt, szemben a nyílással. A nyílás azonban zárva volt, de nem vastag üveg zárta el, mint a hajók ablakait, hanem csak egyszerű ablaküveg. Noha nem volt vastag, zavarta a kilátást, s Phil Evans hiába igyekezett, alig látott valamit.

- Ej, hát törje be azt az üveget - türelmetlenkedett Uncle Prudent -, akkor jobban lát!

Phil Evans *bowieknife*-ja markolatával erélyesen az üvegre csapott, fémcsapás hang hallatszott, de az üveg nem tört össze.

Még egy, most még hevesebb ütés. Az eredmény ugyanaz.

- Na tessék! - kiáltotta Phil Evans. - Törhetetlen üveg!

Valóban, csak olyan üvegből készülhetett ez az ablak, amit Siemens feltaláló módszerét utánózva edzetek, mert többszöri próbálkozás után is ép maradt.

Ekkorra azonban a levegőég elég világos volt ahhoz, hogy a tekintet messzebb hatolhasson, már amekkora látótér a falba vágott résen át nyílt.

- Mit lát? - kérdezte Uncle Prudent.

- Semmit.

- Hogyhogy? Fákat például?

- Azt sem.

- Még a fák ormát sem?

- Még azt sem.

- Ezek szerint már nem vagyunk a tisztás közepén?

- Sem a tisztáson, sem a parkban.

- Lát legalább háztetőket vagy tornyokat? - folytatta a kérdezősködést Uncle Prudent, akiben egyre erősebb lett a haraggal vegyes csalódottság.

- Sem tetőket, sem tornyokat.

- Hogyhogy? Még egy zászlórudat, egy templomtornyot, még egy gyárkéményt sem?

- Semmit, csak a levegőeget.

E pillanatban kinyílt a cella ajtaja. A küszöbön egy férfi állt.

Robur volt.

- Tisztelt ballonista uraim - szólalt meg komolyan. - Most már szabadon jöhetnek-mehetnek.

- Szabadon! - kiáltotta Uncle Prudent.

- Igen... Szabadon az *Albatros*on.

Uncle Prudent és Phil Evans kirohant a cellából.

S mit láttak?

Ezerkétszáz-ezerháromszáz méterrel alattuk a föld, de hogy melyik tája, azt nem tudták megállapítani.



## HATODIK FEJEZET

*melyet mérnökök, repülésszakértők és  
egyéb tudósok nyugodtan átugorhatnak*

„Vajon mikor érkezik el a korszak, midőn az ember abbahagyja a csúszó-mászó létet e lapos földön, hogy az égbolt tiszta azúrjában, békéjében éljen?”

Camille Flammarion e kérdésére könnyű a válasz: akkor érkezik el e korszak, mikor a technika fejlődése lehetővé teszi a repülés problémájának megoldását. S amint az néhány év óta előrelátható volt, a villamosság gyakorlati felhasználása szükségszerűen a probléma megoldásához vezetett.

1783-ban, még mielőtt a Montgolfier fivérek megszerkesztették volna az első léggömböt, és Charles fizikus megalkotta volna első ballonját, néhány vállalkozó szellem már a levegőég gépi szerkezetek segítségével történő meghódításáról álmodozott. Az első feltalálók tehát nem gondoltak a levegőnél könnyebb szerkezetekre - hiszen a fizika tudományának akkori állása mellett nem is álmodhattak ilyesféle megoldásról. A madár röptét utánzó s a levegőnél nehezebb repülő gépezettől várták a légi közlekedés eszméjének gyakorlati megoldását.

Pontosan ennek az elvnek megfelelően cselekedett Daidalos fia, a megszállott Ikarosz is, akinek viasszal felragasztott szárnyai - mikor napközbe ért - leolvadtak, s ő a mélységbe zuhant.

De nem kell a mitológiai időkben keresgélni példák után, s akár ne is említsük Archytas de Tarentont, már Dante de Pérouse, Leonardo da Vinci és Guidotti elgondolásaiban is megtaláljuk az olyan szerkezetek tervét, melyeket a repülés eszméinek előfutárai a levegőben való közlekedésre szántak. Őutánuk két és fél évszázaddal egyre több feltaláló foglalkozik a repülés eszméjével. 1742-ben Bacqueville márki készített egy szárnyrendszert, ki is próbálta a Szajna felett, lezuhant, s a karját törte. 1768-ban Paucton készíti el egy két légszavaros készülék tervét - az egyik légszavar a gépezet fennmaradását, a másik a hajtóerőt volt hivatott biztosítani. 1781-ben Meerwein, a badeni uralkodó herceg építész csavarrepülésű gépezetet szerkeszt, s az akkoriban feltalált léghajók irányíthatósága ellen érvel. 1784-ben Launoy és Bienvenu működésbe hoz egy rugókkal mozgatott helikoptert. 1808-ban az osztrák Jakob Degen repüléspróbákat hajt végre. 1810-ben Nantes-ban megjelenik Denieau könyvecskéje, melyben lefekteti a „levegőnél nehezebb” elvet. Majd 1811-től 1840-ig sorra jelennek meg Berblinger, Vigual, Sarti, Dubochet, Cagniard és Latour tanulmányai és találmányai. 1842-ben ismeri meg a tudományos világ az angol Henson elvét, valamint találmányát, melynek alapja: lejtős síkok és gőzzel hajtott légszavarok, 1845-ben Cossus-t és felhajtó vagy függesztő légszavarokkal ellátott gépezetét, 1847-ben Camille Vert-t és tollszárnyas helikopterét, 1852-ben Letourt és az irányítható ejtőernyő elméletét, melynek kikísérletezése a feltaláló életébe került, s még ugyanebben az évben vált ismertté Michel Loup terve: a négy forgószárnyal ellátott lejtős sík. 1853-ban ismerte meg a világ Bélégueic nevét, aki feltalálta a vontató légszavarokkal felszerelt aeroplánt; továbbá Vaussin-Chardannes-t és szabadon szálló irányítható sárkányát, Georges Cauleyt és repülő gépezetek szerkesztésére kidolgozott terveit, amely gépezetekre gázmotort tervezett. 1854 és 1863 között vált ismertté Joseph Plin munkássága, aki több repülő szerkezetet szabadalmaztatott; továbbá Réant, Carlingford, Le Bris, Du Temple, Bright tervei, amelyekben a fölhajtó légszavarok ellentétes irányban forognak. Smythies, Panafieu, Crosnier és még sok más feltalálóról is ezekben az években hallottak először. Végül 1863-ban Nadar működésének eredményeként Párizsban megalakult a Levegőnél Nehezebb Repülő Szerkezetek Barátainak Társulata. A feltalálók a társulat segítségével

kikísérletezhették szerkezeteiket, amelyek közül többet szabadalmaztattak is. Így például Ponton d'Amécourt szabadalmaztatta gőzzel hajtott helikopterét, La Landelle a lejtős síkok, légszavarok és ejtőernyők kombinációjával készült szerkezetét, Louvrié aeroscaphé-ját, Esterno az általa tervezett gépmadarat, Groof pedig az emelőkkel mozgatott szárnyakkal felszerelt gépezetét. A lendület megvolt, a feltalálók feltaláltak, a kalkulátorok kikalkulálták mindazt, ami a légi közlekedés tervét közelebb viszi a gyakorlati megvalósításhoz. Bourcart, Le Bris, Kaufmann, Smyth, Stringfellow, Prigent, Danjard, Pomes és Le Pauze, Moy, Pénaud, Jobert, Hureau de Villeneuve, Achenbach, Garapon, Duchesne, Danduran, Parisel, Dieuaide, Melkissff, Forlanini, Brearey, Tatin, Dandrieux, Edison - az egyik szárnyakkal, a másik légszavarokkal, a harmadik lejtős síkokkal képzelte el a jövő repülő szerkezetét, mindnyájan dolgoztak, terveztek, szerkesztettek, tökéletesítették a repülő gépezetet, amely majd működni is fog azon a napon, amikor a feltalálók jelentős hatóerejű és roppant könnyű hajtómotort tudnak rászerelni.

Bocsássa meg nekünk az olvasó ezt a kissé talán hosszúra nyúlt felsorolást. Úgy véljük, helyes volt megmutatnunk, a légi közlekedés terve milyen fokozatokon át jutott el arra a csúcra, melyen most megjelent Hódító Robur. Elődeinek tapogatózásai, kísérletei nélkül vajon megszerkeszthetett volna-e ily tökéletes gépezetet? Nem! És ha csak megvetést érzett azok iránt, akik makacsul még mindig a ballonokban keresték a megoldást, nagyra becsülte a „levegőnél nehezebb” elméletének minden hívét, az angolokat, amerikaiakat, olaszokat, osztrákokat, franciákat - legfőképpen a franciákat, kiknek általa tökéletesített tervei tették lehetővé, hogy elgondoljon, majd megszerkesszen egy olyan repülő gépezetet, mint az *Albatros*, majd útnak indítsa a levegőben át.

- Repülj, galamb! - kiáltotta a repülés egyik legbuzgóbb híve.

- Úgy fogjuk taposni a levegőt, akár a földet! - válaszolt e kiáltásra a repülés egyik fanatikusa.

- Lokomotív, aeromotív! - adta ki a jelszót a repülés egyik hangoskodó híve, aki megfújta a reklám trombitáit, hogy riassza az Ó- és Újvilágot.

Valóban kétségbevonhatatlan tény, melyet kísérletek és számítások bizonyítottak be, hogy tudniillik a levegő szilárd támaszpont lehet. Az egyméteres átmérőjű ejtőernyő nemcsak hogy lassíthatja a levegőben való leszállást, hanem izokronná<sup>15</sup> is teheti. Nos hát ezt már mindenki tudta.

Az is köztudott, hogy mikor az előrehaladás sebessége nagy, a nehézkedési erő csaknem a sebesség négyzetével egyenlő arányban csökken, s úgyszólván jelentéktelenné válik.

Az is tudott, hogy minél nagyobb a repülő madár súlya, a levegőben való fennmaradáshoz szükséges szárnyfelület arányosan csökken, noha a mozgulatok, melyeket a repülés közben végez, sokkal lassúbbak.

Repülő gépezetet kell tehát szerkeszteni, mégpedig a természeti törvények szem előtt tartásával, a madarakat kell utánózni, „a légi közlekedés e csodálatos példáit”, mint ahogyan Marey doktor, a Francia Tudományos Akadémia tagja mondta.

Ezek szerint a probléma megoldásához segítő szerkezetek három csoportba sorolhatók:

1. Helikopterek vagy spiralférek, mely szerkezetek voltaképpen nem mások, mint vertikális tengelyű légszavarok.

---

<sup>15</sup> Egyidejűvé

2. Orthopterek, mely készülékek a madarak természetes röptét akarják utánozni.

3. Aeroplánok, melyek tulajdonképpen lejtős síkokból tevődnek össze, mint például a játék sárkány, de horizontális légsavarok szolgáltatják a hajtó- vagy vontatóerőt.

Mindhárom rendszernek megvoltak, sőt megvannak a maga elszánt hívei, akik elméleteiken egy jótányit sem hajlandók változtatni.

Robur igen sok meggondolás késztette a két első rendszer elvetésére.

Az orthopternek, ennek a gépmadárnak kétségkívül vannak bizonyos előnyei. Ezt bizonyították Renard 1884-ben végzett kutatásai és kísérletei. De helyesen figyelmeztették őt arra, hogy a természetet nem szabad szolgáian utánozni. A lokomotívtól nem a nyúlról, a gőzhajót nem a halról másolták. A lokomotívnak kerekai vannak, s a kerék nem azonos a lábbal, a gőzhajónak propellerei, s ez nem azonos az uszonnal. S azért éppenséggel nem járnak rosszul. Ellenkezőleg. Egyébként meg ki tudná megmondani, mi történik a madár nagyon bonyolult mozdulatokból összetevődő röpte közben? Hiszen már Marey doktor is figyelmeztetett arra, hogy a szárnytollak a szárny emelése közben szétnyílnak, hogy átmehessen köztük a levegő. Márpedig ezt a mozgást ugyancsak nehéz lenne gépi szerkezettel utánozni!

Másrészt nem kétséges, hogy az aeroplánokkal folytatott kísérletek jó eredménnyel jártak. A légsavarok ferde síkban feküdtek a levegőnek, így felhajtóerőt fejtettek ki, és a kis készülékek próbái során bebizonyosodott, hogy a megterhelhetőség, vagyis a készülék önsúlyán felüli súly a sebesség négyzetével növekszik. Ez roppant nagy előny, bizonyítottan nagyobb, mint a mozgásban levő léggömb ilyen irányú képessége.

Robur mégis úgy gondolta: a legegyszerűbb megoldás mindig a legjobb. Így a légsavarok - azok a bizonyos légsavarok, melyeknek emlegetését a Weldon Club tagjai olyannyira zokon vették - a repülő szerkezet minden erőszükségletét elláthatják. Az egyik a levegőben tartja, a másik pedig a sebesség és biztonság roppant kedvező körülményei között hajtja a készüléket.

Elméletileg ugyanis egy kellőképpen kicsi csavarodású, de meglehetősen nagy felszínű légsavar révén, mint Victor Tatin megfogalmazta, „túlozva persze, de azt is mondhatjuk, korlátlan súlyt emelhetünk a legminimálisabb erővel”.

Ha a madarak egyenes szárnycsapásokkal emelkednek fel, miközben a levegőre támaszkodnak, a helikopter légsavarjainak rézsútos csapásaival száll fel, mintha lejtős síkon emelkednék fölfelé. Ezek a szárnyak ugyanis valójában csavarszárnyak, és nem lapátszárnyak. A légsavar szükségképpen tengelyének irányában jár. Vertikális a tengely? A mozgás vertikális irányú lesz. Horizontális a tengely? Mozgásának iránya is horizontális lesz.

Robur mérnök repülő szerkezetei e két működési elv alapján készültek.

És most nézzük a pontos leírást, mely az alkotóelemek szerint három részből áll: fedélzet, a fennmaradást és a hajtóerőt biztosító szerkezetek, gépi felszerelés.

A fedélzet. - Harminc méter hosszú, négy méter széles gerendaváz, valóságos hajófedélzet, sarkantyú formájában kiképzett orral. Alatta domborodik a repülő erősen bordázott törzse, melyben a hajtóerőt szolgáltató gépek, a löszeres ládák, a különböző készülékek, szerszámok, az összes tartalékok - ideértve a vízellátmányt is - kapnak helyet. A fedélzet körül dróthálóval összekötött könnyű bordázat tartja a korláttal ellátott mellvédet. A fedélzeten három nagyobb, kajütökre osztott helyiség, a kajütök egy része a személyzet hálólhelyéül szolgál, másik részében a gépek kapnak helyet. A középső helyiségben működik a gép, mely a lebegéshez szükséges erőt termelő szerkezeteket hajtja; az előtte levő teremben az előrehajtó, a mögötte levőben pedig a hátrahajtó szerkezet működik - minthogy e három gép beindítása különböző

módon történik. Az orrtőke felől az első helyiségben van a szakácsfülke, a konyha és a soros őrszem őrhelye. A far felől az első teremben több fülke van, többek között a mérnök kajütje, az ebédlő; fölötte pedig egy üvegezett fülkében tartózkodik a kormányos, aki hatalmas kormányrúd segítségével irányítja a repülőt. A különböző helyiségek kajütablakon át kapják a világítást, a különleges eljárással készült üvegek ellenálló képessége tízszer nagyobb, mint a közönséges ablaküvegeké. A törzs alatt a hajlékony rugók egész rendszerét szerelték fel azzal a céllal, hogy a rugók csökkentsék az ütdés erejét, noha a leszállás, minthogy a mérnök feltétlen ura a repülőnek, rendkívül simán, lassan történik.

A fenntartó- és meghajtóerőt termelő gépezetek. - A fedélzet felett harminchét vertikális tengely van, tizenöt-tizenöt elöl, kétoldalt, hét pedig középen, magasabban. Akár harminchét árbocos hajónak mondaná az ember, csak hogy ezek az árbocrudak nem vitorlát tartanak, mindegyiken két horizontális, meglehetősen kis csavarodású és átmérőjű légsavar van elhelyezve, amelyeket azonban káprázatosan gyors forgó mozgásba lehet hozni. Mindegyik tengely a többitől függetlenül mozog, egyébként pedig minden második tengely ellentétes irányban forog, mert csak ily módon kerülhető el, hogy ne lendüljön körmozgásba az egész gépezet. A légsavarok, miközben a vertikális légoszlopon egyre feljebb kapaszkodnak, a horizontális ellenállással szemben kiegyensúlyozzák egymást. A szerkezet el van látva hetvennégy függesztő légsavarral, melyeknek három ágát kívülről egy fémkarika támasztja alá, mely repülő funkciót végezván, hajtóerőt takarít meg. Elöl és hátul a horizontális tengelyekre szerelve két négyágú, erősen csavart, különböző irányban forgatható hajtó légsavar forog, és viszi előre a hajót. Ezek a légsavarok, melyek nagyobb átmérőjűek, mint a fenntartóerőt szolgáltatók, ugyancsak roppant gyors forgásra képesek.

Ez a gépezet tehát a Cossus, La Landelle és a Ponton d'Amécourt által javasolt szisztémák mindegyikével rokon, de Robur mérnök tökéletesítette valamennyiük elgondolását. Mégis elsősorban a hajtóerő megválasztása és alkalmazásának módja jogosít fel bennünket arra, hogy Roburt feltalálónak tekintsük.

Gépi felszerelés. - Sem víz, sem más folyadék gőze, sem sűrített levegő vagy más rugalmas légnemű anyag, sem nem mechanikai akciót kiváltó robbanó keverék az, amit Robur repülő szerkezetének levegőbe emeléséhez és mozgásban tartásához energiaforrásként használt. Az elektromosságot használta fel, azt az energiát, mely egy napon az ipari élet lelke lesz. Egyébként semmi elektromosságfejlesztő gépet nem használt az energiatermeléshez, csupán telepeket és akkumulátorokat. De hogy miféle elemek alkották a telepeket, miféle savak hozták működésbe - az Robur titka volt. Ugyanez volt a helyzet az akkumulátorokkal is. Hogy miből álltak a pozitív és miből a negatív lemezek, ezt rajta kívül senki sem tudta. A feltaláló érthetően óvakodott attól, hogy találmányát szabadalmaztassa. Mindent egybevetve, az eredmény kétségbevonhatatlan volt: az elemek teljesítménye rendkívüli, a savak úgyszólván tökéletes ellenállást tanúsítottak a párolgással és a csomósodással szemben, az akkumulátorok messze maguk mögött hagyták a Faure-Sellon-Volckmar-féléket s az áramerősség amper-száma addig ismeretlen magasságot ért el. Így aztán szinte korlátlan mennyiségű villamos energia tartotta működésben a légsavarokat, melyek a repülő szerkezetnek minden elképzelhető körülmények között bőven biztosították a szükséges fenntartó- és hajtóerőt.

Mindez azonban - s ezt ismét le kell szögeznünk - Robur feltaláló titka volt. Titkáról mélységesen hallgatott. Ha a Weldon Club elnökének és titkárának nem sikerül rájönnie e titokra, úgy az valószínűleg mindörökké elvesz az emberiség számára.

Magától értetődik, hogy a súlypont megfelelő elhelyezésének köszönhetően a szerkezet stabilitása is teljesen kielégítő. Nem kell attól tartani, hogy veszélyesen megdől, nem fenyegeti a felborulás veszélye.

Most már csak azt kell tudnunk, hogy Robur vajon milyen anyagokat használt gépe készítéséhez - mert az *Albatrost* igazán joggal nevezhetjük repülő gépnek. Vajon mi volt az az oly kemény anyag, amit Phil Evans *bowieknife*-ja sem tudott kikezdeni, s melynek mibenlétét Uncle Prudent sehogy sem tudta felfogni. Ez az anyag egész egyszerűen papiros volt.

Már jó néhány éve, hogy gyártása komoly fejlődésnek indult. Enyv nélküli papiros ez, az egyes lapokat dextrinnel és keményítővel impregnálják, majd hidraulikus présbe kerülnek, ahol acélkemény anyaggá sajtolódnak össze. Csigákat, síneket, vagonkerekeket készítenek belőle, s ezek keményebbek a fémkerekeknél, ugyanakkor jóval könnyebbek. Ilyen szilárd, ilyen könnyű anyagot keresett Robur légi járműve építéséhez. A törzs, a fedélzet, a gépterem, a kajütök mind ilyen papirosanyagból készültek, mely nyomás alatt acélszilárdná vált, sőt, éghetetlenné, ami igazán nem elhanyagolható szempont, miután nagy magasságban járó repülő gépről van szó. A fennlebegést és a hajtóerőt szolgáltató gépezetek különböző alkatrészeinél, a tengelyeknél vagy a légsavarkerekeknél a zselatinnal bevont rostok biztosították mind az ellenálló képességet, mind a hajlékonyságot. Ez a minden formálásra alkalmas anyag, mely közömbös a legtöbb gázzal és folyadékkal, savakkal és alkoholokkal szemben - hogy szigetelőképességét ne is említsük -, rendkívül hasznosnak bizonyult az *Albatros* villamos berendezésének építésénél is.

Robur mérnök, továbbá Tom Turner, a helyettese, egy gépész és két segédgépész, két kormányos és egy szakács - vagyis mindössze nyolc ember - jelentette a repülő gép legénységét, s nyolcan bőségesen el tudták látni a légi jármű irányításának munkáját. Vadász- és katonai fegyverek, halászkésztségek, villamos jelzőlámpák, megfigyelőkészülékek, iránytűk és sextánsok a tájékozódáshoz, hőmérő a hőmérséklet megfigyeléséhez, különböző barométerek, részben az elért magasság méréséhez, részben az atmoszféranyomás változásainak jelzéséhez, egy viharjelző készülék, egy kis könyvszekrény, kis kézinyomda, a fedélzet közepén forgó talapzatra szerelt hátultöltő ágyú, mely hat centiméteres lövedéket lőtt ki, löporkészlet, puskagolyók, dinamittöltények, az akkumulátorok energiájával fűtött tűzhely, az alkalmi konyhában főlhalmozott hús- és főzelékkonzervek, néhány palack brandy, whisky és gin - hogy akár hónapokig se kelljen leszállni -, ebből állt a léghajó felszerelése és élelmiszerkészlete, nem beszélve a híres-nevezetes trombitáról.

Ezenkívül volt még a fedélzeten egy könnyű és elmerülhetetlen gumicsónak, melyben akár folyó, tó vagy csöndes tenger vizén kényelmesen elfért nyolc ember.

Vajon gondoskodott-e Robur arról, hogy katasztrófa esetén ejtőernyők álljanak az utasok rendelkezésére? Nem. Egyszerűen nem hitt a katasztrófa lehetőségében. A légsavarak egymástól függetlenül működtek, ha az egyik le is állt, a többi zavartalanul működhetett. Az *Albatrost* a légsavaregyüttes fele is fenntarthatta volna természetes közegében, a levegőben.

És Hódító Robur hamarosan elmondhatta újonnan érkezett, igaz, botcsinálta vendégeinek e büszke szavakat:

- Az *Albatrosszal* ura vagyok e hetedik világrésznek, mely nagyobb, mint Ausztrália, Óceánia, Ázsia, Amerika és Európa, ura vagyok Ikáriának, e légi birodalomnak, melyet egykoron az ikáriaiak ezrei és ezrei népesítettek majd be!

**HETEDIK FEJEZET**  
*melyben Uncle Prudent és Phil Evans ismét tiltakoznak  
az ellen, hogy meggyőzzék őket*

A Weldon Club elnöke megdöbbsen, titkára pedig elkábult. De sem egyik, sem másik nem akarta, hogy meglássék rajta ez az oly természetes elképedés.

Frycollin inas azonban nem leplezte, mennyire megrémült, mikor azon vette észre magát, hogy holmi repülő gépezet ukmukfukk a magas levegőébe ragadta.

A függesztő légsavarok közben sebesen forogtak fejük felett. Noha e rotációs sebesség roppant nagy volt, háromszorosára lehetett volna fokozni, amennyiben az *Albatros* magasabb légrétegekbe akart volna emelkedni.

A két hajtó légsavar mérsékelt sebességgel dolgozott, mindössze húsz kilométeres óránkénti sebességgel hajtotta a gépezetet.

Az *Albatros* utasai a fedélzetről kihajolva valami folyó kanyargó vonalait látták, hegyes-völgyes vidéket szelt át a csillogva kígyózó szalag, körülötte apró tavacskák szikráztak a ferdén rájuk hulló nap sugaraiban. Folyam volt ez a csillogó szalag, a vidék egyik legnagyobb folyama. Bal partján hegylánc sötétlett, vége a messzeségbe tűnt.

- Megmondaná, hol járunk? - kérdezte Uncle Prudent haragtól reszkető hangon.

- Nem tartom fontosnak, hogy tudják - válaszolt Robur.

- S megmondaná, hova megyünk? - folytatta Phil Evans a kérdezősködést.

- Át a levegőégen.

- S meddig tart utunk?

- Míg be nem fejezzük.

- Talán bizony föld körüli útról van szó? - kérdezte gúnyosan Phil Evans.

- Többről - hangzott Robur válasza.

- S ha mi nem óhajtjuk ezt az utat?! - heveskedett Uncle Prudent.

- Óhajtják vagy nem óhajtják, meg kell tenniük!

Ízelítőül ennyit abból a viszonyból, mely az *Albatros* ura és vendégei, hogy ne mondjuk, foglyai között kialakulóban volt; Robur azonban nyilvánvalóan mindenekelőtt időt akart adni nekik, hogy kissé magukhoz térjenek, hogy megbámulhassák a csodálatos szerkezetet, mely a levegőbe ragadta őket, s talán azért is, hogy elismerésüket fejezhessék ki a feltalálójának. Fölalá sétált a fedélzeten, magukra hagyta őket, hogy szemügyre vehessék a gépezetet, a repülő gép szerkezetét, formáját; vagy ha úgy kívánják, elnézhessék az alattuk kibontakozó tájat.

- Uncle Prudent - kezdte a beszélgetést Phil Evans -, ha nem csalódom, kanadai felségterület felett, úgy a közepe tájt járhatunk. Az alatt északnyugat felé kanyargó víz a Szent Lőrinc-folyó. A város, melyet magunk mögött hagytunk, Quebec.

Valóban, Champlain ősi városának bádogtetői csillantak reflektorként a napfényben. Az *Albatros* tehát egészen a 46. északi szélességi övig emelkedett - ez magyarázza a korai pirkadatot s a meglepően hosszan tartó hajnalt.

- Igen - folytatta Phil Evans -, bizony ott van a félkörben épült város, a szikladomb, rajta az erődtámasz. Íme, Észak-Amerika Gibraltárja! S lám, ott van az angol meg a francia templom! Amott meg a vámhivatal! Tornyán ott leng az angol zászló!

Phil Evans még be sem fejezte, s Kanada fővárosa máris a messzeségbe tűnt. A repülő gép felhők közé ért, melyek lassanként elrejtették előlük a földet.

Robur, mikor látta, hogy a Weldon Club elnöke és titkára az *Albatros* külső szerkezetét kezdi szemügyre venni, melléjük lépett, s így szólt:

- Nos, uraim, hisznek-e már abban, hogy a levegőnél nehezebb gépezetekkel igenis lehet közlekedni a levegőben?

E kérdésre bizony nehéz lett volna nemmel válaszolni. Uncle Prudent és Phil Evans egy hanggal sem felelt.

- Hallgatnak? - folytatta a feltaláló. - Nyilván oly éhesek, hogy szólni sem tudnak!... No de ha arra vállalkoztam is, hogy a levegőben utaztatom önöket, ne tartsanak attól, hogy ezzel az oly kevésbé tápláló elemmel akarom vendégeimet jóllakítani! Kérem, fáradjanak asztalhoz!

Uncle Prudent és Phil Evans, minthogy mindkettőjüket sarkantyúzta az éhség, úgy gondolták, ez nem alkalmas pillanat arra, hogy kéressék magukat. Egy étkezés még nem kötelez semmire, s majd mikor Robur leteszi őket az anyaföldön, teljesen szabad emberként állhatnak vele szemben.

A hátsó nagy kabin felé kísérték őket, egy kis ebédlőbe, ahol rendesen terített külön asztal várt rájuk, egész útjuk alatt itt étkezhettek. Különböző konzerveket kaptak, többek közt egy kétszersültfélét, mely felerészt lisztből, felerészt porított húsból készült, kevés szalonnával ízesítve, kitűnő leves készült belőle; utána sült sonka és tea került az asztalra.

Frycollinról sem feledkeztek meg. Őt a fedélzet elejére kísérték, ott kapott jó adag levest, ugyanolyat, mint gazdája. Ugyancsak éhes lehetett a derék fickó, mert kiadósan evett, pedig állkapcsa úgy reszketett félelmében, hogy majdnem fölmondta a szolgálatot.

- Jaj, ha összetörik... Mi lesz, ha összetörik?... - hajtogatta szegény feje.

Mert ettől rettegett szüntelenül. Gondoljuk csak meg! Lezuhanni ezeröttszáz méter magasságból... palacsinta lenne az emberből!

Egy órával később Uncle Prudent és Phil Evans ismét megjelent a fedélzeten. Robur már nem volt ott. A fedélzet hátsó részében, üvegezett kalitkájában állt a kormányos, tekintete az iránytűre szögezve rendületlenül, tévovázás nélkül követte a feltaláló által előírt útvonalat.

A személyzet többi tagja nyilván ebédelt a légénységi szállásul szolgáló fülkében, csak egy segédgépész, akinek feladata a gépek működésének ellenőrzése volt, sétált fel-alá a fedélzeten.

A repülő gép ugyan rendkívül sebesen szállt, a Weldon Club két tagja azonban csak halovány képet tudott magának alkotni e sebességről, noha az *Albatros* már kijutott a felhők közül, s ezeröttszáz méternyi mélységben látszott a föld is.

- Hihetetlen - jegyezte meg Phil Evans.

- Ne is higgyük! - válaszolt Uncle Prudent.

A fedélzet elejére sétáltak, s a nyugati látóhatárt nézegették.

- Még egy város! - mondta Phil Evans.

- Ráismer?

- Igen! Azt hiszem, Montreal!

- Montreal?!... De hiszen legföljebb két órája, hogy Quebec fölött voltunk!

- Ami azt bizonyítja, hogy e gépezet sebessége legalább huszonöt mérföld óránként!

Az *Albatros* valóban ekkora sebességgel szállt, s az utasok csak azért bírták zavartalanul ezt a sebességet, mert szélirányban haladt. Szélcsöndben nehezen viselték volna el ezt a sebességet, hiszen csaknem olyan iramban száguldottak, mint egy expressz; ellenszélben pedig egyszerűen elviselhetetlen lett volna.

Phil Evans nem tévedett. Az *Albatros* alatt feltűnt Montreal, világosan látszott a Victoria Bridge, a csőhíd, mely úgy ível a Szent Lőrinc-folyó fölött, mint a velencei lagúna felett a vasúti híd. Látni lehetett a széles utcákat, a hatalmas áruházak, bankok épületeit, a templomokat, a római Szent Péter-bazilika mintájára nemrégiben épült székesegyházat, s végül a városra letekintő Mont Royalt, melyet csodaszép parkká képeztek ki.

Szerencse, hogy Phil Evans már régebben ellátogatott Kanada nagyobb városaiba. Így egyik-másikra ráismert, s nem kellett Roburnál kérdezősködni. Estefelé, Montreal után mintegy másfél órával Ottawa fölött repültek el, vízesései felülről egyetlen hatalmas katlannak tűntek, melyből káprázatos erővel, látványosan csap ki a lobogó víz.

- Ott van a parlament! - s Phil Evans egy dombtetőn emelkedő épületre mutatott, mely a magasból játékszerre emlékeztetett. Ez a színes, változatos stílusban épült játékszer úgy hasonlít a londoni parlamenthez, mint a montreali székesegyház a római Szent Péter-templomhoz. De kétségtelenül Ottawát látták!

Hamarosan ez a város is eltűnt a látóhatáron, csak mint fényes folt csillogott alant, a földön.

Csaknem két óra volt, mikor Robur ismét megjelent a fedélzeten, segédje, Tom Turner társaságában. Mindössze három szót mondott neki, amit Tom Turner a fedélzet első és hátsó részében tartózkodó két gépésznek továbbított. Egy jel a kormányos felé, s az *Albatros* máris két fokkal irányt változtatott, és délnyugati irányba fordult. Uncle Prudent és Phil Evans ugyanakkor azt is megállapíthatta, hogy a repülő gép propellerjei nagyobb sebességgel forognak.

A sebességet valójában még kétszeresére lehetett volna fokozni, s ezzel túlszárnyalni minden eddigi sebességet, amit földi jármű valaha is elért.

Nézzük meg közelebbről. A nagyobb hajók huszonnégy csomó, vagyis negyven kilométer óránkénti sebességre képesek; a francia és az angol vasút száz kilométeres sebességgel halad, a jégtaalpas hajók az Egyesült Államok befagyott folyamán száztizenötrel; a Patterson Művek üzemében készült fogaskerekű jármű százharminc kilométer óránkénti sebességgel közlekedik az Erie-tó mentén futó vasútvonalon, a Trenton és Jersey közötti vonat sebessége pedig százharminchétfő kilométer óránként.

Az *Albatros*, amennyiben légszavarjai teljes erővel dolgoztak volna, óránként kétszáz kilométert tehetett volna meg, vagyis másodpercenként több mint ötven métert.

Ilyen sebességgel száguld az orkán, mely fákat tép ki, s amely például 1881. szeptember 21-én Cahors felett süvöltött el. Ez az átlagsebessége a postagalamb röptének, melynél gyorsabban csak a fecske (másodpercenként hatvanhét méter) vagy a sarlós fecske repül (másodpercenként nyolcvanhét méter).



Egyszóval: úgy, ahogy Robur már mondotta, az *Albatros*, amennyiben légsavarjai teljes erővel működnek, kétszáz óra, vagyis alig több mint egy hét alatt körül tudta volna röpdülni a Földet!

Hogy a földtekét ekkoriban négyszázötvenezer kilométer hosszúságú vasútvonal hálózta be - vagyis tizenegyszer hosszabb, mint amekkora a Föld kerülete az Egyenlítőnél -, ugyan mit számított! Hiszen e repülő szerkezet számára támaszpontul szolgált az egész levegőég!

Vajon akad még valaki, aki nem tudja, hogy az a titokzatos jelenség, melynek felbukkanása oly nagy mértékben fölkelte az Ó- és az Újvilág figyelmét, nem volt más, mint a feltaláló léghajója? A levegőben zengő trombitaszó pedig Tom Turner kürtjéből szállt. Az Európa, Ázsia és Amerika szobrain, tornyain lengő zászló pedig Hódító Robur és *Albatros*ának zászlaja volt.

S ha a feltaláló eddig némi gondot fordított arra, hogy ne ismerjék föl, ha szívesebben repült éjszakánként csak úgy, hogy néha-néha világította meg gépét az elektromos lámpákkal, és ha nappaloként eltűnt a felhőréteg fölött, most már - úgy tűnt - diadalát aligha akarja titokban tartani. S nyilván azért ment Philadelphiába, nyilván azért jelent meg a Weldon Club üléstermében, hogy beszéljen csodálatos találmányáról, hogy *ipso facto*<sup>16</sup> győzze meg a leghiteltlenebbeket.

Tudjuk, milyen fogadtatásban részesült, s most megtudjuk, milyen megtorlásra készült a fent említett klub elnökével és titkárával szemben.

Robur a két úr felé közeledett. Azok úgy tettek, mintha cseppet sem lepné meg őket, amit látnak, amit ha tetszik, ha nem, tapasztalniuk kell. E két angolszász koponyában olyan makacsság lakozott, amit alig lehetett könnyűszerrel kiirtani.

Robur meg úgy tett, mintha mit sem venne észre, mintha csak folytatni akarná azt a beszélgetést, ami két órával előbb félbeszakadt.

- Uraim - mondotta -, önök most kétségkívül azon töprengenek, hogy ez a gépezet, mely oly bámulatosan alkalmas a légi közlekedésre, vajon képes-e nagyobb sebességre. Nos, nem volna méltó a levegőég meghódítására, ha nem száguldana benne kénye-kedve szerint. Azt akartam, hogy a levegő szilárd támaszpontul szolgáljon számomra, s így történt. Tisztában voltam azzal, hogy a széllal csak olyasvalami tud megbirkózni, ami nála nagyobb erőt képvisel; nos, gépezetem erősebb! Nincs szükségem szárnyakra, hogy repítsenek, sem evezőkre, sem kerekekre, hogy előbbre jussak, sem sínekre, hogy gyorsabban haladjak. Levegő kell, semmi több. Levegő, mely körülfog, ahogy a víz körülfogja a tengeralattjárót; levegő, melyben légsavarjaim úgy foroghatnak, mint egy hajó propellerjei. Nos, így oldottam meg a repülés problémáját. Íme, ez az, amire nem lesz képes soha, semmiféle ballon, semmiféle olyan alkalmatosság, mely a levegőnél könnyebb.

A két klubtag mélyen hallgatott - ez azonban cseppet sem zavarta a feltalálót. Éppen csak elmosolyodott, aztán kérdő hangsúllyal folytatta:

- Önök talán azon is elgondolkoznak, vajon az *Albatros*, mely ily könnyen halad vízszintes irányban, ilyen erősnek bizonyul-e, ha függőleges irányban kell mozognia; röviden: fel tudja-e venni a versenyt egy léghajóval, ha arról van szó, hogy a levegőég felsőbb rétegeibe akarunk eljutni vele? Nos, uraim, nem kívánom önöktől, hogy *Rajta* nevű léghajójuk képességeit összemérjék az *Albatros* erejével.

---

<sup>16</sup> A tény erejével

A két klubtag vállat vont. A feltaláló talán éppen erre várt.

Intett, s a hajtócsavarok leálltak. Az *Albatros* még röpült vagy egy mérföldnyit, azután megállt.

Robur ismét intett, s ekkor az emelő légsavarok oly gyors forgásba kezdtek, hogy a mozgásukat kísérő zúgást legfeljebb a hangkísérleteknél használt szirénák üvöltéséhez lehetett volna hasonlítani. Az eddiginél csaknem egy oktávval magasabb hangon zúgtak a légsavarok, noha a hang ereje a levegő ritkulása következtében csökkent; s a gépezet, mint a pacsirta, emelkedett fölfelé, éles hangjával fölverve a levegőég csöndjét.

- Gazdám... gazdám... - nyögdecselt Frycollin. - Jaj, csak össze ne törjön!

Robur megvető mosollyal válaszolt. Az *Albatros* percek alatt 2700 méter magasságba emelkedett, így a látósugár 70 mérföldre tárgult; majd 4000 méterre, s ekkor a barométer 480 milliméterre esett.

Az *Albatros*, miután bemutatta, hogy milyen magasságba tud emelkedni, ismét lejjebb ereszkedett. A magasabb légrétegekben a légnyomás csökkenése következtében csökken a levegő oxigéntartalma, ugyanakkor csökken a vérben is. Bizonyos esetekben ez okozza a súlyos légi katasztrófákat. Robur nem tartotta volna ésszerűnek, hogy megkockáztassa a katasztrófát.

Az *Albatros* tehát leereszkedett olyan szintre, mely nyilvánvalóan leginkább megfelelt neki, s miután hajtó légsavarjai ismét megindultak, az eddiginél nagyobb sebességgel repítették délnyugati irányban.

- Nos, uraim - mondotta a feltaláló -, ha önök eddig ezen a kérdésen gondolkoztak, akkor most választ kaptak - s a mellvéden átkönyökölve elmerült a táj szemléletében.

Mikor ismét fölnevezett, a Weldon Club elnöke és titkára mellette állt.

- Robur mérnök - kezdte Uncle Prudent, aki sikertelenül próbált uralkodni magán -, semmi olyasmin nem gondolkoztunk, amit ön képzelt. Viszont szeretnénk egy kérdést intézni önhöz, azt remélve, hogy szíveskedik válaszolni rá.

- Beszéljen, kérem.

- Mi joga támadott meg minket Philadelphiában, a Fairmont Parkban? Mi joga zárt be bennünket abba a cellába? Mi joga hurcolt minket magával e repülő szerkezeten?

- S önök, ballonista uraim, mi joga sértegettek, gúnyoltak, fenyegettek engem a klubjukban úgy, hogy magam is csodálom, hogy épségben kikerültem onnan?

- Kérdés nem válasz - jegyezte meg Phil Evans. - Ismét kérdezem önt: mi joga?...

- Valóban tudni óhajtja?

- Kérem, közölje.

- Nos hát az erősebb jogán!

- De hiszen ez cinizmus!

- De ez az igazság!

- És mondja, feltaláló polgártárs - szólt közbe Uncle Prudent, aki végül is kirobbant -, mennyi ideig óhajtja gyakorolni ezt a jogot?

- Ejnye, uraim - válaszolt gúnyosan Robur -, hogyan kérdezhetnek ilyesmit, mikor csak le kell pillantaniuk, és páratlan látványban gyönyörködhetnek!

Az *Albatros* ekkor az Ontario-tó hatalmas tükre felett ringott. Már átrepült a Cooper által megénekelt vadregényes tájak felett, majd e roppant völgykatlan déli határvonalát követve, a híres folyam felé közeledett, melynek árja hatalmas vízesésekre szakadva az Erie-tóba ömlik.

A fenséges zúgás, a viharos dörgés egy percen át felhatolt az *Albatros*ig. És mintha hűvös pára lövellt volna a levegőbe, a hőmérséklet észrevehetően lehűlt.

Alant patkó alakban zúgtak a mélyben a hatalmas víztömegek. Mintha csillogó kristály zúdult volna a tóba, s e szikrázó ár fölé szivárványt vontak a víz színén megtörő napsugarak. Fenséges látvány volt.

A vízesés előtt keskeny híd ívelt egyik partról a másikra. Kissé lejjebb, mintegy három-mérföldnyire függőhíd látszott, éppen ekkor futott fel rá a kanadai partról az amerikai part felé robogó vonat.

- A Niagara-vízesés! - kiáltott fel Phil Evans.

Nem bírta magába fojtani az ámulatot, Uncle Prudent azonban minden erejét összeszedte, nehogy csöppnyi megindulást is érezzen a természet e csodájának láttán.

Az *Albatros* egy perccel később átrepült a folyam felett, mely az Egyesült Államokat elválasztja a kanadai gyarmattól; s most már Észak-Amerika roppant térségei felett szállt.

## NYOLCADIK FEJEZET

*melyben Robur elhatározza, hogy fontos kérdésekre válaszol*

Uncle Prudent és Phil Evans a hátsó fedélzeten, az egyik kajütben kapott két kitűnő ágyat; fehérműről és elegendő váltóruháról, kábatokról és útitakarókról is gondoskodtak számukra. Nagyobb kényelemben egy óceánjárón sem lehetett volna részük. Ha nem aludtak egyfolytában, ez csak azért volt, mert nem akartak, vagy talán a nagyon is indokolt nyugtalanság nem engedte őket aludni. Micsoda kalandba keveredtek! Micsoda kísérletsorozatra hívták meg, azaz kényszerítették őket? Hogyan végződik ez az egész história, s voltaképpen mit akar Robur mérnök? Egyszóval volt min elgondolkozniuk!

Frycollin, az inas, a fedélzet első részében kapott szállást, a hajószakács kajütje mellett. Ez a szomszédság nyilván tetszett Frycollinnak, aki szívesen érintkezett a világ hatalmasaival. Ő tudott aludni, csak hogy szüntelenül zuhanásról álmodott, meg arról, hogy vad iramban repül az űrben, úgyhogy álma nem pihenés, csak gyötrelmes lidércnyomás volt.

Pedig nehezen lehetne békésebb utat elképzelni, mint e légi zarándoklás volt, különösen alkonyattájt, mikor elcsöndesedtek a légáramlatok is. A légszavak zúgásán kívül semmi zaj sem törte meg a magas légrétegek csöndjét. Néha egy-egy mozdonyfűtő hatolt fel hozzájuk - valahol lent vonat vágatott -, néha meg háziállatok bögése. Állati ösztön! Megéreztek a fölöttük elszálló masinát, s rémülten felbögtek.

Másnap, június 14-én öt órakor Uncle Prudent és Phil Evans a repülő gép tetején sétált, melyet különben joggal nevezhetünk fedélzetnek. Az előző nap óta semmi változás: az őrszem az első, a kormányos a hátsó fedélzeten.

Vajon miért volt szükség őrszemre? Talán félt volt, hogy összeütköznek egy hasonló géppel? Nem, Roburnak még nem voltak utánpótlói. Az a lehetőség pedig, hogy léggömbbel találkoznak, oly csekély volt, hogy gondolniuk sem kellett rá. De még ha ez meg is történik, hát legföljebb a léggömb bánja! Ha vasszék meg agyagszék összekoccan, ugyan melyik vallja kárát? Az *Albatrost* nem érte volna baj egy ilyen összeütközés miatt, annyi bizonyos.

De vajon más egyébbe beleütközhetett volna az *Albatros*? Igen! Oldalára fordulhatott volna, akár egy hajó, ha útját állja egy hegy, amit nem tud sem megkerülni, sem átrepülni. Az ilyen hegyek a levegő zátonyai, s az *Albatros*nak éppúgy kerülni kellett őket, ahogyan a hajók kerülik a tenger zátonyait.

Igaz, hogy a feltaláló úgy jelölte meg a követendő irányt, mint valami hajóskapitány, mindig gondolva arra, milyen magasságba kell emelkednie a gépnek, hogy a hegycsúcsok fölé kerüljön. Minthogy azonban az *Albatros* hamarosan hegyvidék fölé ér, ajánlatos a fokozott órkodás arra az esetre, ha némileg mégis le kell térnie erről az útvonalról.

Uncle Prudent és Phil Evans az alattuk elterülő tájat figyelve megláttak egy hatalmas tavat, melynek alsó csúcsát az *Albatros* déli irányban közelítette meg. Ebből arra következtettek, hogy az éjszaka teljes hosszában átrepülték az Erie-tavat. Minthogy most közvetlenebbül haladtak nyugat felé, a léghajónak a Michigan-tó alsó partvidéke felett kell átrepülnie.

- Semmi kétség - mondotta Phil Evans -, a tetőknek az a tengere ott nem más, mint Chicago.

Nem tévedett. Azt a várost látta meg, mely felé tizenhét vasútvonal vezet, a nyugat királynőjét, Chicagót, ezt a roppant tárházat, mely felé az Unió nyugati részét alkotó Indiana, Ohio, Wisconsin és Missouri termékei ömlenek.

Uncle Prudent a kajütjében talált kitűnő tengerészlátcső segítségével könnyen felismerte a város főépületeit. Hajdani vetélytársa meg tudta neki mondani, miről ismeri fel a templomokat, a középületeket, az elevátorokat, vagyis a gépesített gabonaraktárakat, a roppant játékkockára emlékeztető hatalmas Sherman-házat, melynek négy oldalán az ablakok voltak a pontok.

- Minthogy Chicago felett repülünk - mondotta Uncle Prudent -, ez azt bizonyítja, hogy messzebb hurcoltak bennünket nyugati irányban, mintsem hazatérésünkhöz kellene.

Az *Albatros* valóban egyenes vonalban távolodott Pennsylvania fővárosától.

Uncle Prudent ugyan szívesen felszólította volna Roburt, hogy vigye őket vissza kelet felé, de e pillanatban nem tehetette. A feltaláló ugyanis ezen a reggelen nem sietett ki kabinjából; vagy valami munka kötötte le, vagy esetleg aludt még. A klubbársak megreggeliztek anélkül, hogy látták volna.

Az *Albatros* sebessége nem változott az előző nap óta. Minthogy a szél kelet felől fújt, a sebesség nem volt zavaró, és miután a magasság százhetven méteres emelkedését a hőmérő csak egyfokos eséssel jelzi, a hőmérséklet sem volt kellemetlen. Uncle Prudent és Phil Evans hol töprengve, hol beszélgetve várták a feltalálót, s közben sétáltak a fedélzeten, vagyis voltaképpen a légsavarak egész hálózata alatt, melyek most oly roppant gyorsan forogtak, hogy szárnyaik áttetsző korongnak tűntek.

Illinois államot így két és fél óra alatt átrepülték északi határa felett. Ezután elrepültek a Vizek Atyja, a Mississippi felett, s a tükrén úszó kétemeletes gőzhajók a magasságból csak apró csónakoknak látszottak.

Az *Albatros* Iowa fölött haladt, miután délelőtt tizenegy óra tájt érintette Iowa Cityt.

Északnyugat felé lejtő hegyláncok, úgynevezett „bluff”-ok kanyarogtak alattuk. A csúcsok nem voltak oly magasak, hogy az *Albatros*nak feljebb kellett volna emelkednie. Különbösen is ezek a „bluff”-ok hamarosan eltűntek, s az Iowa állam egész nyugati részén s Nebraskán végighúzódnó roppant síkföldek, a prérók következtek, melyek egészen a Sziklás-hegység lábáig húzódnak. Itt is, ott is patakok, folyók csillantak, a Missouri mellékfolyói. Partjaikon faluk, városok, de amint az *Albatros* beljebb hatolt a vadnyugat felett, egyre ritkábban tűnedeztek fel lakott területek.

Napközben semmi különös nem történt. A klubbársak teljesen magukra maradtak. Frycollint is éppen csak hogy látták, a fedélzeten elnyúlva feküdt, szemét lecsukta, hogy ne is lásson semmit. Pedig nem fogta el szédülés, mint az ember gondolhatta volna. Magas épület tetején, mikor szilárd pontokat lát az ember maga alatt, könnyen elszédül, de a mélység nem hat így, ha egy léggömb kosarában vagyunk, vagy repülő fedélzetén szállunk el felette; a léghajós nem mélységet érez maga alatt, a látóhatár emelkedett fel vele együtt, s az veszi körül mindenünnen.

Két órakor Omaha fölött, Nebraska határán átröpült az *Albatros*. Omaha a New York és San Francisco között vezető 1500 mérföld hosszúságú vasútvonal, a Pacific legmagasabban fekvő állomása. Egy pillanatig látni lehetett a Missouri sárgás vizét, majd Omaha fa- és téglalapületeit. Ez a város, amely ennek a gazdag völgynek a központja, olyan, mint a csat az Észak-Amerika derekát összeszorító vasövön. Míg az *Albatros* utasai e részleteket szemléltek, nyilván Omaha lakosai is megpillantották a furcsa repülő szerkezetet. De csodálkozásuk a levegőben szálló gép láttán semmiképpen sem lehetett nagyobb, mint amekkorát a Weldon Club elnöke és titkára érzett afölött, hogy ők is a gép utasai közé tartoznak.

Amit Omaha lakói láttak, mindenképpen olyan esemény, amit az Unió lapjai kommentálni fognak. Nyilván ez a magyarázata az érthetetlen jelenségnek, mely az egész világot foglalkoztatta, s mely egy idő óta az érdeklődés előterében állt.

Az *Albatros* egy órával később maga mögött hagyta Omahát. Ekkorra már nyilvánvaló volt, hogy kelet felé röpködnek, s egyre távolodnak a Platte Rivertől, melynek völgyét követi a vasútvonal, átszelve a prérít. Ez a megállapítás cseppet sem hangolta jókedvre Uncle Prudentot és Phil Evanst.

- Így hát mégis komolyan gondolta azt a képtelenséget, hogy körbesétáltatja velünk a Sarkokat? - hökkent meg az egyik.

- És akaratunk ellenére! - jegyezte meg a másik. - De aztán vigyázzon magára ez a Robur! Nem olyan fából vagyok faragva, hogy így packázhassanak velem!

- Én sem! - vágta rá Phil Evans. - De kérem, Uncle Prudent uram, próbálja mérsékelni magát!

- Mérsékelni?

- És tartogassa a haragját alkalmas időkre!

Öt óra tájban az *Albatros*, miután átrepült a fenyővel és cédrussal borított Fekete-hegység fölött, a fölé a terület fölé ért, melyet joggal neveznek Nebraska „komisz földjé”-nek. Sárgás halmok káosza az egész vidék, mintha estükben széttöredezett sziklával lenne teleszórva, s távolról nézve a legfantasztikusabb alakú dombokba, sziklatömbökbe ütközik a tekintet. Mintha összevissza dobált csontpálcikák halmaza lenne az egész, itt-ott középkori városok, erődítmények, lőrésekkel, őrtornyokkal épült várak romjai láthatók. A „komisz föld” valójában mégsem más, mint roppant csontkamra, ahol vastagbőrűek, óriás teknősök, s úgy mondják, emberek csontjai - az őskor egyik kataklizmájának emlékei - fehérlenek.

Mire bealkonyult, maguk mögött hagyták a Platte Rivernek e völgyét is. Innentől kezdve a síkság a magasból roppant tág látóhatár széléig húzódott.

Éjszaka már a mozdonyok éles füttye, a gőzhajók komor szirénája nem zavarta a csillagos égbolt csendjét. Időnként elnyújtott bögés hatolt fel a léghajóig, mely most alacsonyabban röpködött. Bölénycsordák vágattak át a prérin, vizet, legelőt kerestek. S amikor elhallgattak, a nehéz lépteik alatt megtörő fű zúgott tompán, valahogy úgy, mint az árvíz, hangját világosan meg lehetett különböztetni a légszavak zúgásától.

Egyszer-kétszer farkasüvöltést, máskor meg róka, vadmacska hangját hallották, aztán coyot vonított; gyászos hangja miatt ez az állat valóban rászolgál a *canis latrans*<sup>17</sup> névre.

Aztán erős illatok csapták meg az orrukát, a menta, a zsálya és a fehér üröm illata keveredett a tülevelűek erős szagával, s szállt a tiszta éjszakai levegőben.

S végül, hogy megemlítsünk minden, a földről hangzó zajt, baljós üvöltést is hallottak, de ezúttal nem coyot üvöltött: vörösbőrű kiáltott, s hangját az úttörő telepes mindig meg tudja különböztetni a vadállatok hangjától.

Másnap, június 15-én, reggel öt óra tájt Phil Evans kilépett a kajütjéből. Most talán majd összetalálkozhat Roburral, a feltalálóval.

Addig is, minthogy nagyon szeretne tudni, miért nem mutatkozott előző nap, Tom Turnerhez, Robur első emberéhez fordult felvilágosításért.

---

<sup>17</sup> Vonító kutya

Tom Turner mintegy negyvenöt éves angolszász volt, széles mellkasú, zömök ember, mintha vasból kovácsolták volna ki; hatalmas és jellegzetes feje Hogarth-képre emlékeztetett; a minden angolszász csúfság festője rajzolt ilyen fejeket.<sup>18</sup> Ha jól megnézzük a *Harlot's Progress* negyedik metszetét, egy börtönőr vállain megláthatjuk Tom Turner fejét, s utána minden bizonynal elismerjük, hogy az arckifejezése cseppet sem biztató.

- Találkozhatunk ma Robur mérnökkel? - kérdezte Phil Evans.

- Nem tudom - válaszolt Tom Turner.

- Nem azt kérdezem, hogy elment-e hazulról!

- De az is lehet.

- Sem azt, hogy mikor ér vissza.

- Majd ha elvégezte a dolgát.

S ezzel Tom Turner visszabújt a kajütjébe.

Phil Evansnak be kellett érnie ezzel a válasszal, ami már csak azért sem volt megnyugtató, mert ha az iránytűre tekintett, tisztában kellett lennie azzal, hogy az *Albatros* továbbra is északnyugati irányban folytatja útját.

Milyen más volt a „komisz föld” kietlen vidéke, melyet az éjszaka hagytak maguk mögött, mint az a táj, mely most bontakozott ki alattuk!

Az *Albatros*, miután ezer kilométert röptül Omaha óta, most olyan táj fölött szállt, melyet Phil Evans nem ismert föl, azon egyszerű oknál fogva, hogy sohasem járt ott. A „bluff”-ok tetejét itt-ott az indián támadások ellen emelt erődítmények koronázták mértanian rideg vonalaikkal, falaikat inkább palánknak, mintsem várfalnak lehetett mondani. Alig néhány falu épült - az is kevés lakossal - e vidéken, mely annyira más volt, mint a néhány fokkal délebbre fekvő Colorado aranymezőkről híres tájai.

A távolból bár homályosan, de már kirajzolódott egy hegyvonulat, melynek csúcsait lángba borította a kelő nap.

A Sziklás-hegység felé közeledtek.

Uncle Prudent és Phil Evans, mióta a repülő gépen voltak, ezen a reggelen éreztek először csípős hideget. A hőmérséklet csökkenését nem időjárás-változás okozta; a nap gyönyörűen sütött.

- Nyilván azért lett hidegebb, mert az *Albatros* magasabbra emelkedett - vélte Phil Evans.

A fedélzet középső kajütjének ajtaján kívül elhelyezett barométer valóban 540 milliméterre esett, s ez mintegy 3000 méternyi magasságot jelzett. A gépezet tehát kellő magasságba emelkedett, hogy elszállhasson a hegycsúcsok felett.

Egyébként egy órával ezelőtt nyilván 4000 méter magasságban kellett repülnie, mert mögötte örök hóval fedett csúcsok fehérlettek.

Sem Uncle Prudentot, sem klubtársát nem emlékeztette ez a táj egyetlen ismerős vidékre sem. Lehet, hogy éjszaka az *Albatros* letért az eddigi útvonalról, s minthogy roppant sebesen röptül, utasai már nem tudtak tájékozódni.

---

<sup>18</sup> William Hogarth nagy angol szatirikus festő (1697-1764). Egyik fő műve az itt említett „Egy ledér nő sorsa” című, hat képből álló sorozat

Miután megvitattak néhány különböző, többé-kevésbé elképzelhető feltevést, a következőkben állapodtak meg: e terület, melyet mint kerek völgykatlant zárnak körül a hegyek, nyilván az a terület, melyet a kongresszus 1872 márciusában az Egyesült Államok Nemzeti Parkjává nyilvánított.

Valóban érdekes vidék felett repültek el. Megérdemli a park nevet, de olyan park ez, ahol halmok helyett hegyek, tavacskák helyett nagy tavak vannak, nem patakok, hanem folyamok szelik át, sétatutak helyett völgykatlanokban járhat a látogató, s döbbenetes méretű gejzírek pótolják a szökőkutakat.

Az *Albatros* néhány pillanat múlva a Yellowstone River fölé siklott, jobbra hagyta maga mögött a Stevenson-hegyet, s a nagy Yellowstone-tó felé közeledett. Mily változatos e hatalmas tó vidéke, s mily szépek az obszidiánnal, apró kristályokkal borított partok, mikor a milliárdnyi sima lapocskáról szikrázva verődik vissza a napsugár! S a szeszélyesen elszórt szigetek mily változatossá teszik a víz tükkrét! S mily azúrfényben csillog e hatalmas tükör! S a tó körül, mely a földkerekség egyik legmagasabban fekvő tava, felhőkben rajzanak a madarak, pelikánok, vadhattyúk, sirályok, libák, örvös ludak, sarki búvárok! A part egyes, roppant meredek szakaszait sűrű bozót borítja, benőtte a gyalog- és a vörösfenyő, s fölöttük fehérlő fumarolák szállnak. E gőz a talajból tör elő, mintha valami roppant katlanban szüntelenül forna a víz, de minthogy kifutni nem tud, fehérlő páragomolyok szöknek ki a fedő alól.

A szakácsnak talán még soha nem nyílt ilyen kitűnő alkalm arra, hogy bőséges pisztráng-készlettel lássa el a repülő gépet; a Yellowstone vizében ugyanis ez az egyetlen halfajta él meg. De az *Albatros* most is oly magasan szállt, hogy senki sem vállalkozhatott a halászatra, mely pedig bizonyos csodálatos eredménnyel járt volna.

Háromnegyed óra alatt átszálltak a tó felett, s kissé távolabb már a felett a vidék felett röptek, melynek gejzírei Island legszebb gejzirjeinek méltó párjai. Uncle Prudent és Phil Evans a mellvéden áthajolva nézték a magasba szökő vízoszlopokat, melyek mintha új elemmel akarták volna gazdagítani a repülő gépet. Egymás után következtek a szebbnél szebb gejzírek: a „Legyező”, melynek oszlopai sugárzó lemezként törnek a magasba, az „Erőd”, mely mintha vízdárdákkal védekezne, a „Vén Ájtatos”, szivárvány koronázta vízsugaraival, az „Óriás”, mely roppant erővel húslábnyi átmérőjű függőleges vízoszlopot lök kétszáz lábnyi magasba.

Robur nyilván ismerte már e szépséges, mondhatnók, páratlan kép minden csodáját, mert nem jelent meg a fedélzeten. Vajon pusztán vendégei gyönyörűségére irányította a repülő masinát a Nemzeti Park fölé? Akárhogy volt is, annyi bizonyos, hogy nem jelent meg bezsebelni a hálálkodást. A Sziklás-hegység merész átrepülésétől sem zavartatta magát, amihez reggel hét óra tájt kezdett az *Albatros*.

Tudjuk, hogy ez a hegyvonulat a mexikói Andok meghosszabbításaként mint hatalmas gerinc, nyúlik Észak-Amerika csípőjétől a nyakáig. A 3500 kilométer hosszúságú hegylánc legmagasabb pontja a James-csúcs, melynek orma csaknem 12 000 láb magasságba nyúlik.

Az *Albatros*, ha magasan repülő madárhoz hasonlóan szaporábban tud verdesni szárnyaival, nyilván átröpülhetett volna a hegylánc legmagasabb csúcsai felett, hogy aztán Oregonban vagy Utahban hirtelen visszazuhanjon alacsonyabb régiókba. Erre azonban az *Albatros* nem vállalkozott, igaz, nem is volt rá szükség. A hegyláncon olyan átkelő - hegyszorosok - nyílnak, melyek feleslegessé teszik azt, hogy a csúcsokon vagy a csúcsok felett próbálkozzék átjutni az ember e magas torlasz túlsó oldalára. Azon a vidéken „kanyon”-nak nevezik ezeket a szűkebb vagy tágabb hegyszorosokat, melyeken át lehet jutni. Ilyen például a Bridger-



szoros, melyen át a Pacific expressz mormon földre ér; más szorosok meg északabbra vagy délebbre nyílnak.

Az egyik ilyen kanyonon vágott át az *Albatros*, miután csökkentette sebességét, nehogy a hegyszoros sziklafalába ütközzék. A léghajós biztos kézzel nyúlt a kormányrúdhhoz, s a rendkívül érzékeny szerkezet így még biztosabban működött; a kormányos oly nagy gonddal irányította, mintha a Royal Thames Club versenyén induló egyik legkitűnőbb hajót vezetné. S bármilyen ellenszenv élt a „levegőnél nehezebb” elv két dacos ellenfelében, most akaratuk ellenére is elbűvölten figyelték e tökéletesen működő légi járművet.

Az *Albatros*nak két és fél óra sem kellett ahhoz, hogy átrepüljön a hatalmas hegylánc felett, s miután túljutott rajta, ismét százkilométeres óránkénti sebességgel haladt. Ekkor megint délnyugati irányban repült, hogy alacsonyabban szállva, rézsútos irányban vágjon át Utah állam területe felett. Néhány száz méterrel lejjebb ereszkedett, mikor Uncle Prudent és Phil Evans éles füttyszóra lett figyelmes.

A Pacific expressz füttjét hallották, a vonat a Nagy-Sós-tó városa felé igyekezett.

Az *Albatros* ekkor - észrevétlenül adott parancsra - még lejjebb ereszkedett, s a teljes gőzzel haladó szerelvényt követte. Az utasok azonnal észrevették. Kíváncsi fejek bukkantak elő a vagonajtók mögül. Később sok utas a vasúti kocsikat összekötő átjárókra tódult. Egyesek még attól sem riadtak vissza, hogy felmásszanak a vagon tetejére, hogy jobban láthassák a repülő szerkezetet. Harsány hurrázás szállt a levegőben, de még csak annyi eredménye sem volt, hogy Robur megjelent volna a fedélzeten.

Az *Albatros* most a függesztő légszavak forgássebességét csökkentve, még lejjebb ereszkedett, majd lassított, nehogy a lassúbb expressz lemaradjon mögötte. Mint hatalmas dongó szállt fölötte, holott bizvást lehetett volna gyors röptű, óriás ragadozó madár. Jobbra-balra vetődött, aztán hirtelen előrerugaszkodott, majd visszaröpült, majd büszkén felhúzta arannyal ékes fekete zászlaját, amire a vonatvezető az észak-amerikai Unió harminchét csillagos zászlajának lengetésével válaszolt.

A két fogoly hiába is akarta volna felhasználni az alkalmat arra, hogy az utasokkal közöljék, mi sorsra jutottak. Hiába kiáltozta a Weldon Club elnöke:

- Uncle Prudent vagyok, Philadelphiából!

A titkár meg hogy:

- Phil Evans vagyok, a klubtársa!

Hangjuk elveszett az ezernyi torokból szálló hurrázásban, mellyel a vonat utasai üdvözölték az *Albatrost*.

Közben a repülő gép három-négy embere tűnt fel a fedélzeten. Egyikük kötelet lengetett a vonat felé - tengerésztréfa ez, a matrózok csúfolódnak így, ha az övékénél lassabban haladó hajóval találkoznak: kötelet mutogatnak neki, hogy szívesen vontatják, ha rászorulnak.

Az *Albatros* ezután ismét szokásos sebességére kapcsolt, fél óra múlva maga mögött hagyta az expresszt, melynek utolsó füstfoslányai is hamarosan a messzeségbe vesztek.

Egy óra tájt roppant korong tűnt fel alattuk, mely mint valami óriás reflektor verte vissza a nap sugarait.

- Nyilván Salt Lake City, a mormonok fővárosa fölött vagyunk - jegyezte meg Uncle Prudent.

Valóban a Nagy-Sós-tó vidékének fővárosa fölé értek, a roppant reflektor pedig nem volt más, mint a Tabernaculum<sup>19</sup> kupolás teteje, melyben akár tízezer szent is kényelmesen elfért volna. Tetőzete, mint valami domború tükör, különböző irányokba szórta szét a nap sugarait.

Ott a cédrus- és fenyőerdőkkel borított Wasatch-hegység tövében épült a hatalmas város, a Jourdain folyam partján, mely Utah folyóinak vizét viszi a Nagy-Sós-tóba. Lassanként kibontakozott szemük előtt a nagy sakktábla - felülről nézve a legtöbb amerikai város sakktáblához hasonlít -, erről a sakktábláról meg igazán el lehetett volna mondani, hogy több benne a dáma, mint a kocka - a ház -, minthogy a mormonok éppenséggel nem vetik meg a többnejűséget. A város körül jól megművelt, okosan kezelt földek; a rengeteg birkanyáj pedig virágzó textiliparról tanúskodott.

A környék képe azonban árnyként enyészett el, és az *Albatros* még nagyobb sebességgel fordult délnyugat felé: a sebesség fokozódása most erősen érezhető volt, minthogy túlszárnyalta a szél sebességét.

A repülő gép hamarosan Nevada ezüstmezői fölé ért, e területet csak a Sierra választja el Kalifornia aranymezőitől.

- Mi tagadás - jegyezte meg Phil Evans -, ha így megy, még az éj beállta előtt megláthatjuk San Franciscót!

- És aztán?! - vágta rá hetykén Uncle Prudent.

Hat óra volt, mikor az *Albatros* átröpült a Sierra Nevadán, éppen a Truckie-szoros fölött, melyen át vasútvonal vezet. Már csak háromszáz kilométer volt hátra, ha nem is San Franciscóig, de Sacramentóig, Kalifornia fővárosáig.

Az *Albatros* azonban ekkor oly gyorsan röpült, hogy a nyugati látóhatáron már este nyolckor föltűnt a Capitol kupolája, s a keleti horizonton hamarosan el is tűnt a szemük elől.

Robur éppen ekkor jelent meg a fedélzeten. A klubtársak odasiettek hozzá.

- Robur mérnök - szólította meg Uncle Prudent -, íme, már Amerika nyugati határai fölött vagyunk! Reméljük, hamarosan véget ér ez a tréfa!

- Sohasem tréfálok - válaszolt Robur.

Kezével intett, s az *Albatros* hirtelen földközélbe ereszkedett, ugyanakkor annyira fokozta sebességét, hogy a klubtársak kénytelenek voltak a kabinjukba menekülni.

Mikor az ajtó becsukódott mögöttük, Uncle Prudent kitört:

- Még egy pillanat, és megfojtom!

- Meg kell kísérelnünk a menekülést! - hangzott Phil Evans válasza.

- Igen!... Lesz, ami lesz, meg kell próbálnunk!

Ekkor tompa zúgásra lettek figyelmesek.

A tenger zúgását hallották, a parti sziklákon megtörő hullámok hangját. A Csendes-óceán fölött voltak.

---

<sup>19</sup> Szentély, szentek helye

**KILENCEDIK FEJEZET**  
*melyben az Albatros csaknem tízezer kilométeres,  
izgalmas utat tesz meg*

Uncle Prudent és Phil Evans szilárdan eltökélte, hogy megszökik. Ha nem az *Albatros* személyzetének nyolc, roppant erős fizikumú tagjával kellett volna megküzdeniük, talán meg is próbálkoztak volna. Vakmerő rajtaütés révén talán úrrá lehettek volna a repülő gépen, s később leszállhattak volna valahol az Egyesült Államok területén. Ketten azonban - mert Frycollinra igazán nem számíthattak - nem is álmodhattak ilyen rajtaütésről. Minthogy tehát erővel nem mentek volna sokra, cselhez kell folyamodniuk, mikor majd az *Albatros* földre száll. Ezt próbálta megértetni Phil Evans hirtelen mérgű klubtársával, mert mindig reszketett, hogy valami meggondolatlan heveskedéssel súlyosbítja helyzetüket.

A szökés ideje azonban még nem érkezett el. A gép teljes sebességgel szállt az óceán északi része felett. Másnap reggel, június 16-án már semmit sem láttak a partvidékből. Minthogy a part a Vancouver-szigettől az Aleut-szigetekig kikerekedve vonul - Amerikának ezt a részét az oroszok 1876-ban engedték át az Egyesült Államoknak -, nagyon is valószínű, hogy az *Albatros*, hacsak nem változtat irányt, az ív legszélső csúcsa felett röpül át.

Mily mérhetetlenül hosszúnak érezték az éjszakát a klubtársak! Mihelyt felébredtek, kisiettek kajütjükből. Ezen a reggelen, ahogy a fedélzetre értek, a hajnal már órák óta fehéresen derengett a keleti látóhatáron. A júniusi napfordulat, az északi földteke leghosszabb napja közeledett, a 60. szélességi kör alatt meg még alighogy sötétedett.

Robur mérnök - vagy megszokásból, vagy szándékosan - most is még a kabinjában késlekedett. Reggel, mikor előbújt, éppen csak köszöntötte két vendégét, mikor a repülő gép hátsó fedélzetén összetalálkozott velük.

Álmatlanságtól vörös szemmel, rogyadozó lábbal Frycollin is kimerészkedett a kabinjából. Úgy lépdelt, mint aki érzi, hogy nincs szilárd talaj a lába alatt. Első pillantása a függeszítő-gépezetnek szólt, mely megnyugtató biztonsággal, nem túl gyorsan működött.

Az inas ezután tántorogva igyekezett a mellvéd felé, két kézzel ragadta meg a karfát, hogy nagyobb biztonságban érezze magát. Nyilván egy pillantást szeretett volna vetni a tájra, mely felett alig kétszáz méter magasságban röpült az *Albatros*.

Frycollinnak nagy megerőltetésébe került, hogy ilyen kísérletre szánja rá magát. Nagyon össze kellett szednie a bátorságát, hogy személyét kitegye ekkora megpróbáltatásnak.

A mellvédnél először hátrahajolt, aztán alaposan megrázta a karfát, hogy kipróbálja, elég szilárd-e, majd kiegyenesedett, aztán előrehajolt, s végül előrenyújtotta a fejét. Mindezt természetesen csukott szemmel. Aztán kinyitotta szemét.

Mekkorát üvöltött! S mily gyorsan hátrált! S hogy behúzta a fejét!

A mélységben a roppant óceánt pillantotta meg. Minden hajaszála az égnek meredt volna, ha nem olyan göndör.

- A tenger!... A tenger!... - jajgatott.

Elvágódott volna, ha a szakács föl nem fogja.

A szakács francia volt, talán gascogne-i, noha François Tapage-nak hívták. De ha nem is gascogne-i volt, gyerekkorában alighanem sokat érte a Garonne felől fúvó szél. Hogyan került

François Tapage a feltaláló szolgálatába? Miféle véletlenek játszottak össze, hogy az *Albatros* legénységéhez csatlakozzék ő is? Nehéz volna megmondani. A furfangos fickó mindenesetre úgy beszélt angolul, mint akármelyik jenki.

- Föl a fejjel, hé! - kiáltott a négerre, miközben jókorát húzott a hátára, hogy kiegyenesítse.
- Master Tapage! - nyögte a boldogtalan, s rémülten pislogott a légsavarok felé.
- No, beszélj, Frycollin!
- Van úgy, hogy eltörnek ezek?
- Általában nem! De persze a végén összetörnek!
- Miért?... Jaj, miért?
- Mifelénk úgy mondják, hogy semmi sem tart örökké.
- És alattunk a tenger!
- Ha lezuhanunk, sokkal jobb, ha a tengerbe zuhanunk.
- De megfulladunk!
- Megfulladunk, de nem lesz belőlünk pa-la-csin-ta... - válaszolta François Tapage, s külön minden szótagot hangsúlyozott.

Egy pillanattal később Frycollin visszakúszott a kajüt legrejtettebb zugába.

Aznap, vagyis június 16-án, az *Albatros* mérsékelt sebességgel haladt. Úgy tűnt, mintha bármelyik pillanatban érinthetné a napsütésben fürdő, csendes tenger tükrét, mely fölött csak mintegy százlábnyira röpült.

Uncle Prudent és sorstársa a kabinjukban maradtak, hogy ne kelljen találkozniuk Roburral, aki pipázva sétálgatott a fedélzeten, hol magányosan, hol meg Tom Turner társaságában. A légsavaroknak csak mintegy fele dolgozott, de ez is elég volt ahhoz, hogy a gépezetet fönntartsa az alacsonyabb légrétegekben.

Az *Albatros* legénysége így boldogan adózhatott volna a halászat örömeinek, hogy valami változatosságot vigyen a megszokott napirendbe, csakhogy a Csendes-óceán vizei nem gazdagok halban. Tükrén azonban időnként feltűnik egy-egy sárga hasú bálna, melynek hossza eléri akár a huszonöt métert is. Az északi tengerek rettegett ragadozója, s a hivatásos halászok óvakodnak megtámadni ezt a roppant erős cetfajtát.

Az *Albatros*ról azonban veszélytelenül úzhető a bálnavadászat, akár közönséges szigonnyal, akár Flechter-féle lövedékkel vagy hajítódárdával, s ez is akadt a repülő gépen.

Csakhogy mire jó ez a felesleges mészárlás? Arra mindenesetre jó, hogy Robur a Weldon Club tagjainak megmutassa, mi mindenre alkalmas a léghajója. Robur tehát elhatározta, hogy az egyik tengeri szörny üldözésére indulnak.

Uncle Prudent és Phil Evans kisietett a kabinból, mikor felhangzott a kiáltás, hogy: „Bálna! Bálna!” Talán bálnavadászhajó jár a közelben? Ha igen, hát mindketten készen állnak arra, hogy röpködő börtönükből a tengerbe vessék magukat, hátha kihalássza őket egy hajó.

Ekkorra az *Albatros* egész legénysége fősorakozott a fedélzeten. Várakoztak.

- Akkor hát megpróbáljuk, master Robur? - kérdezte Tom Turner.
- Igen, Tom - válaszolt a földaláló.

A gépteremben a gépész és két segédje a helyén várakozott, készen arra, hogy végrehajtsák a kézmozdulatokkal jelzett parancsokat. Az *Albatros* hamarosan még közelebb ereszkedett a tenger tükréhez, s mintegy ötvenlábnyira lebegett fölötte.

A klubbársak mindenekelőtt megállapíthatták, hogy a láthatáron sehol egy hajó, sem föld, melyet úszva elérhetnének, ha ugyan Robur nem akadályozná meg őket abban, hogy elhagyják a léghajót.

A fecskendőnyílásból kitóduló gőz- és vízoszlopok jelezték hamarosan, hogy a közelben bálna tűnt fel a víz színén, hogy levegőt szippantson.

Tom Turner s egyik bajtársa a fedélzet első részén állt. A keze ügyében volt egy kaliforniai gyártmányú hajítódárda, amit szakállas puskából szoktak kilőni. A hajítódárda voltaképpen nem más, mint egy fémhenger, mely tüskésdróttal körbecsavart, hosszúkas bombával végződik.

Robur az első parancsnoki hídra állt fel, jobbjával a gépészeket, baljával a kormányost irányította. Így mind függőleges, mind vízszintes irányban ura volt gépének. Szinte hihetetlen, hogy a repülő szerkezet mily gyorsan, mily pontosan engedelmeskedett minden parancsának. Mintha értelmes lény volna, melynek Robur a lelke.

- Bálna! Bálna! - kiáltotta ismét Tom Turner.

Az *Albatros* előtt mintegy négycsomónyira valóban bálna háta bukkant ki a vízből.

Az *Albatros* feléje szállt, s mikor már csak mintegy ötvenlábnyira volt tőle, megállt.

Tom Turner szakállas puskájához hajolt, mely a mellvéden egy villa alakú támasztékon volt elhelyezve. Lőtt, s a lövedék, maga után vonva a kötelet, melynek végét a fedélzethez rögzítették, eltalálta a bálnát. A lőporral töltött bomba ekkor felrobbant, s robbanás közben szabaddá vált a bombába épített kétágú szigonyféleség, és belemélyedt a bálna testébe.

- Vigyázat! - kiáltotta Tom Turner.

Uncle Prudent és Phil Evans, noha igazán nem voltak kellemesnek mondható helyzetben, érdeklődve figyelték a látványt.

A súlyosan sebesült bálna farkával oly erősen csapkodott, hogy a víz fölfreccsent egészen az első parancsnoki hídig. Utána mély vízbe merült, s közben egyre húzta maga után a kötelet, melyet tekercsbe csavarva már előbb beáztattak egy dézsa vízbe, nehogy tüzet fogjon az erős dörzsöléstől. A bálna ezután ismét a víz színére bukkant, s nagy sebességgel úszott északi irányban. Képzeltük, milyen sebességgel vontatta maga után az *Albatrost*! A légsavarokat egyébként Robur leállította. Hagyták, hogy a bálna vontassa a repülő gépet, csak arra ügyeltek, hogy egy vonalban maradjanak vele. Tom Turner persze készen állt arra, hogy elvágja a kötelet, ha túl veszélyessé válna ez a vontatás, vagyis ha a bálna ismét a mélybe merülne.

Fél óráig s mintegy hat mérföldön át vontatta a bálna az *Albatrost*, de már érezni lehetett, hogy gyöngül.

Ekkor Robur egy intésére a segédgépészek megindították a léghajót hátrafelé, a bálna nem bírt megbirkózni a légsavarok erejével, s egyre közelebb került az *Albatros*hoz.

A repülő gép pár pillanat múlva mintegy huszonöt lábnyira lebegett az állat felett. Még most is hihetetlen erővel csapkodta a vizet, s valóságos hullámverés keletkezett, mikor a hátáról a hasára fordult.

Hirtelen fölegyenesedett, aztán valósággal fejest ugrott, s oly gyorsan lemerült, hogy Tom Turnernek alig volt ideje elvágni a kötelet.

A repülő gép érintette a tenger tükrét. Örvénylett a víz ott, ahol eltűnt a bálna, s jó nagy tömeg víz zúdult át a mellvéden, akár a hajók párkányzatán, ha szél és ár ellen futnak.

Tom Turner egy fejszecsapással szerencsére elvágta a kötelet, és a vontatójától megszabadult *Albatros* a felhajtó légcsavarok ismét vagy kétszáz méteres magasságba ragadták.

Robur nyugodtan irányította a gépet, s közben szempillája sem rezdült.

Néhány pillanattal később a bálna ismét a tenger színére bukkant, de már kiadta a páráját. Tengeri madarak sereglettek tetemére, s közben úgy rikoltoztak, hogy belesiketült volna egy egész kongresszus.

Az *Albatros*, miután nem tudott mit kezdeni az elejtett bálnával, folytatta útját nyugati irányban.

Másnap, június 17-én, reggel hét órakor szárazföld tűnt fel a látóhatáron. Az Alaszkai félsziget s az Aleut-szigetek hosszan elnyúló szirtzátonya felé közeledtek.

Az *Albatros* gyorsan átrepült e hatalmas sziklapad fölött, melyen ezerszám nyüzsögtek a prémfókák, melyeket az aleutiak az Orosz-Amerikai Kereskedelmi Társaság számára ejtenek el. Kitűnő üzlet a vadászat ezekre a hat-hét lábnyi hosszú, rozsdaszínű kétéltűekre, melyek átlag három-ötszáz font súlyúak. Végeérhetetlen sorokban, ezerszám álldogálnak egymás mögött a sziklákon.

A fókák meg sem moccantak az *Albatros* közeledtére, de nem így a lummaludak és a sarki bűvárok! Rekedt rikoltásuk fölverte az egész környéket, rémülten tűntek el a vízben, mintha félelmetes légi ragadozót vettek volna észre.

Az Aleuták első szigetétől Kamcsatkáig vezető kétezer kilométeres utat a Bering-szoros fölött még ezen a napon s a következő éjszakán, vagyis huszonnégy óra alatt átrepülte az *Albatros*. Uncle Prudent és Phil Evans tudta, hogy a körülmények most nem kedvezőek szökési tervük számára. A leghaloványabb remény sem kecsegtetheti őket sem szélső Ázsia e puszta partvidékein, sem az Ohotszki-tenger partjain. Az *Albatros* nyilván vagy Japán, vagy Kína felé tart. A klubtársak elhatározták, hogy majd ott - noha éppenséggel nem kellemes a kínaiak vagy a japánok kezére kerülni - mégis megszöknek, ha a repülőgép egyik vagy másik területen leszáll.

De vajon leszáll-e? Végére nem madár, hogy a túlságosan hosszú repülés után kifáradjon; nem is léggömb, mely, ha híján van a gáznak, kénytelen leszállni. Az *Albatros* hosszú hetekre ellátta magát, csodálatosan megbízható gépezetén pedig nem fog sem gyöngeség, sem fáradtság.

Szinte csak egy villanás, és június 18-án máris átröpültek Kamcsatka fölött, éppen csak hogy megpillantották Petropavlovszkot és a Klucsev vulkánját; aztán átsuhantak az Ohotszki-tenger fölött, csaknem a Kurili-szigetek vonalában, mely mintha száz meg száz csatornával szaggatott gát lenne a tengeren. Június 19-én reggel az *Albatros* már a La Pérouse-szoros fölé ért, mely Japán északi pontja és Szahalin szigete között mintegy hatalmas csatornát alkot, akár a La Manche Franciaország és Anglia között; ebbe a csatornába ömlik a hatalmas szibériai folyó, az Amur vize.

Itt sűrű köd lebegett a légből, s az *Albatros* kénytelen volt fölébe emelkedni. Nem mintha erre feltétlenül szükség lett volna; abban a magasságban, melyben eddig röpült, nem kellett semmi akadálytól tartania, útját nem állta el sem magas épület, sem hegy, melybe röptében beleütközhetett volna. A táj errefelé meglehetősen lapos volt. A köd azonban sohasem kellemes, s most oly sűrű volt, hogy a léghajón minden átnedvesedett.

Az *Albatros* tehát mintegy három-négyszáz méterre a ködréteg fölé szállt, gyorsabb működésbe hozva a légszavarokat, s hamarosan ismét a napsütötte légrétegekben járt.

Uncle Prudent és Phil Evans így bajosan tudott volna hozzáfekedni a menekülési terv megvalósításához, föltéve ugyan, hogy egyáltalán sikerül elhagyniuk a léghajót.

Aznap, mikor Robur éppen mellettük sétált el, egy pillanatra megállt, s mintegy melleleg megjegyezte:

- Uraim, ugye, tudják, hogy ha egy vitorlás vagy egy gőzhajó ködbe kerül, nehéz helyzetben van, ha nem tud belőle egykönnyen kiszabadulni? Ködkürttel tud csak továbbhaladni. Lassítania kell, de hiába a nagy elővigyázatosság, mindig fönnforog az összeütközés veszélye. Az *Albatros* mit sem törődik a köddel! Ugyan mit számít a köd, ha egyszer maga alatt hagyhatja? Hiszen övé a végtelen levegő! Igen, az egész végtelenség!

Ezután nyugodtan továbbsétált, nem várt, nem kért választ; s pipájának füstje a kék azúrba bodorodott.

- Uncle Prudent - mondta Phil Evans -, ennek a bámulatos *Albatros*nak, úgy látszik, soha semmitől sem kell tartania!

- Azt majd meglátjuk - válaszolt a Weldon Club elnöke.

A köd június 19-, 20- és 21-én, tehát három napon át makacsul kitartott. Az *Albatros*nak még magasabbra kellett emelkednie, hogy átrepülhessen a japán hegyek, a Fujiyama fölött. De amikor a ködfüggöny felszakadt, hatalmas város palotáit, villáit, házait, kertjeit, nagy parkjait pillantották meg. Robur látatlanban is ráismert volna, ha más egyébről nem, hát a falkákban járó kutyák ugatásáról, a dögmadarak vijjogásáról s a rothadás szagáról, melyet áldozataik árasztottak.

A klubtársak éppen a fedélzeten tartózkodtak, mikor Robur a magasságmérőt ellenőrizte, arra gondolva, hogy útját esetleg ködben kell folytatnia.

- Uraim - szólította meg őket -, semmi okom arra, hogy eltitkoljam önök előtt, Japán fővárosa, Yedo<sup>20</sup> fölött vagyunk.

Uncle Prudent nem válaszolt. A feltaláló jelenlétében valósággal fuldoklott, mint aki nem kap levegőt.

- Yedo látképe valóban érdekes - folytatta Robur.

- Akármilyen érdekes... - vágott közbe Phil Evans.

- Nem ér fel Pekinggel, ugye? Magam is így gondolom, önök pedig hamarosan összehasonlítják a kettőt - válaszolt Robur.

Udvariasabb már nem is lehetett volna.

A délkeleti irányban haladó *Albatros* ekkor irányt változtatott, hogy kelet felé keressen új útvonalat.

Éjszaka eloszlott a köd. Minden jel arra mutatott, hogy valahol a közelben tájfun pusztít: eltűntek a párafelhők, a barométer hirtelen zuhant, ellipszis alakú hatalmas felhők képződtek a rezes színű égbolt alján; a túlsó látóhatáron meg hosszú, határozott vonalú kármin csíkok vöröslöttek a palaszürke horizonton, észak felé nagy darabon világos volt az égbolt; a tenger mindenütt sima, nyugodt, de naplementekor sötét skarlát színben fénylett a víz.

---

<sup>20</sup> Tokió régebbi, neve

A tájfun szerencsére délebbre száguldott, s az *Albatros* utasai csak annyit kaptak belőle, hogy szétoszlatta a három nap óta sűrűsödő ködöt.

Egy óra alatt átrepültek a kétszáz kilométer hosszúságú Koreai-szoros, majd a félsziget csúcsa fölött. Miközben a tájfun Kína délkeleti partjaira csapott le, az *Albatros* a Sárga-tenger fölött ringott, majd június 22- és 23-án a Petchéli-öböl fölött; 24-én maga mögött hagyta a Pei-Ho völgyét, s végre a Mennyei Birodalom fővárosa fölé ért.

A mellvéden áthajolva a klubtagok - mint azt a mérnök előre megmondta - világosan láthatták a hatalmas várost s a falat, mely két részre, mandzsu és kínai városrészre osztja, továbbá a fővárost körülvevő tizenkét külvárost, a középponttól csillag alakban elágazó, széles körutakat, a templomokat, melyeknek sárga-zöld tetőzete a kelő nap fényében fürdött, a mandarinok palotáit övező kerteket s a mandzsu városrész közepén hatszázhatvan holdon elterülő Sárga Város pagodáit, császári kertjeit, mesterséges tavait, a város fölé magasló szénhegyet, s végül a Sárga Város kellős közepén - mint egyik összerakós játék közepén a másikat - meglátták a Vörös Várost, vagyis a császári palota fantasztikus, szinte mesebelinek tetsző épületeit.

E pillanatban különös dallam szállt az *Albatros* felé. Mintha eolhárfa<sup>21</sup> zengtek volna. De nem: a levegőben vagy száz, pálmalevélből vagy pampungból készült különböző formájú sárkány szállt, felső részüket könnyű fából összerakott nyílféle, alulról pedig vékony bambuszlemez erősítette. E lemezek minden fuvallatra más-más hangot adtak, s a sok hang végtelenül bánatos zsongásban olvadt össze. Az *Albatros* utasai a magasban mintha zenés oxigént lélegeztek volna be.

Roburnak ekkor az a szeszélye támadt, hogy e légi zenekar közelébe röpül, s az *Albatros* hamarosan a zenehullámok tengerén ringatózott, mellyel a papírsárkányok töltötték be az eget.

Csak hogy lent a földön hamarosan észbe kaptak. Tamtamok s más roppant lármás kínai zeneszerszámok hangzottak fel, aztán ezernyi puska lövés, száz meg száz ágyúlövés dördült; egyszóval mindent megpróbáltak, hogy elűzzék a repülő gépet. Ha a kínai csillagászok rá is jöttek, hogy az *Albatros* nem más, mint az égen átfutó tünemény, mely oly sok vita tárgya volt eddig is, a Mennyei Birodalom milliói, az egyszerű kulitól a legdúsabb mandarinig, valamennyien Buddha egén föltűnő apokaliptikus szörnynek<sup>22</sup> vélték.

Az *Albatros* utasai persze vajmi keveset törődtek a lentiek tiltakozásával. A sárkányok köteleit azonban, melyeket lent, a császári palota kertjében cölöpökhöz rögzítettek, gyorsan elvágta vagy bevonták. A könnyű játék masinák gyorsuló sebességgel szálltak vissza a földre, egyik-másik lezuhant, mint a madár, ha puska golyó találja, s dala végsőhájával fejeződik be.

Ekkor harsogó kürt szó zendült a főváros felett, Tom Turner trombitája elfojtotta a légi koncert utolsó hangjait is. De lent a lövöldözés csak nem akart véget érni. Minthogy azonban az egyik ágyúlövedék alig százlábnyira robbant az *Albatrostól*, a repülő gép a levegőég elérhetetlen rétegeibe emelkedett.

Vajon történt-e valami lényeges a következő napokban? Bizony semmi olyan, amit a foglyok a maguk javára fordíthattak volna. Az *Albatros* változatlanul délnyugati irányban haladt, ami arra vallott, hogy Hindusztán felé tart. Látszott is, hogy az állandóan emelkedő felszín az *Albatrost* is nagyobb magasságokba kényszeríti. Mintegy tíz órával azután, hogy Pekinget

---

<sup>21</sup> Légáramban magától zengő húros hangszer

<sup>22</sup> A pestist, a háborút, az éhséget és a halált jelképező lovasok a Bibliában. (János evangélista Jelenések könyvéből)



elhagyták, Uncle Prudent és Phil Evans Csensi határán megpillanthatta a Nagy Fal egy szakaszát. Ezután a Lung-hegyeket megkerülve a Wangho völgye fölött repültek, a kínai birodalom határán át Tibet felé.

Tibet magas fennsíkon terül el, földjét nem borítja növénytakaró, havas csúcsok váltakoznak kiszáradt vízmosásokkal, itt-ott egy hegyi patak, melyet a gleccserek vize táplál, az erdőkkel keretezett völgyekben sósórétegek fehérlenek, s szüntelenül fúj a gyakran jéghideg szél.

A barométer 440 milliméterre esett, ami több mint 4000 méter magasságot jelzett a tenger színe felett. Ilyen magasságban a hőmérséklet - noha az északi félteke legmelegebb hónapja volt - alig éri el a nulla fokot. A hideg és a hideget még csak fokozó sebesség nagyon kellemetlenné tette ezeket a napokat, olyannyira, hogy a klubtársak, noha bőven volt meleg útitakarójuk, inkább visszavonultak kabinjukba.

Talán mondanunk sem kell, hogy a függesztő légszavarnak roppant nagy sebességet kellett adni, hogy a repülő gépet a már ritkuló levegőben fenntarthassák. De tökéletesen működött az együttes, s a légszavarszárnyak forgása mintha csak ringatta volna az *Albatrost*.

E napon Garlok, Chuari Khorsum nyugat-tibeti tartomány székhelyének lakói pillanthatták meg a repülő gépet, mely letről akkorának látszott, mint egy postagalamb.

Június 27-én Uncle Prudent és Phil Evans elől hatalmas hegyvonulat zárta el a kilátást, a hegyvonulat fölé itt-ott hóval fedett csúcsok meredtek. Nehogy a nagy sebesség lesodorja őket a fedélzetről, mindketten a mellvédbe kapaszkodtak, úgy figyelték az égbe nyúló, roppant hegyeket.

- A Himalája. Nyilván a Himalája - mondta Phil Evans. - Ez a Robur alighanem az alacsonyabb régiókban röpülve akarja megkerülni anélkül, hogy átröpülne Indiába.

- Annál jobb! - válaszolt Uncle Prudent. - Ezen a roppant területen majd csak lesz alkalmunk...

- Ha ugyan nem keletre, Burmán át kerüli meg a hegyláncot, vagy esetleg nyugat felől, Nepálon át.

- Mindenesetre fogadnék vele, hogy át meri-e röpdülni!

- Igazán? - hallották valahonnan.

Másnap, június 28-án az *Albatros* Zsang tartomány területe fölött volt, mikor felmagaslott előtte a gígaszi hegység. A Himalája túloldalán volt Nepál.

Észak felől jövet ugyanis három egymást követő hegylánc vágja el az indiai utat. A két északi hegylánc között siklott el az *Albatros*, mint tengeri hajó roppant zátonyok között; a Közép-Ázsiát elzáró hatalmas gátnak ez a két első lépcsője. Először a Kunlun, utána a Karakoram vonja meg a Himalájával párhuzamos hosszanti völgy határait, mely csaknem a csúcsok vonalát követve húzódik. E völgyben van nyugatra az Indus, keletre pedig a Brahmaputra medencéje.

Mily fenséges hegyek! Megállapították már több mint kétszáz csúcs magasságát, közülük tizenhét 25 000 lábnaál is magasabb! Az *Albatros* előtt most 8847 méter magasságban a Mount Everest állt, jobb felől meg a 8172 méteres Dhaulagiri magaslott, balról a Kanchendzönga, mely, mióta megállapították a Mount Everest magasságát, a csúcsok között a második helyre szorult, minthogy csak 8585 méter magas.

Roburnak nyilván nem állt szándékában e csúcsok ormát érinteni, viszont bizonyára ismerte a Himalája különböző átkelőit, például az Ibi-Gamin-hágót, melyen a Schlagintweint fivérek 1856-ban 6800 méter magasságban keltek át, s most gépével ő is nekivágott ennek az útnak.

Néhány izgalmas, sőt meglehetősen keserves órát éltek át. A levegő ugyan nem ritkult meg annyira, hogy speciális oxigéntermelő készülékeket kellett volna igénybe venni, viszont roppant hideg volt.

Robur az előfedélzeten állt, a kámzsa csaknem eltakarta markáns arcát, s a léghajó mozdulatait irányította. A kormányrudat Tom Turner fogta. A gépész figyelmesen őrködött az elemek fölött, noha szerencsére nem kellett attól tartani, hogy a savak megfagynak. A maximális sebességgel dolgozó légcsavarok egyre élesebben sivítottak, s noha a levegő ebben a rétegben már nagyon ritka volt, a hang alig vesztett erejéből. A barométer 290 milliméterre zuhant, ami azt jelentette, hogy 7000 méter magasságban szállnak.

Milyen szépséges hegyhálózat! Mindenütt fehérülő csúcsok; tavak sehol, csak gleccserek, melyek még tízezer lábnyi magasságban is láthatók. Sehol fű, csak itt-ott egy szál virág a vegetáció határán. Eltűntek a szem elől a szépséges fenyők, cédrusok, melyek oly csodálatos erdőkkel borítják a hegylánc oldalainak alsó részét. Ebben a magasságban nem élnek meg már az óriás páfrányok sem, sem a kúszónövények, melyek lejjebb még úgy csavarodnak egyik fatörzsről a másikra, akár csak a dzsungelben. Itt már állatokat sem lehet látni, sem vadlovat, sem yakot, sem tibeti ökröt. Néha egy-egy gazella téved e magasságba. Nincsenek madarak sem, legfeljebb egy-egy hollópár merészkedik a levegőég e ritka rétegeibe. Az *Albatros*, miután átjutott a hegyszoroson, ismét lejjebb ereszkedett. Amint maga mögött hagyta a hegyoldalakat borító erdőket, végtelennek tűnő síkság bontakozott ki az utasok szeme előtt.

Ekkor Robur a vendégei elé lépett, s barátságosan szólt:

- India fölött vagyunk, uraim.

## TIZEDIK FEJEZET

### *melyből megtudjuk, hogyan és miért került Frycollin vontatókötélre*

A feltaláló aligha akarta megsétáltatni gépét Hindusztán csodálatos tájai fölött. A Himalája átrepülésével nyilván nem akart mást, mint megmutatni, hogy gépe milyen csodálatos teljesítményekre képes, s így meggyőzni azokat is, akik nem akarják, hogy meggyőzzék őket.

Vajon mindez azt jelentené, hogy az *Albatros* tökéletes, noha e világon semmi sem tökéletes? Majd meglátjuk.

Uncle Prudent és klubtársa, ámbár lelkük mélyén csodálták e bámulatos légi járművet, csodálatukból mit sem mutattak ki. Csak az alkalmat lesték, hogy megszökhessenek. Még azzal a csodaszép látvánnyal sem törődtek, mely akkor tárult szemük elé, mikor az *Albatros* a Pandzsab festői határvidéke fölött szállt.

A Himalája tövében fekszik Terai, ez a mocsaras földcsík, ahol örökös vendég a malária. Az *Albatrost* azonban ez sem zavarhatta, legénysége egészségét sem veszélyeztethette a mocsarakból kigőzölgő egészségtelen pára. A gép nyugodtan szállt arrafelé, ahol Hindusztán Turkesztánnal és Kínával határos. Június 29-én már kora reggel felbukkant előtte Kasmír páratlan szépségű völgye.

Valóban páratlannak mondhatjuk a Kis- és a Nagy-Himalája között nyíló völgykatlant! A roppant hegylánc előhegyei a Hydaspe medencéjéig lejtnek, köztük szeszélyesen kanyarog a folyam, mely látta Porus és Nagy Sándor, vagyis India és Görögország hadait megütközni Közép-Ázsia birtoklásáért. A Hydaspe most is ott kanyarog medrében, de hol van már a két város, melyet a macedóniai alapított győzelme emlékére? Úgy eltűnt mindkettő, hogy helyüket sem tudjuk.

Az *Albatros* ezen a délelőttön az inkább Kasmír néven ismert Srinagar fölött szállt át. Uncle Prudent és társa láthatta a folyam két partján épült pompás várost; a folyam felett egyenesen ívelő hidakat, a faragott balkonokkal ékes nyaralókat, a nyárfákkal árnyékolt partokat, a füvel benőtt tetőket - a házak így mindmegannyi roppant vakondtúrásnak tündek -, a sok csatornát; a rajtuk ringatózó bárkák dióhéjnak, a csónakosok hangyának látszottak a magasból. Láthatták a templomokat, kioszkokat, mecseteket, a külvárosok faházikóit s a folyamban mindennek tükrképét is; aztán az ősi erődítményt, a Hari-Parvatát, mely úgy magaslik egy dombtetőn, mint Párizs legfontosabb erődítménye a Mont Valérien ormán.

- Velencének vélném, ha Európában lennénk - mondta Phil Evans.

- És ha Európában lennénk - válaszolt Uncle Prudent -, könnyen megtalálnánk az Amerikába vezető utat.

Az *Albatros* sem sokat időzött a tó felett, melyet átszel a folyó, ismét gyorsabban szállt a Hydaspe völgyén át.

Aztán leereszkedett, s a folyam fölött mintegy tízméternyire lebegett egy félóra hosszat. Tom Turner és a legénység kiegészítették a víztartálékot úgy, hogy egy szivattyúval - melyet az akkumulátorok energiája hozott működésbe - gumicsövön át vezették a tartályokba.

Uncle Prudent és Phil Evans közben egymásra nézett. Mindketten ugyanarra gondoltak. Mindössze pár méternyire vannak a Hydaspe tükrétől, s közel a parthoz. Mindketten jó úszók. Csak egy ugrás, s visszanyerhetik szabadságukat, mert ha már egyszer a vízben vannak, ugyan

hogyan keríthetné őket ismét hatalmába Robur? Hiszen a légsavarok csak akkor működhetnek folyamatosan, ha a gépezet legalább két méterrel a víz tükre felett van!

Egy pillanat alatt átvillant agyukon minden érv és ellenérv. Egy pillanat alatt mérlegelték valamennyit. Már-már átvették magukat a mellvéden, mikor erős kezek nehezedtek a vállukra.

Szemmel tartották őket. A szökés lehetetlenné vált.

Ez alkalommal nem adták meg magukat egykönnyen. Le akarták rázni magukról foglárait. Csakhogy az *Albatros* személyzete nagyon kemény legényekből állt!

- Uraim - mondotta a főtalálós, s be is érte ennyivel -, ha valaki olyan szerencsés, hogy Hódító Robur társaságában utazhat, mint ahogy önök nagyon helyesen elneveztek engem, méghozzá a csodálatra méltó *Albatros* fedélzetén, akkor az illető nem távozik ilyen... hm... angolosan. Persze azt is mondhatnám, hogy innen egyáltalán nem távozzon!

Phil Evans nagy nehezen odább húzta klubtársát, aki már-már erőszakoskodni kezdett. Mindketten a kabinjukba tértek, azzal az elhatározással, hogy bárhol megszöknek, még ha az életükbe kerül is.

Az *Albatros* ismét nyugat felé repült. E napon közepes sebességgel szállt át Kabulisztán fölött, melynek fővárosát éppen csak megpillantották, majd Kasmírtól 1100 kilométernyire átrepültek Herat<sup>23</sup> királyság határán.

E még most is oly sokat vitatott vidéken, mely az oroszok számára nyitott kapu Anglia indiai birtokai felé, az utakon egymást érték a menetoszlopok, a kocsisorok, vagyis mindaz, ami egy menetelő hadsereg ember- és anyagállományához tartozik. Ágyúlövés, puskaropogás is hallatszott. A feltalálós azonban sohasem keveredett mások ügyeibe, ha erre nem kötelezte becsületérzése vagy emberszeretete. Most sem törődött azzal, hogy mi történik lent az utakon. Ha Herat, mint mondják, Közép-Ázsia kulcsa, törődik is ő azzal, hogy angol vagy orosz zsebbe kerül ez a kulcs! Kicsinyes földi érdekek nem befolyásolták a vakmerőt, ki a levegőbe tudta saját birodalmának!

A táj egyébként hamarosan eltűnt egy homokvihárban, mely errefelé nagyon gyakori. A „tebbad” nevű szél hordja tovább a lázkelte bacilusokat a tovasodott porral. És hány meg hány karaván pusztul el a kavargó homok örvényében!

Az *Albatros*, nehogy a levegőben szálló homok gépezetének finom fogaskerekei közé kerüljön, 2000 méter magasságban keresett tisztább légréteget.

A repülő gép mögött eltűnt Perzsia határa s hosszan elnyúló síkságai, melyekből nem is láttak semmit. Az *Albatros* mérsékelt sebességgel röpködött, noha nem kellett attól tartania, hogy valamibe beleütközhet. A térképen ugyan fel van tüntetve néhány hegység, de valamennyi közepes magasságú. A főváros felé közeledve azonban ki kellett kerülni a Demavendet, melynek havas csúcsa 5600 méter magasságban fehérlik, majd az Elburz hegyláncot, melynek tövében épült Teherán.

Július 2-án már a hajnali derengésben látható volt a kavargó homok mögül előbukkanó Demavend.

Az *Albatros* úgy fordult, hogy a város fölött repüljön el, melyet a szél valóságos porfelhővel takart.

---

<sup>23</sup> Tartomány Afganisztán északnyugati részében

Délelőtt tíz óra tájt mégis megpillanthatták az erődítményt körülvevő széles árkokat s közepén a sah palotáját, az égetett cseréppel burkolt falakat s a vízmedencéket, melyeket mintha hatalmas, világítóan kék türkizbe vágtak volna.

Mindez azonban csak tűnő látomás volt. Az *Albatros* itt irányt változtatott, s csaknem egyenesen észak felé röpült. Néhány órával később a perzsa határ egyik északi kiszögellésében épült vízparti városka fölé ért, a hatalmas víztükör partja azonban nem látszott sem észak, sem kelet felől.

Ashurada kikötőváros, a legdélibb orosz kikötő fölött voltak, s tenger volt a parttalannak tűnő víz: a Kaspi-tenger.

Ezen a tájon már nem örvénylett a homok, s az egyik hegyoldalon európai módon épült házak sorakoztak, s fölibük templomtorony magaslott.

Az *Albatros* leereszkedett a tenger tükre fölé, mely háromszáz lábnyival alacsonyabb az óceáni tengerszintnél. Estefelé a hajdan turkesztáni, ekkoriban orosz part mentén szállt tovább, mely a Kara-Bogaz-Gol tengerből felé tart; s másnap, július 3-án már a Kaspi-tenger tükre felett lebegett száz méter magasságban.

A szárazföld nem látszott sem Ázsia, sem Európa felől. Itt-ott fehér vitorlákat duzzasztott az enyhe szél. A partlakók vitorlásai voltak, a formájukról fel lehetett ismerni a kétárbocos *kesebeyeket*, a *kayukokat*, az egyárbocos hajdani kalózhajókat, a *teimileket*, a személyszállító és halászbárkákat. Időnként egészen az *Albatros*ig szállt föl egy-egy füstfelhő azoknak az ashuradai gőzösöknek a kéményéből, melyeket az orosz rendőrség küld a türkmén vizekre.

Délelőtt Tom Turner a szakáccsal, François Tapage-zsal beszélgetett, s a szakács egyik kérdésére így felelt:

- Igen, körülbelül negyvennyolc órán át maradunk a Kaspi-tenger fölött.
- Nagyszerű - válaszolt a szakács. - Akkor, ugye, halászkodunk?
- Miért ne?

Minthogy negyvennyolc órát szántak arra, hogy átrepüljenek a 625 mérföld széles tenger fölött, ez azt jelentette, hogy halászat közben az *Albatros* roppant lassan fog szállni, sőt időnként esetleg egy helyben lebeg a víz felett.

Tom Turner szavait meghallotta Phil Evans, aki éppen az előfedélzeten tartózkodott.

Frycollin közben kitartóan gyötörte, kérje meg a gazdáját, tenné őt le az anyaföldre.

Phil Evans válasz nélkül hagyta a bolondos kérést, s a hátsó fedélzetre sietett, hogy megkeresse Uncle Prudentot. Ott aztán vigyázva, nehogy kihallgassák őket, beszámolt az elnöknek a Tom Turner és a szakács között lefolyt beszélgetésről.

- Phil Evans uram - mondotta Uncle Prudent -, úgy vélem, nincsenek illúzióink afelől, hogy ez a nyomorult mit akar velünk.
- Úgy van - bólintott Phil Evans. - Akkor adja vissza szabadságunkat, mikor neki tetszik, ha ugyan valaha is visszaadja.
- Így hát mindent meg kell próbálnunk, hogy elhagyhassuk az *Albatrost*.
- Ami úgy különben pompás szerkezet, azt meg kell hagyni!

- Lehet! - bosszankodott Uncle Prudent. - Csakhogy ez a pompás szerkezet egy gazfickóé, aki minden jog félrerúgásával fogságban tart bennünket. Így hát ez a szerkezet állandó veszélyt jelent mind számunkra, mind a mieink számára. S ha nem tudjuk elpusztítani...

- Előbb szabaduljunk meg! - vágott közbe Phil Evans. - Aztán majd meglátjuk!

- Rendben van - mondta Uncle Prudent. - Használjuk ki a kínálkozó alkalmat. Az *Albatros* nyilván átröpüli a Kaspi-tengert, majd Európa fölött folytatja útját, vagy északon, Oroszország felett, vagy nyugaton, a földközi-tengeri partok mentén. Nos, akár itt, akár ott érünk földet, biztos eljuthatunk az atlanti partokig. Ezért készen kell állnunk a távozásra minden pillanatban.

- De hogyan szökünk meg az *Albatros*ról? - kérdezte Phil Evans.

- Ide figyeljen! Éjszakánként az *Albatros* néha csak pár száz lábnyira lebeg a föld felett. A fedélzeten több ilyen hosszúságú kötél is akad, s ha van bennünk egy kis mersz, talán lecsúszhatnánk kötélén.

- Helyes - mondta Phil Evans. - Adott esetben nem tétováznék.

- Én sem. S ne felejtse el, hogy éjszakánként senki sem őrködik, csak a kormányos virraszt a hátsó fedélzeten. A fedélzet elején is van ilyen kötélcsomó, s talán le tudnánk csavarni úgy, hogy ne lássanak, ne halljanak meg bennünket...

- Nagyszerű! - helyeselt Phil Evans. - Egyébként örömmel tapasztalom, Uncle Prudent uram, hogy kissé lecsillapult. A cselekvéshez nyugalom kell. De ez idő szerint a Kaspi-tenger fölött vagyunk. Több hajót is látok. Az *Albatros* lejjebb fog ereszkedni, sőt, a halászat idejére meg is áll. Vajon nem használhatnók ki az alkalmat?

- Ugyan! Szemmel tartanak bennünket akkor is, mikor a legkevésbé sejtjük - válaszolt Uncle Prudent. - Emlékezzék csak, hogy is volt, mikor a Hydaspé vizébe akartunk ugrani!

- És miből gondolja, hogy éjszaka nem figyelnek bennünket?

- Bánom is én, valahogy csak a végére kell járni! - fortyant fel Uncle Prudent. - Igen, végezni kell ezzel az *Albatrosszal* meg a gazdájával is!

A klubtársak - és elsősorban Uncle Prudent - a harag szavára hallgatva, képesek lettek volna a legvakmerőbb cselekedetre, még olyasmire is, ami nagyon nagy veszélyt zúdíthat saját fejükre.

Tehetetlenségük érzete s az, hogy Robur oly gúnyos lenézéssel bánt velük, oly nyersen válaszolgatott kérdéseikre, még jobban súlyosbította a helyzetet, melynek elviselhetetlen volta napról napra nyilvánvalóbbá lett.

S éppen ezen a napon egy újabb jelenet csaknem a leghevesebb szóváltást robbantotta ki Robur és a klubtársak között. Frycollin még csak nem is sejtette, hogy az egésznek ő az oka.

A végtelen tenger láttán ugyanis egyszerre iszonyatos rémület fogta el a gyáva fickót. Elhagyta magát, mint egy gyerek, nyögdécselt, tiltakozott, kiabált, dobálta magát, grimaszokat vágott.

- El akarok menni!... El akarok menni! - kiáltozta. - Nem vagyok én madár!... Nem arra születtem, hogy röpjek!... Tegyenek le a földre!... Rögtön tegyenek le!

Magától értetődő, hogy Uncle Prudent nem is próbálta megnyugtani - éppen ellenkezőleg. Üvöltözése végül is kihozta a sodrából Roburt.

Így aztán, mikor Tom Turner meg a legénység más tagjai nekikészülődtek a halászatnak, a feltaláló, hogy megszabaduljon Frycollintól, megparancsolta, hogy zárják a kajütbe. De az inas ott sem maradt békén, ököllel verte a kajüt falát, és torkaszakadtából kiabált.

Dél volt. Az *Albatros* ekkor csak mintegy öt-hat méternyire lebegett a víz színe fölött. Néhány bárka rémülten menekült a repülő gépezet láttán. A Kaspi-tengernek ez a része hamarosan elnéptelenedett.

Magától értetődő, hogy a klubbársakra most különösképpen ügyeltek, hiszen egy fejessel megszabadulhattak volna az *Albatros*ról. De hiszen ha bele is ugrottak volna a vízbe, az *Albatros* gumicsónakjával könnyen kihalászták volna őket. Míg a halászat tart, nem tehetnek semmit. Phil Evans úgy vélte, jól teszi, ha végignézi, hogyan folyik le az egész, az örökké haragos Uncle Prudent azonban behúzódott a kabinjába.

Tudjuk, hogy a Kaspi-tenger a talaj vulkanikus bemélyedése helyén keletkezett. Medencéje több nagy folyam, így a Volga, az Urál, a Kura, a Kuma és az Emba vizét gyűjti össze. Ha a párolgás nem csökkentené a benne gyűlő vízmennyiséget, a Kaspi-tenger, melynek felszíne 17 000 négyzetmérföld, átlagos mélysége pedig 400-600 láb között változik, elöntené az alacsony és mocsaras északi és keleti partokat. Noha nincs összeköttetésben sem a Fekete-tengerrel, sem az Aral-tóval, melyek a tengerszint felett jóval magasabban fekszenek, mégis sokféle hal él benne, elsősorban azok a fajták, melyek elbírók a Kaspi-tenger vizének feltűnően kesernyés ízét, mely a déli medencében levő kőolajforrásoknak tudható be.

Az *Albatros* legénysége csöppet sem titkolta, mennyire örülnek a halászatnak, mely némi változatosságot hoz az életükbe.

- Vigyázat! - kiáltotta Tom Turner, aki éppen egy jól megtermett cápához hasonló halba vágta szigonyát.

Hét láb hosszú pompás vizát ejtett el, *Belonga des Russes* fajtát, melynek ikrája sóval, ecettel és fehér borral keverve kaviár néven kerül az asztalra. A folyami viza talán jobb ízű, mint a tengeri, az *Albatros* legénysége azonban ezt is örömmel fogadta.

A halászatot mégis a vonóhálók tették igazán eredményessé, melyek pontyot, dévérkeszeget, lazacot, sós vízi csukát vegyest fogtak össze s főként nagy mennyiségű, közép nagyságú kecsegét, melyet a gazdag ingyencek élve szállítatnak Asztrahánból Moszkvába és Pétervárra. Ezek a kecsegék azonban természetes elemükből szállítási költség nélkül kerültek egyenest a legénység fazekába.

Robur emberei vidáman vontatták a hálókat, miután az *Albatros* jó néhány mérföldön át sétáltatta őket. A gascogne-i François Tapage nagyokat rikkantott jókedvében, s most igazán rászolgált a nevére<sup>24</sup>. Egyórai halászat elég is volt ahhoz, hogy megtöltsék az *Albatros* éléskamráját, s a repülő gép utána tovább szállt észak felé.

Frycollin, míg a halászat tartott, szakadatlanul üvöltözött, verte a kajüt falát, egyszóval elviselhetetlen zenebonát csapott.

- Hát nem hallgat már el ez az átkozott néger? - fakadt ki Robur, türelme fogytán.

- Úgy vélem, uram, joggal panaszkodik - jegyezte meg Phil Evans.

- Igen, mint ahogy én is joggal akarom kímélni a fületem! - vágott vissza Robur.

- Robur mérnök - szólt közbe Uncle Prudent, aki közben kilépett a fedélzetre.

---

<sup>24</sup> Tapage francia szó. Jelentése: láрма

- Mit óhajt, elnököm?

Egymás felé léptek, s merőn egymás szemébe néztek.

Robur végül is vállat vont, s kurtán csak ennyit mondott:

- Kötélre vele!

Tom Turner megértette. Frycollint kihúzták kajütjéből.

Micsoda kiabálást művelt, mikor Tom Turner az egyik embere segítségével megragadta, s valami dézsafélébe ültette, majd belekötözte, s a kötélt végét a fedélzethez erősítette.

Éppen az egyik ilyen kötelet szánta Uncle Prudent, tudjuk, milyen célra.

Az inas először azt hitte, felakasztják. De nem, csak kiakasztották.

Méghez az oly módon, hogy a dézsát átemelték a korláton, a kötelet pedig mintegy száz-lábnnyira letekerték, úgyhogy Frycollin a dézsában ülve az űrben lebegett.

Most aztán kedvére kiabálhatott! De a rémület elszorította a gégéjét, megnémította.

Uncle Prudent és Phil Evans tiltakozni próbált a büntetés ellen, de visszautasítás lett a részük.

- Hát ez gyalázat! Galádság! - kiáltozott Uncle Prudent magánkívül.

- Az - válaszolt Robur.

- Ez visszaélés a hatalommal! Majd teszek ellene!

- Rajta!

- Megbosszulom magam, Robur mérnök!

- Bosszulja csak, elnököm!

Az *Albatros* emberei barátságosnak éppen nem mondható arccal húzódtak közelebb. Robur intett nekik, hogy távozzanak.

- Igen! Bosszút állok önön s azokon, akik önhöz tartoznak - folytatta Uncle Prudent, akit társa hiába próbált csitítani.

- Amikor óhajtja! - hangzott a mérnök válasza.

- És minden lehető eszközzel!

- De most már elég! - mondta Robur fenyegető hangon. - Elég! Akad ám még kötélt a fedélzeten! Vagy elhallgat, vagy megy az inasa után!

Uncle Prudent elnémult, de nem félelmében, hanem mert olyan fuldoklás fogta el, hogy Phil Evansnak kellett bekísérnie a kabinba.

Közben az idő egy óra óta furcsán megváltozott. Csalhatatlan jelek mutatták, hogy vihar készülődik. A levegő villamos telítettsége oly nagy fokú volt, hogy fél három tájt Robur eddig nem tapasztalt jelenséget figyelhetett meg.

Észak felől - onnan jött a vihar - gomolygó s szinte fénylő felhők kerekedtek, s e jelenség oka nyilván az egyes felhőrétegek elektromos töltésének különbözősége volt.

A világító felhők visszfénye milliárdnyi fénypontot táncoltatott a tenger tükrén, s ezek a táncoló pontocskák annál fénylőbbnek tündek, minél inkább sötétedett az égbolt.

Az *Albatros* és a viharfelhő egymás felé közeledett, tehát hamarosan össze kell találkozniuk.



És Frycollin? Frycollin bizony még mindig a vontatókötélen volt, s a „vontatás” szó most igazán helyénvaló, mert a száz kilométeres sebességgel röpülő léghajó mögött úgyszólván tompaszögben feszült meg a kötel, s így a végére kötött dézsa jóval az *Albatros* mögött szállt.

Elképzelhetjük, hogy rémüldözött a boldogtalan Frycollin, mikor körülötte villámok cikáztak, s az égbolt mélyéről szakadatlanul, fenyegetően hangzott a dörgés.

Az *Albatros* egész legénységét a gépezet irányítása kötötte le, ki akarták kerülni a vihart, vagy úgy, hogy fölébe szállnak, vagy úgy, hogy az alacsonyabb légrétegekben röpködjenek át a viharfelhő alatt.

Az *Albatros* éppen közepes magasságban - körülbelül ezer méteren - röpködött, mikor roppant erejű villámlás világította be az eget. Hirtelen szélroham kerekedett. Az izzó felhő néhány másodperc múlva a repülő gépre zúdult.

Phil Evans ekkor szót emelt Frycollin érdekében, kérve, hogy húzzák fel a fedélzetre.

Robur azonban nem várt e kérésre, már előbb megparancsolta embereinek, hogy húzzák fel a dézsát. Már vonták is a kötelet, mikor a függesztő légsavarok forgásában érthetetlen lassulást észleltek.

Robur a gépterem felé rohant.

- Rákapcsolni! Minden erőt beleadni! - kiáltott a gépészre. - Gyorsabban kell a viharfelhő fölé emelkednünk!

- Lehetetlenség, uram.

- Hát mi történt?

- Az áramszolgáltatással van baj... Meg-megszakad...

És az *Albatros* érezhetően ereszkedett lefelé.

Mint ahogy viharok alatt a sürgönydrótokkal is megtörténik, a léghajó akkumulátorai szakadozottan szolgáltatják az áramot. De ha csak sürgönyökről van szó, legfeljebb kellemetlenséget jelent az áramszolgáltatás zavara, most azonban szörnyű veszélyt idézhet elő, a repülő gép a tengerbe zuhanhat, a katasztrófát senki meg nem akadályozhatja.

- Hagyd lejjebb ereszkedni! - kiáltotta Robur. - Csak a villamossággal telített rétegből jussunk ki! Nyugalom, fiúk, nincs nagy baj!

A mérnök a parancsnoki hídra állt. Emberei meg, ki-ki a maga posztján, készen álltak, hogy teljesítsék parancsait.

Az *Albatros*, noha néhány száz lábnyival lejjebb ereszkedett, még mindig felhők között volt, s az egymást keresztező villámlások úgy cikáztak körülötte, mintha tűzijáték közepébe került volna. Az ember azt hihette, hogy bármelyik percben belecsap a villám. A légsavarok forgása tovább lassult, s félő volt, hogy a kissé gyors iramú leszállásból végül is zuhanás lesz.

Egy perc sem kellett hozzá, s látták, pillanatok múlva a tenger tükrét érintik. Ha pedig a repülő gép a tenger vizébe merül, nincs erő, mely kiemelhetné a mélységből.

Az elektromos töltésű felhő hirtelen az *Albatros* fölé ért, mely ekkor legfeljebb hatvanlábnyira volt a hullámok fölött. Két-három másodperc, s a víz elborítja a fedélzetet.

Robur azonban felismerte az alkalmas pillanatot, a gépterembe rohant, megragadta az indítórudat, áramot adott, minthogy az elemek villamos energiáját már nem semlegesítette a környező levegő elektromos töltése. Egy pillanat, s a légsavarok máris a szokott sebességgel

forogtak, megfékezték a zuhanást, s az *Albatros* alacsonyan röpülve tovább szállt, s gyorsan messze maga mögött hagyta a viharfelhőt.

Talán mondanunk sem kell, hogy Frycollin kényszerfürdőt vett, ami azonban csak néhány pillanatig tartott. Mikor a fedélzetre húzták, lucskos volt, mintha megjárta volna a tenger fenekét. S az olvasó talán nem csodálkozik, ha megmondjuk: többé nem jajgatott.

Másnap, július 4-én az *Albatros* átrepült a Kaspi-tenger északi partja felett.

**TIZENEGYEDIK FEJEZET**  
*melyben Uncle Prudent haragja a sebesség négyzetével  
egyenés arányban növekszik*

Ha Uncle Prudent és Phil Evans valaha is reménytelennek tartotta a menekülést, a következő két napon végképp annak látta. Robur talán megsejtette, hogy míg Európa fölött repül, foglyainak őrizete nem lesz gyerekjáték? Lehetséges. Azt bizonyosan tudta, hogy mindenáron szökni akarnak.

Az is bizonyos, hogy kész öngyilkosság lett volna minden szökési kísérletük. Az, aki kiugrik a száz kilométeres sebességgel száguldó expresszből, talán csak kockáztatja az életét, de aki a kétszáz kilométeres sebességgel vágató vonatból ugrik ki, az már keresi a halált.

Márpedig az *Albatros* éppen kétszáz kilométeres sebességgel, vagyis maximális sebességével röpült, gyorsabban, mint a fecske, mely óránként száznyolcvan kilométert tud megtenni.

Egy idő óra kitartóan északkeleti szél fúj, s ez nagyon előnyös volt az *Albatros* számára, mely általában nyugat felé röpült. Mikor azonban a szél csöndesedni kezdett, képtelenség volt a fedélzeten maradni, egyszerűen elakadt a lélegzetük, úgy süvített velük a gép a levegőben. Volt egy pillanat, mikor a klubbársak lesodródtak volna a fedélzetről, ha a légnyomás nem szorítja őket kabinjuk ajtajához.

A kormányos üvegkalitkája ablakából szerencsére észrevette őket, s villamos csengővel figyelmeztette a fedélzet elülső részében tartózkodó legénységet.

Négy ember azonnal a segítségükre indult, a fedélzeten kúszva értek a kabinajtóhoz.

Akik már hajóztak viharos tengeren, s álltak a szélben a fedélzeten, emlékeiket felidézve megértik, mit jelent ilyen roppant erejű légnyomás. Csakhogy ez esetben maga a repülő gép idézte elő hallatlanul sebes röptével.

Végül is az *Albatros*nak lassítania kellett, hogy Uncle Prudent és Phil Evans visszatérhessen a kajútbe, ahol - mint a feltaláló mondta - a sebesség már nem zavarja őket a lélegzésben.

De micsoda szilárd szerkezet ez a repülő gép, mely ily sebességet is kibír! Valóban csodálatos. A fedélzeten elöl és hátul a légszavak oly gyors ütemben dolgoztak, hogy forgásuk már nem is látszott. Hallatlan erővel kavarták a levegőt.

A Kaspi-tenger északi csúcsának közelében épült Asztrahán volt az utolsó város, amit az *Albatros*ról láttak.

A Sivatag Csillaga - nyilván orosz költő nevezte így a várost - ekkoriban már az ország ötödik vagy talán csak hatodik legnagyobb városa volt, egyszerű kormányzósági székhely a Volga (itt két kilométer széles) torkolatával egy vonalban. Az *Albatros*ról pár pillanaton át jól láthatták a feleslegessé vált, lőrésekkel csipkézett öreg várfalakat, a város közepén az ősi tornyokat, a mecseteket s mellettük a modern stílusban épült keresztény templomokat, a katedrálist, melynek kék csillagokkal telehintett, öt aranyozott kupoláját mintha az égboltból hasították volna ki.

Az *Albatros* útja ettől kezdve vad vágatás volt a magasban, mintha csak a mesebeli szárnyas lovakat fogták volna elébe, melyek mérföldeket tesznek meg egyetlen szárnyacsapással.

Július 4-én délelőtt tíz órakor északnyugati irányba fordult a repülő gép, s nagyjából a Volga völgyének vonalát követte. A folyam két oldalán a Don és az Urál sztyeppjei húzódtak. Az

*Albatros* utasai még ha le is pillanthattak volna, aligha lett volna idejük arra, hogy megszámlálják e roppant területeken épült városokat, falvakat. Alkonyatkor a repülő gép elszállt Moszkva felett anélkül, hogy köszöntötte volna a Kreml zászlaját. Tíz óra alatt tette meg a 2000 kilométert, mely Asztrahánt elválasztja a minden oroszok hajdani fővárosától.

A Moszkvától Pétervárig vezető vasútvonal hossza mindössze 1200 kilométer. Az *Albatros*-nak ez csupán félnapos utat jelentett, így tehát pontosan, akár egy expresszvonat, hajnali két órára megérkezett Pétervár és a Néva partjai fölé. E szélességi fokon júniusban alig pár órára nyugszik le a nap, s így az *Albatros* utasai a hajnali fénnel néhány pillanaton át gyönyörködhetek a hatalmas városban.

Ezután következett a Finn-öböl, az Abo-félsziget, a Balti-tenger, majd Svédország, melyet Stockholm vonalában, majd Norvégia, melyet Krisztiánia<sup>25</sup> vonalában repültek át. Kétezer kilométert tettek meg tíz óra alatt! Valóban, az ember azt hihette volna, emberi erő többé nem fékezheti az *Albatros* sebességét, mintha csak hajtóerejének és a föld vonzásának eredője tartaná megváltoztathatatlan, föld körüli pályán.

Pedig mégis megállt, mégpedig Norvégiában, pontosan a híres rjukanfosi vízesés felett. A Telemark e csodaszép vidéke fölé emelkedő Gusta orma, mint gigászi határkő, meredt a magasba: ne tovább nyugat felé!

Az *Albatros* itt valóban egyenesen délnek fordult, sebességét azonban nem csökkentette.

S vajon mit művelt Frycollin e képtelenül gyors repülés közben? Hangtalanul gubbasztott kajütjében, aludt, amennyit csak bírt, kivéve az étkezések idejét.

Ilyenkor François Tapage beszélgetett vele, s jóízűen szórakozott rettegésén.

- Ej, fiam, hát már nem jajgatsz? - csúfolta. - Nem értem, miért zavartatod magad. Megúsznád kétórai hintázással! No, nincs hozzá kedved? Pedig ilyen gyors repülés közben kitűnő légfürdőt vehetnél! Jót tesz ám az a reumának!

- Úgy érzem, menten darabokra esik az egész! - vacogott Frycollin.

- Az bizony meglehet! De tudod, olyan gyorsan röpködünk, hogy lezuhanni sem tudnánk!... S ez mégiscsak valami, nem?

- Nem esnének le? Igazán nem?

- Így görbüljek meg!

A szakács túlzásaitól mentes való helyzet persze az volt, hogy a roppant gyorsaság miatt a függesztőcsavarok némileg lassabban forogtak, s az *Albatros* úgy siklott a levegőben, akár egy Congreve-rakéta<sup>26</sup>.

- S még sokáig megy ez így? - kérdezte Frycollin.

- Sokáig? Á, nem! - válaszolt a szakács. - Legfőlőbb, amíg élünk!

- Jaj! - nyögött fel Frycollin, mint aki újra akarja kezdeni a siránkozást.

- Vigyázz, Frycollin, vigyázz! - kiáltott rá François Tapage. - Nem félsz, hogy megint meghintáztatnak?

---

<sup>25</sup> Ma: Oslo

<sup>26</sup> William Congreve angol hadmérnök (1772-1828) tökéletesített rakétája. Világítórakétának használják

Frycollin dupla falatokat rakott a szájába, s azokkal együtt nyelte le sóhajait.

Eközben Uncle Prudent és Phil Evans, akik nem szerettek hiábavalóan követelőzni, döntő elhatározásra jutottak. Ekkor már nyilvánvaló volt, hogy szökési tervüket nem tudják megvalósítani. De ha a földgolyóbisra nem is tudnak visszajutni, vajon a lakóival nem tudathatnák-e, hogy eltűnésük óta mi történt a Weldon Club elnökével és titkárával, ki rabolta el, s miféle repülő masinán tartják őket fogva? S vajon nem lehetne-e barátaikat valami merész kísérletre rábírní - de mily módon, magasságos egek! -, hogy kiszabadítsák őket Robur kezéből?

Talán levelet írjanak? De hogyan juttassák el barátaikhoz? Vajon nem utánozhatnák-e a végveszélybe jutott tengerészeket, akik a tengerbe dobják palackba zárt üzenetüket, melyben tudatják a hajótörés helyét?

Csakhogy ezúttal nem tenger, hanem levegő veszi körül a végveszélyben levőket, a palack nem úszna víztükrön; s könnyen lehetséges, hogy sohasem találják meg, hacsak rá nem esne egy járókelőre, úgyszólván egyúttal a fejét is betörné az illetőnek.

A klubbársak más lehetőséget mégsem találtak, s már éppen elhatározták, hogy feláldozzák a kezükbe kerülő első palackot, mikor Uncle Prudentnak jó ötlete támadt. Mint tudjuk, Uncle Prudent tubákozott - ezt a kis bünt igazán elnézhetjük egy amerikainak, akinél sokkal rosszabbra is számíthat az ember! Így aztán volt neki egy tubákosszelencéje, most persze üresen. A szelence alumíniumból volt. Ha ki tudják hajítani, ha egy jóra való ember megtalálja, fölveszi, s a rendőrségre viszi, úgy a tubákosszelencébe zárt írásból megtudják, mi sorsra jutott Hódító Robur két áldozata.

Így is történt. A szelencébe zárt írás rövid volt, de benne volt minden lényeges, a Weldon Club címe is, azzal a kéréssel, hogy a megtaláló juttassa el oda.

Uncle Prudent, miután a papirost a szelencébe tette, alaposan begöngyölte egy darabka vászonba, szorosan összekötötte, nehogy röptében szétnyíljon, vagy összezúzódjon, mikor földet ér. Már csak a kedvező alkalomra vártak.

Az Európa fölötti káprázatos repülőút közben a legnehezebb kijutniuk a kajütjükből, a mellvédhez kúszniuk, kockáztatva, hogy lesodródni a fedélzetről - s mindezt észrevétlenül! Amellett még arra is ügyelniük kell, nehogy a szelence tengerbe, öbölbe vagy folyóvízbe essék, mert akkor örökre elvész.

A sok nehézség mellett is elképzelhető volt, hogy a klubbársak ily módon hírt adhatnak magukról az emberlakta világnak.

Csakhogy éppen világos nappal volt. Okosabbnak látszott, ha megvárják az éjszakát, és akkor próbálnak kijutni kajütjükből, mikor a repülő gép csökkent sebességét, vagy éppen megáll. Így talán majd sikerül a mellvédig eljutniuk, s az értékes szelencét egy város felett kidobniuk.

De még ha minden úgy történt volna is, mint ahogy elgondolták, tervüket mégsem tudták volna megvalósítani, legalábbis nem aznap.

Az *Albatros* ugyanis, miután a Gusta vonalában elhagyta a norvég légiteret, déli irányba fordult. Pontosan a párizsi délkört követte. Így tehát az Északi-tenger felett szállt át, nem csekély megdöbbenést keltve a kereskedelmi tengerészekben, kiknek hajói ezerszám járnak az angol, holland, francia és belga partokat. Ha a szelence nem valamelyik hajó fedélzetére esik, úgy minden valószínűség szerint meg sem áll a tenger fenekéig.

Uncle Prudent és Phil Evans így kénytelen volt kedvezőbb alkalomra várni. Mint majd látjuk, a kitűnő alkalom nem váratott magára sokáig.

Este tíz órakor az *Albatros* Dunkerque közvetlen közelében francia partok fölé ért. Az éjszaka meglehetősen sötét volt. Egy pillanatig megfigyelhették, amint a Calais-i szorosban egymást keresztezi a Gris-Nez és a doveri világítótorony villamos jelzőfénye. Az *Albatros* ezután mintegy ezerméteres középmagasságban immár francia terület fölött repült.

Sebességét ekkor sem csökkentette. Mint a bomba, sivított el az Észak-Franciaország e gazdag vidékein oly sűrűn épült városok, községek, falvak felett. Dunkerque után Doullens, Amiens, Creil, Saint-Denis következett a párizsi délkörön. Az *Albatros* nem tért le egyenes útvonaláról. Így éjfél tájt a Fény Városa fölé érkezett, mely még akkor is megfelel nevének, mikor lakói alszanak - vagy aludniuk kellene.

Vajon milyen furcsa szeszély készítette a mérnököt arra, hogy megálljon a főváros felett? Az *Albatros* mindenestre annyira leereszkedett, hogy mindössze pár száz lábnyi magasságban lebegett. Robur ekkor kilépett kajútjából, s a léghajó egész személyzete a fedélzetre sereglett, hogy egy kis friss levegőt szippantson.

Uncle Prudent és Phil Evans nem szalasztotta el a kedvező alkalmat. Miután ők is kiléptek kajútjukból, a fedélzeten igyekeztek magukra maradni, hogy kihasználják a tervük számára legalkalmasabb pillanatot. A legfontosabb most az volt, hogy senki ne vegye észre, miben mesterkednek.

Az *Albatros*, mint valami lassú röptű, hatalmas dongó, szállt a nagyváros felett; végig a nagykörutak vonalán, melyeket ekkor már ragyogó fénnel árasztottak el az Edison-féle lámpák<sup>27</sup>. Az utcákon még most is közlekedő kocsik s a Párizs mint vasúti csomópont felé vezető sínpárokon száguldó vonatok dübörgése felhatolt egészen az *Albatros*ig. A léghajó ezután a legmagasabb emlékművek fölé ereszkedett, mintha a Panteon gömbfedelét vagy az Invalidusok templomának keresztjét akarta volna érinteni. A Trocadéro két minaretjéből egészen a Champ de Mars emelkedő vastoronyig szállt, melynek hatalmas villanyreflektora fénnel árasztotta el az egész fővárost.

Mintegy álló órán át tartott ez az éjszakai légi séta. Az *Albatros* mintha pihenésként kicsit kóborolni akart volna, mielőtt újra kezdi végeérhetetlen útját.

Ezenfelül Robur mérnök nyilván azt akarta, hogy a párizsiak lássanak egy olyan meteort, melynek közeledtéről csillagászai mit sem tudtak. Kigyúltak az *Albatros* villamos fényszórói. Két tündöklő fénykéve siklott végig a tereken, rakpartokon, kerteken, palotákon, a város hatvanezer házán, s hatalmas fényfoltokat táncoltatott az éjszakai látóhatár egyik szélétől a másikig.

Most már bizonyos, hogy ezúttal látták az *Albatrost*, sőt nemcsak látták, hanem hallották is, mert Tom Turner szájához emelte trombitáját, s harsogásával betöltötte a várost. E pillanatban Uncle Prudent áthajolt a mellvéden, kinyitotta tenyerét, s leejtette a tubákosszelencét...

Rögtön ezután az *Albatros* sebesen magasabbra emelkedett.

A késő esti órákban is oly népes körutakon hullámozó tömeg roppant hurrázása töltötte be Párizs egét - az emberek ámulva üdvözölték a káprázatos meteort.

A repülő gép fényszórói hirtelen kialudtak, ismét sötétség és csönd vette körül; s újra kezdődött a repülőút, óránként kétszáz kilométeres sebességgel. Fedélzetéről mindössze ennyit láttak Franciaország fővárosából.

---

<sup>27</sup> A villanylámpák

Hajnali négy órakor az *Albatros* rézsútos irányban haladt az ország fölött. Miután a mérnök nem akart időt veszteni azzal, hogy a Pireneusok vagy az Alpesek felett száll át, Provence felett repült egészen az Antibes-fokig. Kilenc órakor a római Szent Péter bazilika teraszán összegyűlt olaszok ámulva nézték, mint halad át az Örök Város felett. Két órával később a Nápolyi-öböl fölé ért, s egy ideig a Vezúv sötéten gomolygó füstfelhői között lebegett. Végül, miután rézsút átrepült a Földközi-tenger felett, kora délután már a tuniszi parton, La Goulette őrszemei jelezték föltűntét.

Amerika után Ázsia! Ázsia után Európa! Huszonhárom nap sem kellett hozzá, s több mint 30 000 kilométert tett meg ez a bámulatos gép!

S máris elindult útjának újabb szakaszán, mely Afrika ismert és ismeretlen területei felett vezet...

Hogy mi lett azzal a bizonyos tubákosszelencével, miután ledobták az *Albatros*ról?

A Rue de Rivolin esett le, a 210-es számú ház elé, s az utca ekkor teljesen kihalt volt. Másnap megtalálta egy derék utcaseprőnő, aki azon nyomban a rendőrségre sietett vele.

A rendőrségen először azt hitték, hogy valami pokolgépet rejt, ezért roppant óvatosan bontották ki a vászonból.

Aztán hirtelen mintha robbanás reszkettette volna meg a levegőt... hatalmasat prüszkölt a fő-fő csendbiztos.

Ezután kinyitották a szelencét, s amit a beléje zárt papirosról olvastak, általános megdöbbenést keltett:

Uncle Prudent és Phil Evans, a philadelphiai Weldon Club elnöke és titkára, Robur mérnök foglyai az *Albatros* nevű léghajón.

Kérik, hogy e tényt tudassák barátaikkal és ismerőseikkel.

U. P. és P. E.

Az Ó- és Újvilág lakói végre magyarázatot kaptak a megmagyarázhatatlan jelenségre. A földtekén működő számos csillagvizsgáló intézet tudósai végre visszanyerték nyugalmaikat.

**TIZENKETTEDIK FEJEZET**  
*melyben Robur mérnök úgy tesz,  
mintha Monthyon-díjat akarna nyerni*

Az *Albatros* légi körútjának e szakaszán az olvasóban minden bizonnyal felmerül néhány kérdés:

Voltaképpen ki ez a Robur, akinek eddig csak a nevét tudjuk? Vajon egész életét a levegőben tölti? Repülő gépe vajon soha nem pihen? Vajon nincs valahol, valami nehezen megközelíthető zugban egy hely, ahol ha pihenésre nincs is szüksége, legalább tartalékait felfrissítheti? Meglepő volna, ha e kérdésre nemmel kellene válaszolni, hiszen a legerősebb madaraknak is van valahol fészük, búvóhelyük.

Ezenkívül: vajon mi a mérnök szándéka két kényelmetlen foglyával? Vajon továbbra is hatalmában akarja őket tartani, vajon azt akarja, hogy életük végéig repülésre legyenek kárhoztatva? Vagy talán, miután megsétáltatta őket Afrika, Dél-Amerika, Ausztrália, az Indiai-óceán, az Atlanti-óceán és a Csendes-óceán felett - hogy meggyőzze őket, bármennyire is tiltakoznak ellene -, ezután visszaadja szabadságukat? Mondván:

- Uraim, remélem, a jövőben kevésbé lesznek gyanakvóak a „levegőnél nehezebb” elv iránt!

E kérdésekre csak a jövő adhatja meg a választ, s talán eljön a nap, mikor nem lesz titok előttünk, hogy mit hordoz a jövő.

Annyi máris bizonyos, hogy sasfészékét nem Afrika északi partjain kereste Robur. A nap hátralevő részét Tunisz területe fölött töltötte, a Bon-foktól a Karthágói-fokig, hol röpült, hol lebegett, ahogy éppen kedve tartotta. Kicsit később a terület belsőbb részei fölé szállt, a Medjerda csodaszép völgye felett repült, a sárgásan hömpölygő folyam vonalát követve, mely hol eltűnik, hol előbukkan a kaktuszok és az oleánderek közül. Zúgásának hallatára rémülten rebbentek fel a papagájok, melyek százával gubbasztottak a sürgönydrótokon, mintha csak a sürgönyöket várnák, hogy felfogják, s szárnyuk alatt a címzetthez vigyék valamennyit.

Mire az alkony leszállt, az *Albatros* Krumíria határai fölött ringatózott, s ha valahol élt még egy krumír, a gigászi sas láttán minden bizonnyal arccal borult a földre, s Allahot hívta segítségül.

Másnap reggel Bône és a környező kies dombvidék következett; azután Philippeville, mely árkádos új rakpartjaival, pompás szőlőskertjeivel most már egész kis Algírrá fejlődött. Dúsan zöldellő szőlőtövek borítják errefelé az egész vidéket, mely megszólalásig hasonlít Bordeaux vagy Bourgogne tájaihoz.

Az ötszáz kilométeres légi séta Nagy- és Kis-Kabylia felett déltájt az algíri Kasbah felett fejeződött be. Mily pompás látványban gyönyörködhetek a repülő gép utasai! A Matifou-fok és a Pescade-csúcs között nyíló kikötő, a palotákkal, mecsetekkel, villákkal beépült partok, a vadregényes völgyek, a szőlőskertekkel beültetett dombhajlatok, s az egész kéklő Földközi-tenger, melynek vizét a magasból apró csónaknak tűnő tengerjáró gőzösök barázdálták! Ilyen tájak felett repültek egészen a festői Oranig, melynek lakói, kik még a késő esti órákban is a fellegvár parkjában időztek, láthatták, mikor az *Albatros* az alkonyi csillagokkal együtt feltűnt az égbolton.

Ha Uncle Prudent és Phil Evans elgondolkozott azon, vajon Robur mérnök milyen szeszélynek engedve sétáltatja meg repülő foglyait Algír földje fölött - mely voltaképpen Franciaország folytatása a „francia tó” nevet méltán viselő tenger túlsó partján -, mindenesetre azt



kellett látniuk, hogy napnyugta után két órával e szeszélye kielégítést nyert. Egy rántás a kormányrúdon, s az *Albatros* máris délkeleti irányba fordult, s másnap, miután maga mögött hagyta Tell hegyes-völgyes vidékét, a Szahara homokja fölött látta meg a napfelkeltét.

Július 8-án a menetrend a következő volt: átröpültek a Géryville fölé, mely - akárcsak Laghouat - a sivatag határán épült, azzal a céllal, hogy a későbbiekben megkönnyítse Kabylia meghódítását. Átkelés a Stillen-hágón, ami némi nehézséggel járt, mert meglehetősen erős ellenszél kaptak. Átkelés a sivatag, a zöldellő oázisok és a kszurok<sup>28</sup> fölé, hol lassúbb, hol meg oly gyors röpdülésben, hogy messze maguk mögött hagyják a keselyűket is. Többször is megesett, hogy lövöldözniük kellett e félelmetes ragadozókra, melyek tizenkettes, tizenötös csapatokban szálltak, s Frycollin legnagyobb rémületére még attól sem riadtak vissza, hogy megtámadják a repülő gépet.

A keselyűk ugyan csak ijesztő rikácsolással, csőrrel és körömmel válaszoltak a puska-dörrenésre, az éppoly vad bennszülöttek azonban már tüzeltek is az *Albatros*ra, főként mikor maga mögött hagyta a Só-hegyet, melynek zöld és kékeslila alapköze itt is, ott is előbukkan a fehér lepel alól. Ekkor már a Szahara belső területei fölé voltak, ott láthatták meg Abdel-Kader sátoztáborának maradványait. Ez a vidék mindig veszélyes volt az európai utazók számára.

Az *Albatros* itt kénytelen volt magasabbra emelkedni, hogy kikerüljön egy hirtelen támadt számmot, mely a levegőbe kapta a homokot, lent a földön pedig vöröslő hullámokban görgette, úgyhogy olyan volt a sivatag, akár az óceán, ha szökőár korbácsolja hullámain. Ezután a Chebka feketéllő lávakövel borított kietlen fennsíkjaikat látták, míg az Ain-Massin üde zöld völgye fölé értek. Alig lehet elképzelni, hogy a magasból mily változatos tájakat tekintett be a szemlélő. A fákkal, bokrokkal borított zöld dombokat hosszan elnyúló szürkés földgyüremlékek követték, mintha egy arab burnuszt dobta volna le, s az gyüremlene gigászi ráncokban ott lent a földön. Távolból feltűntek a vízmosások, hegyi patakok kiszáradt medrei, majd pálmaerdők, egy-egy domb vagy mecset körül kerek háttal gubbasztó kunyhók és a Metliti, ahol Szidi sejk, a nagy marabu - a vidék legfőbb egyházi méltósága - remetéskedik.

Még az éjszaka beállta előtt megtettek néhány száz kilométert a meglehetősen lapos, hatalmas dűnékkel barázdált terület felett. Ha az *Albatros* pihenőt akart volna tartani, nyilván leszáll az Uargla oázis völgyében, mely szinte megbúvik a környező roppant pálmaerdők között. Fentről is világosan látszott a város három egymástól elkülönített része, a szultán hajdani palotája, mely voltaképpen megerősített fellegrvár, a napon égetett téglából épült házak, a völgyekben fúrt artézi kutak, melyekből az *Albatros* felfrissíthette volna víztartalékát. Minthogy azonban oly roppant gyorsan szállt, a víztartályok még Afrika síkságai fölé is csaknem tele voltak a Kasmír völgyét átszelő Hydaspe vizével.

Vajon látták az *Albatrost* az Uarglát lakó arabok, mozabíták és négerek? Valószínűleg igen, mert néhány száz puskalövéllel üdvözölték, a golyók azonban nem találtak.

Azután leszállt az éjszaka, a csöndes sivatagi éjszaka, melynek titkairól oly poétikusan írt Félicien David.

A következő órákban dél nyugat felé szállt az *Albatros*, átvágott El-Goléa útjain, melyek közül az egyiket 1859-ben kutatta fel a rettenthetetlen François Duveyrier.

---

<sup>28</sup> Megerősített sivatagi települések

Sűrű sötétség borult a tájra: mit sem lehetett látni a Duponchel-féle tervek alapján épülő szaharai vasútvonalból, e hosszú vasszalagból, mely Laghouaton és Gadaian át köti össze Algírt Timbuktuval, s a későbbiekben elvezet majd egészen a Guineai-öbölíig.

Az *Albatros* ekkor már a Ráktérítőn túl, egyenlítői terület felett járt. A Szahara északi határától ezer kilométernyire átrepült az út felett, melyen Laing kapitány 1846-ban halálát lelte; majd a Marokkóból Szudánba vezető karavánút felett s a sivatag e részén, ahol a tuaregek garázdálkodnak, hallhatták a „homok dalát”, ezt a lágy suttogást, mely mintha a föld panasza lenne.

Útközben egyetlen kellemetlenség érte az *Albatrost*: hatalmas sáskarajjal ütközött össze, s annyi sáska hullott a fedélzetre, hogy a gépezet már-már süllyedni kezdett. Sietve megsabdultak a nem kért rakománytól; néhány százat azonban François Tapage a konyhájába hordott. Olyan ízletesen készítette el a sáskát, hogy kis időre még Frycollin is abbahagyta a siránkozást.

- Akár az apró tengeri rák! - jegyezte meg elismerően.

Ekkor már 1800 kilométernyire voltak az Uargla oázistól, és csaknem a roppant kiterjedésű szudáni királyság északi határa fölött repültek.

Délután két óra tájt várost pillantottak meg egy folyamkanyarban. A Niger volt ez a folyam, a város pedig Timbuktu.

Afrika e Mekkáját mindeddig csak az óvilág utazói láthatták: Batouta, Khazan, Imbert, Mungo-Park, Adams, Laing, Caillé, Bart, Lenz; ezentúl azonban egy kalandos és különös véletlen folytán két amerikai *de visu*, *de auditu*, sőt *de olfactu* beszélhet róla, ha majd visszatér Amerikába - ha ugyan valaha is visszatérhetnek oda.

*De visu* beszélhetnek róla, mert tekintetük szabadon bejárhatta az öt-hat kilométeres háromszögben épült város minden pontját; - *de auditu*, mert éppen vásár napja lévén, szörnyű volt a zenebona; - *de olfactu*, mert a szaglőidegeket roppant kellemetlenül érintették a Yubu-Kamo térről, a hajdani So-mais királyok palotája mellett felállított húspiacról felszálló illatok.

A mérnök nyilván úgy gondolta, kötelessége felhívni a Weldon Club elnökének és titkárának figyelmét arra, mily roppant szerencsések, hogy a Szudán Gyöngyében gyönyörködhetnek, mely ez idő szerint ugyan Taganet tuaregjeinek hatalmába került.

- Íme, uraim, Timbuktu! - mondta ugyanazzal a hangsúllyal, ahogy tizenkét nappal ezelőtt mondotta: „Íme, uraim, India!”

Majd így folytatta:

- Timbuktu a párizsi délkörtől nyugatra, a 4. hosszúsági fok és a 17. szélességi kör találkozásánál fekszik a tengerszint felett 245 méterrel. Jelentős város, 12-13 000 lakossal, hajdan a tudomány s a művészetek szeretetéről volt híres. Szeretnének esetleg néhány napra itt megpihenni?

Ezt a kérdést nyilván csak merő gúnyból tette fel.

- Csakhogy - folytatta - idegenek számára veszélyes lenne ez a négerek, berberék, fulánok és arabok lakta város, főképp ha meggondolom, esetleg nem nagyon volna kedvükre az, hogy repülő gépen érkezünk.

- Uram - válaszolt Phil Evans hasonlóan gunyoros hangon -, cserébe azért az örömért, hogy elválhatunk öntől, akár azt is vállalnánk, hogy a bennszülöttek kelletlenkedve fogadnának bennünket. Egyik is börtön, a másik is börtön, és akkor már inkább legyen Timbuktu, mint az *Albatros*.

- Ízlés dolga - vágott vissza a mérnök. - Én bizony nem kockáztatom ezt a kalandot, hiszen felelős vagyok vendégeim biztonságáért, ha már egyszer abban a megtiszteltetésben van részem, hogy társaságomban utaznak...

- Robur mérnök - szólt közbe Uncle Prudent, aki haragját nem tudta tovább fékezni -, ön tehát nem éri be azzal, hogy a porkolábunk, elhatározta, hogy merényletét még gúnnyal tetézi?

- Ó... legfeljebb némi kis iróniával!

- Nincsenek talán fegyverek a fedélzeten?

- Dehogynem! Egész arzenálra való!

- Elegendő volna két revolver! Egyiket én, a másikat ön venné a kezébe!

- Párbaj?! - kiáltott Robur. - Párbaj, amely egyikőnk számára talán a halált jelentené?

- Nem talán, hanem biztosan!

- Nos, elnököm, én inkább élve őrzöm önt továbbra is!

- Már csak azért is, hogy biztosabb legyen a saját élete felől, ugye? Ez persze bölcs...

- Bölcs vagy nem bölcs, nekem így tetszik! Ön meg gondoljon, amit akar, s ha tud, panaszkodjék annak, akinek akar.

- Ez máris megtörtént, Robur mérnök!

- Nocsak!

- Miért? Mikor Európa felett repültünk, talán bizony roppant nehéz volt ledobni egy értesítést...

- Ezt merészelte volna?! - tört ki Roburból a harag.

- És ha igen?

- Ha ezt tette, megérdemli...

- Ugyan mit, mérnök uram?

- ... hogy a mellvéden át az értesítés után röpjön ön is!

- Nos, dobasson le bennünket! Mert igenis megtettük!

Robur a klubtársak felé ugrott. Egy intésére ott termett Tom Turner s a gép személyzetének még egy-két tagja. Igen! A mérnököt dühödtt vágy fogta el, hogy valóra váltsa fenyegetését, s mert félt, hogy enged a kísértésnek, sarkon fordult, s a kajütjébe sietett.

- Így is jó - jegyezte meg Phil Evans.

- S amit ő nem mert megtenni - mondotta Uncle Prudent -, ahhoz majd nekem lesz merszem! De az ám! Megteszem!

Timbuktu lakossága ekkor már a tereken, az utcákon, a félkör alakban épült házak teraszain gyülekezett. Sankore és Sarahama gazdag negyedeiben éppúgy, mint a Raguidi nyomorúságos földkunyhói között, a minaretek legfelső erkélyén álltak a papok, s heves átkokkal illették a légi szörnyet. Ezek az átkok mindenesetre kevésbé voltak veszélyesek, mint a puskaöklök.

Így ment ez egészen a Niger-kanyarban épült Kabara kikötőig, ahol a flottillák legénysége riadókézsúltságba sorakozott, és bizonyos, hogy darabokra törték volna az *Albatrost*, ha véletlenül leszáll.

A repülő gépet innen kilométereken át hangosan rikoltozó gólyák, ibiszek, frankolinok raja kísérte, a madarak versenyt szálltak vele, de hamarosan lemaradtak.

Ahogy beesteledett, a levegőget felverte az elefánt- és bölénycsordák bőgése; csapatostul járták e csodálatosan termékeny földet.

Huszonnégy óra alatt a teljes Niger-kanyart átrepülte az *Albatros*.

Mily könnyen feltérképezhetné e vidéket a földrajztudós, ha ilyen csodálatos szerkezettel bírna, mint az *Albatros*! Mily könnyen meghúzhatná a folyamok és mellékfolyók vonalát, mily biztonsággal rajzolhatná fel a városok és falvak helyét! Közép-Afrika térképéről akkor eltűnnének a fehér foltok, a kipontozott vonalak, eltűnnének a bizonytalan jelölések, melyek kétségbeeszen minden kartográfust<sup>29</sup>.

11-én délelőtt az *Albatros* átrepült a Szudán és a Guineai-öböl között magasló Észak-Guineai-hegység fölött. A láthatáron homályosan rajzolódtak ki a Dahomey királyság területén emelkedő Kong-hegyek.

Uncle Prudent és Phil Evans könnyűszerrel megállapíthatta, hogy amióta Timbuktu maguk mögött hagyták, a gép állandóan déli irányban repül. Ebből arra a következtetésre jutottak, hogy amennyiben az irány nem változik, hat fokkal odább eléri a napéjegyenlőség vonalát. Vajon az *Albatros* el fogja hagyni a szárazföldet, s a Bering-szoros, a Kaspi-tenger, a Fekete-tenger és a Földközi-tenger után egyenesen az Atlanti-óceán fölé merészkedik?

Ez a kilátás csöppet sem volt megnyugtató számukra, hiszen a szökés reménye ez esetben a nullával lenne egyenlő.

Az *Albatros* azonban most lassabban haladt, mintha habozna, vajon elhagyja-e Afrika egét. Vajon vissza akar fordulni a mérnök? Nem, nem így volt; csak az történt, hogy figyelmét nagymértékben fölkelte az ország, mely fölött átrepült.

Tudjuk - s ő is tudta -, hogy Dahomey királyság a nyugat-afrikai partvidék egyik leghatalmasabb országa. Elég erős volt ahhoz is, hogy megküzdjön a szomszédos Aszkantisz királysággal, noha területe nem nagy, déltől északig mindössze százhusz mérföld, keletről nyugatra pedig hatvan; lakosainak száma azonban hét-nyolcszázezer fő, mióta az addig független Ardrah és Wydah területét bekebelezte.

Dahomey királyság, noha területileg nem nagy, sokat hallat magáról. Hírhedtté vált az undorító kegyetlenkedésekről, melyek ünnepeit jellemzik: az emberáldozatokról, az iszonyatos vérengzésekről, melyekkel a távozó s a trónra lépő fejedelemnek hódol. Egyébként még merő udvariasságból is, mikor például Dahomey királyát meglátogatja egy magas rangú személyiség vagy valamelyik idegen hatalom követe, tiszteletére meglepetésül levágnak tucatnyi fejet, s e munkát maga az igazságügyminiszter végzi el, a „mingham”, aki mellesleg kitűnő hóhér is.

Amikor az *Albatros* Dahomey földje fölé ért, a lakosság éppen az elhunyt Bahadu utódját készült trónjára helyezni. Nagy sürgés-forgás volt az egész országban, s ez fölkelte Robur figyelmét.

A vidék lakói hosszú sorokban igyekeztek a királyság fővárosa, Abomey felé. A roppant magas fűben, maniokaültetvényeken, csodaszép pálma-, kókusz-, mimóza-, narancs- és mangóerdőkön át kanyarogtak a rendezett utak a főváros felé; a fák között ezrével röpdöstek a papagájok, a bíborkajdácsok, s az erdők illata fölhatolt egészen az *Albatros*ig.

---

<sup>29</sup> Térképrajzolót

A mérnök gondolataiba mélyedve hajolt a mellvédre; csak néha-néha váltott pár szót Tom Turnerrel.

Egyébként az *Albatrost* aligha érte az a megtiszteltetés, hogy Dahomey népe fölfigyeljen rá, s nagyjából láthatatlan volt a főváros felé igyekvő tömeg is, mert az utakra, mint áthatolhatatlan sátor, borult a fák sűrű lombja. Az *Albatros* különben is meglehetősen magasan, felhőfoslányok között repült.

Délelőtt tizenegy óra tájt megpillantották a falakkal körülvett fővárost, a falak alatt vezető tizenkét mérföld hosszúságú sáncárkokat, a sima talajon szabályosan kiképzett széles utakat s a főteret, melynek északi oldalán emelkedtek a királyi palotához tartozó épületek. Az áldozatok házának közelében a palotánál is magasabb terasz emelkedett. Ünnepnapokon e teraszról hajították le a fűzfavessző kosárba kötözött foglyokat, s még elgondolni is rossz, hogy micsoda dühvel szaggatták szét a boldogtalanokat.

A palotaudvar egyik részében négyezer asszonykatona tanyázott, a királyi hadsereg egy kontingense - s bátorságban nem éppen az utolsó!

Korántsem biztos, hogy az Amazonas folyam partjain valóban élnek amazonok, de Dahomeyben aztán igazán akad belőlük. Egy részük kék blúzt visel, kék vagy vörös övet, rajta tölténytárral, kék-fehér csíkos nadrágot és fehér sipkát; mások meg, például az elefántvadászok, nehéz karabéllyal, kurta pengéjű törrel vannak felfegyverkezve, fejükön vasabroncshoz rögzített antilopszarvat viselnek; a tűzérek pedig vörös-fehér tunikát hordanak, fegyverként tölcsértorkú puskát; fegyverzetükhöz tartozik még több öreg öntöttvas ágyú; a lányezred egyenruhája pedig kék tunika, fehér nadrág - valamennyi igazi Vesta-szűz<sup>30</sup> tiszta, mint Diana<sup>31</sup>, s mint ő, íjat s nyilat hord magánál.

Ha ezekhez az amazonokhoz még hozzászámítjuk a hatezer férfiharcost - akik gyapotinget, nadrágot s a derekukra csavart kendőt viselnek egyenruhaként - úgy máris áttekintettük Dahomey hadseregét.

Abomey e napon teljesen elnéptelenedett. A fejedelem, a királyi udvar, a hadsereg női és férfitagjai s az egész lakosság elhagyta a fővárost, s attól néhány mérföldnyire, egy pompás erdővel szegélyezett hatalmas mezőségen gyülekezett.

Ezen a mezőn fogják kikiáltani az új királyt; s tiszteletére ugyancsak ezen a mezőn mészárolják le a legutóbbi harcok során ejtett sokezernyi foglyot.

Két óra felé járt, mikor az *Albatros* a mező fölé ért, s a könnyű felhők közepette kezdett leereszkedni, úgyhogy Dahomey népe most sem láthatta.

Legkevesebb hatvanezer ember gyűlt össze az ország különböző pontjairól, ide sereglett Widah, Kerapay, Ardrah, Tombory s a távoli falvak lakossága is.

Az új király - Bu-Nadi nevű, huszonöt éves, izmos fickó - egy földhányáson, néhány széles levelű fa árnyékában foglalt helyet. Előtte tolongott udvartartása, katonái, amazonjai, egész népe.

A földhalom tövében vagy ötven muzsikus játszott barbár hangszerén; rekedt hangú elefánt-agyaron, szarvasbőr dobon, lopótökön, gitáron, vascsongettyűkön, bambuszsípokon, melyek éles hangja túlsípította az egész zenebonát. Percenként eldörrent egy-egy karabély, tölcsér-

---

<sup>30</sup> Vesta a házasság istennője a rómaiaknál, örökre égő tüzet erre rendelt nők, a Vesta-szüzek őrizték

<sup>31</sup> Diana a vadászat istennője volt a római mitológiában

torkú puska, aztán ágyú, amely elsütése pillanatában akkorát rúgott, hogy majd földhöz vágta a tüzekeket - egyszerűen akkora volt a zenebona, az üvöltözés, hogy a téren még a mennydörgést sem hallották volna meg.

A mező egyik sarkában katonák őrizték a foglyokat; nekik jutott az a szerep, hogy másvilágra kísérik az elhunyt királyt, akit a halál sem foszthatott meg uralkodói előjogaitól. Bahadu apjának, Ghozo királynak a temetésén fia és utóda háromezer foglyot mészároltatott le, Bunnadi sem maradhat le elődje mögött. Elvégre sok küldöncre van szükség ahhoz, hogy összeverbuválhassák nemcsak a szellemeket, hanem az egek minden lakóját, akik részt vehetnek a megdicsőült fejedelem díszmenetében.

Egy órán át tartottak a búcsúbeszédok, üdvözlések, szónoklatok; közben-közben táncot lejtettek, de nemcsak a hivatásos bajadérok, hanem az amazonok is, akik tánc közben igyekeztek érvényre juttatni minden harcias bájukat.

Közelgett a tömeggyilkosság pillanata, Robur, aki ismerte Dahomey népének vérszomjas természetét és szokásait, egy pillanatra sem vette le tekintetét a halálra szánt foglyokról, a férfiak, asszonyok és gyerekek seregéről.

A mingham a földhányás tövében állt. Kurta pengéjű kivégző kardját forgatta, melynek hegyét vasból öntött madár ékesítette, főként azért, hogy súlya biztosabbá tegye a kard suhintását.

A mingham ezúttal nem volt egyedül, egymagában nem is tudta volna elvégezni a nagy munkát. Mintegy száz biztos kezű hóhér vette körül, valamennyi jártas abban, hogy egy csapással leszeljen egy fejet.

Közben az *Albatros* mind függesztő-, mind hajtócsavarjainak forgássebességét csökkentve, rézsút repülve, egyre közeledett. Hamarosan kibontakozott a felhőkből, melyek még száz méter magasságban is elrejtették, s megjelent a mezőn összegyűltek előtt.

Ezúttal másként történt, mint általában: a vad bennszülöttek égi lénynek látták, mely kifejezetten azért ereszkedett alá, hogy tisztelettel adózzék Bahadu király előtt.

Leírhatatlan lelkesedésben törtek ki, valamennyien üvöltve imádkoztak, lármásan fohászkodtak a csodálatos szárnyas lóhoz, mely nyilván egyenesen azért jött, hogy az elhunyt király tetemét Dahomey egének legmagasába ragadja.

A mingham kardja nyomán e pillanatban hullt le az első fej. Azután százával lökdösték a foglyokat szörnyű hóhéraik elé.

Az *Albatros*ról puskalövés dörrent. Az igazságügyminiszter arccal bukott a földre.

- Jól céloztál, Tom! - jegyezte meg Robur.

- Semmiség! Most a sűrűjébe! - válaszolt Tom Turner.

Felfegyverkezett bajtársai már csak a mérnök intésére vártak.

A tömeg hangulata egyszeriben megváltozott. Most már másként nézett a csodálatos szárnyas lóra. Nem jó szellem ez a légi szörnyeteg, éppen ellenkezőleg: ártó szellem, Dahomey áldott szívű népének ellensége. A mingham eleste után bosszúkiáltások harsantak mindenünnen. Csaknem azonnal megkezdődött a lövöldözés az *Albatros*ra.

Az *Albatros* azonban nem rettent meg, vakmerőn még lejjebb ereszkedett, a földtől mintegy százötven lábnyira lebegett. Akárhogy érzett is Uncle Prudent és Phil Evans a mérnök iránt, emberséges cselekedetében támogatniuk kellett.

- Rajta! Szabadítsuk ki a foglyokat! - kiáltották.

- Ezt akarom én is! - válaszolta a mérnök.

Az *Albatros* ismétlőfegyverei a klubbársak és a legénység kezében valóságos ösztüzet zúdítottak a térre, s az összezsúfolódott tömegben egyetlen golyó sem tévesztett célt. A kis fedélzeti ágyú meg a lehető leghegyesebb szögből lőtt ki a tömegre néhány doboz kartácsot, ami egyszerűen csodát művelt.

A foglyok, noha mit sem értettek meg a felülről jött segítség szándékaiból, elszakították köteleiket, míg az őrzésükre állított katonák a léghajóra tüzeltek. Az egyik hátsó légcsavart golyó járta át, néhány lövedék a hajótörzsbe fúródott. Frycollint meg, aki a kajütjében lapult, a falon át csaknem találat érte.

- Még most sem elég?! - kiáltott fel hangosan Tom Turner, majd nekiesett a munícióládának, s dinamitgyutacsokat osztott szét bajtársai között. Robur intésére valamennyien a földhányásra hajították a gyutacsokat, s azok mint megannyi ágyúgolyó robbantak.

Erre aztán megszaladt az egész gyülekezet; menekült a király, az udvara, a hadsereg, a nép, vakrémület fogta el valamennyiüket, ami igazán nem meglepő. A fák alatt kerestek menedéket, a foglyok meg szétfutottak, elmenekültek, és senkinek eszébe sem jutott, hogy üldözni kezdje őket.

Így zavarta meg az *Albatros* az új király tiszteletére rendezett ünnepséget. Uncle Prudent és Phil Evans kénytelen volt belátni, mily felmérhetetlen erőt jelent egy ilyen gép, s mily nagy szolgáltatokat tehet az emberiségnek.

Az *Albatros* ezután kényelmesen a felsőbb légrétegekbe emelkedett; átrepült Wydah felett, s utasainak tekintete elől hamarosan eltűntek e vad partok, melyeket áthatolhatatlan bástyaként véd a délnyugati szél korbácsolta hullámtörés.

Az *Albatros* az Atlanti-óceán fölött repült.

**TIZENHARMADIK FEJEZET**  
*melyben Uncle Prudent és Phil Evans átkelnek az egész óceánon,  
és mégsem lesznek tengeribetegek*

Igen, az Atlanti-óceán fölött! Beigazolódott a klubtársak félelme. Egyébként úgy látszott, Roburt egy csöpp nyugtalanság sem gyötri, miközben a roppant óceán fölött kalandozik. Ügyet sem vetett az egészre sem ő, sem az emberei, akik nyilván megszokták már az ilyenféle utakat. Nyugodtan aludni tértek; s álmukat semmiféle lidércnyomás nem zavarta.

Vajon hova tart az *Albatros*? Vajon úgy lesz, ahogy a mérnök előre megmondta, s nem éri be a föld megkerülésével sem? Mindenesetre valahol mégiscsak végződnie kell ennek az útnak. Hogy Robur egész életét a levegőben tölti, s hogy a gépezet soha nem száll földre, az mégiscsak elképzelhetetlen. Hogyan tudná pótolni élelmiszer- és lőszertartalékait, nem beszélve a gépek működéséhez szükséges anyagokról? Feltétlenül van búvóhelye, vagy ha úgy tetszik, pihenőkikötője, valahol a földkerekség egyik rejtett és nehezen elérhető zugában, ahol felfrissítheti, pótolhatja az *Albatros* tartalékait. Hogy megszakított minden kapcsolatot a föld lakóival, az még csak hagyján, de hogy soha a föld egyetlen pontjával se kerüljön érintkezésbe, az egyszerűen elképzelhetetlen.

És ha van valahol kikötője, vajon hol ez a hely? S vajon a mérnök milyen szempontok szerint választotta ki? Talán egy egész kis település várja ott, melynek ő a feje? Vajon új legénységet is toborozhat ott? És mindenekelőtt: vajon a legénység különböző származású tagjai miért kötötték sorsukat Robur sorsához? Azután vajon micsoda vagyona lehet, hogy ilyen költséges gépezetet tudott előállítani teljesen titokban? Igaz, hogy fenntartása aligha lehet túlságosan költséges. Az *Albatros*on meghitten, családivan éltek, mint a boldog emberek, akik nem is titkolják boldogságukat. Végül is ki ez a Robur? Honnan került elő? Milyen múlt áll mögötte? Ahány kérdés, annyi megoldhatatlan rejtély; s akire vonatkoznak, az aligha lesz valaha is hajlandó kiszolgáltatni a titkok kulcsát.

Ne csodálkozzunk hát, ha a megoldhatatlan problémákkal teli helyzet a végsőkéig fölízgatta a klubtársakat. Csak azt tudták, hogy az ismeretlenbe ragadják őket, hogy még csak nem is sejtik, mi lesz e kaland vége, s hogy egyáltalán véget ér-e valaha, vajon nincsenek-e egész életükre repülésre ítélve - mindez együtt bizony alkalmas lett volna arra, hogy a Weldon Club elnökét és titkárát valami végzetes tette késztesse.

Július 14-e óta az *Albatros* az Atlanti-óceán fölött siklott. Másnap, ahogy a nap felbukkant, azon a körbefutó vonalon kelt fel, melyen összeolvad a víz és az égbolt. A hatalmasra tágult látóhatáron sehol egy talpalatnyi szárazföld. Afrika eltűnt az északi látóhatáron.

Mikor Frycollin kimerészkedett a kajütjéből, újból rettegés fogta el, amint alant meglátta a tengert. „Alant” voltaképpen nem is a megfelelő szó, inkább azt mondhatnánk, hogy maga körül, mert ha valaki ilyen magasságból tekint le, úgy érzi, hogy mindenünnen a mélység veszi körül, s hogy a vele együtt felülemelkedett látóhatár mindig egyformán messze van, beérni soha nem lehet.

Frycollin nyilván nem értette e jelenség fizikai hátterét, de érezte minden porcikájában. Tériszony fogta el, ami megeshetik nála külön legényekkel is. De Frycollin óvatos volt: nem kezdett el siránkozni. Behunyta a szemét, s tapogatózva tért vissza a kajütjébe azzal, hogy jó ideig ki sem moccan onnan.



A földkerekségnek abból a 374 057 912 négyzetkilométernyi területéből, melyet tengerek borítanak, egynegyed résznél nagyobbat foglal el az Atlanti-óceán. Egyébként a mérnök ezúttal nem nagyon sietett. Nem adott parancsot arra, hogy a gép teljes sebességgel szálljon, az *Albatros* most nem is röpködhetett volna olyan gyorsan, mint Európa felett, ahol óránként kétszáz kilométer volt a sebessége. E vidéken, ahol a délnyugati szelek uralkodnak, ellenszéllel kapott a repülő gép, s noha a légáramlás egyelőre gyenge volt, mégis akadályt jelentett.

A legújabb meteorológiai kutatások arra a sok adattal alátámasztott megfigyelésre vezettek, hogy itt, a téritők közötti zónában a passzátszelek összetalálkoznak, és egyesült erővel fújnak vagy a Szahara, vagy a Mexikói-öböl felé. A szélcsendes övezeten kívül vagy nyugat felől támadnak, és Afrika felé fújnak, vagy kelet felől, s ekkor Amerika felé tartanak - legalábbis a meleg évszakokban.

Az *Albatros* korántsem igyekezett légcsavarjainak teljes erejével megbirkózni az ellenszéllel. Beérte a mérsékelt sebességgel, ami egyébként felülmúlta a leggyorsabb tengerjáró hajó sebességét is.

Július 13-án a repülő gép áthaladt az Egyenlítő vonalán, s ezt bejelentették az egész legénységnek.

Így tudta meg Uncle Prudent és Phil Evans is, hogy elhagyták az északi féltekét, s már a déli félteke fölött szállnak. Az átkelést nem kísérték az egyes hajókon szokásos hagyományos tréfák, tengeri szertartások.

Éppen csak François Tapage öntött egy pint vizet Frycollin nyakába; minthogy azonban ezt a keresztelőt menten követte néhány pohárka gin, Frycollin kijelentette, hogy átkel ő az Egyenlítőn, ahányszor csak akarják, de persze nem holmi gépmadár hátán, ami iránt semmi bizalmat nem érez.

Július 15-én délelőtt az *Albatros* az Ascension és a Szent Ilona-sziget között repült el, főként ez utóbbihoz közel, melynek magas sziklás fennsíkjaait még néhány órán át látták a látóhatáron.

Ha annak idején, mikor Napóleon császár az angolok hatalmában volt, létezett volna Robur mérnök *Albatros*ához hasonló gépezet, úgy hiábavaló lett volna Hudson Lowe minden sértő ébersége, illusztris foglya légi úton siklott volna ki a kezéből!

Július 16-án és 17-én este különös alkonyi fényjelenségre figyeltek fel. Magasabb szélességi fokon akár északi fénynek vélhették volna e jelenséget. A lenyugvó nap sokszínű sugarakat lövellt, közülük egyik-másik élénkzöld volt.

Vajon a nap utolsó sugarait visszaverő kozmikus felhőn haladt volna át a föld? Voltak megfigyelők, akik ezzel magyarázták az alkonyi fényjelenséget. E magyarázat azonban a tudósok szemében is megdőlt volna, ha a megfigyelés idején az *Albatros* fedélzetén tartózkodnak.

Tüzetesebb vizsgálat után ugyanis megállapítható volt, hogy a levegőben apró piroxén-kristályok, üveges szemcsék, rendkívül finom mágneses vasparányok lebegnek, vagyis olyan anyagok, melyeket bizonyos tűzhányók lövellnek ki. Így hát bizonyos, hogy egy működésben levő vulkán röpítette a légbe e felhőt, melynek kristályszerű korpuszkulái<sup>32</sup> idézték elő a megfigyelt jelenséget, ezekből állt össze az a felhő, melyet a légáramlatok ekkor az Atlanti-óceán felett tartottak.

---

<sup>32</sup> Apró testecskéi

A légi út e szakaszán még különböző más jelenségeket is megfigyeltek. Több ízben is láthaták, hogy bizonyos felhők egészen szokatlan színű szürke fátylat vonnak az égre; majd mikor ez a párafelhő eltűnt, vakító fehér, csillogó, szilárd pikkelyekkel pettyezett, szinte tömörnek tűnő felhők borították, ami e szélességi fokon kizárólag hókristályokkal terhes felhőképződésménnyel volt magyarázható.

Július 17-én és 18-án éjszaka zöldessárga holdszivárványt láttak, minthogy a gépezet a telihold és a finoman permetező eső közé került, mely elpárolgott, mielőtt a tengerbe hullott volna.

Vajon e különböző légköri jelenségekből közeli időváltozásra következtethettek? Lehetséges. Annyi bizonyos, hogy a szél, mely mióta elhagyták az afrikai partokat, szüntelenül fújta délnyugat felől, az egyenlítői zónákban csöndesedni kezdett. Itt, e trópusi vidéken rendkívül meleg volt. Robur a magasabb légrétegekben keresett felfrissülést. De még így is védekezniük kellett a napsütés ellen, melynek közvetlen sugárzása elviselhetetlen volt.

A légáramlatok e módosulása már sejtette, hogy az egyenlítői zónák után más légköri viszonyok közé kerülnek. Egyébként ne felejtsük el, hogy július hónap a déli féltekén az északi félteke januárjának felel meg, vagyis a déli féltekén július a tél közepe. Az *Albatros*, ha továbbra is délre tart, hamarosan érezni fogja e tél erejét.

Egyébként, mint a tengerészek mondják, a tengerről is látni lehetett, hogy „valami készülődik”. Július 18-án, miután maguk mögött hagyták a Baktérítőt, egy másik olyan jelenségnek lehettek tanúi, mely egy tengerjáró hajó utasaiban jókora rémületet keltett volna.

Az óceán tükrén foszforeszkáló hullámok kergették egymást olyan sebességgel, hogy egy-egy hullám terjedésének átlagsebességét óránként hatvan mérföldre becsülhették. A hullámok egymástól mintegy nyolcvanlábnyira nyargaltak, s hosszú, fénylő barázdákat vontak a tenger tükrén. Erős visszfényük, amint leszállt az alkony, fölhatolt egész az *Albatros*ig, melyet ezúttal valóban tüzes meteornak vélhetett volna az, aki meglátja. Roburnak eddig sohasem volt alkalmja tüztenger felett lebegni, olyan tűz felett, melynek nincs heve, mely elől nem kell a magasabb régiókba menekülnie.

Nyilván az elektromosság volt e jelenség oka, nem tulajdoníthatták halak vonulásának vagy tengeri férgek rajzásának, melyek ha tömegesen lepik el a víz tükrét, foszforeszkáló fényt árasztanak.

E jelenségből arra következtethettek, hogy a légkör elektromos feszültsége jelentősen megnövekedett.

Valóban, másnap, vagyis július 19-én olyan volt a tenger, hogy közönséges hajó aligha birkózott volna meg haragjával. Az *Albatros* azonban fittyet hányt árának és szélnek, akárcsak az a hatalmas madár, melynek nevét viselte. Ha nem volt kedve ahhoz, hogy viharadárként az óceán tükre felett kalandozzon, felemelkedhetett, mint a sas, a magasabb régiókba, ahol csendre, napsütésre talált.

Az *Albatros* ekkor hagyta maga mögött a 47. szélességi kört. A nappalok már csak hét-nyolc órán át tartottak, s amint a léghajó a sarki övezetek felé közeledett, egyre rövidültek.

Délután egy óra tájt az *Albatros* jóval lejjebb ereszkedett, hogy kedvezőbb légáramlatra találjon. A tenger felszínétől mintegy százlábnyi magasságban repült.

Csendes idő volt. Az égbolton itt-ott hatalmas fekete felhők tornyosultak. Felső részük lágy, kerek vonalban gomolygott, míg alsó részük szinte merev mértani vízszintesben végződött. E felhőkből időnként hosszú csápok nyúltak ki, melyek mint hatalmas nyelvek, gúla alakban szippantották a felhő felé az alant sistergő vizet.

A víz aztán óriási tölcsér formájában hirtelen magasba szökött.

Az *Albatrost* egy pillanat alatt elkapta a roppant víztölcsért kavarázó forgószele, mely még vagy húsz másik tintafekete víztölcsért is a magasba emelt. A légtölcsér körforgása szerencsére a függőleges csavarok forgásával ellenkező irányú volt, máskülönben a légcavarok nem is működhetek volna, s a repülő gép a tengerbe zuhan, míg így iszonyatos sebességgel peregni kezdett.

Így is roppant nagy veszélybe került, már-már úgy látszott, alig menekül, minthogy nem tudott kiszabadulni a légörvénylésből, mely - hiába dolgoztak a légcavarok - roppant erővel rántotta vissza. Az emberek, akiket a centrifugális erő a fedélzet két végére hajított, a mellvédbe kapaszkodva tudtak csak védekezni az ellen, hogy a forgószele le ne sodorja őket a gépezetről.

- Nyugalom! - kiáltott Robur.

Bizony szükség volt nyugalomra - de még türelemre is.

Uncle Prudent és Phil Evans is előjött a kajútból, de a szél ereje úgy megtaszította őket, hogy csaknem lerepültek a fedélzetről.

Az *Albatros*, miközben önmaga körül forgott, szüntelenül továbbssodródott a légtölcsérral, mely oly sebesen örvénylett, hogy akár a légcavarok is megirigyelhették volna sebességét. Mikor a masina végre kiszabadult az egyik örvénylésből, máris elkapta egy másik, úgyhogy állandóan az a veszély fenyegette, hogy egyszeriben darabokra törik.

- Süssétek el az ágyút! - kiáltotta a mérnök.

Tom Turnernek szólt a parancs. Tom Turner a kis ágyúba kapaszkodva állt, mely éppen a fedélzet közepén volt felszerelve, ott, ahol a centrifugális erő a legkevésbé volt érezhető. Megértette, mire gondol Robur. Egy pillanat alatt kinyitotta az ágyú závarzatát, puskaporos zacskót rántott elő az állványzatra rögzített lőszeresládából, s máris megtöltötte az ágyút. A lövés eldörrent, a légtölcsérek szétrobbantak, szétszakadtak a felhők is, melyeket mint mennyezetet hordtak maguk fölött.

A hirtelen légnyomás ereje szétvetette a viharfelhő roppant magvát, mely eső formájában lecsapódva, függőleges vonalak sűrűjét rajzolta az egész látóhatárra, mintha az égboltról a tenger tükreig omló hatalmas függőnyt vontak volna elébe.

Az *Albatros* végre szabaddá lett, s gyorsan néhány száz méterrel magasabbra emelkedett.

- Semmiben sem esett kár? - kérdezte a feltaláló.

- Nem - válaszolt Tom Turner -, de azért nem szeretném újrakezdeni ezt a bűvészsíkjátékokat.

Bizony tíz percen át végveszélyben forgott az *Albatros*. Ha szerkezete nem oly szilárd, elpusztult volna a légörvények fergetegében.

De mily hosszúnak tündek az órák az Atlanti-óceán felett, mikor az út egyhangúságába semmiféle természeti jelenség nem hozott változatosságot! A napok egyébként egyre rövidültek, s a hideg egyre csípősebb lett. Uncle Prudent és Phil Evans csak néha-néha látta Roburt. A feltaláló kajütje magányában foglalatostkodott, térképre rajzolta a megtett utat, kipontozta a követendő irányt, s valahányszor csak lehetett, meghatározta a repülő gép helyét, feljegyezte a barométerek, a hőmérők és a kronométerek állását, végül a hajónaplóba feljegyezte az út minden eseményét.

A két klubtag meg jó melegen felöltözködve, szüntelenül dél felé kémlelt, abban a reményben, hogy valahol szárazföldet pillantanak meg.

Frycollin - Uncle Prudent kifejezett kívánságára - a szakácsnál puhatolózott a feltaláló után. De vajon ki tudna eligazodni azon, amit ez a ravasz gascogne-i François Tapage mesélt. Szavaiból hol az derült ki, hogy Robur az argentin köztársaság hajdani minisztere, a Tenger-nagy Hivatal egyik vezetője, az Egyesült Államok nyugalomba vonult elnöke, rendelkezési állományba helyezett spanyol generális, indiai alkirály, aki a levegőégben keres magasabb pozíciót; hol azt mesélte, hogy milliókat szerzett a repülő masina segítségével végrehajtott rablóhadjáratok során, s most a közbosszú elől bujdosik, máskor meg azt állította, hogy tönkrement, mire elkészült ezzel a géppel, s hogy pénzhez jusson, kénytelen mint mutatványos szerepelni. Arra a kérdésre meg, hogy vajon megáll-e valaha valahol, egyenesen nemet mondott. Ő úgy tudta, mondotta, hogy a feltaláló a holdba akar repülni, s ott, ha kedvére való falut talál, le is telepszik.

- Nos, Frycollin, mit szólsz ehhez, komám? Ugye, örülnél, ha meglátnád, hogy és mint van odafönt?

- Nem megyek!... Szó sincs róla!... - hajtogatta a boldogtalan, aki komolyan vette ezeket a sületlenségeket.

- Ugyan, Frycollin, miért ne jönnél? Összeházásítunk egy fiatal, csinos holdlakóval! Megalapíthatod a szerencsenek holdbéli családfáját.

Mikor Frycollin beszámolt gazdájának arról, hogy mit hallott, Uncle Prudentnek látnia kellett, hogy Roburról mit sem tudhat meg. Ezentúl már csak a bosszúra gondolt.

- Phil - mondotta egy napon klubtársának -, most már, ugye, bebizonyosodott, hogy reménytelen minden szökési terv?

- Bizony reménytelen.

- Rendben van! Az ember azonban mindenkor ura önsorsának, s ha kell, életét áldozza...

- Ha ezt az áldozatot meg kell hozni, akkor történjék mielőbb! - válaszolt Phil Evans, aki, bár roppant higgadtan tudott viselkedni, már türelme végére ért. - Igen, éppen ideje, hogy végezzünk az egészszel! Hova megy az *Albatros*? Lám, most az Atlanti-óceán felett szeli át az égboltot, s ha továbbra is ebben az irányban röpül, elér Patagónia partvidéke fölé, majd a Tüzföldre. És azután? A Csendes-óceán felett repül tovább, vagy a Déli-sark szárazföldjei fölé merészkedik? Ezzel a Roburral minden elképzelhető! Ha így lesz, elvesztünk. Jogos önvédelemből cselekszünk, s ha pusztulnunk kell...

- Ne pusztuljunk bosszulatlanul - vágott közbe Uncle Prudent -, ne pusztuljunk bosszulatlanul, előbb semmisítsük meg e gépezetet mindazokkal együtt, akik rajta vannak!

Idáig juttatta a klubtársakat a tehetetlen harag, a visszafojtott düh. Igen, ha másként nem lehet, feláldozzák önmagukat, hogy elpusztíthassák a feltalálót és találmányát! Ha tervük sikerül, mindössze néhány hónapot élt e csodálatos repülő gép, melynek vitathatatlan felsőbbrendűségét most már ők is kénytelenek voltak elismerni.

A bosszú gondolata oly mélyen vésődött agyukba, hogy már szüntelenül csak a végrehajtására gondoltak. De hogyan, mit tegyenek? Szerezzenek egy robbanógránátot a léghajó lőszerkészletéből, és azzal robbantsák fel az egészet? De hogyan férhetnének hozzá a lőszeresládákhoz?

Frycollin szerencsére mit sem sejtett e tervekből. Képes lett volna elárulni a gazdáját, ha csak fel is ötlik benne, hogy az *Albatros* felrobbantásán töri a fejét.

Július 23-án pillantottak meg ismét szárazföldet délnyugati irányban a Virgenes-fok tájékán, a Magellán-szoros bejáratának közelében. Az 54. szélességi körön túl az évnek e hónapjában az

éjszakák már csaknem tizennyolc órán át tartanak, s a hőmérséklet átlag mínusz hat fok. Az *Albatros* nem déli irányban repült tovább, hanem a szoros vonalát követte, mintha a Csendes-óceán fölé akart volna kijutni. Miután elrepült a Lomas-öböl fölött, északra maga mögött hagyta a Gregory-hegyet, nyugatra pedig a Brecknock-hegységet, a Punta Arenas nevű kis chilei városka fölé ért, éppen akkor, amikor a templom harangja teljes erővel zengett; néhány órával később pedig a hajdani Port Famine épületei felett szállt.

A repülő gép utasai itt-ott látták felvillanni a patagónok tüzeit, de azt már bajosan tudták volna megmondani, hogy Patagónia lakói valóban magasabb termetűek-e az átlagnál, mert a roppant magasságból törpének tűntek. Mily felséges képek bontakoztak ki szemük előtt a déli félteke rövid nappalai során! Meredek hegyek, örök hóval borított csúcsok, a hegyek oldalán sűrű erdőségek, tengerszemek, a szigettengerek és a Clarence-, Dawson- és Desolación-sziget között nyíló öblök, csatornák és szorosok, hegyfokok és magányos szirtek, ez az egész káprázatos útvesztő, melyet már szilárd jégtakaró borított, az amerikai szárazföld végződésétől, a Forward-foktól egészen a Hoorn-fokig, melynél az Újvilág végződik.

Port Famine-től kezdve már nyilvánvaló volt, hogy az *Albatros* ismét dél felé repül. Miután átrepült a Tarn-hegy és a Braunschweig-félsziget, valamint a Graves-hegy között, egyenesen a Sarmiento-hegy, e hóval borított roppant szirt felé repült, mely a tengerszint feletti 2000 méter magasságból tekint le a Magellán-szorosra.

A Tűzföld bennszülötteinek hazája felett szállt az *Albatros*.

Hat hónappal korábban, a nyár közepén, mikor 15-16 óráig tartanak a nappalok, milyen csodálatos arculatát mutathatta e táj, mely oly szép, oly termékeny, főként déli részén. Ameddig csak a szem ellát, mindenütt völgyek, legelők, melyeken ezrével járnak az állatok, őserdők, faóriások - nyírfa, bükk, kőris, ciprus, óriás páfrány; mezőségek, melyeket csapatos-tul barangolnak be a guanakók, a vikunok és a struccok; azután pingvinek és más madarak milliói. Mikor az *Albatros* fényszórói kigyulladtak, lummaludak, vadkacsák, rucák hullottak a fedélzetre, François Tapage akár százszor is megtölthette volna az éléskamrát.

Most aztán volt dolga a szakácsnak, aki nagyszerűen értett a vadmadarak elkészítéséhez, az ő konyhájáról kikerült pecsenyének nem volt kellemetlen vadíze. Frycollin munkája is megszaporodott, tízesével kopsztotta a szárnyasokat.

Aznap alkonyatkor, vagyis délután három óra tájt hatalmas, pompás erdővel övezett tó tűnt fel a szemük előtt. A tó tükkrét vastag jégpáncél fedte, s hótalpas bennszülöttek siklottak villámgyorsan a partok között.

Valójában az történt, hogy a Tűzföld lakóit mérhetetlen rémület fogta el az *Albatros* láttán, s menekültek, amerre láttak, s mikor már nem bírták tovább, elbújtak, földhöz lapultak, mint az űzött vad.

Az *Albatros* továbbra is dél felé repült, maga mögött hagyta a Beagle-csatornát, a Navarino-szigetet, a Wollaston-szigeteket, melyeket már a Csendes-óceán hullámai mosnak. Az *Albatros*, miután Dahomey partjaitól 7500 kilométert tett meg, átrepült a Magellán-sziget-tenger legutolsó szigetekeskéi felett, majd elért a legdélibb pontjáig, a rettegett Hoorn-fokig, melynek szirtjeit örök hullámverés ostromolja.

**TIZENNEGYEDIK FEJEZET**  
*melyben az Albatros megmutatja, hogy olyat is tud,  
amire rajta kívül más talán sohasem lesz képes*

Másnap július 24-ét írtak. Július 24-e a déli féltekén az északi félteke január 24-ének felel meg. Ezenfelül éppen átröpültek az 56. szélességi fokon, mely az északi féltekén a Skócián, pontosan Edinburgh-n áthaladó szélességi körnek felel meg.

Így aztán a hőmérő mindig nulla fok alatti átlaghőmérsékletet jelzett, és a gépezet utasai kénytelenek voltak az *Albatros* fűtőberendezéseinek melegéhez folyamodni.

Mondanunk sem kell, hogy noha a déli félteke június 21-i téli napfordulója óta hosszabbodtak a napok, e hosszabbodás aránya mégis jelentősen csökkent, abban a mértékben, ahogy az *Albatros* a sarkvidék felé közeledett.

Természetesen vajmi kevés nappali fényben volt részük a Csendes-óceán déli, a sarkvidékkel határos része felett. A tájból is keveset láttak, s éjszakánként csak úgy tudták elviselni a csípős hideget, ha felöltözködtek, mint valami eszkimó vagy Tűzföld-lakó. Meleg holmi bőségesen akadt a repülő gépen, és a klubtársak alaposan bebugyolálva a fedélzeten tartózkodhattak, miközben szüntelen bosszújuk tervén gondolkoztak, és csak az alkalmat lesték, hogy tervüket végrehajthassák. Ráadásul meglehetősen ritkán látták Roburt, s miután Timbuktuban kölcsönösen megfenyegették egymást, a feltaláló és foglyai szót sem váltottak egymással.

Frycollin úgyszólván ki sem mozdult a konyhából, ahol François Tapage jóvoltából nagylelkű vendégszeretettel volt része - azzal, hogy viszonzásul ellátja a segédszakácsi teendőket. Minthogy e poszt bizonyos előnyökkel járt, Frycollin, gazdája engedelmével, kész örömmel vállalta. Különben is, a konyha négy fala között mit sem látott abból, ami odakint történik, és abban a hitben ringathatta magát, hogy védve van minden veszélytől. Így hát nemcsak csodálatos teljesítőképességű gyomra, de mérhetetlen ostobasága is a strucchoz tette hasonlatossá a jó Frycollint.

És most vajon a földteke mely pontja felé tart az *Albatros*? Vajon elképzelhető-e, hogy tél közepén a délsarki vizek vagy éppen a sarkvidék fölé merészkedik? Hiszen ha az akkumulátortelemek kémiai hatóanyagai nem is fagynának meg, a dermesztő hideg fagyhalállal fenyegetné az *Albatros* minden utasát! Ha Robur a meleg évszakban próbálná meg átrepülni a sarkvidéket, az még csak hagyján. De a sarki tél örök éjszakájában merő örület lenne ez a próbálkozás.

Így okoskodott a Weldon Club elnöke és titkára, kiket az *Albatros* az Újvilág végére röpített, mely ugyan még mindig Amerika, de nem az Egyesült Államok.

Vajon mire készülődik Robur, a kérlelhetetlen feltaláló? S vajon nem éppen ez az a perc, mikor a repülő gép elpusztításával véget kellene vetni a légi utazásnak?

Annyi bizonyos, hogy e napon, vagyis július 24-én a feltaláló több megbeszélést folytatott Tom Turnerrel. Napközben többször is együtt nézték meg a barométert, ezúttal azonban nem azért, hogy megállapíthassák, milyen magasságban vannak, hanem hogy megfigyeljék a hőmérséklet alakulását. Minden bizonnyal olyan jelenségeket tapasztaltak, melyeket figyelemmel kellett kísérniük.

Uncle Prudent még azt is tudni vélte, hogy Robur számba vette a maradék készleteket, a légcavarok üzemben tartásához szükséges anyagokat éppúgy, mint az élelmiszereket, hiszen az utasok létének fenntartása éppen olyan fontos, mint a különböző gépezetek működésének biztosítása.

Mindebből arra következtettek, hogy a feltaláló alighanem vissza akar fordulni.

- Visszafordulni?... - töprengett Phil Evans. - De hova?

- Oda, ahol ez a Robur fölfrissítheti készleteit - válaszolt Uncle Prudent.

- Nyilván a Csendes-óceán valamelyik ismeretlen szigete ez a hely, ahol a vezetőjükhöz méltó gazfickókból összeverődött település várja.

- Így gondolom én is, Phil Evans uram. Szerintem ugyanis nyugat felé tart, s ilyen sebességgel hamarosan célhoz ér.

- Mi viszont nem tudjuk megvalósítani tervünket, ha odaér...

- Nem ér oda, Phil Evans uram!

A klubtársak részben alighanem megsejtették a feltaláló szándékait. E napon már kétségtelenül látszott, hogy az *Albatros*, miután a sarki tenger partjai felé indult, most határozottan ellenkező irányba tért. Ha már a Hoorn-fokig jég borította e partokat, úgy a lejjebb fekvő csendes-óceáni vidékeket nyilván jégmezők borítják, jéghegyek meredeznek mindenütt; s a jégvilág ilyenkor áthatolhatatlan torlaszt emel a legerősebb hajó és a legrettenthetetlenebb hajós elé is.

Az *Albatros* légszavarjainak gyorsabb működtetésével nyilván át tudna szállni az óceánon gyülekező jéghegyek, majd a sarki kontinensen emelkedő hegységek fölött - ha ugyan szárazföldet rejt a délsarki jégtakaró. De vajon a sarki éjszaka sötétjében s olyan hőmérsékletnél, mely mínusz 60 fokig is süllyedhet, neki merne-e vágni ennek az útnak? Nem, erről szó sem lehet.

Ezért, miután mintegy száz kilométernyit röpült dél felé, az *Albatros* rézsút fordult, nyugati irányba tért, mintha valamelyik ismeretlen csendes-óceáni szigetcsoport felé tartana.

Alant az amerikai és ázsiai szárazföld közé ékelődött víztömeg csillogott, ameddig csak ellátott a szem. Az óceán vize éppen ekkor vette fel azt a sajátos színt, melyről „tejes tenger”-nek is szokták nevezni. A félhomályban, melyet a nap gyengülő erejű sugarai már nem tudtak eloszlatni, tejfehér volt a Csendes-óceán egész tükre. Mintha roppant hómező felett repültek volna, melynek hullámozása a magasból nem volt érzékelhető. Ha a tengernek e része a nagy hidegben egyetlen hatalmas jégmezővé áll össze, felülről nézve mit sem változott volna.

Ma már tudjuk, hogy világító parányok, foszforeszkáló korpuszculák okozzák e jelenséget. A meglepő csak az, hogy az Indiai-óceánon kívül másutt - például itt - is akad ilyen opalizáló víztömeg.

A barométer, noha a nap első óráiban meglehetősen magasan állt, egyszerre zuhanni kezdett; ezzel nyilván olyan tüneteket jelzett, amelyekkel a hajóknak nagyon komolyan kell törődniük, de az *Albatros* ügyet sem vetett rájuk. Mindenesetre nagyon valószínű volt, hogy nemrégiben iszonyatos vihar tombolt az óceán vizén.

Déli egy óra lehetett, mikor Tom Turner a feltalálóhoz lépett:

- Master Robur, nézze csak azt a fekete pontot a látóhatáron! Ott, tőlünk egyenest északra... Lehet, hogy sziklát látok?

- Nem, Tom, arrafelé nincs szárazföld.

- Hát akkor hajó vagy legalábbis valami dereglye!

Uncle Prudent és Phil Evans is a fedélzet elejére sietett, s ők is abba az irányba néztek, amerre Tom Turner mutatott.

Robur odahozatta tengerészlátsövét, s figyelmesen szemlélte a látóhatáron feltűnt fekete pontot.

- Mentőcsónak - mondta -, s merem állítani, hogy emberek vannak rajta.

- Hajótöröttek?! - kiáltott Tom.

- Igen, hajótöröttek - folytatta Robur -, szegény szerencsétlenek, akik most talán éhségtől, szomjúságtól haldokolnak, mert kénytelenek voltak elhagyni hajójukat, noha nem is sejtették, merre találnak szárazföldet. No, ne mondhassa senki, hogy az *Albatros* nem próbált segíteni rajtuk.

A gépész és a két segédgépész máris parancsot kapott. A repülő gép lassan lejjebb ereszkedett. Száz méter magasságba szállt alá, majd légsavarjai sebesen észak felé repítették.

Valóban mentőcsónak volt, amit láttak. Vitorlája az árbochoz verődött, s minthogy szélcsend volt, nem tudott továbbjutni. Utasai közül nyilván már egynek sem volt ereje ahhoz, hogy evezzen.

A csónak fenekén öt ember feküdt mozdulatlanul, aludtak, vagy a fáradtságtól tehetetlenül feküdtek, ha ugyan életben voltak.

Az *Albatros*, mikor a csónak fölé ért, lassan lejjebb ereszkedett.

Ekkor már el lehetett olvasni a hajó nevét, melyhez tartozott. A csónak farán a nantes-i *Jeanette* neve állt, ezt a francia gőzöst kellett elhagynia a legénységnek.

- Hahó! - kiáltott feléjük Tom Turner.

A bárka utasainak hallaniuk kellett a kiáltását, hiszen az *Albatros* alig nyolcvanlábnyira lebegett felettük.

Egy hang sem válaszolt.

- Süssetek el egy puskát! - rendelkezett Robur.

A parancsot végrehajtották, a dörrenés hosszan visszhangzott az óceán tükrén.

Ekkor azt látták, hogy az egyik hajótörött kínosan erőlködve felemelkedik, s csontra-bőrré fogyott arcból tekint feléjük a beesett szempár.

A hajótöröttet szemmel láthatóan iszonyú rémület fogta el az *Albatros* megpillantásakor.

- Ne féljen! - kiáltott feléje Robur franciául. - Segíteni akarunk! Kicsodák maguk?

- A háromárbocos *Jeanette* legénysége vagyunk, én vagyok a másodkormányos - hangzott a válasz. - Két héttel ezelőtt... elsüllyedt... Se vizünk, se ennivalónk!

Lassan a másik négy hajótörött is felemelkedett a csónak fenekéről; a sápadt, elcsigázott, iszonyúan sovány emberek könyörögve nyújtották kezüket az *Albatros* felé.

- Figyeljenek! - kiáltott feléjük Robur.

A fedélzetről kötél kigyózott le, s a kötél végére erősített vízzel telt vödör hamarosan a csónakba ért.

A boldogtalanok valósággal rávetették magukat, s szinte rossz volt nézni, mily mohón ittak.

- Kenyeret!... Kenyeret!... - kiáltozták.



Azonnal feljűk indult a kűtűl vűgűre erűsűtűt kűsűr, benne kűlűnbűzű enűnűvalűk, konzervek, egy űveg brandy, nűhűny pint kűvű. A kiűhezűt emberek nekiűstűk az enűnűvalűnak, a műsűd-kűrműnyűs alűg bűrt velűk, műkor fűkeznű akarta mohűsűgűkűt.

Kűsűbűb megkűkűrdűztűk:

- Hol vagyunk?

- űtűvenműrfűldnyűre a chilei partoktűl űs a Chonos-szűgetektűl - vűlűszűlt Robur.

- Kűszűnűjűk. Sajnos, nűncs szűlűnk...

- Majd mi vontatűjuk a csűnakot!

- Kűcsűdűk űnűk?

- Emberek, akik boldogok, hogy segűthűtűnek - vűlűszűlt egűyszerűen Robur.

A műsűd-kűrműnyűs megűrtűtte, hogy az inkognűtűt tűszűteletben kell tartaniűk. De vajűn lehűtsűgűs, hogy ez a repűlű gűpezűt elűg erűs bűrkűjűk vontatűsűhűz?

Igen! Műntűgy szűzlűbnyűi hűssűű kűtűlűhűz kapcsűltűk a csűnakot, s a hatalmas gűpezűt keűt felű vűntatta.

Dűlelűűt tűű űrakor feltűűnt a szűrazfűld, pontosabban tűzeket pillantottűk meg, melyek jelezűtűk, hogy fűldhűz kűzelednek. Az utűlsű pillanatban űrkeűzett ez az űgbűl alűszűllű segűtsűg, űs a *Jeanette* legűnűysűge joggal hűhette, hogy csűda rűvűn menekűlt meg.

Műkor elűrtűk a Chonos-szűgeteket, Robur lekiűűlt, hogy oldűűk el a vontatűkűtelet. A hajűtűrűttűk ekkor megmentűűjűk nevűt űldva teljesűtűtűk a parancsot, majd az *Albatros* isműt a nyűűt vűzek fűlű rűpűlt.

Tagadhatatlanul van valami jű űs ebben a repűlű gűpben, mely űgy tud segűteni a vűgveszűlybe kerűűt tűngerűszűken! Ugyan műfűle lűghajű volna kűpes hasonlű hűűstűtre, ha megűlyan tűkűleűes űs! Uncle Prudent űs Phil Evans egűműs kűzűűt kűnyűtűlenek vűltűk erre a beűsmerűsre jutni, noha kesűves hangulatűkban legszűűvesebben a nyűlűvűnvalű igazsűgűt űs letagadtűk volna.

A tűnger tovűbbra űs barűtsűgtűlan vűlt, rűaszűű elűűjelek mutatkozűtűk. A baroműter tovűbbi nűhűny millűműterrel esűt. Idűűnkűűt roppant erűs szűlrohamek kűrekedűk, űlesen fűtűűlűtűk az *Albatros* lűgcsavari kűzűűt, majd isműt szűlűcsűnd kűvetkeűzett. Ha vűtorlűs kerűűl űlyen kűrűűlműnyűk kűzű, bevonűűk a derűk- űs az elűvűtorlűűt. Műnden jel arra mutatűűt, hogy a szűl hamarűsan űszaknyűgűti űrűnyba csap űt. A vűharjelűű tartűűa nyűgtűlanűűtű műűdon meg-zavarűdűt.

Hajnali egű űrakor roppant heves szűl tűamadt. Az *Albatros*, noha űppen szembe kapta a szelet, lűgcsavarai nak segűtsűgűvűl megbűrkűűzűűt vele, s műg műndűg nűgy-űű műrfűldűs űrűnkűűti sebessűggel repűűt, de nagyobb sebessűget műr nem tudűűt volna elűűni.

Kűtsűgtűlen, hogy ciklon vűlt kűszűlűűben, ami pedig nagyon ritkűn fordul elű ezen a szűelesűgi fokűn. Nevezűk űkűr hurrikűűnak az Atlanti-űcűűnűn, tűűfűnnűk a Kűűnai-tűngerűn, szűűműnnűk a Szaharűban, tornűdűűnak a nyűgűti partokűn - műndűg forgűszűl, műndűg fűlelmetűs lűgűrvűnyűlűs. Igen, fűlelmetűs műnden hajűra, ha egűszer elkapűa ez a kűrforgűs, melynek sebessűge kerűűletűűl a kűr kűzpűntűűűg egűyűe fokozűűdik, s csak egűyűtűlen pűűnt, a ciklon magűűa, ez a lűgi Malstrűm<sup>33</sup> marad nyűgűdűt.

---

<sup>33</sup> Az apűűy-dagűűy okozta tűngerű űrvűny

Robur mindezt tudta. Azt is tudta, hogy jobb, ha menekül a ciklon elől, mégpedig úgy, hogy vonzásköréből kiszakadva a felsőbb rétegek felé emelkedik. Mindeddig sikerült is kikerülnie a félelmetes vihart, most azonban már egy óra, de talán egy perc veszteni való ideje sincs.

A szél ereje ugyanis érezhetően fokozódott. Csapott tarajú, fehérén porzó hullámok vágattak a tenger tükrén. Ekkor már nyilvánvaló volt, hogy a tovarohanó ciklon majd a sarkvidéken csap le iszonyatos erővel.

- Fel! - kiáltott Robur.

- Fel! - visszhangozta Tom Turner, a kormányos.

A felhajtócsavarok teljes erővel dolgozni kezdtek, a gépezet rézsút emelkedett, mintha nyugatra ferdülő síkban akarna repülni.

E pillanatban ismét esett a barométer, a higanyoszlop egyszerre nyolc, majd tizenkét milliméterrel szállt alább. Az *Albatros* emelkedése hirtelen megszűnt.

Mi volt az oka e hirtelen megtorpanásnak? Nyilvánvalóan a légnyomás, valami roppant erejű légáramlás, mely felülről lefelé hatott, és csökkentette az *Albatros* alatt levő levegőréteg mint támaszpont nyomását.

Mikor egy gőzös a folyam árjával szemben halad, csavarjai annál több hiábavaló munkát fejtenek ki, minél sebesebben fut át az ár a propeller szárnyai között. A hajó ilyenkor megtorpan, s e megtorpanás akár oly mérvű is lehet, hogy sodródni kezd az árral. Az *Albatros*ra is ez a sors várt.

Robur azonban nem adta fel a küzdelmet. Az *Albatros* hetvennégy légszavarja tökéletes együttműködésben dolgozott, teljesítményüket a maximálisra fokozták. A repülő gép azonban mégsem tudott kiszabadulni a ciklon ellenállhatatlan vonzásából. A pillanatnyi viharstünetekben ismét emelkedni kezdett, de aztán megint csak ránehezedett a hatalmas légnyomás, és visszahullt, mint a süllyedő hajó. Voltaképpen süllyedés volt ez is, süllyedés a lég tengerébe, valami vaksötét éjszakába, melynek mélységét az *Albatros* fényszórói is csak kis körben tudták bevilágítani.

Ha a ciklon ereje tovább fokozódik, az *Albatros* hamarosan nem ér sokkal többet holmi szalmaszálnál, mely fákat gyökerestül kiszakító, háztetőket és falakat elsodró forgószélbe került.

Robur és Tom már csak jelbeszédre szorítkozott. Uncle Prudent és Phil Evans a mellvédbe kapaszkodva azon gondolkodott, vajon a ciklon nem nekik dolgozik-e azzal, hogy elpusztítja a repülő gépet, a feltalálót és vele együtt találmányának titkát!

Minthogy az *Albatros* függőleges irányban nem tudott kiszabadulni a ciklonból, úgy látszott, nincs más hátra, a szélörvény viszonylag nyugodt magjába kell jutnia, ahol némileg jobban lehet kormányozni. Igen, de hogy az orkán középpontjába jusson, ahhoz előbb meg kell szabadulnia attól az erőtől, mely a levegőörvény szélén tartja. Vajon az *Albatros* gépei elég erősek ahhoz, hogy kiszabadítsák ebből a körforgásból?

A viharfelhő felső rétege hirtelen megszakadt, és a gomolygó pára vad zápor formájában zúdult alá.

Hajnali két óra volt. A barométer, mely 12 milliméteres ingásokat végzett, ekkor 709 milliméternyire süllyedt; igaz, azt is figyelembe kellett venni, hogy részben azért esett, mert a léghajó ismét magasabbra emelkedett.

Meglehetősen ritka jelenség, hogy a ciklon járta zónákon, vagyis az északi szélesség 30. és a déli szélesség 26. foka közötti területeken kívül alakuljon ki ciklon. Talán éppen ez magya-

rázza, hogy ez a ciklon olyan hirtelen változott egyenes irányú orkánná. De micsoda orkán volt! Talán csak az 1882. március 22-i connecticuti szélvihar hasonlítható ehhez az orkához, mely másodpercenként 116 méteres, vagyis óránként több mint százmérföldes sebességgel száguldott.

Az *Albatros* számára nem maradt más választás, hátszéllal kellett szállnia - a hajó is így menekül a vihar elől -, vagyis hagynia kellett, hogy magával ragadja a szél, mely elől nem térhetett ki. De ha e könyörtelen kézzel rajzolt irányt követi, akkor ismét délre kerül, a sarki övezetek felé, melyeket Robur ki akart kerülni; minthogy azonban már nem tudta gépét irányítani, az szállt, amerre az orkán sodorta.

Tom Turner a kormányrúdhhoz állt. Minden ügyességére szükség volt, hogy a léghajót ne kapja oldalba a szél.

A kora hajnali órákban - már amennyiben hajnalnak lehet nevezni a látóhatár bizonytalan derengését - az *Albatros* már tizenöt foknyira, vagyis több mint négyszáz mérfölddel távolodott el a Hoorn-foktól, és áthaladt a sarkkör határa felett.

Júliusban ott tizenkilenc és fél órán át tart az éjszaka. Sem fényt, sem meleget nem áraszt a napkorong, mely éppen csak feltűnik a látóhatáron, hogy aztán ismét alámerüljön. A sarkon pedig 179 napon át tart ez az éjszaka. Minden jel arra mutatott, hogy az *Albatros* belehull a végtelen éjszaka szakadékába.

Ha a megfigyelés lehetséges, úgy megállapíthatták volna, hogy a déli félteke 66° 40'-én vannak. A repülő gép tehát mindössze 1400 mérföldnyire volt a Déli-sarktól.

Az *Albatros* megállíthatatlanul sodródott a földteke e hozzáférhetetlen pontja felé; gyorsasága úgyszólván „megette” a nehézkedési erőt, noha ez - miután a föld a pólus körül lapult - némileg erősebben hatott. A függesztő légcavarok most szinte feleslegesnek tűntek. Az orkán ereje pedig hamarosan annyira fokozódott, hogy Robur jónak látta, ha a hajtócsavarok is csak a minimális forgásszámmal dolgoznak, nehogy valami komoly károsodás érje őket, de azért elég erősen ahhoz, hogy még kormányozható legyen a gép.

A feltaláló e veszélyek közepette is nyugodtan adta ki parancsait, s emberei úgy engedelmeskedtek, mintha a gondolataiban olvasnának.

Uncle Prudent és Phil Evans egy pillanatra sem hagyta el a fedélzetet. Az ott-tartózkodás egyébként nem járt különösebb nehézséggel. A levegő ellenállását úgyszólván alig érezték. A repülő gép úgy szállt, mintha léggömb lenne, melyet az az elem hajt, mely körülveszi.

A Déli-sark területe állítólag 4 500 000 négyzetkilométer. Vajon kontinens vagy szigettenger vagy talán östenger, melynek jege még a hosszú nyár alatt sem enged fel? - Nem tudjuk, minek nevezzük, az azonban bizonyos, hogy a Déli-sark hidegebb, mint az északi, e jelenség a föld helyzetének tudható be, melyet a délsarki tél idején a nap körüli pályáján elfoglal.

Aznap semmi jel nem mutatott arra, hogy a vihar ereje csökkenni fog. Az *Albatros* nyugatról, a 75. délkör felett közelíti a meg a Sarkot. Vajon melyik délkörnél szabadul onnan, ha ugyan egyáltalán szabadul?

Mindenesetre, amilyen mértékben délebbre kerültek, rövidültek a napok. Hamarosan körül-fogja őket az örökös éjszaka, melyet csak a holdsugár vagy a sápadt délsarki fény világít be. De éppen újhold idején voltak, így Robur és útítársai aligha látnak meg valamit is abból a tájból, melynek titkait mindeddig nem tudta kifürkészni az emberi kíváncsiság.

Az *Albatros* utasai nem szenvedtek túlságosan a hidegtől, mely nem volt olyan erős, mint várták. Úgy látszik, hogy az orkán valamiféle légi Golf-áram volt, és némi trópusi meleget hozott magával.

De mennyire sajnálhatták, hogy áthatolhatatlan sötétség borult az egész tájra! Persze ha történetesen telihold fénylik, akkor is alig figyelhetek volna meg valamit. Az évnek e részében roppant hótakaró, valóságos jégpáncél borítja az egész sarkvidéket. De még csak a jég csillogását sem lehetett látni, ezt a fehéres visszfényt, mely egyébként legalább a látóhatáron dereng. Ilyen körülmények között vajmi nehezen lehetne meghatározni a föld felszínének formáját, a tengerek kiterjedését, a szigetek helyzetét. S vajon hogyan lehetne leírni a terület vízhálózatát? Hogyan lehetne fölvázolni hegyrajzát, mikor a dombok vagy hegyek összemosódnak a jégheggyekkel és jégtorlaszokkal?

Valamivel éjfél előtt sarki fény világított a sötétségbe. Mintha óriási legyező nyílt volna szét a fél égbolton, olyannak látszott ez az ezüstös sugarakkal csillanó, foltokkal övezett fény. Villamos sugarainak vége a Dél Keresztjénél halt el, melynek négy csillaga fenn ragyogott a zeniten. Káprázatosan szép volt ez a természeti tűnemény, fényénél látszott a roppant fehér-ségbe vesző táj is.

Magától értetődő, hogy a mágneses Déli-sark közelében az iránytű valósággal megbomlott, semmi biztos jelzést nem adott a repülő gép útjáról. Elhajlása viszont egyszer olyan erős volt, hogy Robur biztosra vette, áthaladtak a mágneses sarkon, mely csaknem a 78. szélességi fokon fekszik.<sup>34</sup>

Később, hajnali egy óra tájt, mikor Robur éppen azt számolta ki, hogy az iránytű milyen szöget képzett a függőlegessel, hirtelen felkiáltott:

- Éppen a Déli-sark fölött vagyunk!

Fehér domborulat tűnt fel szemük előtt, de mit sem tudtak meg abból, hogy mi van a vastag jégtakaró alatt.

A sarki fény lassan kihunytt, a képzeletbeli pont, ahol a földteke minden délköre találkozik, továbbra is földérintetlen maradt.

Ha Uncle Prudent és Phil Evans a legitokzatosabb magányba akarták volna eltemetni az *Albatrost* s mindazokat, akik vele szálltak át a légen, ennél alkalmasabb helyet aligha találtak volna. Hogy mégsem tették meg, ennek nyilván az volt az oka, hogy hiányoztak hozzá az eszközeik.

Az orkán közben továbbra is olyan erővel fűjt, hogy ha az *Albatros*nak valami hegy kerül az útjába, darabokra hullt volna, mint a szirthez csapódó hajó.

Nemcsak hogy vízszintes irányban nem lehetett már kormányozni, függőlegesen sem volt irányítható.

Pedig a sarkvidéken itt-ott csúcsok meredeznek, tehát minden pillanatban számíthattak rá, hogy valamelyikbe beleütköznek, s a repülő gép elpusztul.

Egyre fenyegetőbbé vált e veszély, minthogy a szél, mikor átszáguldott a nullás délkörön, keletre fordult. Mintegy száz kilométernyivel távolabb két világító pontot pillantottak meg az *Albatros*ról. A Ross-, az Erebus- és a Terror-hegyrendszerhez tartozó két vulkánkráter tűzét látták.<sup>35</sup>

Vajon ezeknek lángja égeti el az *Albatrost*, mint valami óriás pillangót?

---

<sup>34</sup> Verne itt tévesen írja le a déli mágneses sark helyzetét. Az nem a nyugati 70., hanem a keleti 150. délkör mentén, és nem a 78., hanem a 68. szélességi fokon fekszik

<sup>35</sup> Az Erebus a sarktól nem száz, hanem mintegy ezer kilométer távolságban van

Szorongással teli óra következett. Sokáig úgy tűnt, hogy az egyik vulkán, az Erebus, rárohan a léghajóra, mely sehogy sem tudott kiszakadni az orkán pályájáról. A kráterből feltörő lángnyelvek szemlátomást nagyobbodtak. Tűztorlasz vágta ketté az utat. Az eget roppant fény világította be. Az élénk fényben alvilági árnyaknak tűntek a fedélzeten álló emberek. Valamennyien mozdulatlanul, némán, szinte megkövülten várták a szörnyű pillanatot, mikor e tüzes kemence rájuk zúdítja eleven paraszát.

Az orkán azonban, mely elsodorta az *Albatrost*, meg is mentette e szörnyű katasztrófától. Az Erebus lángjait elfektette a szél, s felettük út nyílt a gépezet számára. Lávakő és hamu záporában röptek át a tűzhányó felett, a függesztőcsavarok centrifugális ereje azonban megvédte az *Albatrost* e tüzes eső ellen.

Egy órával később eltűnt szemük elől a két gigászi fáklya, melynek lángjai bevilágítják a világ végi, hosszú sarki éjszakákat.

Hajnali két órakor átrepültek a Balleny-szigetek felett a Découvert-part végződésénél; a szigetből azonban mit sem láttak, mert a szigetet borító jégpáncél összefügg a sarki föld jégtakarójával.

A sarkkörtől, melyet a 175. délkörön röptek át, az *Albatrost* továbbsodorta a vihar a jég-torlaszok között, és százszor is fenyegette a veszély, hogy nekivágódik a magasba meredő jéghegyeknek. Már nem a kormányos, hanem a Gondviselés kezében volt a léghajó... és a Gondviselés jó pilóta.

A léghajó ekkor a párizsi délkör vonalán röptek tovább, mely mintegy százöt fokos szögben hajlik ahhoz a délkörhöz, mely fölött behatolt a sarkvilágba.

A 60. szélességi fokon túl az orkán végre mintha gyöngült volna, ereje érezhetően csökkent. Az *Albatrost* lassanként ismét lehetett irányítani. Aztán - s ez igazán nagy megkönnyebbülés volt - a földteke megvilágított részei fölé ért, és reggel nyolc óra tájt megjelent a nap is.

Robur és útítársai, miután szerencsésen kivergődtek a Hoorn-foknál támadt ciklonból, megmenekültek az orkánból is. Az egész sarkvidéket átrepülve, visszaértek a Csendes-óceán fölé, miután tizenkilenc óra alatt 7000 kilométert tettek meg, vagyis percenként több mint egy mérföldet röptek, s ez a sebesség csaknem kétszerese annak, amire az *Albatros* légszavarjai rendes körülmények között képesek.

Robur azonban, minthogy az iránytű a mágneses sark közelében oly bomlottan ingadozott, nem tudta, hol, merre járnak. Nem tehettek egyebet, várniuk kellett, míg a napfény olyan erős lesz, hogy tüzetesebb megfigyeléseket végezhetnek. Csakhogy aznap sűrű felhők borították az égboltot, s a nap nem bújt elő felhőtakaróiból.

Súlyos csalódás volt ez már csak azért is, mert két hajtó légszavar megrongálódott a szörnyű szélviharban.

Robur nagyon bosszantotta ez az ügy; egész nap csak viszonylag lassan tudott röpködni miatta. Mikor áthaladt a párizsi antipódus<sup>36</sup> fölött, a sebesség mindössze óránként hat mérföld volt. Egyébként meg ügyelniük kellett arra, nehogy a légszavarok rongálódása súlyosabbá váljon. Ha ugyanis a két légszavart üzemén kívül kell helyezni, az *Albatros* nehéz helyzetbe kerülhet a roppant óceán fölött. A feltaláló már azon töprengett, nem volna-e célszerű útközben megjavítani a légszavarokat, hogy biztosítsák a repülés zavartalanságát.

---

<sup>36</sup> A Párizssal „ellenlábás” pont a földgömb átellenes részén

Másnap, július 27-én reggel hét óra tájt föld tűnt fel észak felől. Hamarosan azt is megállapíthatták, hogy szigetet látnak. De a Csendes-óceán ezernyi szigete közül vajon melyik lehet? Robur mindenesetre elhatározta, hogy megáll a sziget fölött, de nem száll le. Úgy gondolta, hogy a nap folyamán megjavíthatják a két légcsavart, s még este továbbrepülhetnek.

A szél elült, és ez nagyon kapóra jött, így könnyebben végzik el a javítást. Az *Albatros* egy helyben lebeg majd a levegőben, nem sodorja el semmiféle légáramlat.

Horgonyt kötöttek egy százötven lábnyi hosszú kötél végére, és átvették a mellvéden. Mikor a repülő gép a sziget partjához ért, a horgony belekapaszkodott az első zátonyba, majd szilárdan beékelődött két szikla közé. A kötél a függesztőcsavarok működése következtében megfeszült, és az *Albatros* mozdulatlanul állt a levegőben, mint egy hajó, mely horgonyt vetett a parton.

Mióta Philadelphiát elhagyta, most történt először, hogy közvetlen kapcsolatba került a földdel.

## TIZENÖTÖDIK FEJEZET

### *melyben valóban feljegyzésre méltó események történnek*

Mikor az *Albatros* még magasabb rétegekben járt, látni lehetett, hogy közepes nagyságú sziget felé száll. De vajon melyik szélességi kör halad át ezen a szigeten? Melyik délkörön érnek a közelébe? Vajon a Csendes-óceán, Ausztrál-Ázsia vagy az Indiai-óceán szigetei közé tartozik? Mindezt csak akkor tudják meg, ha Robur meghatározza a repülő gép helyzetét. Noha az iránytű jelzéseiből nem indulhatott ki, feltételezhető volt, hogy a Csendes-óceán valamelyik szigete felé tartanak. Ha majd a nap felkel, kitűnő lehetőségek nyílnak az alapos megfigyelésre.

E magasságból - százötven lábnyiról - a sziget, mely tizenöt mérföld területű volt, háromágú tengeri csillagként rajzolódott ki a víz tükre.

Délkeleti ágánál kisebb sziget emelkedett ki a vízből, s a sziget előtt sziklákat mosott a tenger. A parton nyoma sem volt árlerakódási területnek, ami ugyancsak Robur elgondolását támasztotta alá a sziget fekvését illetően, minthogy a Csendes-óceánon úgyszólván észrevehetetlen az árapály.

A sziget északnyugati csúcsánál kúp alakú, 1200 láb magas hegy emelkedett.

Bennszülöttet nem láttak, de lehetséges, hogy a sziget túlsó partján éltek bennszülöttek. Mikor észrevették a repülő gépet, rémületükben nyilván elbújtak, elmenekültek.

Az *Albatros* délkeleti csúcsa felől közelítette meg a szigetet. Innen nem messze kis patak ömlött egy sziklák közt csillogó öbölbe. Távolabb kanyargó vonalú völgyek húzódtak, s a különböző fák alatt sok vad, fogoly és tűzok menekült a repülő gép közeledtére. A sziget, ha nem is lakott, mindenesetre lakható volt. Robur le is szállhatott volna, s nyilván csak azért nem szállt le, mert a hepehupás talajon nem látott olyan helyet, ahol gépe megpihenhetne.

A mérnök, mielőtt hozzálátott volna a szélességi fok meghatározásához, úgy rendelkezett, hogy kezdjék meg a javítási munkálatokat, melyeket még a nap folyamán be kellett fejezniük. A függesztő légsavarok hibátlan állapotban voltak, pompásan működtek a vad orkánban, mely végül is, mint már említettük, könnyítette a munkájukat. Most a légsavaroknak csak a fele működött, ez elég volt ahhoz, hogy feszes legyen a kötél, melynek egyik vége a parthoz volt rögzítve.

A két hajtócsavar azonban erősebben megrongálódott, mint Robur gondolta volna. Ki kellett egyenesíteni az elgörbült szárnyakat, rendbe kellett hozni a körforgást továbbító fogaskerekeket.

A legénység Robur és Tom Turner vezetésével mindenekelőtt az elülső hajtómű javítását kezdte meg. Célszerűbb volt ezzel kezdeni a munkát, mert ha az *Albatros* valamilyen okból mégis arra kényszerülne, hogy továbbinduljon a javítások befejezése előtt, ha ez a hajtócsavar rendben működik, a repülő gépet könnyebben tartják a kívánt irányban.

Közben Uncle Prudent és sorstársa, miután előbb föl-alá sétáltak, most letelepedtek a fedélzet hátsó részében.

A jó Frycollin meg végre megnyugodott. Micsoda különbség! Mindössze százötven lábnyira lebeg az anyaföldtől!

A javítási munkát először csak akkor szakították meg kis időre, mikor a nap a látóhatár fölé emelkedett, s lehetővé vált az óraszög megállapítása, majd mikor a zenitre ért, és állásából ki tudták számítani a sziget fekvését.

A rendkívül nagy gonddal végrehajtott megfigyelések a következő eredményeket adták:

**nyugati hosszúság 176° 17'**  
**déli szélesség 43° 37'**

A térkép e pontján a Chatam- és a Viff-szigetek voltak bejelölve. E szigetcsoport tizenöt kilométernyire fekszik Tawai-Pomanoutól, a Csendes-óceán déli részén levő Új-Zéland legdélibb szigetétől.

- Körülbelül így gondoltam - mondta Robur Tom Turnernek.

- Akkor tehát hol vagyunk?

- Negyvenhat fokkal délre X-szigettől, vagyis mintegy 2800 mérföld távolságra.

- Ezek szerint még okosabb, hogy indulás előtt javítjuk ki a légcsavárokat - válaszolt Tom Turner. - Ha még ekkora utat kell megtennünk, gondolnunk kell arra, hogy ellenszelet is kaphatunk, s miután tartalékaink fogytán vannak, azon kell igyekeznünk, hogy mielőbb X-szigetre érjünk.

- Igen, Tom, és remélem, hogy még ma este elindulhatunk, még akkor is, ha csak egyik hajócsavar lesz készen, a másikat legfeljebb útközben javítjuk meg.

- Master Robur, mi lesz a két gentlemannel meg az inasukkal? - kérdezte Tom Turner.

- Talán nagyon szánád őket, ha X-sziget telepeseinek számát növelnénk velük?

Hogy mi volt ez az X-sziget? A Csendes-óceán roppant vizéből kiemelkedő ismeretlen sziget az Egyenlítő és a Ráktérítő között, mely mindenben igazolta a Robur választotta algebrai nevet. A Marquesas-zátonyok roppant vizéből emelkedik ki, távol minden óceáni úttól. Itt alapította kis kolóniáját Robur, mindig ide vezetett a röptében elfáradt *Albatros* útja, itt látta el magát olyan tartalékokkal, melyekre örökös útjai során szüksége lehetett. X-szigeten jelentős lehetőségek álltak Robur rendelkezésére, itt rendezte be üzemét, itt építette meg masináját. A szigeten el tudott végezni minden javítási munkát, de akár újabb *Albatrost* is építhetett volna. Raktárai tele voltak a szükséges nyersanyagokkal, mindenfajta ellátmánnyal, melyre a mintegy ötven embernek, vagyis a sziget összlakosságának szüksége lehetett.

Néhány nappal azelőtt, hogy Robur maga mögött hagyta a Hoorn-fokot, még úgy tervezte, rézsút vág át az óceán felett X-szigethez. Csakhogy az *Albatros* ciklonba került, később meg orkán ragadta magával a Déli-sarkvidék fölé. Nem sokkal ezután visszatért ugyan eredeti útjára, s ha a légcsavarokban nem esett volna kár, az út csak jelentéktelen késést szenvedett volna.

Most tehát X-szigetre kellett eljutniuk. De mint Tom Turner mondotta, odáig még hosszú az út. Nyilván kedvezőtlen szelekkel is meg kell birkózniuk. Az *Albatros* minden mechanikai erejére szükségük lesz, ha a kívánt időben meg akarnak érkezni. Ha az időjárás közepes lesz, átlagsebességgel haladva három-négy nap kell az úthoz.

Ezért határozta el Robur, hogy megáll a Chatam-szigetekenél, ahol kedvezőbb körülmények között legalább megjavíthatják az elűső hajtócsavart. Így nem kell majd attól tartaniuk, hogy amennyiben ellenszelet kap, dél felé sodródik a repülő gép, holott északra akar menni. Mire az alkony leszáll, ki is javíthatják a hajtócsavart, s akkor majd gondoskodniuk kell a horgony kiszabadításáról. Ha meg túl szorosan ékelődött volna a sziklák közé, legfeljebb elvágják a kötelet, úgy indulnak el az Egyenlítő felé.

Mint látjuk, így lehetett a legegyszerűbben, ugyanakkor legjobban megoldani a problémát, s haladék nélkül eszerint cselekedtek.



Az *Albatros* legénysége, tudván, hogy nincs veszteni való idejük, elszántan nekiátott a munkának.

Miközben ők a fedélzet elején dolgoztak, Uncle Prudent és Phil Evans komoly megbeszélést folytatott, melynek eredményeként fontos következményekre kellett számítani.

- Phil Evans uram - kezdte Uncle Prudent -, hozzám hasonlóan ön is szilárdan elhatározta, hogy ha kell, feláldozza az életét?

- Igen, elhatározásom szilárd!

- Még egyszer szögezzük le: ettől a Roburtól, ugye, nincs mit várnunk?

- Tőle semmit sem várhatunk.

- Rendben van, Phil Evans uram, döntöttem. Minthogy az *Albatros* még ma este elindul, mielőtt új napra virradnánk, meg kell tennünk a döntő lépést. Letörjük Robur mérnök madarának szárnyait. Még ma éjszaka felrobban a levegőben.

- Robbanjon - mondotta Phil Evans.

Mint látjuk, a klubbársak mindenben egyetértettek, a rájuk váró szörnyű halálra is egyformán nyugodtan gondoltak.

- Ellátta magát minden szükségessel? - kérdezte Phil Evans.

- Igen!... A múlt éjszaka, mikor Robur és emberei gépjükön kívül egyébbel sem törődtek, sikerült bejutnom a lőszerkamrába, és magamhoz vettem egy dinamitbombát.

- Lássunk munkához, Uncle Prudent!

- Nem, majd csak este! Ha bealkonyul, visszatérünk a kajütbe, s ön majd örökdi, nehogy megzavarhassanak.

Hat óra tájt a klubbársak szokásuk szerint megvacsoráztak. Két órával később kajütjükbe tértek, mint akik kárpótolni akarják magukat egy átvirrasztott éjszakáért.

Sem Robur, sem az emberei nem sejtették, hogy milyen súlyos katasztrófa fenyegeti az *Albatrost*.

Uncle Prudent terve a következő volt:

Mint már említette, sikerült bejutnia a lőszerkamrába, mely a léghajó törzsében kiképzett egyik kajütben volt. Magához vett bizonyos mennyiségű lőport, és egy robbanógyutacsot, olyat, amelyet a feltaláló Dahomey-ben használt. Kajütjébe visszatérve gondosan elrejtette ezt a gyutacsot, mellyel, lesz, ami lesz, még az éjszaka felrobbantja az *Albatrost*, mikor az már elindult úticélja felé.

Phil Evans megvizsgálta a társa által szerzett robbantó alkalmatosságot.

A fémhüvely körülbelül egy kilogrammnyi robbantószert tartalmazott, eleget ahhoz, hogy darabokra essen a repülő gép, s megbénuljanak a légsavarok. S ha a robbanás ereje nem vetné szét, a zuhanás következtében majd csak megsemmisül az *Albatros*. Mi sem könnyebb, mint ezt a bombát úgy helyezni el a kajüt egyik sarkában, hogy robbanásakor átszakítsa a fedélzetet, s egészen a bordázatig megrongálja a törzset.

Hogy a robbanás bekövetkezzék, ahhoz meg kellett gyújtani a gyutacsot. Ez volt a terv legkényesebb pontja, mert a gyutacsnak csak a legnagyobb gonddal kiszámított pillanatban szabad lángot fognia.

Uncle Prudent így gondolkodott: mihelyt elkészült a légszár javítása, a repülő gép nyilván elindul északi irányban, de Robur és emberei valószínűleg azonnal a fedélzet hátsó részébe mennek, hogy a hátsó hajtócsavart is megjavítsák. Uncle Prudent attól tartott, terve végrehajtásában zavarhatja az, hogy az egész legénység a kajüt körül tartózkodik. Ezért úgy határozott, hogy gyújtózsínort használ, s akkor majd a robbanás a kellő pillanatban következik be.

Így szólt Phil Evanshoz:

- Lőport is szereztem onnan, ahonnan a gyutacsot. A lőporral kanócot csinállok, éppen olyan hosszút, amilyen kell ahhoz, hogy a gyutacshoz kellő pillanatban érjen a tűz. Úgy tervezem, éjfélkor gyújtom meg a kanócot, hogy a robbanás hajnali három-négy óra között következzen be.

- Ügyes számítás! - válaszolt Phil Evans.

Mint látjuk, a klubtársak már odáig jutottak, hogy a legnagyobb hidegvérrel tárgyaltak a szörnyű pusztításról, mely óhatatlanul áldozatul követeli az ő életüket is. Úgy gyűlölték Roburt és embereit, hogy teljesen rendben levőnek találták saját életük feláldozását, csak elpusztíthassák az *Albatrost* s mindazokat, akiket a levegőben utaztatott. Esztelen, sőt gyalázatos ez a tett? Lehet, de lám, ötheti visszafojtott dühük, csillapíthatatlan haragjuk ide juttatta őket!

- És Frycollin? - töprengött Phil Evans. - Vajon jogunk van-e ahhoz, hogy az élete felett rendelkezünk?

- A magunkét is feláldozzuk - válaszolt Uncle Prudent.

Korántsem biztos, hogy Frycollin kielégítőnek érezte volna ezt az érvet.

Uncle Prudent azonnal munkához látott, Phil Evans pedig a kajüt közelében őrködött.

A legénység még mindig a fedélzet elülső részében dolgozott. Nem kellett attól tartaniuk, hogy meglepik őket.

Uncle Prudent mindenekelőtt finomra tört némi lőport. Miután kissé megnedvesítette, az egészet beletöltötte egy gyújtózsínór formájúra csavart vászoncsíkba. Meggyújtotta, és látta, hogy tízpercenként valóban öt centiméternyit ég, vagyis három és fél óra kell ahhoz, hogy végigégjen. Ezután eloltotta a kanócot, zsinort csavart rá jó szorosan, s a bomba gyutacsához illesztette.

Este tíz órára el is készült, anélkül hogy a legcsekélyebb gyanút ébresztette volna bárkiben is.

Ekkor Phil Evans is visszatért a kajütbe.

A nap folyamán az *Albatros* legénysége buzgón dolgozott az elülső hajtócsavaron, de aztán mégis be kellett emelniük az egészet a fedélzetre, hogy leszerelhessék az elgörbült szárnyakat.

Az elemek, az akkumulátorok, egyszóval mindaz, ami az *Albatros* repüléséhez szükséges mechanikai erőt szolgáltatva, károsodás nélkül vészelt át a ciklont. Még négy-öt napra való energiát tudtak termelni.

Robur és emberei csak az éjszaka leszálltával hagyták abba a munkát. Az elülső hajtócsavart nem helyezték vissza, még legalább háromórnyi munka kellett volna ahhoz, hogy használható állapotba hozzák. Így aztán a mérnök Tom Turnerrel folytatott megbeszélése után elhatározta, hogy némi pihenőt engedélyez az elcsigázott legénységnek, s a további teendőket másnapra halasztja. A beillesztés roppant kényes munkájához egyébként is napvilágra volt szükség.

Uncle Prudent és Phil Evans erről természetesen mit sem tudott. Ahhoz tartották magukat, amit Roburtól hallottak, így azt gondolták, hogy az elülső légsavar kijavításával még az éj beállta előtt elkészülnek, és az *Albatros* azonnal elindul északkeleti irányban. Azt képzelték, hogy a léghajó már el is hagyta a szigetet, holott még a horgonyt sem szedték fel. Így aztán az események terveiktől merőben eltérő fordulatot vettek.

Holdtalan, sötét éjszaka volt. A sűrű felhőzet még áthatolhatatlanabbá tette a sötétséget. A levegőben már érezhető volt, hogy könnyű szél készülődik. Egy-egy fuvallat kelt délnyugat felől, de meg sem moccantotta az *Albatrost*, mely mozdulatlanul állt a levegőben, a parthoz horgonyozta a függőlegesen megfeszülő kötél.

A kajútban Uncle Prudent és sorstársa alig váltott egy-egy szót, a függesztőcsavarok zümmögését figyelték, mely elfojtott minden egyéb neszt a fedélzeten. A cselekvés pillanatára vártak.

Valamivel éjfél előtt megszólalt Uncle Prudent:

- Itt az idő!

A kajüt fekhelyeinek alsó része kihúzható fiók volt. Uncle Prudent az egyik ilyen fiókba tette a kanóccal ellátott bombát. Így a kanóc végigéghet anélkül, hogy szaga vagy pattogása elárulná, mi készülődik. Uncle Prudent meggyújtotta a végét, majd a fiókot betolta a fekhely alá, s így szólt:

- Most menjünk hátra, s várjunk.

Mindketten kiléptek a kajútból, és csodálkozva látták, hogy a kormányos nem áll szokott őrhelyén.

Phil Evans áthajolt a mellvéden.

- Az *Albatros* még nem mozdult - suttogta. - Nem fejeződött be a munka! Nem tud indulni...

Uncle Prudent csalódottan ejtette le a kezét.

- El kell oltani a kanócot - mondta.

- Nem!... Szöknünk kell! - válaszolt Phil Evans.

- Szökni?

- Igen!... A horgonyzókötélen, hiszen sötét van!... Százötven lábnyi magasból lecsúszni, igazán semmiség!

- Úgy van, Phil Evans uram, s bolondok lennénk, ha nem élnénk a váratlan alkalommal.

Előbb azonban visszamentek a kajútba, s összeszedtek, amit csak tudtak, hogy legyen valami ennivalójuk arra a hosszabb vagy rövidebb időre, amíg a Chatam-szigeten kell tartózkodniuk. Aztán becsukták maguk mögött az ajtót, s csendesen előrelopakodtak. Úgy gondolták, felébresztik Frycollint is, és kényszerítik, hogy velük együtt szökjön.

Vaksötét volt mindenütt. Délnyugat felől már egymást kergették a felhők. Az *Albatros* kissé himbálódzott, és az eddig teljesen függőleges horgonyzókötél némileg elhajolt. Aligha csúsznak le rajta oly könnyen, mint az előbb gondolták. De ilyen apró nehézségek előtt nem torpanhatnak meg olyan férfiak, akik néhány perccel ezelőtt habozás nélkül áldozták volna az életüket.

A fedélzeten surrantak előre, a kabinok árnyékában időnként megálltak, és figyeltek, nem hallanak-e valami neszt. Mindenütt néma csönd. A kajütablakokból sehol sem szűrődött ki fény. Csönd és álom borult a léghajóra.

Mikor Uncle Prudent és társa Frycollin kajütjéhez közeledett, Phil Evans megállt.

- Az őrszem! - suttogta.

A kabin mellett valóban feküdt valaki, ha aludt is, álma nyilván nagyon könnyű, és ha észreveszi őket, nem menekülhetnek.

A kabin körül kötelek, vászondarabok és némi kóc hevert, a légszűrő javításánál használtak belőlük.

Egy pillanattal később az őrszem fölpeckelt szájjal, bekötött szemmel állt a mellvédhez kötözve, se kiáltani, se moccanni nem tudott.

S mindez néma csöndben történt.

Uncle Prudent és Phil Evans hallgatódzott... A kabinból sem hallatszott semmi neszt. A repülő gépen mindenki aludt.

A két szökevény - mert voltaképpen már így nevezhetjük őket - Frycollin kajütje elé ért. François Tapage nevéhez méltóan horkolt, ami most igazán megnyugtató volt.

Uncle Prudentnak nem kellett kinyitnia Frycollin ajtaját, mert az, legnagyobb meglepetésére, nyitva volt. Belépett a kajütbe, de mindjárt vissza is fordult.

- Senki sincs bent - mondotta.

- Senki? De hát hol lehet? - suttogta Phil Evans.

Mindketten előbbre kúsztak, abban a hitben, hogy Frycollin talán elől alszik a fedélzet valamelyik zugában.

Ott sem találták.

- Lehet, hogy ez a csirkefogó megelőzött bennünket? - töprengett Uncle Prudent.

- Akár igen, akár nem - mondta Phil Evans -, nem várhatunk rá tovább. Induljunk!

A szökevények két kézzel markolták meg a kötelet, lábukkal meg átkulcsolták, s egymás nyomában siklottak le, majd hamarosan épségben földet értek.

Micsoda öröm volt talpuk alatt érezni az anyaföldet, melyet oly régóta nélkülöztek, s ahelyett, hogy a légáramlatok bábjai lennének, micsoda öröm végre ismét szilárd földön járni!

A patakparton éppen a sziget belseje felé indultak volna, mikor hirtelen egy árny termett előttük.

Frycollin volt.

Igen! Neki is eszébe jutott az, ami gazdáinak, s volt képe megelőzni őket anélkül, hogy szólt volna.

De az idő nem volt alkalmas a felelősségre vonásra, s Uncle Prudent azt akarta, hogy mielőbb keressenek valami menedékhelyet a sziget távolabb eső részében, mikor Phil Evans megállította.

- Uncle Prudent uram, hallgasson rám! Kisiklottunk ennek a Roburnnak a kezéből. Szörnyű halál vár reá és társaira. Megérdemli, igaz. De ha becsületszavát adná, hogy nem akar minket ismét hatalmába keríteni...

- Ugyan! Egy ilyen embernek a szava...

Uncle Prudent nem tudta befejezni, mozgólódás támadt az *Albatros*on.

A légénységet nyilván riasztották, biztosan felfedezték a szökést.

- Segítség!... Erre!... - kiáltott egy hang.

Az őrszem kiáltott, valahogy kilökte szájából a pecket. Siető léptek dobogása hallatszott a fedélzetről. Csaknem azonnal kigyúltak a fényszórók, és egy darabon megvilágították a szigetet.

- Ott vannak!... Ott vannak!... - kiáltott Tom Turner.

Meglátták a szökevényeket.

Robur azon nyomban harsány hangon kiadta a parancsot, mire a függesztőcsavarok forgása lassult, és az *Albatros* a földhöz közeledett.

Phil Evans tisztán érthető hangon a repülő gép felé kiáltott:

- Robur mérnök, hajlandó becsületszavát adni, hogy szabadon hagy minket a szigeten?

- Soha! - kiáltotta Robur.

Hangját puskalövés követte. A golyó Phil Evans vállát súrolta.

- Ó, a gyalázatosak! - hördült fel Uncle Prudent.

S késsel a kezében rohant a sziklákhöz, melyek közé a horgony ékelődött. A gép már csak ötvenlábnyira volt a talajtól.

A kötelet pillanatok alatt elvágta, s az érezhetően erősödő szél oldalba kapta az *Albatrost*, és északkeleti irányban a tenger fölé sodorta.

## TIZENHATODIK FEJEZET

### *mely sajnálatosnak mondható kétségek között hagyja az olvasót*

Éjfél múlt húsz perccel. Az *Albatros*ról még öt-hat puskalövés dörrent. Uncle Prudent és Frycollin Phil Evanst támogatva, a sziklák mögött keresett fedezéket. Nem érte őket találat. Pillanatnyilag nem volt félnivalójuk.

Az *Albatros*, miközben távolodott a Chatam-szigettől, 900 méter magasra emelkedett. Az emelkedés sebességét még tovább kellett fokozni, nehogy a repülő gép a tengerbe zuhanjon.

Mikor az őrszem nagy nehezen megszabadult a szájszecektől, és kiáltozni kezdett, Robur meg Tom Turner odarohant hozzá, leszedték a szemére csavart vászondarabot, s kioldozták kötelékeit. Tom Turner ezután a foglyok kajütjébe futott - s üresen találta.

François Tapage közben Frycollin kabinjába nézett be, ott sem volt senki.

Robur, mikor észbe kapott, hogy foglyai megszöktek, éktelen haragra gerjedt. Uncle Prudent és Phil Evans szökése azt jelenti, hogy az egész világ meg fogja ismerni találmányának és személyének titkát. A Párizs fölött kidobott írás miatt nem nyugtalankodott különösképpen, mert nagyon valószínűnek tartotta, hogy a papiros elkallódott, mielőtt földet ért volna. De ez a szökés!...

Mikor némileg lecsillapult, így szólt:

- Megszöktek, ezen már nem tudunk segíteni. A Chatam-szigetről azonban jó ideig nem tudnak továbbjutni, és én visszajövök értük! Megkeresem őket! Visszahozom mind a hármat! S akkor...

A három szökevény sorsa még valóban nem fordult végleg jóra. Az *Albatros*, ha röptét ismét irányítani tudják, hamarosan visszatér a Chatam-szigetre, ahonnan a foglyok nem tudnak idejében továbbmenekülni.

Fél nap alatt ismét a feltaláló kezére kerülnek.

Fél nap alatt? De hiszen két óra sem kell hozzá, s az *Albatros* megsemmisül! A bomba, melyet mint testéhez kötött torpedót hurcol magával, a levegőben végzi el pusztító munkáját.

A szél közben erősödött, s a léghajó északkelet felé sodródott. Gyorsasága ugyan mérséklődött, de máris ki lehetett számítani, hogy mire a nap fölkel, szem elől veszítik a Chatam-szigetet.

Hogy az ellenszélben visszarepülhessenek, ahhoz feltétlenül üzemképessé kell tenni a hajtóművet, legalábbis az elülsőt.

- Tom - mondta a feltaláló -, állítsd teljes fényerőre a fényszórókat!

- Igenis, master Robur.

- És valamennyien munkához!

- Valamennyien! - válaszolt Tom Turner.

Most már szó sem lehetett arról, hogy a munkát másnapra halasszák. Fáradtságról szó sem esett. Az *Albatros* legénysége egy emberként állt a feltaláló mögé. Mindannyian mindent elkövettek volna, csak hogy kézre kerítsék a szökevényeket. Mihelyt behelyezik az elülső hajtó légcsavart, visszatérnek a Chatam-szigetre, ott ismét lehorgonyoznak, s a szökevények után

erednek. Csak ezután kezdik meg a hátsó hajtó légszűrő javítását, ezután az *Albatros* teljes biztonságban folytathatja útját a Csendes-óceán fölött X-szigetig.

Mindenesetre nagyon fontos volt, hogy a repülő gép ne sodródjon túlságosan északkeletre. Kellemetlen, hogy a szél egyre erősödik, s az *Albatros* sem fölibe kerülni, sem megállni nem tud. Hajtóművei nélkül olyan, mint egy irányíthatatlan léggömb. A szökevények a partról figyelve megállapíthatták, hogy a repülő gép eltűnik a szemük elől, még mielőtt darabokra veti a robbanás.

Robur későbbi tervei miatt meglehetősen aggasztotta ez a helyzet. Vajon nem késik-e majd el a Chatam-szigetről? Ezért, míg a javítási munkálatok perc késedelem nélkül folytak, úgy határozott, hogy alacsonyabb légrétegekbe ereszkedik, ott talán gyengébb lesz a szél. Ha igen, az *Albatros* mégis a sziget közelében maradhat mindaddig, míg ismét ereje lesz ahhoz, hogy szembeszálljon a széllel.

A repülő gép azonnal lejjebb ereszkedett. Ha véletlenül egy hajó jár arrafelé, és utasai meglátják, amint a fényben úszó *Albatros* lassan lefelé ereszkedik, micsoda rémület tört volna ki köztük!

Az *Albatros* a tenger tükre fölött néhány száz lábnyira megállt. Robur kénytelen volt megállapítani, hogy az alacsonyabb zónákban még erősebben fúj a szél, s gépe még nagyobb sebességgel távolodik a szigettől. Így nyilván nagyon messze sodródna északkeletre, s még később tudna visszatérni a Chatam-szigetre.

Miután ezt is kipróbálták, s bebizonyosodott, hogy előnyösebb, ha a magasabb zónákban maradnak, ahol az atmoszféra nyugodtabb, az *Albatros* ismét mintegy 3000 méter magasba emelkedett. Itt sem állhatott egy helyben, de legalább lassabban sodródott. A feltaláló így már remélhette, hogy napkeltekor ebből a magasságból mégis látni fogja a sziget környékét, melynek földrajzi fekvését egyébként pontosan bemérte.

Azzal, hogy a szökevények vajon milyen fogadtatásban részesültek a bennszülötteknél, amennyiben a sziget lakott volt, Robur vajmi keveset törődött. Mit bánja ő, ha a bennszülöttek segítséget nyújtanak a szökevényeknek! Az *Albatros* olyan fegyverekkel támadhatja őket, hogy nyomban rémülten futnak majd szét. A klubtársakat könnyen kézre keríti, s ha egyszer ismét a hatalmában lesznek...

- X-szigetről nem menekülnek - jelentette ki Robur.

Egy óra tájt elkészültek az első hajtócsavar kijavításával. Most már csak be kellett helyezni, ami további egyórás munkát igényelt. Ha ezzel is elkészülnek, az *Albatros* délnyugati irányba fordul, s elindul, azután majd megjavítják a hátsó hajtóművet.

S az elhagyott kajütben közben lassan parázslott a kanóc. Egyharmada már elégett. A végzetes szikra egyre közeledett a dinamittöltés felé!

Ha a legénység nem merül el annyira a munkában, valamelyikük talán meghallja a kajütből kiszűrődő halk pattogást. Talán felfigyel az égő lőpor szagára is! Ha valamelyiket is nyugtalanság fogja el az apró jelek miatt, biztosan figyelmezteti a feltalálót vagy Tom Turnert. Akkor kutatni kezdenek, és a kajütben, a fekhely alatt megtalálják a robbantószert... Ha így történik, még lett volna idő arra, hogy megmentse a csodálatos *Albatrost* és azokat, akik vele járták a levegőget.

De az emberek a fedélzet elülső részén dolgoztak, vagyis mintegy húszméternyire a szökevények kajütjétől. Semmi dolguk nem volt a kajüt körüli fedélzetrészen, és semmi sem terelte el figyelmüket a teljes odaadást igénylő munkától.

Robur is velük volt, s ügyes gépész lévén, jómaga is a többiekkel együtt dolgozott. Siettette a munkát, de nem engedte, hogy bármit is elsiessenek. Megkívánta, hogy mindenhez a legnagyobb gonddal nyúljanak. Tisztában volt azzal, milyen fontos, hogy a gépezet feltétlen ura legyen. Ha nem sikerül elfognia a szökevényeket, azok végül is visszatérnek hazájukba. Utána megindulna a nyomozás, s talán még X-szigetre is eljutnának! Ez pedig azt jelentené, hogy vége annak a mondhatatlanul szép életnek, amit az *Albatros* emberei teremtettek maguknak.

Negyed kettő volt, mikor Tom Turner a feltalálóhoz lépett.

- Master Robur - szólította meg -, úgy látom, a szél némileg gyengül, igaz, hogy nyugati irányban erősebben fúj.

- Nos, hogy áll a barométer? - kérdezte Robur, miután néhány pillanatig figyelmesen vizsgálta az eget.

- Csaknem mozdulatlan - válaszolt Tom Turner. - Pedig úgy látom, hogy az *Albatros* alatt lejjebb ereszkednek a felhők.

- Így van, Tom, s könnyen lehet, hogy alattunk esik az eső. De mit számít ez, ha az esőfelhők fölött maradunk! Nem zavar minket, be tudjuk fejezni a munkát.

- Ha esik - folytatta Tom Turner -, nyilván inkább csak sűrűn permetezik, legalábbis ezt gyanítom a felhők formájából, s valószínű, hogy lejjebb hamarosan teljesen elül a szél is.

- Nyilván így van. Mégis azt hiszem, okosabb, ha nem ereszkedünk lejjebb. Javítsuk csak meg a hajtócsavart, s aztán majd arra repülünk, amerre akarunk. Végül is minden ettől függ.

Két óra múlt néhány perccel, mikor a munka első részével elkészültek. Az elülső hajtócsavart behelyezték, s az energiát szolgáltató telepeket bekapcsolták. A hajtócsavar mozgása egyre gyorsult, s az *Albatros* délnyugatnak fordulva, közepes sebességgel repült a Chatam-sziget felé.

- Tom - mondta Robur -, körülbelül két és fél órával ezelőtt sodródtunk északkeletre. Ahogy az iránytűről is látom, a szél iránya nem változott. Úgy számítom, legfeljebb egy órára van szükségünk ahhoz, hogy visszaérjünk a sziget partjaira.

- Én is így gondolom, master Robur - válaszolt Tom Turner -, hiszen másodpercenként mintegy tíz-tizenkét métert haladunk. Hajnali három-négy óra között az *Albatros* visszatér a sziget partjára.

- Nagyon helyes, Tom. Az a jó, ha éjszaka érkezünk, s észrevétlenül le is szállhatunk. A szökevények azt hiszik, hogy messze északon járunk, nyilván nem is öröködnék. Mikor az *Albatros* földközelibe ér, igyekszünk elrejteni a sziget valamelyik magas sziklája mögé, s ha néhány napot ott is kell maradnunk...

- Ott maradunk, master Robur, s ha egy egész bennszülött ármádiával kell harcolnunk...

- Harcolunk, Tom, harcolunk a mi *Albatrosunkért*!

A feltaláló legénysége felé fordult, akik újabb parancsra vártak.

- Barátaim - mondotta -, a pihenés ideje még nem érkezett el. Dolgoznunk kell virradatig.

Mindnyájan helyeslően bólintottak.

Most ugyanazt a munkát kellett elvégezniük a hátsó hajtó légsavaron, amivel az elülsőnél már elkészültek. A hátsó hajtócsavar is ugyanúgy és ugyanakkor rongálódott meg, mint az első, vagyis a szörnyű orkánban, mely a sarkvidék átrepülése idején csapott le rájuk.



Csak hogy célszerűnek látszott néhány percre megállítani, sőt némileg hátrafelé irányítani a gépet, míg a légsavart kiemelik a helyéből. A segédgépész Robur parancsára fordított irányú mozgásba hozta az elülső légsavart, és az *Albatros* lassan hátrálni kezdett.

Valamennyien a fedélzet hátsó részébe indultak, mikor Tom Turner hirtelen valami különös szagra lett figyelmes.

A szökevények kajütjéből szivárgott ki a lassan égő kanóc füstje.

- Hát ez mi? - döbrent meg Tom Turner.

- Mi történt? - kérdezte Robur.

- Nem érzi? Mintha lőpor égne...

- Valóban!

- A hátsó kabinból jön!

- Igen, éppen abból a kajútból!

- Lehet, hogy felgyújtották ezek a nyomorultak?

- Még ha csak felgyújtották volna! - kiáltott Robur. - Törd be az ajtót, Tom, azonnal törd be!

Alighogy Tom Turner egy lépést tett a hátsó fedélzet felé, szörnyű robbanás rázta meg az *Albatrost*, a kabinok szilánkká hasadoztak, a fényszórók kialudtak, s egyszerre vaksötétség támadt. A függesztőcsavarok java része eltört vagy elgörbült, s azonnal megbénult, de a fedélzet elülső részén továbbra is működtek a légsavarak.

A repülő gép törzse valamivel a gépkamra mögött - ahonnan az akkumulátorok még mindig működésben tartották az elülső hajtóművet - megrepedt, s az egész hátsó fedélzet lezuhant.

Úgyszólván azonnal leálltak a még működő függesztőcsavarok is, és az *Albatros* zuhant a mélységbe.

Nyolc ember, mint hajótöröttek a roncsokba, úgy kapaszkodtak a 3000 méter magasból lefelé zuhanó csonka *Albatros*ba.

A zuhanás erejét az is növelte, hogy a lefelé billent elülső hajtómű még mindig működött.

Ekkor Roburnak hallatlan hidegvérre valló ötlete támadt: a romokban heverő gépkamra felé csúszott, megragadta az indítórudat, egyetlen rántással megváltoztatta a hajtócsavar forgásirányát, s az már nem mint hajtó-, hanem mint függesztőcsavar működött.

A zuhanás némileg lelassult, de azért csak zuhanás maradt, legfeljebb a roncs nem hullt oly sebesen a mélybe, mint a szabadesés törvényeinek kitett testek. S ha az *Albatros* utasai el is pusztulnak a tengerben, legalább nem a gyors esés közben fulladnak meg úgy, hogy lélegzeni sem tudnak a mellettük elsivító levegőben.

Alig nyolcvan másodperccel a robbanás után a habokba merült mindaz, ami az *Albatros*ból még megmaradt.

## TIZENHETEDIK FEJEZET

### *melyben két hónappal vissza-, majd kilenc hónappal előreugrunk*

Néhány héttel június 13-a előtt, a Weldon Club emlékezetesen viharos ülésének másnapján Philadelphia népe - tekintet nélkül arra, hogy milyen társadalmi osztályhoz tartozott, s hogy bőre fekete volt avagy fehér - olyan izgalmat élt át, melyet megállapítani könnyű, leírni annál nehezebb.

Már a kora délelőtti órákban szélteben-hosszában csak az előző napi váratlan és botrányos esetről volt szó. Egy betolakodó, aki mérnöknek mondotta magát - képzeljünk el egy mérnököt, aki az oly valószínűtlen Robur, sőt Hódító Robur nevet viseli! -, egy ismeretlen származású, ismeretlen nemzetiségű ember hivatlanul megjelent az ülésteremben, sértegette a ballonistákat, gyalázta a léggömb irányítható voltának híveit, csodálatos gépezetekkel hencegett, melyek nehezebbek a levegőnél, miközben sértő viselkedésével valóságos füttykoncertet váltott ki, és iszonyú felfordulást idézett elő, meg is fenyegették, de ő ügyet sem vetett a fenyegetőzőkre. Végül, miután revolverdurrogás közepette elhagyta a szónoki emelvényt, eltűnt, s hiába keresték, kutatták, többé még csak nem is hallottak róla.

Ez az esemény önmagában elég volt ahhoz, hogy felkorbácsolja az emberek beszélőkedvét meg a fantáziáját. Ebben pedig nincs hiány sem Philadelphiában, sem az Egyesült Államok másik harminchat államában, és az igazat megvallva, sem az Ó-, sem az Újvilágban.

De mennyire háttérbe szorult ez az izgalmas téma, mikor kiderült, hogy a Weldon Clubnak sem az elnöke, sem a titkára nem tért vissza otthonába. Elvégre előkelő, tiszteletre méltó és józan férfiakról van szó! Előző este derék polgárokhöz illően távoztak az ülésteremből, mint akiknek már csak egy vágyuk van, hogy mielőbb hazaérjenek, hiszen nőtlen emberek lévén, fészkükben nem várja őket durcás arc. Elutaztak volna? Nem, legalábbis egy szót sem szóltak, amiből erre lehetett volna következtetni. Mi több: előzőleg megbeszélték, hogy másnap ismét elfoglalják helyüket a klub elnöki asztalánál, az egyik mint elnök, a másik mint titkár, s az ülésen megbeszéljük az előző estén történeteket.

S nem elég, hogy nyomtalanul eltűnt Pennsylvania állam e két kiváló személyisége, Frycollin inasról sem lehet tudni semmit. Nyomtalanul tűnt el ő is, akárcsak a gazdája. Az már igaz, hogy Toussaint, Louverture, Soulouque és Dessaline óta feketéről nem esett annyi szó, mint most Frycollinról. Ha továbbra is így megy, jelentős személyiséggé válik nemcsak pályatársai, a philadelphiai inasok, de azon különcök között is, akiket a jenkik szép hónapban egy-egy váratlan, meglepő tett egyszeriben a közérdeklődés előterébe állít.

Az eltűnteokről másnap sem érkezett hír. Sem a két úr, sem Frycollin nem került elő. A város komolyan nyugtalankodott. Az izgalom fokozódott. Nagy tömeg verődött össze a postahivatalok környékén: hátha mégis érkezik valami híradás.

Semmi, továbbra is semmi.

Pedig látták mind a kettőt, mikor kiléptek a Weldon Club kapuján, azt is hallották, hogy hangosan beszéltek, később látták, hogy nyomukba szegődött Frycollin, aki már várt rájuk, aztán végigmentek a Walnut Streeten, a Fairmont Park felé.

Jem Cip, a főzelékevő, még kezét is szorította az elnökkel, s búcsúzóul így szólt hozzá:

- A holnapi viszontlátásra!

És William T. Forbes, a „rongycukor”-gyáros szívélyes kézfogással vált el Phil Evanstól, aki kétszer is elmondta neki:

- Viszontlátásra!... A viszontlátásra!

Miss Doll és Miss Mat Forbes, kiket a legtisztább barátság szálai fűztek Uncle Prudenthoz, nem tudtak napirendre térni barátjuk eltűnése felett, s abban a reményben, hogy hátha mégis hallanak valamit a távollévőről, a szokottnál is többet beszéltek.

Eltelt három, négy, öt, hat nap, majd egy hét, két hét... Senki, semmi nem vezetett az eltűntek nyomára.

Pedig alapos nyomozást végeztek az egész városrészben. Semmi. Azután a kikötőhöz vezető utcákban. Semmi. Azután a parkban, a fák sűrűjében, a dús bozótban. Semmi, ismét semmi!

Annyit mindenesetre megállapítottak, hogy a nagy tisztáson a fű frissen volt letaposva, ami gyanúsnak tűnt, mert megmagyarázhatatlan volt. A tisztást körülfogó erdő szélén küzdelem nyomait fedezték fel. Vajon gonosztevő bandával akadtak össze a klubtársak a késő alkonyi órán, a kihalt parkban?

Lehetséges. A rendőrség hát a törvényes formáknak és lassúságnak megfelelő nyomozásba kezdett. Átkutatták a Schuylkill Rivert, végigkötörték a folyammedret, a partokon lekaszálták a töméntelen füvet. Ez ugyan hiábavaló volt, de mégsem felesleges, mert a Schuylkill-part már igazán rászorult az alapos kaszálásra. Legalább most ez is megtörtént. Gyakorlatias emberek ám a philadelphiai városatyák!

Ezek után a hírlapi nyilvánossághoz folyamodtak. Hirdetéseket, felhívásokat tettek közzé az Egyesült Államok minden demokrata és köztársaságpárti lapjában, tekintet nélkül az újságok pártállására. A Daily Negro, az amerikai feketék lapja, Frycollin legújabb fényképének másolatát közölte. Jutalmat, díjat tűztek ki annak, aki valamit is tud a három eltűntről, de még annak is, aki a leghalványabb nyomon segíti elindítani a kutatást.

„Ötezer dollár! Ötezer dollár!... Bárki legyen is az, aki...”

Ez sem használt semmit. Az ötezer dollár továbbra is ott hevert a Weldon Club pénztárában.

„Nyomtalanul eltűntek! Nyomtalanul eltűntek!! Nyomtalanul eltűntek!!! Uncle Prudent és Phil Evans philadelphiai lakosok!”

Talán felesleges is mondanunk, hogy a klubot milyen kínos helyzet elé állította elnökének és titkárának eltűnése. A közgyűlés mindenekelőtt sürgős intézkedést hozott, melynek értelmében felfüggesztették a *Rajta* már szinte befejezés előtt álló munkálatait. De vajon az óriásballon ügyének két fő kezdeményezője nélkül, akik idejük és vagyonuk egy részét áldozták a vállalkozás oltárán, hogyan lehetett volna befejezni a nagy művet, hogyan lehetett volna nélkülük is elkészülni vele? Az illendőség azt kívánta, hogy várjanak.

Éppen ezekben a napokban lett ismét beszédtema az a különös jelenség, mely néhány héttel ezelőtt oly nagymértékben felcsigázta a közérdeklődést.

A titokzatos valamit ugyanis újból látták, azaz többször is észrevették a magasabb légrétegekben. Természetesen senkinek esze ágában sem volt, hogy a titokzatos jelenség feltűnését kapcsolatba hozza a Weldon Club két tagjának ugyancsak megmagyarázhatatlan eltűnésével. Valóban, jó adag képzelőerőre lett volna szükség, hogy a két esemény között összefüggést lásson valaki.

Akárhogy is legyen, a tűzgolyó, a meteor, a légi szörny - nevezzük, ahogy akarjuk - ismét feltűnt, mégpedig olyan körülmények között, amelyek lehetővé tették, hogy méreteit és

formáját pontosabban megfigyeljék. Első alkalommal Kanadában, Ottawa és Quebec között pillantották meg, a klubtársak eltűnésének másnapján; majd később a vadnyugat síkságai fölött, mikor a Pacific vasutak egyik gyorsvonatával kelt sebességi versenyre.

E naptól kezdve megszűnt a tudományos világ habozása. A szóban forgó test tehát nem természeti jelenség; repülő gépezet, a „levegőnél nehezebb” elv gyakorlati alkalmazása! És ha személyét illetően egyelőre még ragaszkodik az ismeretlenséghez e gép alkotója és ura, találmányát illetően nyilván nem ragaszkodik már a titokzatossághoz, hiszen a vadnyugat felett egészen közéről mutatta meg a vonat utasainak. A rendelkezésre álló mechanikai erőről, az erőt mozgássá alakító gépezetről egyelőre mit sem tudott a világ. Az azonban bizonyos volt, hogy a repülő gép elképesztő mozgási energiával bírt; hiszen néhány nappal később a Mennyei Birodalom, majd Hindusztn északi része, később meg Oroszország végtelen sztyeppjei fölött tűnt fel.

Ki lehet hát e vakmerő ember, a mechanika e nagyszerű tudósa, aki ily hatalmas mozgási energiát tudott előállítani; akinek számára nem voltak országhatárok, végtelen tengerek; aki birodalmának tekinthette a levegővet? Eszébe juthatott-e bárkinek is, hogy az a bizonyos Robur lehet a vakmerő, az a Robur, aki elméleteit oly kíméletlenül vágta a Weldon Club tagjainak fejéhez azon az estén, mikor oly hevesen támadta a léggömb irányíthatóságának utópiáját?

Talán akadtak éles elmék, akik gondoltak erre. De - és ez mindenesetre furcsa - senkinek sem jutott eszébe, hogy ennek a bizonyos Roburnak bármi köze is lehetne a Weldon Club elnökének és titkárának eltűnéséhez.

Titok maradt volna mindörökre, ha július 6-án nem érkezik egy sürgöny Franciaországból Amerikába, a New York-i kábelén.

Hogy mi állt a táviratban? Annak az írásnak a szövege, melyet Párizsban találtak, egy tubákosszelencébe zárva; az az írás, mely elmondotta, hogy mi történt a két kiváló férfival, akikért az Amerikai Egyesült Államok már-már gyászt öltött.

Így hát Robur volt az emberrablás tettese, a mérnök egyenesen azért jött Philadelphiába, hogy csírájában megfojtsa a ballonisták elméletét. Ő szállt a levegőben az *Albatrosszal*! Ő volt az, aki megtorlásul elrabolta Uncle Prudentot, Phil Evanst s ráadásul még Frycollint is! És mindhármójukat elveszettnek kell tekinteni, hacsak valami módon nem tudnak olyan alkalmatosságot szerkeszteni, mely felveheti a harcot a hatalmas erejű repülő gépezettel, hogy barátaik visszahozhassák őket a földre.

Micsoda izgalom, micsoda megdöbbenés fogta el Philadelphia népét! A párizsi távirat címettje a Weldon Club elnöksége volt. A klub tagjai azonnal tudomást szereztek tartalmáról. Tíz perc múlva telefonon egész Philadelphia megtudta a nagy újságot, majd egy órán belül egész Amerika, mert az új kontinens számtalan távíróvonala mindenüvé megvitte a hírt. Sehogyan sem akartak hitelt adni a táviratnak, pedig a színigazságot közölte. Rossz tréfa, mondták egyesek, mások meg ízléstelen szélhámosságnak minősítették az egészet. Ugyan hogyan lehetett volna elrabolni három embert Philadelphiából, még hozzá ilyen észrevétlenül? És hogyan szállt volna le ez az *Albatros* a Fairmont Parkban anélkül, hogy jelezték volna felbukkanását Philadelphia égboltján?

Helyes, elvégre így is lehet érvelni. A kételkedésre joga van mindenkinek. Ez a jog azonban alapját veszítette a távirat megérkezése után egy héttel. Július 13-án ugyanis a *Normandie* nevű francia gőzös kikötött a Hudson torkolatánál, s hozta a nevezetes tubákosszelencét, amit a New York-i vasút azonnal Philadelphiába továbbított.

A szelence bizony a Weldon Club elnökének tulajdona volt. Jem Cip bizony okosan tette volna, ha aznap némileg táplálóbb eledelokkal erősíti magát, mert majd elájult a szelence láttán. Hányszor meg hányszor kínálták egy-egy baráti szippantással ebből a szelencéből! És miss Doll meg miss Mat is azonnal fölismerte, hiszen oly sokszor nézték reménykedve, hogy egyszer majd talán az ő vékony, aggszúzi ujjuk is csippenthet belőle. Azután az apjuk, William T. Forbes, Truk Milnor, Bat T. Fyn és a Weldon Club sok más tagja is sorra ráismert a szelencére. Százszor is látták nyíltni és csukódni tisztelt elnökük kezében. S végül a szelence azonossága mellett tanúskodott Uncle Prudent minden barátja jó Philadelphia városában, melynek már neve is mutatja - s ezt aligha lehet eléggé hangsúlyozni -, hogy lakói testvéreként szeretik egymást.<sup>37</sup>

A szelence azonosságát illetően ezek után semmi kétségnek nem volt helye. A szelence s benne a papiros, rajta az elnök keze írásával, immár lehetetlenné tette, hogy a hitetlenkedők ezután is kételkedve csóválják a fejüket. Nosza, megkezdődött a siránkozás, a philadelphiaiak sopánkodva emelték kezüket az ég felé, Uncle Prudentet és kollégáját elrabolta egy repülő gép, s még csak el sem képzelhető, miként lehetne őket kiszabadítani!

A Niagara Részvénytársaság, melynek Uncle Prudent fő részvényese volt, már-már beszüntette az üzletkötéseket, már-már megállította a vízesést! A Walton Watch Company, most, hogy elvesztette igazgatóját, Phil Evanst, az óraüzem felszámolásán gondolkozott.

Igen, általános volt a gyász, s a gyász szó korántsem túlzás, hiszen néhány álmodozót kivéve - mert ilyen még az Egyesült Államokban is akad - senki nem remélte, hogy valaha is viszontlátják a két kiváló polgárt.

Azóta, hogy Párizs felett átszállt, nem hallottak semmit az *Albatros*ról. Néhány órával később Róma felett pillantották meg - mindössze ennyit tudtak meg róla. Nem meglepő ez, hiszen tudjuk, hogy a repülő gép micsoda sebességgel szállt át Európa felett észak-dél irányba, majd a Földközi-tenger felett nyugatról kelet felé. E nagy sebességgel magyarázható, hogy látcsővel sem pillantották meg ezen az útvonalon. A csillagvizsgáló intézetek hiába tartották készütségben embereiket éjjel-nappal. Hódító Robur repülő gépe vagy túl messzire, vagy túl magasra távozott, és így lemondtak arról, hogy valaha is nyomára bukkannak.

Igaz, a repülő gép lassabban szállt az afrikai partok felett, minthogy azonban a szelencében ledobott közleményt akkor még nem ismerték, senki sem próbálta Algéria egén keresni az *Albatrost*. Timbuktu felett minden bizonnal látták, de e híres város csillagvizsgáló intézetének - ha ugyan van - még nem volt ideje arra, hogy megfigyeléseinek eredményeit közölje Európával. Ami meg Dahomey királyát illeti, ő inkább levágatta volna húszezer alattvalójának a fejét, ideértve miniszterét is, mintsem beismerje, hogy alulmaradt egy légi masinával folytatott harcban. Nála ez hiúság kérdése volt.

Ezek után az Atlanti-óceán felett röpült át Robur, majd elérte a Tűzföldet és a Hoorn-fokot. Átszelte a levegőget a déli félteke, majd - akarva, nem akarva - a roppant kiterjedésű sarkvidék fölött. A sarkvidékről persze semmiféle híradást nem lehetett várni.

Elmúlt július, s nem akadt emberfia, aki elmondhatta volna, hogy csak egy pillanatig is látta a repülő gépet.

Véget ért augusztus is, de Robur foglyainak sorsa felől teljes bizonytalanságban volt a világ. Az emberekben már-már felmerült a kérdés, vajon a feltaláló nem lett-e vakmerőségének áldozata, akár Ikarosz, a legelső mechanikus, akit megemlíti a történelem.

---

<sup>37</sup> A görög eredetű szó testvéri szeretetet jelent

Szeptemberből is elmúlt huszonhét nap anélkül, hogy bármi fény derült volna a rejtélyre.

Az már csak úgy van, hogy a világon mindent megszokunk. Az emberi természet olyan, hogy az idő múlásával belefásul a fájdalomba. Felejtünk, mert felejtés nélkül nem lehet élni. Ezúttal azonban - s ez becsületünkre válik - az emberek megálltak a feledés lejtőjén. Nem! Nem válhattak közömbössé két fehér és egy fekete ember sorsa iránt, kiket úgy ragadtak el, mint Illés prófétát, akinek visszatérését a Biblia nem ígérte meg.

Különösképpen Philadelphiában volt szemmel látható ez a szembeszegülés a feledéssel. Ott már csak bizonyos személyes aggodalmak sem engedték, hogy felejtсенek. Robur megtorlasként ragadta el Uncle Prudentot és Phil Evanst szülőföldjéről. Alaposan megbosszulta magát, noha erre semmi joga nem volt. De vajon ezzel lecsillapult-e bosszúszomja? Vajon a bosszú művét nem akarja-e kiterjeszteni a Weldon Club elnökének és titkárának még néhány kollégájára is? És ugyan ki érezheti magát biztonságban a levegőég e mindenható urának támadásaival szemben?

Szeptember 28-án azonban jelentős hír terjedt el a városban. Uncle Prudent és Phil Evans a délután folyamán állítólag megjelent a Weldon Club elnökének lakásán.

S a legdöbbenetesebb az volt, hogy a hír megfelelt a valóságnak, noha a józan eszűek semmiképpen sem akarták elhinni.

A tények előtt azonban meg kell hajolni. Igen, ők voltak, személyesen, s nem az árnyékuk... És Frycollin is visszatért!

A klub tagjai, majd barátaik, majd hatalmas tömegek siettek Uncle Prudent háza elé. Megéljeneztek a sorstársakat, hurrázás, viharos ünneplés közepett kézről kézre adták őket.

Jem Cip is ott volt, még salátapecsenyéből álló ebédjét is félbehagyta, odasietett William T. Forbes a két lányával, miss Doll-lal és miss Mattel együtt. És e napon Uncle Prudent feleségül kaphatta volna akár mind a kettőt, amennyiben mormon lett volna, de erre semmi hajlandósága sem volt. Ott volt Truk Milnor, Bat T. Fyn, egyszóval a klub minden tagja. Még most is érthetetlen, hogy Uncle Prudent és Phil Evans hogyan úszta meg élve az ezer meg ezer ölelést, melyet el kellett szenvedniük, míg áthaladtak a városon.

A Weldon Club éppen aznap este készült szokásos heti ülésére. Úgy tervezték, hogy a két megkerült kolléga elfoglalja helyét az elnöki asztalnál. Minthogy mindeddig egy szót sem beszéltek kalandjaikról - talán nem is engedtek nekik időt a beszédre? -, azt remélték, hogy részletesen beszámolnak úti élményeikről.

Ilyen vagy olyan oknál fogva ugyanis mindketten hallgattak erről. Hallgatott Frycollin is, akit pedig fekete barátai majd szétszedtek örömeikben.

Amit a két klubtárs nem mondott el, vagy nem akart elmondani, az röviden az alábbiakban foglalható össze:

Felesleges visszatérnünk arra, amit már úgyis tudunk a július 27-ről 28-ára virradó éjszakáról, a Weldon Club elnökének és titkárának vakmerő szökéséről, megrendülésükről, mikor a Chatam-sziget szikláit érezték talpuk alatt, a puskalövésről, mely Phil Evans vállát súrolta, az elvágott horgonykötélről s a hajtócsavarjaitól akkor éppen megfosztott *Albatros*ról, melyet a délnyugati szél, miközben nagy magasságba emelkedett, a nyílt tenger fölé sodort. Működő fényszórói lehetővé tették, hogy egy ideig szemmel kísérik. Azután hamarosan eltűnt tekintetük elől.

A szökevényeknek most már nem volt mitől félniük. Ugyan miként térhetne vissza Robur a szigetre, ha a légcsavarok még három-négy órán át nem üzemképesek?

Közben a robbanás elvégzi a magáét, s az *Albatros* nem lesz egyéb, mint a tenger hullámai között hanyódó roncs, utasai pedig széttépett holttestek, melyeket vissza sem adhat az óceán.

A bosszú műve teljes szörnyűségében beteljesül.

Uncle Prudent és Phil Evans úgy érezte, jogos önvédelemből cselekedtek, semmi lelkiismeret-furdalásuk nem volt.

Phil Evanst éppen csak súrolta az *Albatros*ról kilőtt puskagolyó. Így mindhárman elindultak a parton abban a reményben, hogy majd csak találkoznak a bennszülöttekkel.

Reményükben nem is csalatkoztak. Mintegy ötven bennszülött lakta a Chatam-sziget nyugati partját; halászatból éltek. Látták, mikor az *Albatros* leereszkedett. A szökevényeket túlvilági lényeknek kijáró fogadtatásban részesítették. Kis híján imádni kezdték őket. A legkényelmesebb kunyhóban szállásolták el őket. Frycollin soha többé az életben nem talál még egy alkalmat, amikor istennek számít a feketék szemében.

Uncle Prudent és Phil Evans, mint előre gondolták, nem látták visszatérni a repülő gépet.

Ebből arra következtethettek, hogy a katasztrófa bekövetkezett a légkör magasabb zónáiban. Nyilván soha többé nem hallanak Robur mérnökről, sem csodálatos masinájáról, melyen társaival járta a levegő eget.

Most már csak az alkalomra kellett várniuk, hogy visszatérhessenek Amerikába. A Chatam-szigetet viszont ritkán érinti hajó. Várakozással múlt el egész augusztus, és a szökevények már-már azon gondolkoztak, vajon nem csak fogságot cseréltek-e fogságért. Frycollin azonban mindenesetre jobban megtalálta a helyét itt, mint légi börtönében.

Szeptember 3-án végre kikötött egy hajó a Chatam-sziget partján, hogy édesvizet vegyen fel. Az olvasó talán nem felejtette még el, hogy Uncle Prudent zsebében volt néhány ezer dollár, mikor Philadelphiában elrabolták, több, mint amennyire szükségük lehetett ahhoz, hogy Amerikába visszajussanak. Miután köszönetet mondtak imádóiknak, akiktől - tetszett, nem tetszett - a legmélyebb hódolatban részesültek, Uncle Prudent, Phil Evans és Frycollin hajóra szálltak, s Auckland felé indultak. A hajón semmit sem mondtak el abból, ami történt velük, s két nap múlva Új-Zéland fővárosába értek.

Ott egy csendes-óceáni személygőzösre szálltak, és szeptember 20-án, a zavartalan hajóút végén megérkeztek San Franciscóba. Egy szót sem szóltak arról, hogy kicsodák, honnan jönnek; de minthogy jó pénzzel fizettek hajójegyükhöz, a kapitány nem is lett volna igazi amerikai, ha kérdésekkel zaklatja őket.

Uncle Prudent, klubtársa és Frycollin, az inas, San Franciscóban felszállt a Pacific legközelebbi vonatára, s 28-án mindhárman megérkeztek Philadelphiába.

Íme, ez a rövid összefoglalása annak, ami szökésük és a Chatam-szigetről való távozásuk óta történt velük. S így esett, hogy a Weldon Club elnöke és titkára roppant csődület közepette elfoglalhatta helyét az elnöki asztalnál.

Egyikük sem volt soha nyugodtabb, mint ezen az estén. Senki sem gondolta volna, hogy valami rendkívüli történt velük a június 12-i emlékezetes ülés óta. Az elmúlt három és fél hónap mintha nyomot sem hagyott volna az életükben!

Az első s ugyancsak viharos üdvözlések után, amit mindketten rendületlen nyugalommal fogadtak, Uncle Prudent feltette a kalapját, s így szólt:

- Tiszteletre méltó polgártársaim, az ülést ezennel megnyitom!

Viharos és jól megérdemelt taps követte szavait. Mert ha nem is volt semmi rendkívüli abban, hogy ez az ülés megkezdődik, rendkívüli volt az, hogy Uncle Prudent nyitja meg Phil Evans segédletével.

Az elnök megvárta, míg elül a hurrázásban és tapsban kifejezett lelkesedés, s csak azután folytatta:

- Uraim, legutóbbi ülésünkön roppant éles vita alakult ki (*Halljuk! Halljuk!*) azok között, akik a mi *Rajta* nevű léghajónkon előre akarták szereltetni a hajtócsavart, s azok között, akik úgy vélekedtek, hogy hátra kell szerelni. (*Általános meglepetés.*) Azóta megtaláltuk a módját annak, miként lehet egyetértést teremteni az *előre*- és a *hátra*-pártiak között. Nagyon egyszerű az egész: a léghajó gondolájának elejére és végére is kell szerelni egy-egy hajtócsavart! (*Általános, döbbent csönd.*)

Mindössze ennyiből állt az elnöki beszéd.

Igen, ennyiből! Egy szó sem esett a Weldon Club elnökének és titkárának elrablásáról! Egy szó sem az *Albatros*-ról vagy Robur mérnökről! Egy szó sem az útról! Egy szó sem arról, hogyan sikerült megszökniük! És végül egy szó sem arról, hogy mi történt a repülő géppel, vajon tovább járja-e a levegővet, vajon nem kell-e attól tartaniuk, hogy újabb merényletekre kerül sor a klub tagjai ellen.

A ballonisták persze szívesen kérdezősködtek volna, de oly komolynak, oly zárkózottnak látták mind az elnököt, mind a titkárt, hogy úgy vélték, a jólneveltség arra kötelezi őket, hogy tiszteletben tartsák hallgatásukat.

És elvégre az is lehetséges, hogy rejtélyes hallgatásuk oka olyan titok, amit egyelőre nem árulhatnak el.

S ekkor Uncle Prudent a Weldon Club ülésein eddig nem tapasztalt csöndben ismét megszólalt:

- Uraim, most már az a legfőbb feladatunk, hogy befejezzük a *Rajta* munkálatait, mert e léghajó fogja meghódítani a levegővet. Az ülést berekesztem.



## TIZENNYOLCADIK FEJEZET

### *melyben az Albatros igaz históriája befejeződik anélkül, hogy véget érne*

A következő év április 29-én, tehát Uncle Prudent és Phil Evans váratlan visszatérése után hét hónappal, nagy izgalomban volt egész Philadelphia. A politikának ezúttal semmi köze sem volt az izgalomhoz. Nem választásról, nem tömeggyűlésekről volt szó. Elkészült a Weldon Club *Rajta* nevű óriás léghajója, s végre készen állt arra, hogy elfoglalja természetes közegét.

A léghajó parancsnoki tisztére a híres Harry W. Tindert jelölték ki - történetünk elején egyébként már említést tettünk személyéről -, s melléje még egy segédléghajóst választottak.

A léghajó utasa a Weldon Club elnöke és titkára lesz. Ugyan ki más szolgált rá e megtiszteltetésre? Vajon nem az ő elvitathatatlan joguk volt, hogy személyesen tüntessenek a „levegőnél nehezebb” elv alapján szerkesztett minden repülő mechanizmus ellen?

Noha már hét hónap is elmúlt emlékezetes kalandjuk óta, még mindig nem beszéltek arról, hogy mi történt velük. Még Frycollin sem szólt egy szót sem Robur mérnökről s csodálatos légi masinájáról, pedig ugyancsak viszketett a nyelve. Uncle Prudent és Phil Evans mint rendíthetetlen léghajópártiak nyilván nem akarták, hogy akár csak szó is essék repülő gépről vagy bármely más, a levegőben közlekedő szerkezeetről. Szerintük míg a *Rajta* meg nem szerzi az elsőséget minden repülő szerkezet előtt, ügyet sem szabad vetni a repülés híveinek egyetlen találmányára sem. Még mindig azt hitték - mert azt akarták hinni -, hogy a légi közlekedés egyetlen eszköze csak a léghajó lehet, s hogy a jövő a léghajó híveit igazolja.

Különben is az, akin oly szörnyű, bár felfogásuk szerint igazságos bosszút álltak, nincs többé. Társai is valamennyien vele pusztultak. Az *Albatros* titkát mindörökre eltemette a Csendes-óceán mélye.

Az meg, hogy Robur mérnöknek volt valami búvóhelye, szigetkikötője valahol a roppant óceánon, voltaképpen nem egyéb, mint feltevés. Uncle Prudent és Phil Evans mindenesetre későbbre halasztotta a döntést, hogy folytassanak-e kutatásokat ez irányban.

Most végre eljött az ideje, hogy megkezdjék a Weldon Club által oly régóta s oly nagy gonddal előkészített nagyszabású kísérletet. A léghajószerkesztés terén mind ez ideig nem alkottak különbet, mint a *Rajta*, ami csak a hajóépítés olyan remekeihez hasonlítható, mint az *Inflexible* vagy a *Formidable*.

A *Rajta* a léghajók minden előnyét egyesítette. Méretei lehetővé tették, hogy a léghajók által elérhető legmagasabb szférákba emelkedjék; áthatlanságánál fogva korlátlan ideig fennmaradhatott a levegőben, ellenálló-képessége oly nagy volt, hogy sem a gáz tágulása, sem az eső vagy a szél ereje nem árthatott neki; jelentős felhajtóerővel bírt, úgyhogy magával vihetett egy elektromos motort annak minden tartozékával együtt, s e hajtógépezet a léghajózás történetében eddig soha el nem ért energiamennyiséggel forgathatta a *Rajta* légsavarjait. Nyújtott formája megkönnyítette vízszintes irányú haladását. Csónakjában, mely Krebs és Renard kapitány léggömbkösarához hasonlított, elfért minden, a repülésnél nélkülözhetetlen felszerelés, fizikai műszerek, drótkötelek, horgonyok, fékezőkötelek stb., ezenfelül a mechanikai erőt szolgáltató elemek és akkumulátorok. A csónak orrára egy hajtócsavart, farára pedig ugyancsak egy hajtócsavart és egy kormányzókészüléket szereltek. A *Rajta* gépeinek energiatermelése azonban valószínűleg még így is jóval alulmarad az *Albatros* gépei által termelt energiamennyiségnek.

A *Rajtát*, miután gázzal megtöltötték, átszállították a Fairmont Park nagy tisztására, éppen oda, ahol annak idején a repülő gép időzött néhány órán át.

Talán mondanunk sem kell, hogy a felhajtóerőt a legkisebb fajsúlyú gáz szolgáltatta. A világítógáz egy köbmétere mindössze körülbelül 700 grammnyi felhajtóerővel bír, így nem tudja megbontani a ballont körülvevő levegő egyensúlyát. Egy köbméternyi hidrogén felhajtóereje azonban már mintegy 1100 grammnyira becsülhető, így aztán a híres Henry Giffard speciális készülékeivel s az ő módszere szerint tisztított és sűrített hidrogénnel töltötték meg a *Rajta* ballonját. Minthogy űrtartalma 40 000 köbméter volt, a felhajtóerő 40 000-szer 1100 gramm, vagyis 44 000 kilogramm volt.

Április 29-én reggel minden készen állt. Tizenegy órakor néhány lábnyival a föld felett ringott a hatalmas léghajó, készen arra, hogy a magasba emelkedjék.

Gyönyörű idő volt, rendelni sem lehetett volna jobbat a jelentős kísérlet napjára. Voltaképpen nem is lett volna baj, ha a légáramlás erősebb: a kísérlet még meggyőzőbb lett volna, ha a léghajónak széllel kell megbirkóznia. Azt ugyanis senki sem vonta kétségbe, hogy nyugodt légköri viszonyok között a ballon irányítható; de más a helyzet, ha erősebb szél fúj, s úgy kell végrehajtani a kísérletet.

No de a szél csak nem fűjt, és semmi jel sem mutatott arra, hogy később feltámad. Mintha csak ezen a rendkívüli napon Észak-Amerikának csöpp kedve sem lett volna ahhoz, hogy kimeríthetetlen tartalékaiból jó kis vihart zúdítson Nyugat-Európára; soha jobb napot nem választottak léghajózási kísérlet céljára!

Talán felesleges is mondanunk, micsoda roppant tömegek gyülekeztek össze a Fairmont Parkban; hogy a vonatok szinte ontották a szomszédos államokból Pennsylvania fővárosába siető érdeklődőket; hogy egy napra felfüggesztették az ipari és kereskedelmi élet tevékenységét, hogy tulajdonosok és alkalmazottak, munkások, férfiak és nők, aggastyánok és gyermekek, a kongresszus tagjai, a haderő képviselői, bírák, újságírók, fehér és fekete bennszülöttek összecsiszódulhessenek a roppant tisztáson. És arról is felesleges beszélnünk, mint hullámozott, mint zajongott a tömeg, hogyan tört ki belőle az izgalom egy-egy érthetetlen hangja, mint leste szívdobogva a nagy eseményt. És vajon ki számlálhatná meg a sok lelkes hip-hip-hurrát, mely mint tűzijáték robbant, mikor Uncle Prudent és Phil Evans megjelent az amerikai lobogókkal ékesített léghajó csónakjában! És vajon nem felesleges-e megjegyeznünk, hogy az összesereglett tömeg nagy része nem is annyira az óriás ballonra volt kíváncsi, mint inkább azt a két férfiút akarta látni, kiket az egész Óvilág irigyelt az Újvilágtól!

Hogy miért csak ketten voltak? Miért nem volt velük Frycollin is? Egyszerűen azért, mert Frycollin úgy vélte, népszerűségéhez éppen elég az *Albatros*on megtett útja. Lemondott a megtiszteltetésről, hogy urát elkísérje. Így aztán neki nem jutott a lelkes éljenzésből, mely a Weldon Club elnökét és titkárát fogadta.

Magától értetődik, hogy jelen volt az illusztris társaság minden tagja, valamennyien elfoglalták fenntartott helyüket a tisztás cölöpökkel és kötelekkel bekerített közepén. Ott volt Truk Milnor, Bat T. Fyn, William T. Forbes, akibe jobbról-balról két lánya, miss Mat és miss Doll karolt. Eljöttek valamennyien, hogy bizonyítsák: a „levegőnél könnyebb” elv táborának egységét soha semmi sem bonthatja meg.

Tizenegy óra húsz perckor ágyúlövés jelezte a végső előkészületeket.

A *Rajta* már csak a jeladást várta az indulásra.

Tizenegy óra huszonöt perckor eldőrdült a második ágyúlövés.

A *Rajta*, melyet egyelőre erős kötelek tartottak lehorgonyozva, most mintegy tizenöt lábnnyival emelkedett a tisztás fölé, s így a csónak már a megindult tömeg felett lebegett. Uncle Prudent és Phil Evans a csónak orrában állt, s most bal kezüket mindketten mellükhöz emelték, jelezve, hogy szívük együtt dobog a tömeg szívével. Ezután jobbjukat a zenit felé lendítették, annak jeléül, hogy a világ eddig ismert legnagyobb léghajója végre birtokba veszi a föld feletti birodalmat.

Százezer ember emelte kezét a szívéhez, s százezer kéz mutatott az eget felé.

Tizenegy óra harminc perckor dördült el a harmadik ágyúlövés.

- Bocsássátok el! - kiáltotta fennhangon Uncle Prudent a szent ígéket.

És a *Rajta* a magasba emelkedett, méghozzá „fenségesen” - mint ahogy azt a légi utakról készült beszámolók minden léghajó elindulásáról írják.

Valóban pompás látvány volt! Mintha csak egy új hajó indult volna el a hajóépítő üzemből a tengerre. De hiszen hajó volt a *Rajta* is, hajó, melyet most bocsátottak fel a levegő tengerébe!

A ballon egyenes vonalban emelkedett - ami megint csak a teljes szélcsendről tanúskodott -, majd 250 méter magasságban megállt.

Itt aztán vízszintes irányban kezdett manőverezni. A két hajtócsavar másodpercenként mintegy tízméteres sebességgel röpítette a léghajót napkelet felé. Ilyen sebességgel úszik a bálna a tenger szabad vizében. S nem ok nélkül hasonlítjuk a léghajót az északi tengerek e halóriásához - alakja ugyanis a bálnára emlékeztetett.

Újabb üdvözlőköszöntötte az ügyes repülőket.

A kormányrúdnak engedelmeskedve a *Rajta* ezután körrepüléseket végzett, majd hol rézsútos, hol egyenes irányban haladt aszerint, ahogy a kormányos irányította. Szűk körben forgott, előre-, majd hátrarepült, hogy meggyőzze a ballonok kormányozhatóságának makacs tagadóit, ha ugyan akadt még ilyen!... Persze ha akadt volna, a tömeg széttépte volna.

De miért is nem fúj a szél e pompás kísérlet közben? Igazán sajnálatos. Jó lett volna, ha láthatják, hogy a *Rajta* csöppnyi tétovázás nélkül képes minden irányban mozogni, lavírozhatott volna a széllal, mint egy vitorlás, vagy mehetett volna szél ellenében, mint akármelyik gőzhajó.

A léghajó ekkor néhány száz méternyi magasságba emelkedett.

A nézők megértették, hogy miről van szó. Uncle Prudent és léghajóstársa azért szállnak a magasabb légrétegekbe, hogy ott talán némi szelet kapnak, s a kísérlet hiánytalanul bizonyító erejű lesz. A ballon belsejében kiépített kisebb léggömbök együttese - mely a halak úszóhólyagjának mintájára készült - lehetővé tette, hogy szivattyúkkal bizonyos mennyiségű levegőt vezessenek bele, s így a *Rajta* függőleges irányban is tetszés szerint mozoghasson. Nem volt tehát szükség arra, hogy holtterhet dobjon ki, sem arra, hogy hidrogént eresszen ki, anélkül is feljebb szállhatott vagy leereszkedhetett, ahogy kormányosa kívánta. A léghajó felső részére azonban mégis szereltek egy biztonsági szelepet, melyen át gázt engedhettek ki, ha valami okból hirtelen leszállásra kényszerülnének. A *Rajta* tehát a már ismert elvek alapján épült fel, csak hogy a kipróbált rendszereket ezúttal a tökélyig fejlesztették.

A *Rajta* függőlegesen emelkedett, s a nézők egyre kisebbnek látták a roppant méretű léghajót; érdeklődésük azonban mit sem csökkent, sok kíváncsinak már majd kitekeredett a nyaka, úgy bámult a magasba. Az óriási bálna lassanként már csak akkorának tűnt, mint egy kisebb delfin, hamarosan szardínia nagyságú lesz...

A *Rajta* tovább emelkedett, már 4000 méter magasságba ért. Még felhőfoslány sem úszott a tiszta égbolton, így világosan lehetett látni, hogy ebben a magasságban megállt.

De még mindig a tisztás fölött lebegett, mintha láthatatlan szálak most is odakötöznék. Ha óriási harangot borítottak volna a Fairmont Park fölé, az atmoszféra akkor sem lehetett volna nyugodtabb. Szellő sem moccant, sem ebben a magasságban, sem lejjebb. A léghajó, mely már olyan aprócskának látszott, mintha fordított látcsövön nézték volna, emelkedése közben semmi ellenállásba nem ütközött.

Hirtelen kiáltás harsant, majd százezer ember, az egész tömeg följajdult. Minden kéz az ég egy pontjára mutatott, északnyugati irányban.

Ott, a mélykék égbolton valami mozgó s egyre közeledő, egyre nagyobbak látszó pont tűnt fel. Vajon madár volna, mely szárnyaival a magas egekbe csapdos? Vagy meteor, melynek röppályája ferdén hasítja a levegővet? Mindenesetre roppant sebességgel közeledett, s hamarosan a tömeg fölé fog érni.

Mintha elektromos áram szaladt volna végig az egész tisztáson, oly egyszerűen támadt föl mindenki a sejtelen.

Most már mintha a *Rajta* is fölfigyelt volna a különleges jelenségre. Nyilván megérezte, hogy valami veszély fenyegeti, mert növekvő sebességgel szállt kelet felé.

Igen! A tömeg balsejtelve beigazolódott! A Weldon Club egyik tagja mondta ki először, de aztán százezren ismételték:

- Az *Albatros*!... Az *Albatros*!...

Igen, az *Albatros* közelgett! Robur mérnök jelent meg a magas égbolton, s mint valami hatalmas ragadozó madár, készült lecsapni a léghajóra!

Pedig hát kilenc hónappal ezelőtt robbanás pusztította el, légsavarjai összetörtek, törzse kettévált, megsemmisült mindörökre. A feltaláló hősies nyugalma azonban megmentette az *Albatros* utasait a fulladásos haláltól, amikor az elülső légsavar forgó mozgásának irányát megváltoztatta, s a hajtócsavar emelőcsavarként működött, fékezve a zuhanás sebességét. De vajon hogyan menekült meg társaival együtt a Csendes-óceán hullámai közül?

A repülőgép-törzs darabjai, a légsavarok szárnyai, a kajütfalak, egyszóval mindaz, ami az *Albatros*ból maradt, mint hajóroncs úszott a tengeren. Ha egy sebesült madár a hullámok közé zuhan, szárnyai még mindig a habok felett tarthatják. Robur és emberei néhány órán át a roncsokba kapaszkodva tartották fenn magukat, majd megtalálták a repülő gép gumi mentőcsónakját.

A gondviselés vagy a véletlen - hiszen oly mindegy, minek nevezzük - a hajótöröttek segítségére volt.

Napkelte után néhány órával egy hajóról észrevették őket. Csónakot bocsátottak a vízre, s az nemcsak Robur és embereit, hanem a köröttük úszkáló roncsokat is összeszedte. A mérnök röviden csak annyit mondott, hogy hajója összeütközés folytán pusztult el, s a kapitány tiszteletben tartotta hallgatását.

A *Két Jó Barát* - ez a háromárbocos liverpooli angol hajó volt a megmentőjük - Melbourne felé igyekezett, s néhány nap múlva ki is kötött ott.

Ausztráliában voltak hát, de távol X-szigettől, ahova pedig sürgősen el kellett jutniuk.

A hátsó kabin roncsai között a mérnök megtalálta jelentős összeget tartalmazó pénzszekrényét, s így nem szorult rá arra, hogy akár maga, akár társai részére bármit is kérnie kelljen.

Nem sokkal azután, hogy Melbourne-be érkezett, megvásárolt egy száztonnás kétárbocost, s minthogy értett a hajózáshoz, társaival együtt ezen a kis hajón el is jutott X-szigetre.

Ettől kezdve csak egy gondja, egy gondolata volt: a bosszú. De hogy végrehajthassa a bosszú művét, ahhoz egy másik *Albatrost* kellett építenie, s ez nem volt nehéz feladat annak, aki az elsőt megépítette. A régi gép minden használható alkatrészét beépítették az újba, hiszen a kétárbocoson X-szigetre hozták a még használható légsavarokat s egyéb kijavítható gépezeteket. Új hajtóművet készítettek, új elemekkel és akkumulátorokkal. Nyolc hónap sem telt el, máris készen voltak a munkával, és a robbanás elpusztította *Albatroshoz* megszólalásig hasonló új, erős és gyors repülő gép készen állt a felszállásra.

Természetesen ugyanaz volt az új repülő gép legénysége is, és ez a legénység izzó bosszúvággyal gondolt az egész Weldon Clubra, de főként Uncle Prudentra és Phil Evansra.

Az *Albatros* április elején hagyta el X-szigetet. Robur semmiképpen sem akarta, hogy útjában a föld bármely pontjáról megpillanthassák, ezért csaknem állandóan felhők között röpült. Észak-Amerika fölé érkezve, a vadnyugat egyik lakatlan részén leszállt. Ott aztán a feltaláló értesült arról, aminél nagyobb örömet alig szerezhetett volna bármi is, hogy tudniillik a Weldon Club készen áll a kísérletek megkezdésére, s hogy a *Rajta* Uncle Prudenttal és Phil Evanssal április 29-én felszáll Philadelphiában.

Jobb alkalmat kívánni sem lehetett volna arra, hogy Robur és barátai kielégítsék kéréseiket bosszúszomjukat. A *Rajta* nem menekülhet a szörnyű bosszú elől, melynek tanúja lesz az egész világ, s mely egyúttal bizonyítja a repülő gép felsőbbrendűségét minden ballonnal s minden, a levegőnél könnyebb repülő szerkezettel szemben!

Íme, ez volt az előzménye annak, hogy e napon, mint a levegőég magasában kerengő keselyű, a repülő gép megjelent a Fairmont Park felett.

Igen, az *Albatros* volt az, könnyen megállapíthatták még azok is, akik sohasem látták.

A *Rajta* folyvást menekülni próbált. Hamarosan rájött azonban, hogy vízszintes irányban nem menekülhet, függőleges irányban kell próbálkoznia, de nem úgy, hogy lefelé ereszkedik, hiszen a repülőgép elvághatja az útját; olyan magas légrétegek közé kell emelkednie, ahová az *Albatros* esetleg nem követheti. Az elgondolás roppant merész, ugyanakkor valóban logikus volt.

Csak hogy az *Albatros* a léghajóval együtt emelkedett. Jóval kisebb lévén, mint a *Rajta*, úgy festett, mint a bálnát üldöző kardhal, mely dárdájával támad, vagy mint a torpedó, mely a páncélos hajó felé száguld, hogy egy szempillantás alatt a levegőbe röptse.

A tisztáson összegyűlt tömeg jól látta s rettegve figyelte a hajsztát. A léghajó néhány pillanat alatt ötezer méter magasba emelkedett. Az *Albatros* vele együtt emelkedett, majd melléje állt, s egyre szűkülő körbe szorítva kerengett körülötte. Szempillantás alatt megsemmisíthette volna, ha nekivágódik, s szétrepeszti a vékony burkot. A léghajó lezuhant volna, s a szörnyű zuhanásban életét veszti Uncle Prudent és útítársa.

A tömeg néma döbbenetben figyelt, elfogta az a testet-lelket bénító rémület, mely mindig erőt vesz rajtunk, ha valakit nagy magasságból lezuhanni látunk. Légi csata készülődött, harc, melynek során még egy tengeri csata menekülési lehetőségeiben sem reménykedhetnek; a történelem első légi csatája, mely azonban nyilván nem lesz az utolsó, minthogy a haladás az egyik legerősebb, világot kormányzó törvény. És míg a *Rajta* az amerikai színeket viselte óriási ballonjának középvezetékén, az *Albatros*on Hódító Robur csillagokkal, arany nappal ékesített lobogója lengett.

A léghajó még magasabbra emelkedett, hogy távolodjék üldözőjétől. Kidobta a biztonság kedvéért magával hozott homokzsákokat. Újabb ezer méterrel röppent magasabbra. Már csak apró pontnak látszott. Az *Albatros*, melynek hajtócsavarjai a maximális sebességgel forogtak, szüntelenül nyomában maradt, végképp eltűnt a nézők szeme elől.

A tömeg hirtelen egy emberként jajdult fel rémületében.

A *Rajta* szemlátomást közeledett a föld felé, egyre nagyobbak látszott, s vele együtt ismét feltűnt az *Albatros* is. A felső légrétegekben kitágult gáz szétrepesztette a ballont, s a léghajó félig összelapulva, meglehetősen sebesen zuhant lefelé.

A repülő gép, függesztőcsavarainak forgássebességét csökkentve, vele együtt ereszkedett alább. Mikor a *Rajta* már csak mintegy 1200 méternyire volt a földtől, a léghajó mellé nyomult.

Vajon a kegyelemdőfést akarja megadni neki?... Nem! Robur a segítségére sietett, meg akarta menteni a *Rajta* utasait!

Úgy manőverezett, hogy a léghajó parancsnoka és segédje átugorhassanak az *Albatros*ra.

Vajon Uncle Prudent és Phil Evans visszautasítja Robur segítségét? Nem hajlandók megmenekülni az ő jóvoltából? Még erre is képesek lettek volna, a feltaláló emberei azonban galléron ragadták s a léghajóról az *Albatros*ra kényszerítették őket.

A repülő gép ezután kissé messzebb röpült, a léghajó pedig, melyből elszállt az utolsó csepp gáz is, a tisztást övező fákra hullott, s óriási rongyként akadt fönn az ágakon.

A tisztáson döbrent csend lett úrrá. Mintha az emberek szívverése is elállt volna. Sokan lehunyták a szemüket, hogy ne kelljen látniuk a végső katasztrófát.

Uncle Prudent és Phil Evans tehát ismét a feltaláló fogságába estek. Most, hogy újra a hatalmába kerültek, vajon ismét elragadja őket a végtelen levegőégbe, ahova nem követheti senki?

Természetesen mindenki ettől tartott.

Az *Albatros* azonban helyett, hogy feljebb emelkedett volna, a föld felé ereszkedett. Vajon le akar szállni? A tömeg mindenesetre hátrább nyomult, hogy helyet adjon neki a tisztáson.

Tetőfokára hágott az izgalom.

Az *Albatros* a tisztás fölött kétméternyire megállt. A mélységes csöndben a feltaláló szava hangzott fel:

- Egyesült Államok polgárai! A Weldon Club elnöke és titkára ismét hatalmamban van! Csak a megtorlás jogával élnék, ha foglyaimnak tekinteném őket. De a gyűlölködésből, melyet az *Albatros* sikere lobbantott fel bennük, megértettem, hogy a szívek és az elmék még nem készültek fel a nagy változásokra, melyeket majdan a levegő meghódítása idéz elő. Uncle Prudent és Phil Evans, önök szabadok!

A Weldon Club elnöke és titkára, valamint a léghajó parancsnoka és a segédje egy ugrással a tisztáson termett.

Az *Albatros* nyomban mintegy tíz méterrel a tömeg fölé emelkedett.

Robur folytatta:

- Egyesült Államok polgárai! Kísérletem véget ért, s számomra azt a tanulságot hozta, hogy semmit sem szabad elsietni, még a haladást sem. A tudomány fejlődése nem előzheti meg az erkölcsök, a szokások, a felfogás fejlődését. Egyszóval, be kell várni mindennek az idejét. Ma

még nem érkezett el a napja annak, hogy diadalmaskodhassam az ellentétes érdekek, érzelmek felett. A népek még nem eléggé érettek ahhoz, hogy egyesítsék erőiket. Távozom hát, s magammal viszem titkomat. E titok azonban nem vész el az emberiség számára. Meg fogja ismerni azon a napon, mikor már elég képzett lesz ahhoz, hogy hasznát vegye, s elég bölcs ahhoz, hogy ismeretével soha vissza ne éljen. Egyesült Államok polgárai, üdv nektek!

És az *Albatros* hetvennégy légszavarja, két hajtóműve teljes erővel dolgozni kezdett, s a repülő gép a lelkesült, tisztelettől áthatott hurrázás közepette eltűnt kelet felé.

A mélységesen megalázott klubtagok nem tehettek egyebet, otthonukba tértek, hiszen a tömeg, melynek hangulata gyökeresen megváltozott, gyilkos gúnnyal fordult volna ellenük, és éppen most, a nagy kísérlet napján!

De még mindig megválaszolatlan a kérdés: voltaképpen kicsoda Robur? Vajon kitudódik-e valaha?

Igen, ma már tudjuk, ki volt ő. Robur a jövő s talán a nagyon közeli jövő tudománya. A jövő biztos záloga.

És vajon az *Albatros* még mindig ott száll-e a levegőégben, birodalmában, melyet soha senki sem ragadhat el tőle? E kérdésre határozott igennel kell válaszolnunk. S vajon megjelenik-e egy napon, ahogy ígérte? Igen! Eljön majd, hogy ismertesse annak a találmánynak titkát, mely megváltoztathatja a világ társadalmi és politikai arculatát.

Ami pedig a légi közlekedés jövőjét illeti, ez a repülő gépe, és nem a léghajóé.

Igen, az *Albatros* fogja meghódítani az eget!

## **A VILÁG URA**



## ELSŐ FEJEZET

### *Mi történik a Kék-hegységben?*

Azt a hegyláncot, amely az Atlanti-óceán amerikai partjával párhuzamosan húzódik, és végigvonul Észak-Carolinán, Virginián, Marylanden, Pennsylvánián, New York államon, Allegheny-hegységnek vagy más néven Appalache-hegységnek hívják. Két különálló hegylánc alkotja: nyugaton a Cumberland-hegység, keleten a Kék-hegység.

Bár Észak-Amerika keleti részének ez a legjelentősebb hegysége körülbelül kilencszáz mérföld, vagyis ezerhatszáz kilométer hosszúságban terül el, átlagos magassága nem haladja meg a hatezer lábat, és legmagasabb csúcsa, a Washington-csúcs is 1918 méter magas.

Ez a hegylánc, amelynek egyik vége az Alabama folyónál, a másik pedig a Szent Lőrinc-folyónál van, nem túlságosan csábítja a hegyászokat. Gerincének teteje nem nyúlik fel a légkör magasabb régióiba, így nincs akkora vonzóereje, mint az Ó- és Újvilág fenséges hegycsúcsainak. Volt azonban ennek a hegyláncnak egy csúcsa, a Great Ery, vagyis a Nagy Sasfészek, amelyre nem tudtak feljutni, és úgyszólván megközelíthetetlennek látszott.

És bár a hegyászok mind ez ideig nem sok figyelmet szenteltek a Nagy Sasfészeknek, ez a hegy mégis rövid idő múlva az érdeklődés középpontjába került, sőt általános nyugtalanságot keltett, és ennek különleges okait már történetünk elején el kell mondanom.

A saját személyemről csak azért beszélek, mert - mint ez kiderül - én is nagyon belekeveredtem abba a rendkívüli eseménybe, amelynél különösebb ritkán lát a huszadik század. Néha még magam is töprengök rajta, hogy mindez valóban megtörtént-e, és úgy történt-e, ahogy az emlékezetemben - talán helyesebb lenne úgy mondani: a képzeletemben él. De mint a washingtoni rendőrség főfelügyelője, akit egyébként rendkívül erős kíváncsiság is hajtott, és aki tizenöt év alatt annyiféle ügyben dolgozott, és olyan gyakran kapott különösképp kedvére való titkos megbízásokat - nem találtam meglepőnek, amikor feletteseim engem küldtek ki e valószínűtlennek tűnő ügy kivizsgálására, amely vizsgálat során annyi kideríthetetlen rejtéllyel találtam szemben magam. Csakhogy már a történet elejétől kezdve feltétlenül hinniük kell nekem. E csodálatos eseményekkel kapcsolatban magamon kívül más tanúra nem hivatkozhatom. Aki nem akar hinni nekem, ám ne higgyen!

A Nagy Sasfészek a festői vonulatú Kék-hegységnek azon a táján van, amely Észak-Carolina nyugati részén húzódik. Gömbölyded alakja meglehetősen tisztán látható a Sarawba-folyó partján épült Morganton városka széléről, vagy még inkább a néhány mérfölddel közelebb eső Pleasant-Garden faluból.

Lényegében mi is ez a Nagy Sasfészek? Jogosan nevezik-e így a Kék-hegységgel szomszédos vidék lakói? Mert az természetes, hogy a Kék-hegységet azért nevezték el így, mivel bizonyos légköri viszonyok mellett körvonalai azúrszínben játszanak. De vajon a hegycsúcsot azért nevezték-e Nagy Sasfészeknek, mert sasfészek van rajta, ahol ragadozó madarak, sasok, keselyűk, kondorkeselyűk fészkelnek? Vajon a környék ragadozó madarainak ez a legkedveltebb fészkelőhelye? Vajon rikoltozó csapatokban ott keringenek e fölött a búvóhely fölött, amelyet csak ők közelíthetnek meg? Nem, valójában itt sem él több ragadozó madár, mint az Allegheny-hegység többi csúcsán. Sőt éppen azt figyelték meg, hogy egyes napokon ezek a madarak, amikor a Nagy Sasfészek fölé repülnek, inkább elmenekülni igyekeznek onnan, és egy ideig köröznek felette, majd fülsiketítő rikoltozással a szélrózsa minden irányában elrepülnek.

Akkor hát miért nevezik Nagy Sasfészeknek? Nem volna találóbbr „katlan”-nak nevezni, mint ahogy ilyen elnevezéssel szerte a világon minden hegyes vidéken találkozunk? Mert ott fenn a magas sziklafalak nyilván széles és mély katlant fognak körül, és ki tudja, nincs-e benne egy kis tó vagy tengerszem, amelyet az esővíz és télen a hó táplál, hiszen az Appalache-hegységben különböző magasságokban képződtek ilyen tavak, akárcsak az Ó- és Újvilág számos hegységi rendszerében. És nem kellene mostantól kezdve a katlanok között nyilvántartani a földrajzi névtárakban?

Végül pedig, hogy valamennyi feltevést megvizsgáljuk, nincs-e ott vajon vulkáni kráter, amely sokáig aludt, és most a belső földremlések felébresztették? Vajon nem kell-e a környéken olyan borzalmas kitörésektől és pusztításoktól tartani, mint a Krakatoa vagy a Mont Pelée környékén?<sup>38</sup> Ha pedig azt feltételezzük, hogy tengerszem található odafenn, nem kell-e attól félni, hogy a vize lehatol a föld mélyébe, ott a központi tűz gőzzé alakítja, és akkor Carolina állam rónaságait olyan kitöréssel fenyegeti, amilyen 1902-ben Martinique szigetét sújtotta?...

Éppen ezt az utóbbi lehetőséget támasztják alá újabban észlelt jelenségek, ugyanis gőzképződést tapasztaltak, és ez vulkanikus tevékenységre vall. Egy alkalommal a földön dolgozó parasztok még tompa és titokzatos morajt is hallottak.

Éjszakánként odafenn tűzcsóvák jelentek meg.

A Nagy Sasfészek belsejéből tűzoszlopok törtek elő, és amikor a szél ezeket kelet felé hajtotta, korom és hamu hullt belőlük a földre. Sötét éjszakákon az alacsonyan szálló felhőkről visszaverődő sápadt fény baljós világosságot árasztott az egész környékre.

Természetes, hogy ezek a különös jelenségek nagyon nyugtalanították a vidék lakosságát. A nyugtalansághoz járult a parancsoló szükségszerűség: megtudni, mihez tarthatják magukat. A Carolina államban megjelenő újságok szünet nélkül cikkeztek „a Nagy Sasfészek titkáról”. Azt tárgyalták, nem veszélyes-e ilyen környéken élni. A cikkek kíváncsiságot, egyszersmind szorongást keltettek - kíváncsiságot azokban, akik a veszélytől nem fenyegetve, csupán a természeti jelenségek iránt érdeklődtek; és szorongást azokban, akik könnyen elpusztulhatnak, ha ezek a jelenségek veszéllyel fenyegetnék a környező vidéket. Ezek közé tartoztak elsősorban Pleasant-Garden és Morganton városkák, valamint az Appalache-hegység lábánál fekvő számos falu és egyszerű tanya lakói.

Kétségtelenül sajnálatos, hogy a turisták mind ez ideig nem próbáltak feljutni a Nagy Sasfészekig. Még soha senki sem mászta meg a katlant körülvevő sziklafalat, rés pedig talán nincs is rajta, amelyen át a belsejébe lehetne jutni.

És a Nagy Sasfészek közelében nincs olyan magasabb pont, hegykúp vagy csúcs, ahonnan be lehetne nézni ebbe a katlanba? Nincs bizony, több kilométeres körzetben nem akad nála magasabb hegy. A Wellington-csúcs, az Allegheny-hegység egyik legmagasabb pontja meglehetősen távol esik innen.

A Nagy Sasfészek teljes felderítése most már feltétlenül szükségessé vált. A környék lakosságának érdekében meg kellett tudni, nem krátert vesznek-e körül azok a sziklák, és hogy nem fenyegeti-e vulkánkitörés Carolina államnak ezt a nyugati részét. Meg kellene tehát kísérlni feljutni oda, és megállapítani az észlelt jelenségek okát.

---

<sup>38</sup> Az indonéz szigetvilágban levő Krakatoa vulkán 1883-ban, a Martinique szigetén álló Mont Pelée 1902-ben tört ki, borzalmas pusztítást okozva

De még mielőtt ezt a nagy nehézségekkel járó expedíciót megvalósították volna, olyan alkalom kínálkozott a Nagy Sasfészek belsejének felderítésére, amely a sziklák megmászását is feleslegessé tette.

Ez év szeptemberének első napjaiban Wilker léghajós léghajójával Morgantonban készült felszállni. A keleti szél majd a Nagy Sasfészek irányába hajtja a léghajót, és minden valószínűsége megvan annak, hogy éppen fölötte repül át. És amikor Wilker néhány száz lábnyira lesz felette, nagy erejű látcsövével lenéz a mélybe, és felderíti, hogy vulkánkráter keletkezett-e a magas sziklák között. Mert ez volt a legfontosabb kérdés. Ha ez kiderül, megtudják, kell-e a környéknek vulkánkitöréstől tartania a közeli vagy távoli jövőben.

A felszállás az előre meghatározott terv szerint történt. A szél közepes erejű és egyenletes, az ég tiszta volt. A reggeli párásságot éppen eloszlatta az erős napsütés. Ha a Nagy Sasfészek katlanában nem telepedett meg a köd, a léghajós a magasból megvizsgálhatja az egészet. És feltétlenül észre kell vennie, ha a katlanból gőz tör fel. Ebben az esetben feltételezni kell, hogy a Kék-hegységnek ezen a pontján vulkán van, és ennek a Nagy Sasfészek a krátere.

A léggömb azonnal ezerötszáz láb magasságig emelkedett, és egy negyedóraig mozdulatlan maradt. Ebben a magasságban szélcsend volt, a talaj felett pedig erős szél fújt. De milyen csalódás következett! A léggömb nemsokára más légáramlat hatása alá került, és kelet felé mozdult el, vagyis éppen távolodott a hegylánctól, és semmi remény nem volt arra, hogy vissza tudják irányítani. Nemsokára eltűnt a város lakóinak szeme elől, és csak később tudták meg, hogy Raleigh környékén szállt le Észak-Carolina államban.

Miután ez a kísérlet nem sikerült, úgy döntöttek, hogy kedvezőbb körülmények között megismétlik. Újra hallatszottak ugyanis azok a morajlások, amelyeket kormos párafelhő és a felhőkről visszaverődő, villózó fény kísért. Érthető, hogy a környék lakói nem nyugodtak meg, és földrengéstől vagy vulkánkitöréstől rettegetek.

Minden oka megvolt, hogy ez év áprilisának első napjaiban az addig többé-kevésbé bizonytalan szorongás félelemmé alakuljon. A környékbeli lapok állandóan friss beszámolókat közöltek az általános rémületről. A hegylánc és Morganton városka között mindenki a közeli katasztrófától rettegett.

Április negyedikéről ötödikére virradó éjszaka Pleasant-Garden lakói földrengésre riadtak fel, amelyet borzalmas dübörgés követett. Óriási pánik tört ki a gondolatra, hogy a hegyláncnak ez a része beomlott. Menekülésre készen rohant ki mindenki a házakból, félve, hogy hatalmas szakadék tátong előttük, amely tíz-tizenöt mérföldnyi körzetben tanyákat és falvakat nyelt el.

Az éjszaka koromsötét volt. Vastag felhők nehezedtek a síkságra. A Kék-hegység gerince még fényes nappal sem volt látható.

A sötétben semmit sem lehetett látni, és a mindenfelől felhangzó ijedt kiáltozást senki sem tudta lecsillapítani. Megrémült férfiak, nők, gyermekek csoportba verődve próbáltak rátalálni a járható utakra, és a nagy tolongásban egymást lökdösték. Innen is, onnan is kétségbeesett hangok hallatszottak:

- Földrengés!...

- Kitört a vulkán!...

- Merre?

- A Nagy Sasfészekben...

És gyorsan eljutott a hír egészen Morgantonig, hogy kő, láva és hamu hullott a vidékre.

Azt legalább megfigyelhették volna, hogy ha vulkán tör ki, a morajlás erősödne. A hegygerinc csúcsán lángok látszanának. A fehérén izzó lávafolyamot látni lehetne a sötét éjszakában. Ez azonban senkinek sem jutott eszébe, és a megrémült emberek azt bizonygatták, hogy otthonukban érezték a földlökéseket. Egyébként az is lehetséges volt, hogy ezeket a lökéseket a hegylánc oldalából leváló sziklatömb zuhanása okozta.

Most halálos aggodalomban vártak, készen arra, hogy Pleasant-Garden vagy Morganton felé továbbmeneküljenek.

Egy óra telt el minden különösebb esemény nélkül. Csak az Appalache-hegység hosszú vonulatán megtört gyenge nyugati szellő legyezte az alacsonyabban fekvő mocsaras részek sűrűn nőtt fenyőinek szúrós lombozatát.

Tehát semmi sem adott okot újabb ijedelemre, és mindenki úgy döntött, hogy hazatér. Láthatólag már nem kellett tartani semmitől, mégis mindenki úgy érezte, hogy sohasem virrad meg.

Nem tartották kétségesnek, hogy hegyomlás történt, valószínűleg egy óriási sziklatömb vált le a Nagy Sasfészek oldaláról. Könnyen megbizonyosodhatnának erről, ha virradatkor néhány mérföldnyi darabon végigjárják a hegylánc lábát.

De hajnalban három óra felé ismét riadalom tört ki, mert a sziklafal pereme fölé lángnyelvek csaptak fel. A felhők visszaverték a fényt, és messzire bevilágították a környéket. Ezzel egy időben erős sistergés, ropogás hallatszott.

Vajon tűz keletkezett odafenn, és mitől? Ezt villámcsapás nem okozhatta... Hiszen sehol sem villámlott... Meg kell adni, hogy a tűznek bőven akadt tápláléka. Abban a magasságban az Allegheny-hegységet éppúgy fák borítják, mint a Cumberland- vagy a Kék-hegységet. Rengeteg fa nő ott, ciprus, legyezőpálma és örökzöld fák.

- Kitört a tűzhányó! Kitört a tűzhányó!

Mindenfelől ez a kiáltás hallatszott: „Kitört a tűzhányó!” A Nagy Sasfészek tehát a hegylánc belsejében rejlő vulkán krátere! Talán sok évvel vagy éppenséggel több évszázaddal ezelőtt kialudt, és most kezdett ismét működni?... És vajon a lángkitörést tüzes köeső vagy lávaáradat követi majd?... A láva lefelé zúdul-e tüzes patak vagy lavina alakjában, és feléget mindent, ami elébe kerül, elpusztítja-e az útjában álló városkákat, falvakat, tanyákat, egyszóval az egész környéket rétjeivel, szántóföldjeivel és erdeivel együtt még Pleasant-Gardenen és Morgantonon túl is?...

Most aztán kitört a riadalom, és semmi sem tudta feltartóztatni. A rémülettől őrzöngő asszonyok gyermekeiket maguk után vonszolva vágtak neki a kelet felé vezető utaknak, hogy minél hamarabb messze jussanak a földrengés színhelyétől. Sok férfi a házakból hordta ki a holmikat; ami értékesebb volt, összecsomagolta, szabadon bocsátotta a háziállatokat, lovakat, marhákat, birkákat, és azok minden irányban rémülten futottak szerteszét. Elképzelhető, micsoda kavarodás támadt, amikor a koromsötét éjszakában ez a rengeteg ember és állat átrohant azon az erdőn, amelyet minden pillanatban eláraszthat a vulkáni láva, vagy a mocsáron keresztül, amelynek vize bármikor kiáradhat! És ha a menekülők frissen keletkezett szakadékbba rohannak?... Lesz-e idejük elmenekülni, ha a föld színén hömpölygő, izzó lávafolyam elvágja az útjukat, és lehetetlenné teszi a továbbjutást?...

A vagyonosabb és megfontoltabb farmerek közül néhányan nem csatlakoztak ehhez a megrémült tömeghez, amelyet nem sikerült feltartóztatniuk.

Megfigyelőútra indultak, és a hegyláncot körülbelül egymérföldnyire megközelítették, és akkor azt tapasztalták, hogy a lángnyelvek magassága csökkent, és a tűz végül talán ki is alszik. Minden jel arra mutatott, hogy a vidéket mégsem fenyegeti kitörés. Nem hullott kőzapor, nem hömpölygött lávafolyam a hegyek lejtőin, nem hallatszott morajlás a föld belsejéből... Semmi sem árulkodott olyan földrengésről, amely egyetlen szempillantás alatt egész országrészt képes elpusztítani.

Ez a megállapítás helyes volt: a Nagy Sasfészek belsejében a tűz ereje csökkent. Lassanként halványodott a felhőkön visszaverődő fény, a környék pedig nemsokára teljes sötétségbe borult, egészen hajnalig.

A menekülők tolongó tömege pedig csak akkor állt meg, amikor úgy gondolták, hogy minden veszélytől távol vannak. Aztán visszajöttek, és néhány falu meg tanya lakói virradatkor már otthon voltak.

Négy óra felé a Nagy Sasfészek peremén már csak halvány fények látszottak. A tűz lelohadt, nyilván már elégett minden éghető anyag, és bár a tűz okát még nem lehetett megállapítani, remélhető volt, hogy nem lángol fel ismét.

Mindenesetre valószínűnek látszott, hogy a Nagy Sasfészekben nem vulkanikus jelenségek játszódtak le. Ezért nem kellett attól tartani, hogy a környék lakóit vulkánkitörés vagy földrengés fenyegeti.

Hajnali öt óra felé azonban a még sötétbe borult hegygerinc felett furcsa zaj töltötte be a levegőt: szabályos fűjtatás hangja, amelyet hatalmas szárnycsapások kísértek. És ha világos lett volna, a tanyak és falvak lakói hatalmas ragadozó madarat, valamilyen légi szörnyeteget láttak volna kirepülni onnan, amely felszállt a Nagy Sasfészekből, aztán gyorsan eltűnt keleti irányban.

## MÁSODIK FEJEZET

### *Morgantonban*

Washingtonból április 26-án indultam el, és másnap érkeztem meg Raleigh-be, Észak-Carolina állam székhelyére.

Két nappal előbb a rendőrfőnök hívatott irodájába. Főnököm türelmetlenül várt. Most elmondom, miről beszélgettünk, és ebből kiderül kiküldetésem célja is.

- John Strock - kezdte -, ön még mindig az az éles elméjű és szolgálatkész rendőrtiszt, aki már néhányszor bebizonyította odaadását és éleselméjűségét?

- Ward úr - feleltem meghajolva -, nem az én dolgom megállapítani, hogy bármit is csökkent-e éleselméjűségem... Ami viszont odaadásomat illeti, kijelenthetem, hogy teljes mértékben...

- Ebben nem kételkedem - folytatta Ward úr -, csak pontosabban fogalmazom meg a kérdést: még mindig olyan kíváncsi természetű ember-e, olyan lelkesen fog-e hozzá egy rejtély kiderítéséhez, mint eddig?

- Még mindig, Ward úr.

- És a kíváncsiság ösztöne nem gyengült meg az állandó munkája során?

- Egy cseppet sem!

- Akkor, Strock, figyeljen!

Ward úr akkoriban ötvenéves, szellemi ereje teljében levő férfi volt, és fontos munkáját nagyszerűen értette. Többször bízott rám nehéz ügyeket, amelyeket sikerrel oldottam meg, sőt politikai vonatkozásúakat is, és ezek elintézéséért elismerését fejezte ki. Néhány hónap óta azonban egyetlen alkalommal sem vette igénybe szolgálataimat, és ezt a tétlenséget nagyon keservesen viseltem el. Ezért vártam türelmetlenül, mit akar velem közölni Ward úr. Nem kételkedtem, hogy komoly ok miatt akar engem bevonni ebbe a munkába.

Az az ügy, amelyet a rendőrfőnök számomra tartogatott, nemcsak Észak-Carolinában és a szomszédos államokban, hanem egész Amerikában foglalkoztatta a közvéleményt.

- Bizonyára értesült róla - mondta -, hogy mi történik az Appalache-hegység egyik részében, Morganton városka környékén.

- Igen, Ward úr, és véleményem szerint ezek a meglehetősen furcsa jelenségek igen alkalmasak arra, hogy felkeltsék a nálam kevésbé kíváncsi emberek kíváncsiságát is.

- Semmi kétség, Strock, hogy ez az egész ügy furcsa, sőt különös. De nem árt azon gondolkodni, hogy a Nagy Sasfészekben megfigyelt jelenségek nem jelentenek-e veszélyt a környék lakosaira; vajon ezek nem vulkánkitörés vagy földrengés előjelei-e...

- Bizony, ettől tartanunk kell, Ward úr.

- Akkor pedig meg kell tudnunk, Strock, hogy hanyadán állunk. Ha egy esetleg bekövetkező természeti csapás ellen nem is tehetünk semmit, az érdekelteket mégis idejében figyelmeztetni kellene, hogy milyen veszély fenyegeti őket.

- Ez a hatóságok feladata, Ward úr - feleltem. - Pontosan kellene tudnunk, hogy mi történik ott fenn.

- Helyes, Strock, de úgy látszik, ez súlyos nehézségekbe ütközik. A környékeliek előszere-  
tettel hajtogatják, hogy a Nagy Sasfészek szikláit nem lehet megmászni, nem lehet bejutni a  
belsejébe. De megpróbálkoztak-e egyáltalán vele, és ráadásul olyan körülmények között,  
amely a sikert biztosíthatta volna?... Nem hiszem, pedig úgy gondolom, hogy alaposan elő-  
készített kísérlet feltétlenül sikerre vezet.

- Semmi sem lehetetlen, Ward úr, és ez minden bizonnyal csak költség kérdése.

- Indokolt költségé, Strock, és nem lehetünk tekintettel a költségekre, amikor a lakosságot kell  
megnyugtítani vagy figyelmeztetni, hogy egy katasztrófától megkímélhessük. Egyébként a  
Nagy Sasfészek valóban olyan megközelíthetetlen, mint állítják? És ki tudja, nem ott  
rendezte-e be búvóhelyét valamilyen rablóbanda, amely az oda vezető utat egyedül ismeri?...

- Hogyan?! Ward úr azt gyanítja, hogy rablók...

- Lehet, hogy tévedek, Strock, és minden, ami ott fenn történik, természeti okokra vezethető  
vissza... Éppen ezt kell kiderítenünk, és pedig a lehető legrövidebb időn belül.

- Kérdezhetek valamit, Ward úr?

- Rajta, Strock.

- Ha feljutunk a Nagy Sasfészekbe, ha felderítjük ezeknek a jelenségeknek az okait, ha ott  
fenn krátert találunk, ha a vulkán kitörése hamarosan várható, ezt meg tudjuk akadályozni?

- Nem, Strock, de figyelmeztetni tudjuk a környék lakosait. Akkor a falvakban tudják, mihez  
tartsák magukat, és a tanyákon élőket sem éri meglepetés. Ki tudja, hogy az Allegheny-  
hegység vulkánja nem fenyegeti-e Észak-Carolinát olyan pusztulással, mint Martinique  
szigetét a Mont Pelée lávaesője?... Legalább annyit kell elérnünk, hogy a lakosság biztonságba  
tudja magát helyezni.

- Szeretném hinni, Ward úr, hogy nem fenyegeti ilyen veszély azt a környéket...

- Én is ezt kívánom, Strock, egyébként is valószínűtlennek tűnik, hogy a Kék-hegységnek  
ezen a részén tűzhányó lenne. Az Appalache-hegylánc nem vulkanikus eredetű. A hozzánk  
befutott jelentések szerint látták, hogy lángok törnek elő a Nagy Sasfészekből... Még Pleasant-  
Garden környékén is úgy vélték, hogy ha nem is földrengést, de földrengéseket éreztek. Vajon  
igaz-e mindez, vagy csak képzelődés? Ezt kell megállapítanunk.

- Ez a legokosabb dolog, Ward úr, és talán késedelem nélkül...

- Ezért elhatároztuk, Strock, hogy vizsgálatot indítunk a Nagy Sasfészekben lejátszódott  
jelenségekkel kapcsolatban. Valaki minél előbb oda utazik, hogy összegyűjtse az összes  
adatot, kihallgassa a városkák és tanyák lakóit. Ennek elvégzésére olyan felügyelőt választ-  
ottunk, akiben teljes mértékben megbízunk, és ez a felügyelő ön, Strock...

- Nagyon örülök, Ward úr - feleltem - és számíthat rám; semmit el nem mulasztok, hogy teljes  
megelégedését kiérdemeljem.

- Tudom, Strock, és hozzáteszem, hogy ez bizonyára kedvére való feladat...

- Feltétlenül, Ward úr.

- A maga szenvedélyes kíváncsisága itt állandóan működhet, és remélem, ki is elégülhet...

- Úgy van.

- Egyébként saját belátása szerint jár el, ahogy a körülmények megkívánják. Ha pedig a  
felderítőút megszervezése sokba kerülne, a kiadásoknál nem kötjük meg a kezét...

- Ami tőlem telik, mindent megteszek, Ward úr, számíthat rám.
- Azt ajánlom, Strock, hogy nyomozása során a legtapintatosabban intézzon mindent... Ott a kedélyek még túl izgatottak. Nagyon erős fenntartással kell fogadnia mindent, amit elmondanak, és vigyázzon, hogy a vizsgálat ne okozzon újabb riadalmat.
- Értem.
- A morgantoni polgármester mellé rendeltem, ő mindig magával egyetértésben jár el. Ismétlem, legyen óvatos, Strock, és a nyomozásba csak azokat a személyeket vonja be, akikre feltétlenül szüksége van. Szakértelmét és ügyességét már sokszor bebizonyította, és most is számítunk arra, hogy sikerrel jár...
- Ha nem járok sikerrel, Ward úr, csak az lehet az oka, hogy legyőzhetetlen akadályokba ütközöm, mert végeredményben lehetséges, hogy nem sikerül bejutnom a Nagy Sasfészekbe, és ebben az esetben...
- Ebben az esetben majd meglátjuk, mi a teendő. Ismétlem, tudjuk, hogy hivatásánál és ösztönénél fogva nincs magánál kíváncsibb ember, és ez kitűnő alkalom arra, hogy kíváncsiságát kielégítse.

Ward úr igazat mondott.

Akkor megkérdeztem tőle:

- Mikor kell indulnom?
- Már holnap.
- Holnap tehát elindulok Washingtonból, holnapután pedig Morgantonban leszek.
- Levélben vagy távirati úton állandóan tájékoztat...
- Minden rendben lesz, Ward úr. Amikor elbúcsúzom, még egyszer megköszönöm, hogy engem választott a Nagy Sasfészek-ügy nyomozásának vezetésére.

Hogy is sejthettem volna, mit tartogat számomra a jövő?!

Tüstént hazamentem, összecsomagoltam, és másnap hajnalban a gyorsvonat Észak-Carolina fővárosa felé robogott velem.

Aznap este megérkeztem Raleigh-be, az éjszakát ott töltöttem, és másnap délután az állam nyugati részébe vezető vonattal Morgantonba érkeztem.

Morganton tulajdonképpen csak kis mezőváros. Kőszénben igen gazdag, jurakori vastag kőzetre épült, a bányákban igen élénk termelés folyik. Bő ásványvízforrások fakadnak itt, nyáron sokan járnak ide ivókúrára. Morganton környékének fejlett a mezőgazdasága, és a földművesek gazdag termést takarítanak be a tőzegmohával és náddal benőtt mocsarak között fekvő gabonaföldeken.

Sok azon a tájon az örökzöld erdő. Nincs azonban a környéken földgáz, az a kimeríthetetlen energiaforrás, amelyet világításra és fűtésre is használhatnának, és amelyben az Allegheny-hegység legtöbb völgye oly gazdag.

A talaj összetétele és bő terméshozama következtében sok ember lakik a környéken. Falvak és tanyák sorakoznak egymás után egészen az Appalache-hegység lábáig; itt, az erdők között sűrűbben, ott, a hegyek első nyúlványain pedig már ritkábban.



Errefelé több ezer embert fenyegetne veszély, ha a Nagy Sasfészek vulkánkráter lenne, ha a kitörése salakkal és hamuval borítaná be a környéket, ha lávafolyamok árasztanák el a földeket, ha a földrengés lökései Pleasant-Gardenig és Morgantonig terjednének.

Morganton polgármestere, Elias Smith magas, jó erőben levő, bátor, vállalkozó kedvű férfi volt, még nem töltötte be a negyvenedik életévét; egészségében a két Amerika valamennyi orvosa sem találna kifogásolnivalót, a tél hidegét és a nyár melegét egyaránt jól bírta, mert az időjárás Észak-Carolinában néha igen szélsőséges. Olyan nagy vadász volt, hogy nemcsak az Appalache-hegységgel szomszédos síkságon nagy számban előforduló vadakra és szárnyasokra vadászott, hanem medvére és párducra is, melyek bőven találhatók mind a sűrű ciprus-erdőkben, mind pedig az Allegheny-hegység kettős vonulatának vad szakadékaiban.

Elias Smith gazdag földbirtokos volt, néhány tanyája is feküdt Morganton környékén. Több tanyán személyesen vezette a gazdaságot. Bérloít gyakran meglátogatta, és amikor nem tartózkodott városi otthonában, minden idejét kóborlással és vadászattal töltötte, olyan ellenállhatatlanul vonzotta vadászszenvédélye.

Délután azt kértem, hogy vezessenek el Elias Smith házába. Aznap otthon tartózkodott, mivel távirati úton értesítették érkezéséről. Áadtam neki Ward úr megbízólevelét, amelyben közli, hogy melléje rendelt, és ismeretséget kötöttünk egymással.

Morganton polgármestere pipával a szájában, brandys pohárral az asztalon szívélyesen, fesztelenül fogadott. Egy szolgálólány mindjárt hozott poharat nekem is, és mielőtt belefogtunk volna a beszélgetésbe, meg kellett felelnem házigazdám kínálásának.

- Önt Ward úr küldte - mondta vidáman -, hát akkor igyunk először is Ward úr egészségére!

Koccintanunk kellett, és poharunkat a rendőrség főfelügyelőjének egészségére üritettük.

- És most lássuk: miről van szó? - kérdezte Elias Smith.

Erre elmondtam Morganton polgármesterének, miért küldtek Észak-Carolinának erre a vidékére. Emlékezetébe idéztem azokat a tényeket, helyesebben: jelenségeket, amelyeket ezen a vidéken tapasztaltak. Megjegyeztem, mennyire fontos, hogy a környék lakóit megnyugtassuk, vagy legalábbis éberségre intsük, és ebben egyetértett velem. Közöltem vele, hogy a hatóságok beavatkozása igen indokolt; hogy amennyire hatalmukban áll, orvosolják az itteni helyzetet. A főnököm teljhatalmat adott - tettem hozzá végül -, hogy minél gyorsabban és eredményesebben vezessem a nyomozást a Nagy Sasfészekkel kapcsolatban. Nem szabad visszariadnom semmilyen nehézségtől, semmilyen költségtől, hiszen küldetésem minden költségét természetesen a minisztérium viseli.

Elias Smith szótlanul végighallgatott, közben azonban többször teletöltötte poharainkat. Miközben pipájából jóízűen eregette a füstkarikákat, láttam rajta, hogy erősen figyel. Arca gyakran felélénkült, szeme pedig tüzelt sűrű szemöldöke alatt. Morganton első tisztviselőjét szemlátomást nyugtalanították a Nagy Sasfészekben lejátszódó események, és hozzám hasonlóan ő is türelmetlenül várta, hogy kiderüljön a jelenségek valódi oka.

Amikor végeztem, Elias Smith rám nézett, és néhány pillanatig szótlan maradt.

- Tehát Washingtonban szörnyen kíváncsiak - mondta végül -, mi van a Nagy Sasfészek gyomrában?

- Igen, Smith úr...

- És ön is?

- Nagyon!

- Magam is, Strock úr!

Hát ha Morganton polgármestere éppolyan kíváncsi fajta, mint jómagam, akkor pompásan összeillünk!

- Megérti - tette hozzá kiverve pipájából a hamut -, mint földbirtokost, nagyon érdekel, mi történik a Nagy Sasfészekben, és mint polgármesternek, törődnöm kell városom lakosainak helyzetével.

- Így hát, Smith úr - válaszoltam -, önt két ok is vezeti, hogy keresse azoknak a jelenségeknek az okát, amelyek az egész környéket fenyegetik! És ezeket a jelenségeket nyilván megmagyarázhatatlannak találta, egyszersmind nyugtalanítónak a környék lakosságára nézve...

- Főleg megmagyarázhatatlannak találtam, Strock úr, mert én alig hiszem, hogy a Nagy Sasfészek kráter, hisz az Allegheny-hegység nem vulkanikus jellegű. Sehol sem bukkantak hamu, salak, láva vagy más vulkanikus eredetű anyag nyomára, sem a Cumberland-hegység szakadékaiban, sem a Kék-hegység völgyeiben. Éppen ezért nem gondolom, hogy Morganton környékét ilyen nagy veszély fenyegetheti.

- Igazán így gondolja, Smith úr?

- Igazán.

- Mégis, azok a földremlések, amelyeket a hegylánc közelében éreztek?...

- Igen, azok a földremlések... azok a földremlések... - ismételte a fejét csóválva Smith úr. - Először is biztos, hogy azok földremlések voltak? Mikor azok a nagy lángoszlopok felcsaptak, éppen a wildoni farmokon voltam, nem egészen egymérföldnyire a Nagy Sasfészekről, és ha valami rendellenességet tapasztaltam is a levegőben, nem éreztem sem a föld felszínéről, sem a belsejéből eredő földremléseket.

- Pedig a Ward úrnak küldött jelentések szerint...

- Azokat a jelentéseket a rémület hatása alatt írták! - jelentette ki a morgantoni polgármester. - Az én jelentésemben mindenesetre szó sem esett ilyesmiről.

- Ez figyelemre méltó. Ami azonban a csúcs fölé csapó lángokat illeti...

- Hát a lángokkal, Strock úr, egészen más a helyzet! Azokat én is láttam... saját szememmel, és a felhők úgy verték vissza a fényüket, hogy messze földről is látni lehetett. Meg aztán valami zaj is hallatszott a Nagy Sasfészek csúcsáról... sípoláshoz hasonló hang, mint amikor a kazánból kiengedik a gőzt.

- És ezt ön is hallotta?

- Igen... majdnem megsüketített!

- És nem tűnt úgy önnek, mintha óriási szárnycsapások hangja vegyült volna ebbe a zajba?

- De igen, Strock úr. Csakhogy a szárnycsapások hangjából ítélve, milyen óriási madárnak kellett volna felszállnia az utolsó lángok kihunyása után?... És mekkora lehet az ilyennek a szárnya? Nem tudom, nem a képzelet játszott-e velem! A Nagy Sasfészek légi szörnyetegek fészke volna? És nem vették észre már régen azokat a szörnyeket, amint hatalmas sziklafészkek felett köröznek? Itt valóban van valami rejtély, amit eddig nem sikerült felderíteni...

- De most felderítjük, Smith úr, ha hajlandó segíteni nekem.

- Természetesen, Strock úr, annál is inkább, mivel nagyon fontos, hogy a környék lakóit megnyugtassuk.

- Akkor hát holnap elkezdjük...

- Úgy van, holnap!

Ezekkel a szavakkal váltunk el egymástól.

Visszamentem a szállodába, és közöltem, hogy annyi időre veszem ki a szobát, amennyit a nyomozás megkíván.

Azonnal levelet írtam Ward úrnak. Értesítettem, hogy megérkeztem Morgantonba, közöltem vele, milyen eredménnyel zárult első beszélgetésem a városka polgármesterével, és hogy elhatároztuk, mindent megteszünk, hogy a nyomozás a legrövidebb időn belül sikerrel végződjék. Azt is megígértem, hogy minden próbálkozásunkról beszámolok neki akár levélben, akár táviratilag, s állandóan értesítem, milyen a közhangulat Carolina államnak ezen a részén.

Smith úrral aznap délután még egyszer tárgyaltam, és elhatároztuk, hogy mihelyt megvirrad, elindulunk.

Végül a következő terv mellett döntöttünk:

Két, hegymászásban jártas vezetővel megkíséreljük, hogy feljussunk a hegyre. Vezetőink már többször megmászta a Kék-hegység legmagasabb csúcsait. Igaz, a Nagy Sasfészekkel még soha nem próbálkoztak, mert tudták, hogy megmászhatatlan sziklafalán nem tudnak átjutni, másrészt pedig mert amíg ezeket a jelenségeket nem tapasztalták, a turisták alig érdeklődtek a Nagy Sasfészek iránt. A két vezetőre egyébként számíthatunk, Smith úr maga is vakmerő, ügyes és mindenre kész embernek ismerte őket. Nem hátrálnak meg az akadályok előtt, ha mi hajlandók vagyunk követni őket.

Smith úr megjegyezte, hogy ráadásul most már talán nem is lesz lehetetlen bejutni a Nagy Sasfészek belsejébe.

- És miért? - kérdeztem.

- Mert a sziklatömb néhány héttel ezelőtt levált a hegyről, és így talán van járható út.

- Az nagyon szerencsés véletlen lenne, Smith úr.

- Megtudjuk, Strock úr, mégpedig holnap...

- Tehát a holnapi vizontlátásra!

## HARMADIK FEJEZET

### *A Nagy Sasfészek*

Másnap hajnalban Elias Smithszel elindultam Morgantonból azon az úton, amely a Sarawba-folyó bal partján Pleasant-Garden városába vezet.

A vezetők is csatlakoztak hozzánk - a harmincéves Harry Horn és a huszonöt éves James Bruck, mindketten a város lakosai, akik az Allegheny-hegység kettős láncát alkotó Kék-hegység és Cumberland-hegység magasabb csúcsaira szokták vezetni a turistákat. Elszánt, ügyes és tapasztalt hegymászók, karjuk és lábuk erős, a hegyláncig nyúló vidéket kitűnően ismerik.

Két jó ló húzta a kocsinkat, amellyel Carolina állam nyugati széléig szándékoztunk menni. A kocsin csak két-három napi élelmet vittünk, mert felderítő utunk nyilván nem tart hosszabb ideig. Az élelmiszerek összeállítását Smith úrra bízom; az útravalónk között volt marhakonzerv, sonka, ropogósra sült őzcomb, egy kis hordó sör, néhány üveg whisky és pálinka, valamint megfelelő mennyiségű kenyér. Ivóvizet találunk a sok hegyi forrásban, amelyeket az ilyentájt gyakori záporok bőven táplálnak.

Felesleges is mondanom, hogy a morgantoni polgármester, a szenvedélyes vadász, magával hozta puskáját és kutyáját, Niskót is, amely állandóan a kocsi mellett futkált és ugrándozott. Nisko felhajtja a vadat, amíg az erdőben vagy a síkságon leszünk, de amíg a hegyet mászunk, a kocsissal együtt a wildoni tanyán marad. A Nagy Sasfészekhez nem jöhet velünk, mert nagy szakadékokon kell átkelnünk, és magas sziklákat kell megmásznunk.

Az égbolt meglehetősen tiszta volt, a levegő még hűvös, mert április vége felé az amerikai éghajlat alatt még gyakran igen zord az idő.

Az Atlanti-óceán nagy kiterjedésű térségéből változó irányú szél fűjt, és gyors felhőket sodort, közöttük fel-felsütött a nap, és beragyogta az egész környéket.

Már az első nap elérkeztünk Pleasant-Gardenbe, az éjszakát ott töltöttük a városka polgármesterénél, Smith úr régi jó barátjánál. Kíváncsian figyeltem a környéket, ahol a mocsár után szántóföld, majd a cipruserdő után ismét mocsár tárul az utazó szemé elé. A jól karbantartott út hol áthalad ezeken, hol mellettük vezet el, közben pedig alig kanyarog. Az enyhén mocsaras részeken csodálatos magas és egyenes törzsű ciprusfák emelkednek, az alsó részük kissé kiduzzad, és tele van apró dudorokkal, mintha bütykök nőttek volna rajtuk, a környéken ezekből készítik a kaptárakat. A halványzöld lombjukon átfújó szél hosszú, szürke rostokat himbál, amelyet itt „spanyol szakáll”-nak neveznek, és amely az alacsonyabb ágakról egészen a földre csüng.

A környék erdeiben igen sokféle állat található. Kocsink előtt egerek, pockok, ríktollú és rikácsoló hangú papagájok, aprókat ugráló, kicsinyeiket erszényükben cipelő fiahordók riadtak fel; megszámlálhatatlan sok madár rebbent fel az indiai fügefák, legyezőpálmák, narancsfák lombjai közül, amelyeknek rügyei az első tavaszi fuvallatra kipattannak, továbbá a sűrű rododendronok közé, amelyeken néhol még gyalogosan sem lehet átvergődni.

Este megérkeztünk Pleasant-Gardenbe, ahol megfelelő helyet találtunk éjszakára. A következő nap kényelmesen el tudunk jutni a wildoni tanyára, a hegylánc lábához.

Pleasant-Garden közepes nagyságú mezőváros. A polgármester szívélyesen fogadott, és derekasan ellátott minket. A hatalmas bükkfák alatt meghúzódó, takaros házának ebédlőjében kedélyes hangulatban fogyasztottuk el a vacsorát. Természetesen arról az expedícióról beszéltünk, amelynek során a Nagy Sasfészek belsejét akartuk felderíteni.

- Igazuk van - mondta a házigazdánk. - Amíg a környék lakói nem tudják, mi történik odafent, vagy hogy ki rejtőzködik ott, nem nyugszanak meg...

- De nem történt azóta semmi - kérdeztem -, amióta lángokat láttak a Nagy Sasfészek fölött?

- Semmi, Strock úr. Pleasant-Gardenből könnyű szemmel tartani végig a hegygerincet egészen Black Dome-ig, a legmagasabb pontig. Semmi gyanús hangot nem hallottunk, semmi fényt sem láttunk. És ha egy egész csapat ördög fészkelte is be oda magát, boszorkánykonyhájuk már nem működik, és elvonultak az Allegheny-hegység egy más bűvőhelyére.

- Ördögök! - kiáltott fel Smith úr. - Szeretném én azt látni, hogy úgy mentek el, hogy nem maradt utánuk semmi nyom, a farkuk vége vagy a szarvuk hegye! Majd meglátjuk!

Másnap, 29-én a kocsi már virradatkor várt ránk. Smith úr ismét elfoglalta a helyét, én is az enyémet. A kocsis a lovak közé csapott, és azok nekiiramodtak. Két napja hogy elindultunk Morgantonból, és a második nap estéjén már a wildoni tanyán leszünk, a Kék-hegység első nyúlványai között.

A vidék külseje semmit sem változott. Továbbra is erdők váltakoztak mocsaras részekkel, de a mocsarak ritkultak, ahogy a hegyekhez közelebb érve a talaj szintje egyre magasabb lett. Ez a környék már ritkábban lakott. Csak néhol bújt meg egy-egy falu a bükkfák hatalmas lombkoronája alatt vagy néhány magányos tanya a sok vízmosásban lezúduló folyócska mentén, amelyek mind a Sarawba-folyóba ömlenek.

Az állatvilág és a növényvilág ugyanaz volt, mint az előző nap, és annyi vad itt is akadt, hogy a vadásznak sikeres zsákmányt ígérjen.

- Igazán kísértést érzek, hogy puskát ragadjak, és füttyentsek Niskónak! - mondta Smith úr. - Most járok erre először úgy, hogy nem ereszték oda egy marék sörétet a foglyok és nyulak közé! Ezek a jámbor állatok rám sem ismernek! De amíg az elemózsiánk el nem fogy, mással kell törődnünk: titkokra vadászunk...

- És nem térhetünk vissza üres tarisznyával, Smith úr! - tettem hozzá.

Délelőtt óriási síkságon vezetett át az utunk, ahol a ciprusok és legyezőpálmák csak kisebb ligeteket, facsoportokat alkottak. Ameddig a szem ellátott, mindenféle szeszélyes formájú kis földtúrásokat lehetett látni, amelyekben egész sereg apró rágcsáló nyüzsgött. Ezrével élt itt csoportosan az a mókusfajta, amelyet Amerikában közönségesen csak prérikutyanak hívnak. Nem azért nevezték el így ezt az állatfajt, mintha bármiben is hasonlítana valamelyik kutya-fajtához. Nem, csupán azért, mert éppen úgy csaholnak, mint a kölyökkutya. Valóban, amíg közöttük haladtunk át, be kellett dugnunk a fülünket.

Az Egyesült Államokban nem számít ritka alkalomnak, ha ilyen népes prérikutyavárosra bukkan az ember. A természettudósok ezek között említik meg Dogville-t, vagyis Kutya-várost, amelyet igen találóan neveztek el így, mert milliónál több négylábú lakosa van.

Ezek a mókusok gyökeren, fűvön és sáskán élnek, ez utóbbit különösen kedvelik; egyébként ártalmatlan állatok, csak úgy üvöltenek, hogy az ember megsüketül tőle.

Az idő szép maradt, de hideg szél fújt. Mert azt ne higgyük, hogy a 35. szélességi fok alatt a két Carolina államnak aránylag meleg az éghajlata. Errefelé gyakori a nagyon hideg tél. A hideg miatt rengeteg narancsfá pusztul ki, és az is előfordul, hogy a Sarawba medrét jégtorlasz zárja el.

Délután a látóhatár egy részén feltűnt előttünk a Kék-hegység vonulata, már csak hat mérföldre voltunk tőle. Gerince élesen rajzolódott ki a meglehetősen tiszta égbolton, amelyen csak néhány báránnyelű szikla emelkedett. A hegy lábánál igen sűrű tűlevelű erdő nőtt, a fák ágai egymásba gabalyodtak; néhány fa élesen kivált a különleges alakú, feketés sziklák előtt. Itt is, ott is érdekes alakú sziklacúcsok emelkedtek, legmagasabbra nyúlt közülük a jobb kéz felől eső Black Dome a maga 2044 méteres magasságával, és néha vakítóan szikrázott a napsütésben.

- Ön megmászta már ezt a csúcsot, Smith úr? - kérdeztem.

- Nem - felelte -, de azt mondják, meglehetősen nehéz feljutni rá. Egyébként néhány turista már felkapaszkodott egészen a tetejéig, és azt mondják, a csúcshoz sem lehet belátni a Nagy Sasfészek belsejébe.

- Úgy bizony - erősítette meg Harry Horn, egyik vezetőnk -, én magam is így tapasztaltam.

- Talán az idő nem volt kedvező - jegyeztem meg.

- Ellenkezőleg, nagyon is tiszta volt, Strock úr, a Nagy Sasfészek pereme azonban olyan magas, hogy attól nem lehet belátni.

- Gyerünk - kiáltott fel Smith -, már nagyon szeretnék ott járni, ahová ember még eddig nem tette a lábát!

A Nagy Sasfészek most mindenesetre nyugodtnak látszott, nem tört fel belőle sem gőz, sem láng.

Öt óra felé kocsink megállt a wildoni tanya előtt, amelynek lakói gazdájuk elé jöttek.

Az utolsó éjszakát itt szándékoztunk eltölteni.

A lovakat gyorsan kifogták, és az istállóba vezették, ahol bőséges abrak várt rájuk, a kocsit pedig a kocsiszínbe állították. A kocsi visszatérésünkig itt várakozik. Smith úr egyébként nem kételkedett abban, hogy felderítő utunk sikeres lesz, és ezt általános megelégedéssel fogadják, amikor majd visszatérünk Morgantonba.

A wildoni tanyásgazda megnyugtatóan minket, hogy a Nagy Sasfészekben egy idő óta semmi rendkívüli esemény nem történt.

A közös asztal mellett együtt vacsoráztunk a tanyasiakkal, és éjszaka semmi sem zavarta az álmunkat.

Másnap már hajnalban elindultunk a hegy megmászására. A Nagy Sasfészek nem nyúlik ezernyolcszáz méter fölé, és ez nem is nagy magasság, ennyi az Allegheny-hegység csúcsainak átlagos magassága. Ezek szerint nem számíthattunk túl nagy nehézségekre. Néhány óra alatt elérhetjük a hegytömb legmagasabb csúcsát. Igaz, hogy útközben akadályokkal találkozhatunk, szakadékokon kell átkelnünk, s ilyen akadályok megkerülése céljából olykor veszélyes és alig járható utat kell választanunk. Ezt nem tudhattuk előre, expedíciónknak ezzel a kockázattal számolnia kellett. Mint tudjuk, erre nézve vezetőink sem tudtak felvilágosítást adni. Engem az nyugtalanított, hogy a környéken a Nagy Sasfészeket mindenki megmászhatatlannak tartotta. De végeredményben erről még soha senki nem győződött meg, és még mindig megvolt az az esélyünk, hogy a levált sziklatömb valami kis rést tett szabaddá a katlant körülvevő sziklafalon.

- Akkor hát elindulunk, és jól kilépünk - mondta Smith úr, miután aznap először rágyújtott a pipájára, amit egyébként naponta hússzor tett meg. - És majd meglátjuk, hogy a hegy megmászására hosszabb vagy rövidebb időre van-e szükségünk...

- Bárhogyan is lesz, Smith úr - kérdeztem -, arra ugyebár elszántuk magunkat, hogy a nyomozást végigvezetjük?

- El bizony, Strock úr.

- A főnököm azzal bízott meg, hogy mindenáron tudjam meg ennek az átkozott Nagy Sasfészeknek a titkát...

- Meg is tudjuk szépszerével vagy erőszakkal - válaszolt Smith úr, és az eget hívta tanúnak ehhez a kijelentéséhez -, még akkor is, ha a hegy belsejébe kell ezért behatolnunk.

- De mivel lehetséges, hogy a kirándulásunknak ma nem lesz vége - tettem hozzá -, ajánlatos lenne elemőzsiával jól felszerelkedni.

- Legyen nyugodt, Strock úr, vezetőinknek két napra elegendő élelem van a tarisznyájukban, és mi sem indulunk üres zsebbel... És különben ha a derék Niskót a tanyán is hagytam, a puskámat hozom. Az erdős részekben és a hegyoldal első szakadékaiban bizonyára van elég vad. Majd tüzet csiholunk, hogy megsüssük a zsákmány, hacsak odafent nem találunk tüzet.

- Tüzet, Smith úr?

- És miért ne, Strock úr?... Hát azok a lángok, azok az óriási lángok, amelyek annyira megijesztették a környékelieket! Ki tudja, hogy teljesen kihuny-e az az óriási tűzhely, és nem maradt-e valami kevés parázs a hamu alatt? És aztán ha kráter van abban a katlanban, talán van vulkán is, és a vulkán csak nem alszik ki annyira, hogy egy kis zsarátnokot sem lehet találni. Higgye meg, nyomorúságos vulkán lenne az, amelyikben nincs annyi tűz, hogy rajta kemény tojást lehessen főzni vagy krumplit sütni! Továbbra is csak annyit mondok, majd meglátjuk... majd meglátjuk!

Bevallom, erről nekem nem volt határozott véleményem. Én azt a parancsot kaptam, hogy nyomozzam ki, valójában mi is a Nagy Sasfészek! Ha megtudjuk, hogy nem rejt semmiféle veszélyt, akkor megnyugszunk. De lelkem mélyén nagyon örültem volna - és ez természetes érzés olyan embernél, akit a kíváncsiság ördöge ennyire megszállott -, ha legnagyobb elégtételekre és megbízatásom dicsőségére kiderül, hogy a Nagy Sasfészek olyan jelenségeknek a színtere, amelyek okát én derítem ki.

Úgy határoztunk, hogy a hegymászásnál elől halad a két vezetőnk, akiknek az a feladatuk, hogy megkeressék a járható utakat; Elias Smith és én egymás mellett vagy egymás mögött megyünk, ahogy az út szélessége megengedi.

Harry Horn és James Bruck először egy szűk, nem túlságosan mély szakadéknak vágott neki. Ez a szakadék egy meglehetősen meredek hegyoldaldalban kanyargott felfelé, ahol tobozos termésű, sötét lombú cserjék, hatalmas páfrányok, vadribizlibokrok olyan sűrűn nőttek, hogy rajtuk keresztül nem lehetett volna utat törni.

A sűrűben rengeteg madár fészkelte. A legzajosabbak közé tartoztak a teli torokból rikácsoló papagájok, amelyeknek éles rikoltozása betöltötte a levegőt. A bokrok között ugránczó mókusokat alig lehetett hallani, pedig százával fordultak elő errefelé.

A szakadék, egy hegyi patak medre, szeszélyesen kanyargott felfelé, a hegyoldal hajlatait követve. Az esős évszakban vagy nagy viharok után a patak bizonyára számtalan vízeséssel zúdul lefelé. De nyilván csak a csapadék táplálhatta, mert a patak vizének nyomát sem találtuk, és ez arra vallott, hogy nem a Nagy Sasfészek magasságában ered.

Egy félórai gyaloglás után a lejtő olyan meredek lett, hogy hol jobbra, hol balra kellett ferdén átvágnunk rajta, csak ilyen kanyargókkal tudtunk felfelé haladni. A szakadék teljesen járhatatlanná vált, semmiben sem tudtuk a lábunkat megtámasztani. Kénytelenek voltunk fűcsomókba kapaszkodni, térdén kúszni, de ilyen körülmények között naplemente előtt nem érhetünk fel.

- Szavamra - kiáltott fel Smith úr, amikor lélegzethez jutott -, most már értem, miért olyan ritka a turista, aki a Nagy Sasfészeket akarja megmászni... olyan ritka, hogy én egyetlenegyről sem tudok!...

- Ennek az az oka - feleltem -, hogy rengeteget kell fáradni olyan sovány eredményért! És ha nekünk nem lenne különös okunk arra, hogy próbálkozásunkat mindvégig folytassuk...

- Nagyon is igaz - jelentette ki Harry Horn -, a barátommal már többször megmáztuk a Black Dome csúcsát de még sohasem találkoztunk ennyi nehézséggel!

- És ezek a nehézségek igen könnyen akadályokká válhatnak - tette hozzá James Bruck.

Most először is döntenünk kellett, hogy merrefelé keressünk egy kevésbé meredek utat. Jobbról is, balról is sűrű facsoportok és bozótosok szegélyezték a szakadékot. Végeredményben arrafelé kellett utat keresnünk, amerre a lejtő a legenyhébb volt. Talán ha eljutunk az erdőig, a fák között, társaimmal biztosabban tudunk felfelé kapaszkodni. Mindenesetre nem vágunk neki vaktában. De arról sem volt szabad megfeledkeznünk, hogy a Kék-hegység keleti lejtői az egész hegylánc területén alig járhatóak, mivel körülbelül ötvenfokos az emelkedésük.

Bárhogy is állt a helyzet, az volt a legokosabb, ha rábízunk magunkat két vezetőnk, elsősorban azonban James Bruck különleges ösztönére. Azt hiszem, ez a derék fiú olyan ügyes volt, akár egy majom, és olyan fürge, akár egy zerge. Sajnos, sem Elias Smith, sem én nem merészkedtünk oda, ahová ez a vakmerő ember felmerészkedett.

Én mégis reméltem, hogy nem maradok le, mivel szenvedélyes hegymászó voltam, és hozzászoktam a testmozgáshoz. Elhatároztam, hogy mindenhová felkapaszkodom, ahová James Bruck felmászik, még ha néha le is bukfenecem. Más volt azonban a helyzet Morganton első tisztviselőjével, aki nem olyan fiatal, nincs olyan jó erőben, magasabb, testesebb, és bizonytalanabban mozgott, mint én. Eddig szemlátomást minden erejét megfeszítette, hogy le ne maradjon. Néha úgy szuszogott, mint egy foka, és ilyenkor erőszakkal kellett rábírnom, hogy kifújja magát.

Egyszóval bizonyossá vált, hogy a Nagy Sasfészek megmászása több időt vesz igénybe, mint terveztük. Azt hittük, hogy tizenegy óra előtt már elérjük a Nagy Sasfészek lábánál levő sziklaperemet, de most már láttuk, hogy délben még néhány száz lábnyira leszünk tőle.

Tíz óra felé, miután többször próbáltunk járható utat felfedezni, és sok kerülőt tettünk, ahonnan vissza kellett fordulnunk, egyik vezetőnk jelt adott a pihenésre. Az erdővel borított rész felső szélénél voltunk, ahol a fák már ritkultak, és így szabadon elláthattunk a Nagy Sasfészek sziklafalának tövéig.

- Ejha! - nyögte Smith úr egy hatalmas legyezőpálmának támaszkodva. - Nem lenne rossz egy kicsit pihenni, sőt enni sem!

- Egy óra hosszára - feleltem.

- Jól van, és a tüdönk meg a lábunk után most már dolgozzék a gyomrunk is!

Ebben valamennyien egyetértettünk. Pótolnunk kellett erőnket. Viszont nem kis nyugtalansággal néztük végig a hegyoldalt a Nagy Sasfészek lábáig. Felettünk olyan kopár rész terült el, amelyet ezen a környéken „blad”-nek hívnak. Meredek sziklái között egyetlen ösvény sem látszott.



Ez aggodalmat is okozott vezetőinknek, és Harry Horn így szólt társához:

- Nem lesz kényelmes...

- Talán lehetetlen is! - felelte James Bruck.

Ez a megjegyzés nekem nagy bosszúságot okozott. Ha úgy megyek vissza, hogy el sem jutok a Nagy Sasfészekig, az küldetésem teljes kudarca lesz, nem is beszélve arról, hogy kíváncsiságomat sem tudom kielégíteni. És milyen szomorú képet vághatok, mikor majd szégyenkezve és zavartan állok Ward úr elé!

Kibontottuk a tarisznyákat, hideg húst ettünk kenyérrel. A kulacsokból mértékletesen ittunk. Amikor befejeztük az evést - amely fél óráig sem tartott -, Smith úr indulásra készen felállt.

James Bruck ment elöl, mi pedig utána, és igyekeztünk nyomában maradni.

Csak lassan haladtunk. Vezetőink nem titkolták zavarukat, és Harry Horn előrement, hogy megnézzze, melyik irányban lenne a legjobb továbbhaladni.

Körülbelül húsz percig volt távol. Amikor visszajött, közölte, hogy északnyugat felé megyünk, és erre továbbindultunk. Ebben az irányban meredt a magasba a Black Dome csúcsa vagy három-négy mérföld távolságban. Mint már szó esett róla, felesleges lett volna megmászni, mert a csúcsáról még erős messzelátóval sem tudtunk volna semmit sem kivenni a Nagy Sasfészek belsejéből.

Igen keservesen és lassan haladtunk felfelé, főleg azokon a csúszós lejtőkön, ahol csak néhány csenevész fa és vastag fűcsomó tengődött. Alig másztunk kétszáz lábbal magasabbra, amikor az élen haladó vezetőnk megállt egy mély bevágás előtt, amely a talajt ezen a helyen végigszántotta. Ennek mentén frissen felszakított gyökerek, letépett ágak, apró darabokra zúzott sziklatömbök heverték, mintha lavina sepette volna végig a hegyoldalt.

- Biztosan erre gurult le az az óriási sziklatömb, amely a Nagy Sasfészek oldaláról vált le - jegyezte meg James Bruck.

- Semmi kétség - felelt Smith úr -, és úgy gondolom, az lesz a legjobb, ha azt a csapást követjük, amelyet gurultában vágott.

Valóban erre mentünk tovább, és ezt jól is tettük. A lábunkat megvethettük azokban a repedésekben, amelyeket a leguruló sziklatömb okozott. Így most már sokkal könnyebben, majdnem egyenes irányban másztunk felfelé, és fél tizenkettő tájban a blad felső végére érkeztünk.

Csak mintegy száz lépésre előttünk, de száz láb magasságban felettünk emelkedett az a sziklafal, amely a Nagy Sasfészeket veszi körül.

Erről az oldalról a sziklafal igen szeszélyes vonalúnak látszott; magas csúcsok, hegyes szirtek koronázták, közöttük egy olyan szikla, amelynek körvonala egy felszállni készülő, hatalmas sashoz hasonlított. Az már biztosnak látszott, hogy azt a sziklakoszorút nem lehet megmászni, legalábbis kelet felől nem.

- Pihenjünk egy keveset - javasolta Smith úr -, aztán meglátjuk, körül tudjuk-e járni a Nagy Sasfészeket.

- A sziklatömbnek mindenestre erről az oldalról kellett leválnia - jegyezte meg Harry Horn -, a sziklaperemnek ezen a részén mégsem látszik semmi hasadék...

Így is volt, a szikla kétségtelenül erről az oldalról zuhant alá.

Tízpercnyi pihenés után a két vezető felállt, és egy eléggé csúszós, meredek részen felkapaszkodva elértük annak a fennsíknak a peremét, amelyen a Nagy Sasfészek falai emelkednek. Most már csak végig kellett haladnunk a sziklafalak tövében, amelyek vagy ötvenlábnyi magasságban a fejünk felett úgy szélesedtek ki, mint valami kosár pereme. Így tehát a hegykatlan legfelső részére még akkor sem tudtunk volna feljutni, ha kellő hosszúságú létráink lettek volna.

A Nagy Sasfészek az én szememben most már végtelenül fantasztikusnak tűnt. Akkor sem lepődtem volna meg, ha sárkányok, mesebeli szörnyek és rémalakok, torz mitológiai lények őrzik.

De azért továbbhaladtunk az óriási körsánc mentén, amely olyan szabályos volt, mintha nem is a természet, hanem emberi kéz alkotta volna. És a sziklafalon sehol egy repedés vagy hasadék, amelyen keresztül megpróbálhattunk volna bemászni. Mindenütt az a száz láb magas sziklagerinc, amelyet nem lehet megmászni.

Miután másfél órát gyalogoltunk a fennsík peremén, visszaérkeztünk ahhoz a ponthoz, ahonnan elindultunk, vagyis oda, ahol a blad felső szélén utoljára megpihentünk.

Nem tudtam eltitkolni, mennyire bosszantott ez a balszerencse, és úgy láttam, Smith úr is legalább olyan dühös.

- Ezer ördög - kiáltott fel -, hát sohasem tudjuk meg, hogy mi van ennek az átkozott Nagy Sasfészeknek a belsejében, és hogy kráter-e?!

- Akár vulkán, akár nem - jegyeztem meg -, most semmilyen gyanús zaj nem hallatszik, nem száll fel belőle sem füst, sem láng; semmi sem vall arra, hogy a közeljövőben kitörésre lehetne számítani.

Valóban mély csend uralkodott a Nagy Sasfészken kívül és belül. Nem gomolygott belőle kormos gőz. Nem tükröződött fény azokon a felhőkön, amelyeket a keleti szél hajtott föléje. Nyugodt volt a talaj, nyugodt a levegő. Nem hallottunk morajlást a föld alól, lábunk alatt nem rengett a föld. A magas hegyek tökéletes nyugalma érződött mindenütt.

El ne felejtsem elmondani: a Nagy Sasfészek kerülete ezerkétszáz-ezerötszáz láb lehetett, ahogy a körbejáráshoz szükséges idő alapján becsültük, beleszámítva azt is, hogy a fennsík keskeny szélén sok nehézséget kellett menet közben legyőznünk. De hogy mennyi lehet a belső területe, még hozzávetőlegesen sem lehetett megmondani, mert nem tudtuk, milyen vastag az a sziklafal, amely körülfogja.

Mondanom sem kell, hogy a környék teljesen kihalt volt, egyetlen élőlényt sem lehetett látni, kivéve két-három pár nagy ragadozó madarat, amely a környék felett keringett.

Óráink három órát mutattak, amikor Smith úr ingerült hangon megszólalt:

- Akkor sem tudunk meg többet, ha estig itt ülünk! Indulnunk kell, Strock úr, ha besötétedés előtt vissza akarunk érní Pleasant-Gardenbe.

És mivel nem feleltem, és fel sem álltam, odajött hozzám, és így folytatta:

- Nos, Strock úr, nem szól semmit? Vagy nem is hallotta, mit mondtam?

Valóban nehezemre esett feladni a harcot, és visszafordulni úgy, hogy küldetésemet nem teljesítettem... És éreztem, hogy kielégítetlen kíváncsiságom továbbra is gyötör, sőt megkétszereződik.

De mit tehettem?... Tudok rést ütni ebbe a vastag sziklafalba, vagy meg tudom mászni ezt a hatalmas hegykoszorút?

Bele kellett törődnöm a helyzetbe, még egyszer felnéztem a Nagy Sasfészekre, aztán társaim után eredtem, akik most indultak lefelé a blad lejtőjén.

Visszafelé nem találkoztunk semmilyen nagyobb nehézséggel, és az út sem volt fárasztó. Még öt órát sem mutatott az óra, amikor a hegység legalsó lejtőin is leereszkedtünk, és a wildoni tanyásgazda frissítő italokkal és bőséges vacsorával várt minket az ebédlőben.

- Tehát nem jutottak be? - kérdezte.

- Nem- felelt Smith úr -, és lassan már azt hiszem, hogy a Nagy Sasfészek csak a mi derék parasztjaink képzeletében létezik.

Este fél kilenckor kocsink megállt a pleasant-gardeni polgármester háza előtt, ahol éjszakai szállás várt ránk.

És mialatt hiába próbáltam elaludni, azon töprengtem, nem kellene-e néhány napra itt maradnom a városkában, hogy újabb hegymászó expedíciót szervezzek. De vajon annak több esélye van-e a sikerre, mint az elsőnek volt?...

A legokosabbnak mégis az látszott, ha visszatérek Washingtonba, és tanácsot kérek Ward úrtól. Másnap este Morgantonban kifizettem a két vezetőmet, aztán elbúcsúztam Smith úrtól, és kimentem az állomásra, ahol már bent állt a Raleigh-be induló gyorsvonat.

## NEGYEDIK FEJEZET

### *Az Automobil Klub versenye*

A Nagy Sasfészek titka később kiderült, olyan eseményekkel kapcsolatban, amelyeket igen nehéz lett volna megjósolni... Akkor azonban ez még a jövő titka volt. A közérdek azt kívánta, hogy ez a titok kiderüljön?... Kétségtelenül így volt, hiszen Észak-Caroliriának ezen a vidékén a lakosság biztonsága talán éppen ettől függött.

Bárhogyan is állt a helyzet, két hétre rá, hogy Washingtonba visszaérkeztem, az általános érdeklődést legalább ilyen mértékben kezdte lekötni egy egészen más jellegű ügy. Úgy látszott, ez az ügy éppen olyan rejtélyes marad, mint a Nagy Sasfészekben tapasztalt jelenségek.

Május közepe táján a pennsylvaniai újságok beszámoltak olvasóiknak erről az esetről, amely az utóbbi időkben az állam több pontján is előfordult.

Egy idő óta a Philadelphiából, az állam fővárosából kiinduló utakon egy különös járművet láttak, de olyan gyorsan haladt, hogy nem tudták kivenni sem az alakját, sem a nagyságát, sem a jellegét. Abban mindenki megegyezett, hogy automobil. Abban a kérdésben azonban, hogy milyen motor hajtja, csak többé-kevésbé elfogadható feltevések hangzottak el, és ha a nép képzelete működni kezd, többé nem ismer határt.

Az idő tájt a legtokéletesebb automobilon is - bármilyen rendszerűek voltak is, akár gőz, akár kőolaj, akár benzin vagy elektromos áram volt az üzemanyaguk - aligha tudták túllépni az óránként százharminc kilométeres sebességet, ami harminc új francia mérőföldnek, vagyis percenként körülbelül másfél tengeri mérőföldnek felelt meg; ezt a sebességet a legjobb amerikai vagy európai vonal expressz- vagy gyorsvonatai is alig érik el.

Az a szerkezet pedig, amelyikről az imént szó esett, legalább kétszer ilyen gyorsan robogott.

Mondanunk is felesleges, hogy ekkora sebesség igen veszélyes az utakon mind a járművekre, mind a gyalogosokra nézve. Ez a száguldó gépezet úgy jött, mint a villám, iszonyatos zúgás előzte meg, és olyan szelet csapott, hogy az útszéli fák ágai letörtek, a mezőkön legelésző állatok megvadultak, a madarakat pedig elsodorta, mert nem tudtak ellenállni annak az örvénylő porfelhőnek, amelyet száguldása közben kavart.

Az újságok külön felhívták a figyelmet egy érdekes körülményre: az utak makadám burkolatát a jármű kerekei alig kezdték ki, nem hagyott maga után olyan mély keréknyomot, mint a nehéz járművek. Csak halvány nyom maradt utána, mintha éppen csak érintette volna az utat. A porfelhőt tehát kizárólag a nagy sebesség okozta.

„Ennek alapján azt kell hinnünk - jegyezte meg a New York Herald -, hogy a sebesség növekedésével csökken a nehézkedés!”

Pennsylvania különböző körzeteiből természetesen tiltakozások érkeztek. Hogyan tűrhetik meg egy olyan gépezet eszeveszett száguldozását, amely az útjába eső járműveket felboríthatja, a gyalogosokat pedig elgázolhatja?... De hogyan lehetne feltartóztatni száguldásában?... Nem tudták, kié, honnan jön, merre megy. Csak addig a pillanatig lehet látni, amíg szédületes iramban elszáguld az ember mellett, mint valami lövedék. Próbálja meg valaki elkapni az ágyúgolyót, amikor éppen kirepül a csőből!

Ismétlem, senki nem tudta, milyen motor hajtja ezt a masinát. A megfigyelések alapján csak annyi volt bizonyos, hogy nem hagy maga után sem füstöt, sem gőzt, sem benzintől, sem másféle ásványi olajtól származó szagot. Így arra a következtetésre jutottak, hogy a motorját elektromos energia hajtja, és akkumulátoraiban olyan folyadék van, amely sohasem merül ki.

Erre aztán az emberek felcsigázott képzelete egészen másnak akarta látni ezt a titokzatos autóbilt: egy rémalak természetfeletti masinájának, amelyet maga a rém vezet, valami pokolbeli gépkocsivezető, túlvilági szellem, a mesebeli torz lények világából elmenekült szörnyeteg; és ezt a sok alakot egyetlen személlyé vonták össze, így lett belőle maga az ördög, Belzebub, aki dacol az emberek akarataival, mivel a kezében van a láthatatlan és végtelen sátáni hatalom!

Magának a sátánnak sincs azonban joga ahhoz, hogy ilyen sebességgel hajtson az Egyesült Államok útjain, ha nincs rá különleges engedélye, így, rendszám-tábla és érvényes jogosítvány nélkül, és bizonyára egyetlen városi előjáróság sem lett volna hajlandó engedélyezni neki az óránkénti „kétszázötvenes” sebességet. A közbiztonság érdekében ezért keresték a módját, hogy a titokzatos gépkocsivezetőt megfékezhessék.

De nemcsak Pennsylvania állam volt ezeknek a szertelen sportmutatványoknak a színtere. A rendőri jelentések nemsokára azt jelezték, hogy ez a gépezet más államok területén is feltűnt: Kentuckyban, Frankfurt környékén, Ohióban, Columbus környékén, Tennesseeben, Nashville vidékén; Missouriban Jefferson mellett; végül pedig Illinoisban a Chicagóba vezető utakon.

Mivel általános volt a rémület, most már a városi hatóságok feladata volt, hogy minden intézkedést tegyenek a közveszélyt jelentő gépezet megfékezésére. Arra nem is lehetett számítani, hogy ilyen sebességgel haladó járművet elcsípjenek. A legbiztosabb módszer az lenne, ha erős torlaszokat emelnének az utakon, így a gép előbb-utóbb nekimegy valamelyiknek, és izzé-porrá törik.

- Ugyan! - hajtogatták a hitetlenkedők. - Az a megveszekedett masina még majd kikerüli!

- Vagy átugrik a torlaszok felett! - tették hozzá mások.

- És ha az ördög vezeti, annak, mint bukott angyalnak, szárnya is van, és könnyen fel tud szállni.

Ez azonban csak amolyan vénasszonyos kotyogás volt, amelyet nem lehet komolyan venni. Egyébként ha ennek az alvilági királynak szárnya van, miért száguldozik egyre csak a földön, ahol könnyen elgázolhatja a járókelőket; miért nem repked a levegőben, mint a szabadon szálló madarak?

Ilyen volt a helyzet, és ez nem maradhatott ennyiben tovább, a washingtoni rendőr-főkapitányságnak nagy gondot is okozott, hogyan vessen véget az egésznek.

Május utolsó hetében aztán történt valami, és most már minden arra engedett következtetni, hogy az Egyesült Államok megszabadult attól a „szörnytől”, amelyet mindaddig nem tudtak letartóztatni. Sőt joggal hihették azt, hogy az Újvilág után az Óvilágot sem fenyegeti többé ennek a veszélyes és hóbortos autósnek a látogatása.

Ekkor ugyanis az alább következő eseményről számoltak be az Egyesült Államok lapjai, és nem nehéz elképzelni, hogy a közönség milyen megjegyzésekkel kísérte az újságok híradásait.

Wisconsin államban - amelynek Madison a székhelye - az Automobil Klub versenyt szervezett az állam egyik útján. Ez a kétszáz mérföldes út kitűnő versenypálya, amely az állam nyugati szélén fekvő Prairie du Chiennél kezdődik, átvezet Madisonon, és valamivel Milwaukee városán túl végződik, a Michigan-tó partján. Ennél jobb versenypályát csak Japánban lehet találni Nikko és Namode között, mert az az óriási ciprusokkal szegélyezett út nyolcvankét kilométeres szakaszon, nyílegyenesen halad.

A versenyre sok kocsi nevezett be - a legjobb márkájúak -, és a szabályok értelmében bármilyen rendszerű motor indulhatott. A díjakért motorkerékpárok is versenyezhetek az

autókkal. Részt vesznek a versenyben a Hurter és Dietrich cég motorkerékpárjai, a Gobron és Brillé, a Renault testvérek, a Richard-Brasier, a Decauville, a Darracq, az Adler, a Bayard, a Clément, a Chenard és Walker gyárok könnyű kocsijai, a Gillet-Forest, a Harward-Watson gyárok autói, a Mors, a Mercedes, a Charron-Girardot-Voigt, a Hotchkiss, a Panhard-Levassor, a Dion-Bouton, a Gardner-Serpollet, a Turcat-Méry, a Hirsehler és Lobano gyárok nagy autói, vagyis minden nemzet kocsijait megtalálhatta ott a néző. A különböző díjak összege igen tekintélyes volt, és együttesen meghaladták az ötvenezer dollárt. Ezekért a díjakért nagy küzdelemre volt kilátás. A fentiekből is kitűnik, hogy a legjobb gyárok eleget tettek az Automobil Klub felhívásának, és a legjobb típusú autóikat nevezték be a versenyre. Körülbelül negyven, különféle rendszerű, gőzzel, benzinnel, szesszel, elektromos energiával hajtott kocsira számítottak, amelyek már számos emlékezetes versenyen megmutatták, mire képesek.

Úgy számították - az óránként elérhető legnagyobb sebességet, százharminc-száznegyven kilométert véve alapul -, hogy ez a nemzetközi verseny a kétszáz mérföldes vonalon nem egészen három óra hosszat tart. A wisconsini hatóságok, hogy elhárítsanak minden veszélyt, Prairie du Chien és Milwaukee között május harmincadikán délelőtt megtiltották a közlekedést.

Így tehát balesetre nem lehetett számítani, hacsak a küzdelem hevében a versenyzőkkel nem történik szerencsétlenség. De az már az ő bajuk - ahogy mondani szokták. A nagy körültekintéssel hozott intézkedésekre való tekintettel sem a járműveket, sem a gyalogosokat nem fenyegette veszedelem.

Óriási nézősereg verődött össze, persze nem csupán wisconsiniak. Ezrével jöttek a kíváncsi emberek a szomszédos államokból, Illinoisból, Michiganból, Iowából, Indianából, sőt még New York államból is.

A versenyzők között sok külföldi is akadt; angolok, franciák, németek, osztrákok, és természetesen mindenki azt kívánta, hogy saját nemzetének versenyzője nyerje meg a versenyt.

Azt is meg kell jegyezni, hogy mindenféle formában rengeteg, óriási összegű fogadást kötöttek, hiszen ez a verseny az Egyesült Államokban zajlott le, ahol a világ legelképezetőbb fogadásait kötik. Ezeket a fogadásokat külön irodákban vették fel. Május utolsó hetében különösen megnőtt a fogadások száma az Újvilágban, és már több százezer dollárt tett ki a tételek összege.

Az időmérőnek reggel nyolc órakor kellett megadnia a jelt az indulásra. Hogy elkerüljék a torlódást és ennek következtében a baleseteket, az autók kétpercenként indulnak az úton, amelynek mindkét oldala feketéllett a nézőktől. Az első díjat az a kocsi kapja, amelyik a legrövidebb idő alatt futja be az utat Prairie du Chien és Milwaukee között.

Az első tíz kocsit sorshúzással választották ki, és ezek nyolc óra és nyolc óra húsz perc között indultak. Ha nem történik baleset, tizenegy óra előtt bizonyára befutnak a célba. A többi autó a sorshúzás sorrendjében indul utánuk. Félmérföldenként rendőrök álltak őrt az út mellett. A versenypálya mentén mindenütt akadtak kíváncsi nézők, sokan álltak a starthelyen, legalább annyian Madisonban, a pálya felénél, Milwaukeeban pedig a cél körül óriási tömeg várakozott.

Másfél óra telt el. Már egyetlen autó sem maradt Prairie du Chienben. A nézőket telefon útján ötpercenként tájékoztatták a verseny részleteiről és a versenyzők sorrendjéről. Madison és Milwaukee között félúton egy négyhengeres, húsz lóerős Renault kocsi vezetett, Michelin gumibroncsai voltak, közvetlenül utána következett egy Harward-Watson, majd egy Dion-Bouton. Már néhány baleset is történt, több kocsi kapott defektet, egyik-másiknak a motorja

leállt, és úgy látszott, hogy legfeljebb csak egy tucatnyi versenyző ér el a célig. Történt néhány könnyebb sérülés is. Egyébként ha meg is hal valaki, az itt részletkérdés - Amerikában, ebben a meglehetősen országban nincs nagy jelentősége.

Érthető, hogy a kíváncsiság és a versenyszrenvedély különösen Milwaukee közelében érte el a tetőfokát. A Michigan-tó nyugati partján emelkedett a céloszlop, rajta a részt vevő nemzetek zászlócskáival.

Tíz óra előtt már nyilvánvaló lett, hogy a nagydíjat - húszezer dollárt - csak öt autó közül nyerheti valamelyik, ezek: két amerikai, két francia és egy angol kocsi, mert a többiek különféle üzemzavar miatt túlságosan lemaradtak. Könnyű elképzelni, hogy ekkor micsoda örjögéssel kötötték az utolsó fogadásokat, amelyekben a nemzeti elfogultság is nagy szerepet játszott. A fogadási irodák alig győzték a munkát. A tétet lázas gyorsasággal emelkedtek. A nagydíjra esélyes autók gyárainak képviselői képesek lettek volna öltre menni, és ha revolver és vadászkés nem is került elő, nem sok híja volt a viták ilyen megoldásának.

- A Harward-Watson háromszoros tétet fizet!

- A Dion-Bouton kétszeres tétet fizet!

- A Renault csak a tétet fizeti vissza!

A pálya mentén mindenfelé így kiáltozták a telefonon érkező híreket.

Fél tízet mutathatott a Prairie du Chien-i község háza toronyórája, amikor a várostól kétfélmérföldnyire valami sűrű porfelhőből rettenetes dübörgés hallatszott, amelyet hajósziréna sívításához hasonló hang kísért.

A kíváncsiskodók alig tudtak félreugrani, csak így kerültek el egy olyan balesetet, amely százával szedte volna az áldozatait. A porfelhő úgy száguldott el mellettük, mint valami forgószelel, és a sebesen rohanó járműnek alig tudták kivenni a körvonalait.

A sebességet minden túlzás nélkül becsülhették kétszáznegyven kilométerre.

Egy pillanat alatt el is tűnt, maga mögött hosszú, fehér porfelhőt kavarva, mint ahogy a gyorsvonat nyomát is fehér füstoszlop jelzi.

Nyilvánvalóan valami rendkívüli teljesítményű motorral hajtott autó volt. Ha még egy óráig tartja ezt a sebességet, utoléri az élen haladó autókat, sőt - mivel kétszer olyan gyorsan száguld - elsőnek érkezik a célba.

Ekkor mindenfelől kiáltozás hallatszott, bár az út szélén csoportosuló nézőknek már nem kellett semmitől sem félniük.

- Ez az a pokoli masina, amelyet már két hete is láttak!

- Igen! Ez robogott végig Illinoison, Ohión, Michiganon, és a rendőrség nem tudta elcsípni!

- És azóta nem is veszélyeztette a közbiztonságot!

- Már azt hittük, vége van, elpusztult, örökre eltűnt!

- Úgy bizony! Az ördög szekere, a pokol tüze hajtja, és maga a sátán vezeti!

Mert bizony, ha nem az ördög volt, ki más lehetett az a titokzatos sofőr, aki éppen olyan titokzatos autóját ilyen valószínűtlen sebességgel vezette?

Annyi legalább bizonyosnak látszott, hogy ez a Madison felé robogó szerkezet ugyanaz volt, amely már többször is magára vonta a közvélemény figyelmét, és amelynek a rendőrök nyomát sem találták. Ha pedig a rendőrség azt hitte, hogy erről a masináról többet nem is hallanak, akkor a rendőrség tévedett - és ilyesmi Amerikában éppen úgy előfordul, mint máshol.

Amikor pedig az első ijedség elmúlt, azok, akik nem veszítették el a fejüket, a telefonhoz rohantak a többi telefonállomást értesíteni, hogy számoljanak azzal a veszéllyel, amely az úton szétszórtan robogó autókat fenyegeti, ha melléjük ér az a rejtélyes ember vezette, fergeként száguldó jármű. Ezek az autók összetörnek, darabokra zúzódnak, megsemmisülnek; és ki tudja, hogy ebből a borzalmas összeütközésből éppen a vezető nem kerül-e ki sértetlenül?...

E sofőrök sofőrje a jelek szerint olyan ügyes lehet, a kocsiját olyan biztos szemmel és kézzel vezeti, hogy nyilván nem ütközik neki semmilyen akadálnak! Hiába intézkedtek úgy a wisconsini hatóságok, hogy az utat csak a nemzetközi verseny résztvevőinek tartsák fenn, öelölle mégsem tudták elzárni az utat.

És most nézzük, mit mondtak a versenyzők, akiket telefonon értesítettek, és így fel kellett adniuk az Automobil Klub nagydíjáért folyó versenyt. Becslésük szerint ez a csodálatos jármű óránként legalább százharminc mérfölddel haladt. Ilyen sebességgel előzte meg őket, és így nem tudták kivenni a kocsi alakját, csak annyit láttak, hogy legfeljebb tíz méter hosszú, rakéta alakú jármű volt. Kerekei olyan gyorsan forogtak, hogy a küllők egybeolvadtak a szemük előtt. Egyébként sem gözt, sem füstöt, sem szagot nem hagyott maga után.

Az autó belsejében ülő vezető alakját sem tudták kivenni, így továbbra is éppen olyan ismeretlen maradt, mint amikor először jelentették felbukkanását az Egyesült Államok útjain.

Telefonon értesítették Milwaukeeet a hivatlan versenyző érkezéséről. Könnyű elképzelni, hogy a hír milyen izgalmat keltett. Először arról gondolkoztak, hogyan lehetne megállítani ezt a „lövedéket”, hogyan lehetne akadályt emelni keresztbe az úton, hogy azon ezer darabra törjön szét... De lesz-e idő erre? Vajon a sofőr nem bukkanhat fel bármelyik pillanatban? És mi értelme lenne? Hiszen a vezető kénytelen lesz *volens aut nolens* - vagyis akár akarja, akár nem - abbahagyni az örült száguldását, hiszen az út a Michigan-tó partján véget ér, és azon a masina nem tud átkelni, hacsak nem változik át vízi járművé...

Ilyen gondolatok merültek fel a Milwaukee előtt összesereglett nézőkben, miután kellő távolságra húzódtak félre, hogy ez a viharként száguldó gépezet el ne gázolja őket.

Mint Prairie du Chienben és Madisonban, itt is a legkülönösebb feltevéseket lehetett hallani. És még azok is, akik nem akarták elhinni, hogy ez a titokzatos autós maga az ördög, szívesen látták, benne az apokalipszis<sup>39</sup> valamelyik elszabadult fantasztikus szörnyetegét.

És a kíváncsiskodó emberek most már nem a perceket, hanem a másodperceket számolták, hogy mikor tűnik fel a jelzett automobil!

Még nem volt tizenegy óra, amikor távoli dübörgés hallatszott az útról, amelynek pora óriási felhőkben kavargott. Metsző süvítés hallatszott, és erre mindenki félrehúzódott a szörny útjából. Az nem lassított. Pedig a Michigan-tó már csak fél mérföldre volt, és ezzel a sebességgel még belerohan! Talán a vezető már nem volt ura a gépének?

Nemsokára kiderül. A kocsi a villám sebességével ért Milwaukeeval egy vonalba. És ha túlhalad a városon, belemerül a Michigan-tó vizébe?...

Csak annyi bizonyos, hogy miután eltűnt az út fordulójában, végképp nyoma veszett.

---

<sup>39</sup> János apostolnak a világ végéről szóló látomásait leíró könyv



## ÖTÖDIK FEJEZET

### *Új-Anglia partjai körül*

Amikor ezek a hírek az amerikai lapokban megjelentek, már egy hónapja ismét Washingtonban voltam.

Megérkezésem után azonnal jelentkezni akartam a főnökömmel. De nem tudtam beszélni vele. Családi okok miatt - értesültem - még néhány hétig szabadságon lesz. Mégis biztosra vettem, Ward úr már tud arról, hogy utam nem járt eredménnyel. Az észak-carolinai lapok már a legapróbb részletekig megírták, hogyan akartam a Nagy Sasfészeket megmászni a morgantoni polgármester társaságában.

Érthető, mennyire bosszantott ez a sikertelen expedíció, nem is beszélve arról, hogy kíváncsiságomat sem tudtam kielégíteni. És az igazat megvallva, nem tudtam beletörődni abba, hogy kíváncsiságomat a jövőben sem tudom kielégíteni... Hogyan? Nem lehet kideríteni a Nagy Sasfészek titkát?! Nem! Ha kell, ismét nekiindulok tízszer, hússzor, még akkor is, ha a rövidebbet húzom!

Nyilvánvalóan nem emberi erőt meghaladó feladat a bejutás a Sasfészekbe. Nem lehetetlenség állványzatot emelni egészen a magas sziklafal tetejéig, vagy alagutat fúrni a vastag sziklafalon keresztül. Mérnökeink naponta birkóznak meg nehezebb feladatokkal is. A Nagy Sasfészeknél azonban számolni kellett azzal is, hogy a készpénzkiadások nem állnak arányban a várható eredménnyel. A kiadás több ezer dollárra rúgna, és mi lenne a haszna ilyen költséges munkának?... Ha a Kék-hegységnek ezen a részén vulkán keletkezik, úgysem tudnánk kioltani, és ha kitörésével fenyegetné a környéket, azt sem tudjuk megakadályozni... Az egész munkálat veszteséges volna, és csak az általános kíváncsiságot elégítené ki.

Engem személy szerint bármennyire is érdekelt ez az ügy, bármennyire szerettem volna feljutni a Nagy Sasfészekre, arról nem is álmodozhattam, hogy a saját anyagi erőmből végre tudom hajtani, és csak magamban töprenghettem:

„Ehhez a munkához, kedvet kaphatna valamelyik amerikai milliárdosunk! Ezt mindenáron végre kellene hajtaniuk a Gouldoknak, az Astoroknak, a Vanderbilteknek, a Rockefellereknek, a Mackayknek, a Pierpont-Morganoknak!... De persze, ezek nem is gondolnak rá, a nagy trösztvezéreknek egész másban fő a fejük!”

Persze ha a katlan tele volna arany- és ezüstérccel, talán hajlandók lennének... Ez azonban aligha volt elképzelhető. Az Appalache-hegylánc nem Kaliforniában terül el, sem Klondikeban, sem Ausztráliában, sem Transvaalban, mely területek kimeríthetetlen aranymezőkkel dicsekedhetnek!

Ward úr június 15-én fogadott az irodájában. Tudta, hogy a nyomozás, amellyel megbízott, nem járt eredménnyel. Mégis szívélyesen fogadott.

- Na, itt a szegény Strock - kiáltott fel, amikor beléptem -, a szegény Strock, aki nem járt eredménnyel!

- Bizony, nem nagyobb sikerrel, Ward úr, mintha a holdba küldött volna nyomozni - feleltem.  
- Igaz, hogy kizárólag anyagi természetű akadályokba ütköztünk, de az adott körülmények között ezeket nem tudtuk legyőzni...

- Hiszek magának, Strock, szívesen hiszek! Tehát semmit sem tudott kideríteni, hogy mi folyik a Nagy Sasfészek belsejében...

- Semmit, Ward úr.
- És nem látta, hogy láng csapott volna fel?
- Nem.
- És semmi gyanús hangot sem hallott?
- Semmit.
- Tehát még mindig nem tudjuk, van-e ott vulkán?
- Még mindig nem, Ward úr, de ha valóban van ott vulkán, egészen biztos, hogy mélyen alszik...
- Hát... - folytatta Ward úr - arra semmi biztosítékunk nincs, hogy nem ébred fel egy napon! Tudja, Strock, nem elég, ha egy vulkán csak alszik, az a jó, ha kialszik! Hacsak nem a carolinaiak képzeletének szüleménye mindaz, amit meséltek...
- Ezt nem gondolom, Ward úr - feleltem. - Smith úr, a morgantoni polgármester és barátja, a pleasant-gardeni polgármester nagyon határozottan beszélt erről a kérdésről. Igen! A Nagy Sasfészek felett látszottak lángok... Igen! A belsejéből ismeretlen eredetű zaj hallatszott! Semmi kétség, hogy ezeket a jelenségeket valóban észlelték!
- Jól van - jelentette ki Ward úr. - Elhiszem, hogy a polgármesterek és városuk lakói nem tévedtek! De akárhogy is áll a helyzet, a Nagy Sasfészek nem árulta el a titkát...
- Ha annyira fontos, hogy megtudjuk, Ward úr, nem szabad sajnálni a pénzt, és ha a szükséges összeg együtt van, a csákány meg a robbanóakna elintézi azokat a falakat...
- Kétségtelenül így van - válaszolt Ward úr -, de erre a munkára nincs feltétlenül szükség, és jobb lesz, ha várunk vele! Egyébként végül talán maga a természet árulja el nekünk ezt a titkot...
- Ward úr, higgye el, nagyon sajnálom, hogy nem tudtam végrehajtani azt a feladatot, amellyel megbízott.
- Jól van, emiatt ne bánkódjék, Strock, és viselje el bölcs belenyugvással a kudarcot. A kártyában sem mi nyerünk minden játszmát, és a rendőri nyomozásokat sem koronázza minden esetben siker... Tudja, hogy a bűnügyekben is hányszor elmenekül a kezünk közül a bűnös, sőt továbbmegyek, egyetlenegyet sem tudnánk letartóztatni, ha értelmesebbek, főleg pedig elővigyázatosabbak lennének, ha ostobán nem árulnák el magukat! De összevissza fecsegésükkel saját magukat adják fel... Szerintem a legkönnyebb dolog úgy előkészíteni és végrehajtani egy bűntényt, gyilkosságot vagy rablást, hogy az elkövetőjéhez még a gyanú árnyéka se férhessen, és így az egész nyomozást félrevezesse... Értse meg, Strock, nem az én feladatom, hogy ügyességi és elővigyázatossági leckéket adjak a gonosztevő uraknak! És különben is ismétlem, éppen elég az olyan, akiket a rendőrség sohasem tud elcsípni!...
- Ebben a kérdésben tökéletesen egyetértettem a főnökömmel: a legtöbb ostoba emberrel a gonosztevők között lehet találkozni!
- El kell azonban ismernem - és ez legalábbis számomra meglepő volt -, hogy a városi és egyéb hatóságok még mindig nem derítették fényt azokra az eseményekre, amelyek több állam területén nem sokkal azelőtt lejátszódtak. Amikor Ward úr ezt hozta szóba, nem is tudtam előtte leplezni nagy megdöbbenésemet.
- Arról a titokzatos járműről esett szó, amely a gyalogosok, lovak és kocsik biztonságát veszélyeztetve száguldozott az utakon. Azt már tudjuk, milyen körülmények között döntötte

meg az autósport valamennyi rekordját. A hatóságok már az első napokban tudomást szereztek erről, és elrendelték, hogy ezt a félelmetes feltalálót büntessék meg, és vessenek véget veszedelmes szeszélyeinek. Nem lehetett tudni, honnan került elő, olyan gyorsan bukkant fel és tűnt el, mint a villám. Számos ürge rendőr fogott az üldözésébe; de a tettest nem tudták kézre keríteni. Most pedig az Amerikai Automobil Klub versenye közben Prairie du Chien és Milwaukee között nem egészen két óra alatt száguldott végig a kétszáz mérföldes pályán!

Arról pedig semmi hír, hogy mi lett belőle! Vajon amikor az út végére ért, a lendülete akkora volt, hogy nem tudott megállni, és belezuhant a Michigan-tóba? Vajon azt kell-e gondolni, hogy a vezető kocsijával együtt elpusztult, és ezután többé egyikről sem lehet hallani? Az emberek nagyobb része nem volt hajlandó elhinni ezt a legjobbnak látszó megoldást, és csak annál inkább várták, hogy ismét megjelenjék.

Annyi bizonyos, hogy Ward úr szemében az eset rendkívülinek számított, és én is ezen a véleményen voltam. Mert ha ez az ördögös sofőr nem jelenik meg többé, az eddig történt felbukkanásait az olyan titkok közé kell sorolni, amelyeknek a megfejtése nem adatott meg az embernek.

Éppen erről az ügyről beszélgettünk a főnökömmel, és azt gondoltam, hogy mindjárt be is fejezzük, amikor tért-fordult a szobában, és azt mondta:

- Igen... Ami a nemzetközi verseny alkalmával a milwaukee-i úton történt, nagyon különös... de ez is legalább olyan különös.

És Ward úr átnyújtott egy jelentést, amelyet éppen azelőtt kapott a bostoni rendőrségtől egy olyan esetről, amelyről az újságok még aznap este beszámoltak az olvasóiknak.

Amíg olvastam, Ward úr visszaült az íróasztalához, és befejezett egy levelet, amelyet megérkezésem előtt kezdett el írni. Én pedig az ablak mellé ültem, és nagyon figyelmesen kezdtem olvasni az említett jelentést.

Az új-angliai Maine, Connecticut és Massachusetts államok partvidékének lakóit néhány nap óta olyan tárgy megjelenése tartotta nyugtalanságban, amelyről senki sem tudta, mi lehet.

Ez a mozgó tárgy a parttól két-három mérföldnyire jelent meg, és gyors mozdulatokat végzett. Aztán a tenger színén tovasiklott, és nemsokára eltűnt a nyílt vízen.

Olyan sebességgel változtatta a helyét, hogy a legjobb távcsövekkel is alig lehetett követni. A hossza nem lehetett több harminc lábnál. Alakja orsóhoz hasonlított, színe pedig zöldes, és így egészen beleolvadt a tenger színébe. Az amerikai tengerpartnak azon a részén figyelték, meg leggyakrabban, amely a Connecticut állam területén fekvő Nord-fok és az Új-Skócia nyugati részén levő Sable-fok között terül el.

Providence-ben, Bostonban, Portsmouthban, Portlandben néhányszor megpróbálták gőzszádkkal megközelíteni ezt a mozgó testet, sőt még üldözőbe is fogták. Utolérni azonban egyszer sem sikerült. Egyébként csakhamar kijelentették, hogy az üldözése hiábavaló próbálkozás. Néhány pillanat alatt ugyanis eltűnt az üldözők szeme elől.

Egyáltalán nem meglepő, hogy egészen eltérő vélemények alakultak ki e tárgy mibenlétével kapcsolatban. De egyik feltételezésnek sem volt biztos alapja, és a tengerpartiak sem tudtak jobban kiigazodni rajta a többieknél.

Először a tengerészek és halászok is úgy gondolták, hogy a cetek családjába tartozó emlős-állat. Az viszont köztudomású, hogy ezek az állatok meglehetősen szabályos időközökben lemerülnek a víz alá, néhány percig ott maradnak, és amikor ismét felszínre jönnek, fecskendőnyílásukon át levegővel kevert vízoszlopot fújnak ki. Mind ez ideig azonban ez az

állat - ha ugyan állat volt egyáltalán - sohasem „szondázott”, ahogy a bálnavadászok mondják, sohasem úgy menekült el, hogy a víz alá merült volna, sohasem látták, se nem hallották lélegzésének hatalmas szusszanásait.

De ha nem a tengeri emlősök osztályába tartozott, olyan ismeretlen mélytengeri szörnyeteget kell látni benne, amilyenek a mondákban szerepelnek? Talán a kalamájók, polipok, leviatánok, hírhedt tengeri kígyók családjába kell sorolni, amelyeknek a támadásától félni kellene?

Mindenesetre amióta ez a szörnyeteg - akármilyen fajtájú volt is - Új-Anglia partvidékén megjelent, a kisebb hajók és halászbárkák nem merészkedtek ki a nyílt tengerre. Mihelyt pedig a megjelenését jelentették, ezek a hajók gyorsan befutottak a legközelebbi kikötőbe. Persze ezt követelte az elővigyázatosság is, mert ha ebben az állatban csak egy kevés támadó kedv is van, jobb, ha nem teszik ki magukat a támadásnak.

A nagy vitorlásoknak és gőzhajóknak viszont nem kellett tartaniuk a szörnyetegtől, akár bálna volt, akár másvalami. Matrózaik többször is látták néhány mérföldnyi távolságból. De mihelyt a közelébe akartak kerülni, az olyan gyorsan eltávolodott, hogy lehetetlen volt utolérni. Egy nap még egy kis hadihajó is kifutott a bostoni kikötőből, ha nem is azért, hogy üldözőbe vegye, de hogy legalább néhány lövést adjon le rá. Az állat azonban néhány pillanat alatt lőtávolon kívül jutott, és így ez a próbálkozás hiábavalónak bizonyult. Különben mindaddig úgy látszott, nem akarja megtámadni a halászhajókat.

Ekkor abbahagytam az olvasást, és Ward úrhoz fordultam:

- Amint látom, még senki sem emelt panaszt ennek a szörnyetegnek a jelenléte ellen. A nagy hajók elől elmenekül... A kisebbeket nem támadja meg. Nem kelthet nagyobb izgalmat a partvidéki lakosok körében.

- Pedig azt tette, Strock, ez a jelentés is arról tanúskodik...

- Az állat mégsem látszik veszélyesnek, Ward úr. Egyébként két dolog lehetséges: vagy eltűnik egyszer erről a partvidékről, vagy végül is elfogják, és a washingtoni múzeumban látjuk kiállítva.

- És ha nem tengeri szörnyeteg... - mondta Ward úr.

- Mi más lehetne? - kérdeztem eléggé meglepődve ezen a megjegyzésen.

- Olvassa csak tovább! - szólt Ward úr.

Így is tettem, és a jelentés második részéből, amelynek néhány bekezdését a főnököm piros ceruzával aláhúzta, a következőket tudtam meg:

Egy ideig senki sem kételkedett abban, hogy tengeri szörnyetegről van szó, és ha erélyesen tovább folytatják az üldözését, végül csak megszabadítják tőle ezt a partvidéket. A közvélemény azonban nemsokára megváltozott. Néhány világosabban gondolkodó emberben az a gyanú támadt, hogy ez nem állat, hanem valamilyen hajó, amely Új-Anglia vizeire jött gyakorlatozni.

Az bizonyos, hogy végtelenül tökéletes szerkezet. A feltalálója talán fel akarja rá hívni a közfigyelmet, sőt ijedelmet akar kelteni a tengerészek körében, mielőtt elárulná találmánya titkát. Az emberek kíváncsiságát valóban nagy mértékben felcsigázta kormányzásának biztonsága, sebes mozgása, valamint hogy mozgékonyága következtében olyan könnyen le tudta rázni üldözőit.

Abban az időben a géperejű hajózás már igen fejlett volt. Az óceánjáró hajók olyan sebességet értek el, hogy öt nap alatt meg tudták tenni az út az Ó- és Újvilág között. A mérnökök pedig még nem mondták ki az utolsó szót.

A fejlődésben a haditengerészet sem maradt el. A cirkálók, a torpedónaszádok, a torpedórombolók felvehették a versenyt az Atlanti-, a Csendes- és az Indiai-óceán leggyorsabb gőzhajóival.

Ha mármost ez új típusú hajó volt, a külső alakját még nem sikerült megfigyelni. Motorja pedig olyan nagy teljesítményű, hogy a legtokéletesebb motorok sem értek a nyomába. Arra pedig, hogy milyen üzemanyaggal működött, elektromossággal-e vagy mással, nem lehetett rájönni. Annyi azonban bizonyos, hogy nem szél hajtotta, mert nem volt vitorlázata, de gőz sem, mert nem voltak kéményei.

Amikor a jelentésben idáig jutottam, másodszor is félbeszakítottam az olvasást, és azon gondolkoztam, amit olvastam.

- Min töpreng, Strock? - kérdezte a főnököm.

- Azon, Ward úr, hogy ennek a hajónak a motorja éppen olyan erős és éppen olyan ismeretlen meghajtású, mint azé a titokzatos autóé, amelynek hírét sem hallottuk az Automobil Klub versenye óta...

- Ezen tűnődött, Strock?

- Igen, Ward úr.

Ebből arra lehetett következtetni, hogy ha a titokzatos sofőr eltűnt, ha kocsijával együtt elpusztult a Michigan-tóban, mindenáron meg kell fejteni az éppen olyan titokzatos hajós rejtélyét, és azt kell kívánni, hogy el ne süllyedjen a tenger mélyébe, amíg a titkát el nem árulja. Avagy egy feltalálónak nem érdeke, hogy találmányát nyilvánosságra hozza? Vajon Amerika vagy bármely más állam nem adná meg azt az árat, amelyet követel érte?

Ha azonban a szárazföldi gépezet feltalálója, sajnálatos módon, mindvégig ismeretlen maradt, nem kell-e attól tartani, hogy a tengeri jármű feltalálója sem akarja elárulni kilétét? Ha még fel is tételezzük, hogy az előbbi életben van, azóta hírt sem hallottunk róla. Nem járunk-e ugyanígy a másodikkal is, nem tűnik-e el szintén nyomtalanul, miután többször végigjárta Boston, Portsmouth és Portland kikötőjét?

Ezt a feltevést bizonyos mértékig támogatta az is, hogy amióta a jelentés Washingtonba érkezett, vagyis huszonnégy óra óta ennek a titokzatos szerkezetnek a megjelenéséről nem adtak hírt a tengerparti jelzőállomások!

Hozzá kell tennem, hogy más partvidéken sem mutatkozott. Igaz, hogy nagyon merész dolog lenne ebből azt a következtetést levonni, hogy végleg eltűnt.

Egy fontos körülményt azonban meg kell jegyeznünk: úgy látszott, már senki sem gondol arra, hogy ez a titokzatos tünemény cetfélé vagy kalamájó vagy polip, vagyis hogy tengeri állat lenne. Aznap különböző amerikai újságok is foglalkoztak ezzel a hírrel, és magyarázataikban arra a következtetésre jutottak, hogy tengeri járműről van szó, amely mind kormányozhatóság, mind gyorsaság szempontjából kiváló tulajdonságokkal rendelkezik. Abban valamennyien megegyeztek, hogy csak villanymotor hajthatja, de azt el sem tudták képzelni, hogy milyen forrásból meríti az elektromosságot.

A sajtó azonban még nem hívta fel valamire a közönség figyelmét - bár nyilván nem késik sokáig -, ez pedig bizonyos körülmények szembetűnő egyezése, amelyről Ward úr éppen akkor tett említést, amikor én is észrevettem.

Ez pedig a következő volt: a titokzatos hajó csak akkor jelent meg, amikor az éppen olyan titokzatos automobil már eltűnt. Mindkét járműnek csodálatos teljesítményű motorja volt. Ha mindkettő ismét megjelenne, az egyik szárazon, a másik vízen, a hajókat, gyalogosokat, kocsikat ugyanaz a veszély fenyegetné... Akkor a rendőrségnek valamilyen módon közbe kell lépnie, hogy gondoskodják a közbiztonságról mind az országutakon, mind a tengeren.

Erről tett említést Ward úr, és ez egészen nyilvánvaló is volt. De hogyan lehet ezt elérni?

Még egy ideig beszélgettünk, és éppen távozni készültem, amikor Ward úr megállított.

- Nem figyelte meg, Strock - mondta -, hogy milyen rendkívüli módon hasonlít egymáshoz a hajó és az automobil minden tulajdonsága?

- De igen, Ward úr!

- Ki tudja, a két jármű nem egy és ugyanaz-e...

## HATODIK FEJEZET

### *Az első levél*

Miután eljöttem Ward úrtól, hazamentem a Long Streeten lévő lakásomba.

Otthon bőven lesz időm gondolkozni az egész ügyön, nem zavar meg senki, hiszen nincs sem feleségem, sem gyermekem. Az egész személyzetem csak az idős házvezetőnőm, aki valaha az édesanyámnál szolgált, tizenöt éve pedig nálam.

Egy hónappal ezelőtt szabadságot kaptam. Még két hetem van, hacsak valami váratlan esemény, halasztást nem tűrő nyomozás miatt vissza nem hívnak.

Mint az olvasó már tudja, a szabadságomat három napra meg kellett szakítanom, hogy felderítsem a Nagy Sasfészekben tapasztalt jelenségeket.

Vajon most nem én kapok-e megbízást arra is, hogy fényt derítsek mindazokra az eseményekre, amelyek egyrészt a milwaukee-i országúton, másrészt Boston partvidékén játszódtak le? Majd meglátjuk... De hogy lehet megtalálni annak az autónak és hajónak a nyomát? Persze a közérdek, a szárazföldi és vízi utak biztonsága azt követeli, hogy nyomozás induljon az ügyben. Az is igaz, hogy amíg nem jelentik valahonnan a járművek feltűnését, semmit sem lehet tenni; de még akkor is, hogyan lehet őket száguldás közben elfogni?

Hazamentem, megebédeltem, rágyújtottam a pipámra, kinyitottam az újságomat. Bevallom, sem a politika, sem a köztársasági és demokrata pártiak örökös torzsalkodása nem nagyon érdekelt. Így aztán azonnal a vegyes hírek rovatát kezdtem el olvasni.

Senki se lepődjön meg, hogy először is azt kerestem, van-e valami hír Észak-Carolinából a Nagy Sasfészekről. Talán akad újabb jelentés Morgantonból vagy Pleasant-Gardenből... Egyébként Smith úr is határozottan megígérte, hogy mindenről tájékoztat. Azonnal táviratozik, ha lángok csapnak fel a katlanból. Azt hiszem, hogy a morgantoni polgármester éppen annyira szeretett volna már átjutni a sziklafalon, mint én, és egyetlen vágya volt, hogy próbálkozásunkat megismételjük, ha arra alkalom kínálkozik. Hazaérkezésem óta azonban egyetlen táviratot sem kaptam.

Az újságból semmi újat nem tudtam meg. Észre sem vettem, hogy kicsúszott a kezemből az újság, annyira elmerültem gondolataimban.

Egyre csak Ward úrnak az a megjegyzése járt az eszemben, hogy az autó és a hajó egy és ugyanaz... Annyi mindenesetre valószínű, hogy mindkét járművet ugyanaz a kéz alkotta. Az pedig nyilvánvaló, hogy egyforma motor hajtja olyan óriási sebességgel, amely több mint kétszerese minden eddig elért szárazföldi és tengeri rekordnak.

- Ugyanaz a feltaláló - hajtogattam.

Ez a feltevés nagyon valószínűnek látszott. Bizonyos mértékig ezt támasztotta alá még az a körülmény is, hogy a két jármű megjelenését sohasem jelezték egy időben.

Akkor így folytattam töprengésemet:

A Nagy Sasfészek titka után most itt van a bostoni öböl rejtélye! Vajon a másodikkal is úgy járunk-e, mint az elsővel? Lehet, hogy nem sikerül egyiket sem megfejtenünk?...

Meg kell jegyeznem, hogy ez az újabb ügy nagy visszhangot keltett, mivel a közbiztonságot veszélyeztette. Ha vulkánkitörés vagy földrengés következne be, csak a Kék-hegységgel szomszédos területek lakóit fenyegetné veszedelem. Az az autó vagy az a hajó ellenben az

Egyesült Államok bármelyik országútján, illetve bármelyik partvidékén hirtelen feltűnhet, és megjelenésével valamennyi állampolgár igen nagy veszélyben forogna.

Olyan volt ez, mint a derült égből lecsapó villám, amelyre senki sem készül el! Minden állampolgár, aki csak kitette otthonából a lábát, azt kockáztatta, hogy hirtelen ott terem előtte az a sofőr, aki elől nem lehet kitérni... Csak próbáljanak olvasóim olyan úton sétálni, amelyik felett ágyúgolyók röpködnek! Erről cikkezett a sok ezer újság, a közönség pedig mohón olvasta az írásokat.

Nem is lepődtem meg, hogy az emberek gondolatait felkavarták az új hírek, öreg házvezetőnőm pedig különösképpen a hatásuk alá került, hiszen ő nagyon könnyen elhitte a természetfeletti mendemondákat.

Aznap is vacsora után az öreg Grad, miközben leszedte az asztalt, az egyik kezében a kancsóval, a másikban egy tányérral megállt előttem, és a szemem közé nézett.

- Nos, uram - mondta -, hát semmi újság?

- Semmi - feleltem, kitalálva, hogy mire kíváncsi.

- Az autó nem jött vissza?

- Nem, Grad.

- A hajó sem?

- Az sem... Még a legjobban értesült lapok szerint sem.

- És... az önök emberei?

- Azok sem tudnak többet!

- Akkor, uram, már ne tessék megharagudni, de mire való a rendőrség?

- Ezen néha már én is törtem a fejem...

- Nahát, szép kis megnyugtató; egy reggel az az átkozott sofőr minden bejelentés nélkül itt terem, és csak azt látjuk, hogy Washingtonban végigrobog a Long Streeten, és elgázolja a járókelőket...

- Ó, Grad, akkor legalább megpróbálhatjuk letartóztatni!

- Az bizony nem sikerül, uram!

- És miért nem?

- Mert az maga az ördög, az ördögöt pedig nem lehet letartóztatni!

Persze - gondoltam - az ördögre sok mindent rá lehet kenni, és én azt hiszem, csak azért találták ki az ördögöt, hogy sok jámbor ember ezzel magyarázhassa meg azt, ami megmagyarázhatatlan... Ő gyújtotta meg a Nagy Sasfészek tetején a tüzet... Ő döntötte meg a gyorsasági rekordot a wisconsini országúton... Ő manőverezett Connecticut és Massachusetts partvidékén...

De hagyjuk az ördög beavatkozását, mert ez a műveletlen emberek gondolkodásához illik! Az viszont nem volt kétséges, hogy egy ember jelenleg egy vagy két olyan járművel rendelkezik, amelyik messze felülmúlja a legtokéletesebb szárazföldi és vízi járműveket.

És akkor felmerül a kérdés:

Miért nem hallunk róla most már semmit? Attól fél, hogy elfogják, és megfejtik találmányának titkát, amelyet nyilván meg akar őrizni? Hacsak - és ez a megoldás akarva-akaratlan az



ember eszébe jutott -, hacsak nem esett valamilyen baleset áldozatául, és titkát magával nem vitte a másvilágra... Ha pedig belepusztult akár a Michigan-tó, akár az Új-Anglia partjai előtt elterülő tenger vizébe, hogyan lehet valaha is a nyomára bukkanni? Akkor majd azt tartják róla, hogy úgy tűnt fel, mint valami meteor, aszteroida a világűrben, és ezer év múlva a kalandja olyan monda lesz, amely igen jól illik a harmincadik század jámbor Gradjeinek ízléséhez!

Egy ideig az amerikai újságok, majd az európaiak is foglalkoztak ezzel az eseménnyel. Az egyik cikk követte a másikat. A régi álhírek helyébe újak jöttek. Annyi mendemondát még sohasem hallottak az emberek. Két világrész lakosainak a kíváncsiságát fokozták a végsőkéig, de ez érthető is. Ki tudja, egyes európai országok nem érezték-e irigységet, amiért ez a feltaláló Amerikát választotta kísérlete színhelyéül, vagy ha a feltaláló amerikai, hazájának juttatja zseniális találmányát? Az Uniónak nem biztosít-e vitathatatlan fölényt, ha ilyen készülék tulajdonába jut, akár a feltaláló hazafias érzelmei révén ingyenesen, akár pedig valami rettentő nagy összegért?

Erről a kérdésről először a New York című lap tizedikén közölt nagy visszhangot keltő cikket. Az amerikai haditengerészet leggyorsabb cirkálóinak sebességét összevetve az új tengeri jármű sebességével, bebizonyította, hogy ha Amerika megszerezne a tulajdonjogát, ennek a sebességével Amerikából három nap alatt lehetne Európába jutni, európai hajóval pedig továbbra is öt napig tartana Amerikáig az utazás.

A rendőrség már a Nagy Sasfészekben tapasztalt jelenségekre is fényt akart deríteni, de legalább annyira szeretne volna tisztázni annak a gépkocsivezetőnek a személyét, akiről többé semmit sem lehetett hallani. Erre a témára Ward úr mindig szívesen kanyarodott vissza. A főnököm gyakran célzott carolinai kiküldetésemre, annak sikertelenségére; bár tudom, nem azért, hogy nekem bosszúságot okozzon, mert hiszen tudta: egyáltalán nem rajtam múlt, hogy így végződött... Ha a falak olyan magasak, hogy létra nélkül nem lehet felmászni rájuk, létra pedig nincs, nyilvánvaló, hogy ott nem lehet átjutni, hacsak nem vág rajtuk az ember nyílást... Ward úr néha azért mégis rákezdte:

- Hát, szegény Strock, nem sikerült, ugye?

- Hát nem, Ward úr, mint ahogy senki másnak sem sikerült volna, bárki van ott a helyemben. Csak pénzkérdés. Vagy hajlandó fedezni?

- Nem fontos, Strock, nem fontos, és remélem, a mi derék főfelügyelőnknek lesz alkalma kiköszörölni a csorbát. Nézze csak, itt van ennek az automobilnak és ennek a hajónak az ügye, ha ezt tisztázni tudná, számunkra nagy elégtétel lenne, az ön számára pedig nagy dicsőség!

- Feltétlenül így van, Ward úr, csak kapjak parancsot, hogy kezdjem meg a vizsgálatot.

- Ki tudja, Strock?... Várjunk... várjunk!

Így állt a helyzet, amikor június 15-én délelőtt megjött a posta, és Grad egy ajánlott levelet tett elém, amelynek átvételi elismervényét alá kellett írnom.

Megnéztem a levél címezését, az írást ismeretlennek találtam. A morgantoni postahivatal bélyegzője volt rajta, két nappal előbbi dátummal.

Morgantoni bélyegző?... Nem kételkedtem abban, hogy a levelet Elias Smith úr küldte.

- Igen - mondtam öreg házvezetőnőmnek -, Smith úr írt. Csak ő lehet. Mást nem ismerek Morgantonban. És ha ír, nyilván fontos dolgot akar közölni, hiszen így állapotunk meg.

- Morganton? - kérdezte Grad. - Nem arrafelé gyűjtötták meg a pokol tüzeit azok a démonok?

- Éppen ott, Grad.

- Remélem, az úr nem megy vissza oda...

- Miért ne?

- Mert végül ott marad a Nagy Sasfészek kemencéjében, én pedig abba nem egyezem bele, hogy az úr ott maradjon!

- Nyugodjék meg, Grad, de először is lássuk, miről van szó! Feltörtem a vastag papírból készült boríték pecsétjét. A vörös viaszpecséten három csillaggal díszített címer volt látható.

A levelet kivettem a borítékból. Egyszerű, négyrét hajtott papírlap volt, csak az egyik oldalára írtak.

Először is az aláírást akartam megnézni.

Aláírás azonban nem volt rajta. Csak két nagybetű állt az utolsó sor alatt.

- Ezt a levelet nem a morgantoni polgármester írta - mondtam.

- Hát ki? - kérdezte Grad, aki mint nő és mint öregasszony, kétszeresen is kíváncsi volt.

Megnéztem az aláírás helyén álló kezdőbetűket, és azt mondtam magamban: „Nem ismerék senkit sem Morgantonban, sem máshol, akinek ez lenne a monogramja!”

A kézírás meglehetősen erős kézre vallott, mind a vastag vonalakat, mind a hajszálvonalakat határozottan húzta meg az írója - az egész levél még húsz sorból sem állott.

Most idemásolom a levelet, amelynek eredetijét gondosan megőriztem, mert legnagyobb meglepetésemre a Nagy Sasfészekből keltezték.

Nagy Sasfészek, Kék-hegység, Észak-Carolina  
Strock rendőrfelügyelő úrnak

Június 13.  
Washington, Long Street 31.

Uram!

Ön megbízást kapott arra, hogy behatoljon a Nagy Sasfészekbe.

Április 28-án el is jött a morgantoni polgármester és két vezető kíséretében.

Feljutott a fennsík pereméig, körüljárta a sziklafalakat, de nem tudott felmászni rájuk, mert túl magasak.

Akkor hasadékot keresett a sziklák között, de nem talált.

Jegyezze meg: a Nagy Sasfészekbe nem jut be senki, és ha valaki mégis bejutna, nem kerülne ki onnan.

Ne próbálkozzék újból ezzel a kísérlettel, mert másodszorra sem sikerülne jobban, mint először, és önre nézve súlyos következményekkel járna.

Tehát ehhez tartsa magát, különben rosszul jár!

V. U.

## HETEDIK FEJEZET

### *Harmadszorra*

Bevallom, először nagyon meglepődtem, amikor a levelet elolvastam. Néhány „ejnye” és „nahát” is kicsúszott a számon. Öreg házvezetőnőm csak nézett rám, nem tudta, mire vélje a dolgot.

- Rossz hírt kapott, uram?

Grad kérdésére, mivel nemigen voltak titkaim előtte, válaszként felolvastam a levelet az első sortól az utolsóig.

Grad végighallgatta, és nagyon nyugtalanul nézett rám.

- Biztosan valami szélhámós - mondtam vállat vonva.

- Hacsak nem maga az ördög, mivelhogy az ördög birodalmából jött a levél! - tette hozzá Grad, aki még mindig az ördög művének tartotta az egészet.

Amikor egyedül maradtam, ismét elolvastam ezt a váratlan levelet, és hosszas töprengés után sem tudtam mást gondolni, mint hogy valami rossz tréfa. Ebben nem tévedhetek. A kalandom közismert volt... Az újságok részletesen beszámoltak észak-carolinai küldetésünkről és próbálkozásunkról, hogy megmásszuk a Nagy Sasfészeket, mindenki tudta, hogy Smith úr meg én miért nem jártunk eredménnyel... És akkor egy tréfacsináló - mert ilyen mindenütt akad, még Amerikában is - tollat fogott, megírta ezt a fenyegető levelet, hogy jót mulasson rajta.

Mert feltéve, hogy a Nagy Sasfészek egy gonosztevő banda rejtekhelye, annak tagjai nyilván félnek: netán a rendőrség felfedezi tanyájukat, és így egyikük sem követ el olyan oktalanságot, hogy ezt elárulja... Hát nem a legfőbb érdekük mindenki előtt titkolni, hogy ott bujkálnak? Vagy ezzel a levéllel azt akarják elérni, hogy a rendőrség újabb kutatásba kezdjen a Kék-hegységnek azon a részén? Ha arról lenne szó, hogy ilyen gyűlevész társaságot kell foglyul ejteni, annak is meglenne a maga módja! Melinit és dinamit segítségével csak be lehetne jutni abba a katlanba... De hogy jutottak be oda azok a gazemberek? Hisz ha lenne bejárat, mi felfedeztük volna... Bárhogy is álljon a helyzet, még ha elfogadjuk is ezt a feltételezést, a banda egyik tagja sem lesz olyan oktalan, hogy ezt a levelet megírja nekem...

Tehát csak egy magyarázat maradt: a levelet valamilyen szélhámós vagy bolond írta, és úgy gondoltam, hogy nincs különösebb okom a nyugtalanságra, sőt még törődnöm sem kell vele.

Egy pillanatig mégis azt gondoltam, hogy megmutatom Ward úrnak, de aztán letettem róla. Ennek a levélnek ő sem tulajdonított volna fontosságot. Mégsem téptem össze, hanem minden eshetőségre számítva elzártam az íróasztalomba. Ha más firkálmányokat is kapnék ugyanezzel az aláírással, majd azokat is melléje teszem anélkül, hogy egy szavukat is elhinném.

Több nap telt el, ezalatt rendszeresen bejártam a főkapitányságra. Be kellett fejeznem néhány jelentést, és semmi sem mutatott arra, hogy a közeljövőben el kellene utaznom Washingtonból. A mi szakmánkban az ember sohasem tudhatja, mi vár reá másnap. Új ügy kerülhet napirendre, és az ember végigjárhatja az Egyesült Államokat Oregontól Floridáig, Maine-től Texasig!

De sohasem hagyott nyugton az a gondolat, hogy ha újabb megbízást kapnék, és nem érnék el azzal sem nagyobb sikert, mint a Nagy Sasfészek expedíciójával, nem tehetnék mást, mint hogy beadjam a lemondásomat, és a nyugdíjazásomat kérjem!

A titokzatos járműről vagy járművekről pedig többet, nem lehetett hallani. Tudtam, a kormány elrendelte, hogy állandóan ellenőrizték az utakat, folyókat, tavakat, az összes amerikai vizet. De hát lehet-e igazán ellenőrizni ilyen hatalmas országot, amely a 60. hosszúsági foktól a 125-ig és a 30. szélességi foktól a 45-ig terjed? Az egyik oldalról az Atlanti-, a másikról a Csendes-óceán határolja, déli partjait pedig a Mexikói-öböl habjai mossák, és ez a titokzatos hajó nem talál ott elég teret a manőverezésre, ahol sohasem tudják elcsípni?

De - ismétlem - egyik járművet sem látták az utóbbi időben, pedig köztudomású, hogy feltalálója utoljára nem a legelhagyatottabb helyeket választotta, hanem a wisconsini országúton jelent meg a verseny napján, és a bostoni partvidéken, ahol állandóan több ezer hajó jár.

Ha tehát ez a feltaláló nem pusztult el - ami egyébként lehetséges volt-, vagy elhagyta Amerikát, és éppen az Óvilág tengerein cirkál, vagy pedig olyan rejtékhelyen bujkál, amelyet csak ő ismer, hacsak a véletlen...

„Ez a titokzatos személy - mondogattam magamban - sehol sem találhatna olyan elrejtett és megközelíthetetlen búvóhelyet, mint a Nagy Sasfészek! Igaz, hogy oda sem hajóval, sem autóval nem tud feljutni... Ott csak a hatalmas madarak, sasok és kondorkeselyűk keresnek menedéket!”

Meg kell jegyeznem, hogy amióta visszatértem Washingtonba, a Nagy Sasfészek környékének lakóit nem ijesztgették többé felcsapó lángok. Mivel Elias Smith úrtól nem kaptam levelet, joggal következtettem arra, hogy nem történt semmi rendellenesség. Minden jel arra mutatott, hogy az a két ügy, amely olyan általános érdeklődést és nyugtalanságot keltett, lassanként teljesen feledésbe merül.

Június 19-én kilenc óra felé elindultam a hivatalomba, és amikor kiléptem a kapun, két embert vettem észre, akik állandóan engem néztek. Mivel nem ismertem őket, nem törődtem velük, el is felejtettem volna az egészet, ha hazaérkezésem után a jóságos Grad szóba nem hozza.

Öreg házvezetőnőm megfigyelte, hogy két ember napok óta leselkedik rám az utcán, a házam előtt le is fel sétálnak, és úgy látszik, a nyomomba szegődtek, amikor a főkapitányságra menet végighaladtam a Long Streeten.

- Biztos abban, amit mond? - kérdeztem.

- Igen, uram, és éppen tegnap is, amikor ön hazajött, ezek az emberek követték, aztán továbbálltak, mihelyt a kapu becsukódott!

- Ugyan, Grad, nem téved?

- Nem, uram.

- És ha találkozna ezzel a két emberrel, megismerné őket?

- Meg bizony!

- Ugyan... ugyan, kedves Grad - feleltem nevetve -, magának olyan szimata van, akár egy detektívnek! Magának a biztonsági szolgálatnál volna a helye.

- Csak tréfáljon, uram, csak tréfáljon... Még jó a szemem, és nincs szemüvegre szükségem, hogy jól megnézzem az embereket! Nem kétséges, hogy kémkednek ön után, és jól tenné, ha néhány rendőrrel figyeltetné ezeket a kémeket!

- Megígérem, Grad - feleltem, hogy örömet szerezsek ennek az idős asszonynak -, és az egyik detektívem segítségével nemsokára megtudom, hánnyadán állunk ezekkel a gyanús alakokkal.

Ezt a kijelentésemet nem vettem komolyan. De azért hozzátettem:

- Ha majd elmegyek itthonról, jobban megnézem a járókelőket.

- Jól teszi, uram!

Mivel Grad mindenütt azonnal rémeket látott, nem tulajdonítottam nagy jelentőséget szavainak.

- Ha majd megint látom őket - folytatta -, szólok, uram, mielőtt elmenne itthonról...

- Rendben van!

És félbeszakítottam a beszélgetést, mert sejtettem, hogy ha tovább folytatjuk, Grad még azt állítja, hogy maga Belzebub jár a nyomomban egyik segédjével.

A következő két napon senki sem leskelődött utánam, sem amikor elmentem hazulról, sem amikor hazajöttem. Ebből arra következtettem, hogy Grad tévedett.

Június 19-én délelőtt Grad olyan gyorsan jött fel a lépcsőn, amennyire kora engedte, sietve kinyitotta az ajtót, és levegő után kapkodva rebegte:

- Uram... uram...

- Mi baj, Grad?

- Itt vannak...

- Kik? - kérdeztem, mert már el is felejtettem, hogy szerinte leskelődnek utánam.

- A két kém...

- Ja, az a két híres kém...

- Úgy bizony... Lent vannak az utcán, az ablak alatt, figyelik a házat, várják, hogy ön elmenjen!

Az ablakhoz léptem, kicsit félrehúztam a függönyt, hogy meg ne lássanak, és két férfit pillantottam meg a járdán.

Mindkettő közepes termetű, erős testalkatú, széles vállú, harmincöt-negyven év között járó ember volt, falusias öltözékben, rajtuk nemezkalap, vastag gyapjúból készült nadrág, nehéz csizma, kezükben bot.

Nem lehetett kétség, hogy kitartóan nézik házam kapuját és ablakait.

Váltottak egymással néhány szót, aztán vagy tíz lépést tettek a járdán, és visszatértek őrhelyükre.

- Ez az a két ember, akit már látott, Grad? - kérdeztem.

- Biztos, hogy azok, uram!

Most már nem hihettem, hogy öreg házvezetőnőm tévedett, és úgy döntöttem, hogy fényt derítsek erre a dologra. Nem arra gondoltam, hogy magam eredek a két ember nyomába, hiszen azonnal felismernek, és mit értem volna el, ha megszólítom őket?... Még ma rendőrt állítok a házam elé, és ha este vagy holnap visszajönnek, ők is megfigyelés alá kerülnek... Akárhová mennek, követik majd őket, és megállapítják személyazonosságukat.

Most vajon engem várnak, hogy elkísérjenek a főkapitányságig? Nemsokára kiderül, és ha ezt tennék, remek alkalom lenne talán arra, hogy vendégül lássam őket, amit nemigen köszönének meg.

Fogtam a kalapomat, és amíg Grad az ablak mellett maradt, lementem, kinyitottam a kaput, és kiléptem az utcára.

A két férfi már nem volt ott.

A személyleírásukat azonban jól megjegyeztem, és nem is felejttem el többé.

Bár nagyon figyelmesen néztem körül, már nem láttam őket.

Ettől a naptól kezdve sem Grad, sem én nem láttuk őket a ház előtt, és az utamba sem kerültek többé.

Ha feltételezzük, hogy mégis kémkedtek utánam, talán most, hogy saját szemükkel is láttak, mindent tudnak rólam, amit akartak - ezek után ennek az ügynek sem tulajdonítottam nagyobb fontosságot, mint a V. U. aláírással küldött levélnek.

Az általános érdeklődést azonban most ismét felkeltette valami rendkívüli esemény.

De előbb meg kell jegyeznem, hogy az újságok már rég nem foglalkoztak a Nagy Sasfészekben lejátszódott eseményekkel, amelyek azóta sem ismétlődtek meg. Ugyanúgy nem írtak arról az autóról és hajóról sem, amelyeknek legjobb detektívjeink is sikertelenül jártak a nyomában. És valószínűleg feledésbe merül az egész, ha egy újabb feltűnő jelenség nem juttatja azokat ismét az emberek eszébe.

Az Evening Star június 22-i számában sok ezer olvasó olvashatta a következő cikket, amelyet másnap az Unió valamennyi lapja átvett:

Kevesen ismerik a Kirdall-tavat, amely Kansas államban terül el, Topekától, az állam fővárosától nyugatra nyolcvanmértföldnyi távolságban. Pedig ez a tó megérdemli, hogy megismerjék, és nyilván meg is ismerkednek vele, mert nagyon különös módon került az érdeklődés középpontjába.

A tavat hegyek veszik körül, és láthatólag nincs összeköttetésben az ország vízrendszerével. Azt a vizet, amelyet az elpárologással veszít, pótolják a bőséges esőzések, amelyek Kansasnek ezen a részén gyakoriak.

A Kirdall-tó felületét hetvenöt négyzetmérföldre becsülik, és szintje mintha valamivel magasabban lenne, mint az átlagos talajszint. Minden oldalról hegyek veszik körül, és a keskeny szorosokon keresztül nehéz megközelíteni. Mégis több falu található a partján. A tó vize halban igen gazdag, s a halászbárkák nem is állnak soha tétlenül.

Tegyük még hozzá, hogy a tó mélysége igen változó. A partok mentén mindenütt legalább ötven láb. Ezt a hatalmas völgykatlant mindenfelől majdnem függőlegesen ereszkedő sziklafal veszi körül. A szél néha felkorbácsolja a hullámokat, amelyek tombolva csapkodják a partokat; a part menti lakosokat pedig úgy öntik el a szétporló hullámok cseppjei, mint a zuhogó zápor. A tó vize, amely már a szélén is mély, a közepe felé haladva egyre mélyül, és a mérőőn néhol háromszáz lábnyira is lemerül.

Ennek az édesvízű tónak kristálytiszta a vize. Tengeri halak természetesen nincsenek benne, viszont csodálatos mennyiségben fordul elő vízében az óriásira nőtt csuka, sügér, pisztráng, ponty, fenékjáró küllő, angolna és egyéb hal.

Így tehát érthető, hogy a Kirdall-tóban gazdag a halászsákmány, és sokan halásznak. Több ezren üzik ezt a mesterséget több száz csónakon. E mellett a kis halászflozilla mellett vagy húsz kis kétárbocos vitorlás és gőzhajó jár a tavon, ezek biztosítják az összeköttetést a part menti falvak között. A hegykoszorún túl vasút is közlekedik, ez könnyíti meg a kifogott halak értékesítését Kansasben és a környező államokban.

A Kirdall-tó ilyen leírására azért van szükség, hogy jobban megértsük a lezajlott eseményeket, amelyeket az alábbiakban ismertetünk.

Az Evening Star szenzációs cikke a továbbiakban a következőket mondja el:

Egy idő óta a halászok megfigyelték, hogy a tó felszíne érthetetlen módon örvényleni kezd. Néha úgy megemelkedik, mintha a mélyében hatalmas hullámvészteg indulna meg. Ez a tajtékzó vízszintemelkedés még szélcsendes, tiszta időben is bekövetkezik, amikor az ég derűs. A himbálózás és bukdácsolás annyira dobálja a hajókat, hogy azokat lehetetlen kormányozni. Egymásnak ütköznek, néha fel is borulnak, és ebből jelentős károk keletkeznek.

Annyi bizonyos, hogy a víz kavargása a Kirdall-tó mélyebb részeiből indul ki, és többféleképpen próbálták már megmagyarázni.

Eleinte azt gondolták, hogy ezt a rendellenességet földrengés okozza, amely vulkanikus erők hatására átalakítja a tó fenekét. De ezt az elméletet el kellett vetni, amikor rájöttek, hogy ez a zavar nemcsak egy helyre korlátozódik, hanem kiterjed a Kirdall-tó egész felszínére keletről nyugatig, északtól délig; a tó közepén éppen úgy előfordul, mint a szélein; és annyira szabályosan fokozódik, hogy az kizárja a földrengés és egyéb vulkanikus tevékenység magyarázatát.

Ki is alakult nemsokára egy másik feltevés. Nem valami tengeri szörny kavarja fel ilyen erősen a Kirdall-tó vizét?... De ha csak ez a szörny nem ebben a tóban született, és nem itt fejlődött ilyen óriás alakúra - ami nemigen tételezhető fel -, akkor máshonnan kellett idejönnie, és úgy került a tóba. A Kirdall-tónak pedig nincs összeköttetése külső vizekkel. Az a magyarázat pedig, hogy föld alatti csatornák kötnék össze, amelyeknek a vizét Kansas állam folyói táplálják, nem állja meg a helyét. Ezt könnyen el lehetne képzelni, ha ez az állam az Atlanti-, a Csendes-óceán vagy a Mexikói-öböl partvidékén terülne el! De nem, az ország közepén terül el, messze az amerikai tengerektől.

Egyszóval úgy látszik, hogy a kérdést nem könnyű megoldani, sokkal könnyebb a nyilvánvalóan téves feltevéseket megcáfolni, mint a valódi tényeket kideríteni.

Ha tehát bebizonyítják, hogy a Kirdall-tóban nem fordulhat elő ilyen szörny, nem lehetséges, hogy valami tengeralattjáró manőverezik a tavon keresztül-kasul? Hát nincs manapság sok hasonló szerkezet? Hisz nem bocsátottak-e vízre néhány évvel ezelőtt Bridgeportban Connecticut államban ilyen járművet, a *Protectort*, amely szárazon, vízen és víz alatt egyaránt tudott mozogni? Ennek a gépezetnek, amelyet egy Lake nevű feltaláló készített, két motorja volt, az egyik hetvenöt lóerős villanymotor, amely két ikerpropellert hajtott, a másik pedig kétszázötven lóerős benzinmotor, de voltak rajta egy méter átmérőjű öntöttvas kerekek is, és ezek révén a szárazföldön és a tengerfenéken egyaránt tudott haladni.

Ha most feltételezzük is, hogy a tóban megfigyelt örvényeket egy Lake-rendszerű vagy még tökéletesebb tengeralattjáró manőverezése okozza, még mindig nem kaptunk választ a következő kérdésre: hogyan tudott bejutni a Kirdall-tóba, milyen föld alatti úton került oda?... Ismétljük: ez a tó egy kerek völgykatlanban van, így a hajó éppen úgy nem tudott oda bejutni, mint a tengeri szörny.

Erre a kérdésre nem is lehet válaszolni. Pedig az egyetlen elfogadható feltevés mégis az, hogy ilyesféle jármű cirkál a Kirdall-tó vize alatt, de tegyük hozzá, hogy sohasem mutatkozik a víz felszínén.

Ebben különben nem is lehet kételkedni a június 20-án történt események után.

Aznap délután a *Markel* nevű kétárbocos dagadó vitorlával haladt északnyugati irányban, és összeütközött egy víz alatt úszó tárggyal. Pedig ezen a környéken nincs sziklazátony, és a függőön nyolcvan-kilencven láb mélységet mutat.

A kétárbocos bal oldalával ütközött abba a tárgyba, léket kapott, és úgy látszott, hogy néhány perc alatt elsüllyed. A víz útját azonban sikerült eltömni, és a vitorlás el tudott jutni a legközelebbi kikötőbe, amely három mérföldre volt onnan.

Amikor a *Markelt* kirakták, kivontatták a fövenypartra, és a sérülést kívülről-belülről megvizsgálták, minden arra vallott, hogy a vitorlás oldalával egy hajóorr sarkantyújába ütközött.

Miután ezt megállapították, világossá vált, hogy egy tengeralattjáró van a Kirdall-tó vizében, és ott igen nagy sebességgel cirkál.

De most még mindig nyitva marad a kérdés: Ha elfogadjuk, hogy ilyen jármű be tudott jutni a tóba, mit keres itt? Alkalmas ez a hely ilyen kísérletekre? Aztán miért nem jön fel soha a víz színére, milyen érdeke fűződik ahhoz, hogy az ismeretlenségben maradjon?

Az Evening Star cikke a következő érdekes összevetéssel fejeződött be:

A titokzatos autó után a titokzatos hajó.

A titokzatos hajó után a titokzatos tengeralattjáró.

Azt a következtetést kell-e végül levonnunk, hogy mind a hármat ugyanannak a feltalálónak a lángelméje alkotta, és hogy itt nem is három jármű jelent meg, hanem csak egy?



## NYOLCADIK FEJEZET

### *Mindenáron*

A cikk óriási hatású leleplezés erejével hatott, és feltételezéseit mindenki kinyilatkoztatásként fogadta. Mivel az emberi elme fogékony a rendkívüli, sőt gyakran a lehetetlen dolgok iránt, a cikk állításaiban senki sem kételkedett. Nemcsak ugyanaz a feltaláló szerepel itt, hanem ugyanaz a találmány is.

De mégis, a gyakorlatban vajon hogy alakulhat át egy autó hajóvá, aztán tengeralattjáróvá?

Hogy egy jármű egyaránt tud mozogni a szárazon, a vízen és a víz alatt... Most már egyéb sem hiányzik, mint hogy felrepüljön a levegőbe!

De ha csak azt vesszük, amit már tudunk, amit megállapítottunk, ha megmaradunk azoknál a tényeknél, amelyeket sok tanú kétségbevonhatatlanul tud bizonyítani, akkor is egészen rendkívüli eseményekkel állunk szemben. A közönség kíváncsisága, amely az utóbbi időben kissé lelohadt, most új tápot kapott.

Először is az újságok a következő, nagyon helytálló megjegyzést tették:

Ha elfogadjuk azt az állítást, hogy három különféle közlekedési eszközről van szó, akkor azokat olyan motor hajtotta, amely minden eddig ismert motornál nagyobb teljesítményű. Ez a motor kiállta a próbát, ráadásul micsoda próbát, hiszen percenként másfél mérföldes sebességet ért el!

A gép készítőjétől mindenáron meg kell venni a találmányának rendszerét. Az nem számít, hogy ezt a rendszert három járművön vagy csak egyetlenegyen alkalmazta-e, amely olyan különböző közegben tudott mozogni. A legfontosabb feladat: megszerezni azt a motort, amely ilyen teljesítményre képes, és felhasználását kizárólagos joggal biztosítani.

Egyébként biztosra vehető, hogy a többi állam is mindent megtesz majd, hogy az övé legyen ez a gép, amely a hadsereg és a haditengerészet számára egyaránt nagy érték lenne. Könnyű elképzelni, milyen fölényt jelentene ez az ország számára mind szárazföldön, mind pedig tengeren! De hogyan lehet valamilyen gép pusztító hatása ellen védekezni, ha az ember nem tud hozzájutni?! Meg kell tehát szerezni, akárhány millióba kerül is, és Amerika nem is tudná jobb helyre tenni a millióit.

Ez volt a hivatalos vélemény és a közvélemény is. Az újságok állandóan cikkeztek az izgalmas témáról. Érdekes cikkek írásában pedig Európa sem marad le az Egyesült Államok mögött.

Ahhoz azonban, hogy a találmányt meg tudják vásárolni, előbb meg kell találni a feltalálót, és ez nagyon nehéznek látszott. Hiába kutatták át a Kirdall-tavat, hiába próbáltak függőónnal nyomára bukkanni a víz alatt... Vajon az következik-e ebből, hogy a tengeralattjáró már nincs a tóban? De hogy tűnt el onnan? És egyáltalán hogyan került oda? Megoldhatatlan rejtély!... És többé nem mutatkozott sehol, mint ahogy az autó sem tűnt fel többé az Unió útjain, és a hajó sem az amerikai partok közelében!

Amikor Ward úrnál jártam, többször is beszéltünk erről a kérdésről, amely állandóan foglalkoztatta őt. Folytassa vagy ne folytassa a rendőrség a kutatásokat, amelyek eddig eredménytelenek maradtak?...

Június 27-én délelőtt behívtak a főkapitányságra, és Ward úr így szólt hozzám, amikor beléptem az irodájába:

- Mondja, Strock, nem lenne ez jó alkalom arra, hogy kiköszörülje a csorbát?

- A Nagy Sasfészek miatt?

- Úgy van.

- És mi lenne ez az alkalom? - kérdeztem, mert nem voltam biztos abban, hogy a főnököm komolyan beszél.

- Ejnye - folytatta -, hát nem szeretné leleplezni ennek a hármass rendeltetésű gépnek a feltalálóját?

- Nagyon is, Ward úr - feleltem. - Adjon parancsot, hogy kezdjem meg a nyomozást, és még a lehetetlent is megpróbálom a siker érdekében! Bár tudom, hogy nehéz lesz...

- Úgy van, Strock, talán még nehezebb, mint bejutni a Nagy Sasfészekbe!

Nyilvánvaló volt, hogy utolsó kiküldetésemmel kapcsolatban Ward úr szívesen „ugratott” - hogy ezzel az ide nem illő kifejezéssel éljek. De nem gonoszkodásból tette, inkább azért, hogy kedvet kapjak a dologhoz. Egyébként jól ismert, és tudta, hogy mindent megtennék, ha még egyszer belefoghatnék a balszerencsével végződött próbálkozásba. Csak az új utasításokat vártam.

Ward úr ekkor a legbarátságosabb hangon megszólalt:

- Tudom, Strock, hogy maga mindent elkövetett, amit csak tudott, és nem is tehetek szemrehányást... De most már nem a Nagy Sasfészekről van szó... Ha a kormány egyszer úgy döntene, hogy át kell jutni a sziklafalon, nem törődne az anyagiakkal, és néhány ezer dollárral sikerülne is.

- Én is így gondolom...

- Mégis - folytatta Ward úr - azt hiszem, most több hasznát látjuk annak, ha elcsípjük azt a titokzatos személyt, aki mindig kicsúszott a kezünk közül! Ez lenne a rendőrhöz, mégpedig jó rendőrhöz illő feladat!

- A jelentések nem szólnak róla, hogy ismét felbukkant?

- Nem, és bár minden alapunk megvan azt hinni, hogy még mindig a Kirdall-tó mélyén manőverezik, sehogy sem tudtak a nyomára akadni. Már azon töröm a fejem, hogy a gépszerkesztésnek ez a Proteusa láthatatlanná tudja tenni magát.

- Mindenesetre ha nincs meg ez a tulajdonsága - feleltem -, valószínűleg csak akkor mutatkozik, ha kedve tartja.

- Úgy van, Strock, és szerintem ezzel a különös emberrel csak egy módon vergődhetünk zöld ágra; ha olyan árat kínálunk a gépéért, amelyért kénytelen lesz eladni!

Ward úrnak igaza volt. A kormány is ebben az értelemben készült kísérletet tenni, hogy tárgyalni kezdjen „a nap hőisével” - tegyük hozzá, hogy még ember nem érdemelte meg jobban ezt az elnevezést! A sajtó jóvoltából ez a rendkívüli ember nemsokára megtudja, mit akarnak tőle... Tudomására jutnak azok a rendkívüli feltételek, amelyeket felajánlanak neki, hogy elárulja a titkát.

- És nézzük csak - folytatta tovább Ward úr -, milyen személyes haszna lenne ebből a találmányból? Nem az lenne neki a legelőnyösebb, ha pénzt keres vele? Semmi okunk sincs azt gondolni, hogy ez az ismeretlen ember olyan gonosztevő, aki gépében bízva dacol minden üldözéssel!

Főnököm aztán elmondta, hogy magasabb helyen mégis úgy döntöttek, hogy a siker érdekében más módszerekkel próbálkozzanak. Azzal semmi eredményt sem értek el, hogy számos rendőr őrizte az utakat, folyókat, folyamokat, tavakat, sőt még a partvidékeket is. És ha ezek után a feltalálót nem lehet látni, annak csak az az oka, hogy nem akar mutatkozni, hacsak gépével együtt el nem pusztult valamilyen veszélyes manőverezés közben, ami szintén lehetséges... Amióta a *Markel* vitorlással az a baleset történt a Kirdall-tavon, a főkapitányságra nem érkezett semmilyen hír róla, és így az ügy egy lépéssel sem jutott előbbre. Ezt ismételve előttem Ward úr, és csalódottságát alig próbálta titkolni.

Igen! Csalódás, kiábrándulás, és közben egyre nehezebb a közbiztonságot megőrizni! Próbálja az ember a gonosztevőket kézre keríteni, amikor nem lehet elfogni őket sem szárazon, sem vízen! Próbálja az ember kézre keríteni őket a víz alatt! És ha majd a kormányozható léghajók tökéletesek lesznek, próbálja az ember a banditákat a levegőben üldözni! És végül már azon gondolkodtam, hogy vajon egyszer a kollégáim és jómagam nem leszünk-e tétlenségre és tehetetlenségre kárhoztatva; és ha a nyomozóknak semmi hasznukat nem veszik, nem küldik-e őket végleg nyugalomba?...

Ebben a pillanatban eszembe jutott az a levél, amelyet vagy tíz nappal azelőtt kaptam a Nagy Sasfészekből, amely szabadságom, sőt életem elvesztésével fenyegetett meg, ha újra próbát tennék! Az is eszembe jutott, hogy milyen különös módon kémkedtek utánam. Azóta nem kaptam ilyesféle levelet. A két gyanús alakkal sem találkoztam. Az éberesen őrködő Grad mindig lesben állt, de azóta nem látta őket a ház előtt.

Azon törtem a fejem, nem lenne-e jó Ward úrnak elmondani mindent. De ha jól meggondoljuk, a Nagy Sasfészek ügye már nem érdekelte az embereket. A „másik” ügy távoli emlékké homályosította... Nagyon valószínű, hogy a környék lakosai is alig gondolnak már rá, mivel azok a jelenségek, amelyek akkora ijedelmet okoztak körükben, nem ismétlődtek meg, és így az életük is visszazökkent a megszokott békés kerékvágásba.

Ezért úgy határoztam, hogy a levélről csak akkor szólok Ward úrnak, ha később a körülmények azt kívánnák. Egyébként csak rossz tréfának tartaná az egészet.

Pár perces szünet után Ward úr így folytatta beszélgetésünket:

- Megpróbálunk kapcsolatba lépni és tárgyalni ezzel a feltalálóval. Igaz, most eltűnt, de semmi okunk azt gondolni, hogy előbb-utóbb nem tűnik fel ismét, és akkor felbukkanását jelentik Amerika valamelyik pontjáról... Magát szemeltük ki, Strock, készüljön fel az útra, hogy azonnal indulhasson, mihelyt parancsot kap rá. Addig maradjon otthon, akkor pedig jöjjön a főkapitányságra, és megkapja a végső útbaigazítást...

- Mindenben az utasításai szerint cselekszem, Ward úr - feleltem -, és bármelyik pillanatban készen állok az utazásra, akárhová kell mennem Washingtonból... De szeretnék megkérdezni valamit: egyedül végzem-e a munkát, vagy nem lenne tanácsosabb mellém adni...

- Én is úgy gondoltam - szólt közbe Ward úr. - Válasszon ki két olyan rendőrt, akikben fenntartás nélkül megbízik.

- Az könnyű lesz, Ward úr. És ha egyszer rábukkanok az emberünkre, mit tegyek?

- Először is ne tévessze szem elől, és ha kell, tartóztassa le, mert lesz magánál letartóztatási parancs is...

- Hasznos előrelátás, Ward úr. Mert ha sikerül beugrania az autójába, ön is tudja, milyen gyorsan eltűnik. És hogy foghatnék el olyan alakot, aki kétszáznegyven kilométeres sebességgel száguld?!

- Nem szabad engedni, hogy ezt megtehesse, és mihelyt letartóztatja, Strock, azonnal táviratozzon. A többi a mi dolgunk.

- Számíthat rám, Ward úr. Éjjel-nappal, bármikor készen állok az indulásra a rendőreimmel együtt. Köszönöm, hogy rám bízta ezt a feladatot; ha sikerül, nagy dicsőséget jelent számomra...

- És nagy hasznot - tette hozzá a főnököm, amikor elbocsátott.

Hazatérve elkezdtem készülődni az útra, amely hosszú ideig is eltarthat. Grad talán azt gondolta, hogy a Nagy Sasfészek környékére megyek vissza, és nagyon jól tudjuk, hogyan vélekedett a pokolnak erről a tornácáról. De nem szólt egy szót sem, én pedig szívesebben hallgattam előtte, bármennyire is biztos voltam a titoktartásában.

Hogy ki legyen az a két rendőr, aki elkísér, már előre eldöntöttem. Mind a kettő a nyomozócsoporthoz tartozott, az egyik harminc, a másik harminckét éves, mellém beosztva már sokszor bizonyították be erejüket, értelmüket és merészségüket; az egyik: John Hart, illinoisai, a másik: Nab Walker, massachusettsi származású ember volt. Szerencsésebb kézzel nem is választhattam volna.

Több nap telt el eseménytelenül. Semmi hír nem érkezett sem az autóról, sem a hajóról, sem a tengeralattjáróról. Néhány jelentés beérkezett ugyan a főkapitányságra, de valamennyi hamisnak bizonyult, és nem is kellett tovább foglalkozni velük. Az újságok pletykálgató hírei sem érdemeltek több hitelt, és tudjuk, hogy még a legjobban informált lapok cikkeit is milyen fenntartással kell fogadnunk.

Két alkalommal azonban kétségtelenül felbukkant „a nap hőse”, először egy arkansasi országúton, Little Rock környékén, másodszor a Felső-tó déli partvidékén.

A dolog megmagyarázhatatlan volt, mert az első felbukkanása június 26-án délután történt, a második pedig ugyanaznap este. Mivel e két földrajzi pont között a távolság legalább nyolcszáz mérföld, és ha a valószínűtlenül sebes autó rövid idő alatt meg is teheti ezt a távolságot, mégis észre kellett volna venni, amint áthalad Arkansas, Missouri, Iowa és Wisconsin területén.

A vezető ezt az utat kizárólag szárazföldön tehette meg, és mégsem jelentették sehonnan, hogy arra jár.

Teljesen érthetetlen volt, és be kell vallani, nem is tudta megmagyarázni senki.

Egyébként azután, hogy a Little Rock-i országúton és a Felső-tó partjának közelében megjelent, senki sem látta újra. Így a két rendőrnek és nekem nem is kellett elindulnunk.

Az olvasó már tudja, hogy a kormány szeretett volna kapcsolatba lépni a titokzatos személlyel. Arról azonban le kellett mondani, hogy elfogják, és most más módszerrel kellett célhoz érniük. A fontos az volt, és a nagyközönség is ezért nyugtalankodott elsősorban, hogy az Unió legyen kizárólagos tulajdonosa egy olyan készüléknek, amely vitathatatlan fölényt jelent számára a többi országgal szemben, különösen háború esetén. Az is feltételezhető volt egyébként, hogy a feltaláló amerikai ember, mivel kizárólag amerikai területen tűnt fel, és ebből arra következtek, hogy elsősorban Amerikával szeretne tárgyalni. Július 3-án az Egyesült Államok valamennyi újságjában napvilágot látott a következő közlemény.

A közlemény megfogalmazása igen világos volt:

Ez év áprilisában egy automobil közlekedett Pennsylvania, Kentucky, Ohio, Tennessee, Missouri és Illinois országútjain, május 27-én pedig az Automobil Klub versenyén a wisconsini országutakon, majd eltűnt.

Június első hetében egy nagy sebességgel haladó hajó járt Új-Anglia partjai előtt a Nord-fok és a Sable-fok között, leggyakrabban azonban Boston partja előtt, aztán eltűnt.

Június második felében egy tengeralattjáró manőverezett a Kansas állam területén fekvő Kirdall-tóban, - aztán eltűnt.

Jogosan hihető, hogy ezeket a gépeket ugyanaz a feltaláló készítette, sőt az is, hogy itt csak egyetlen járműről van szó, amely szárazon, vízen és víz alatt egyformán tud közlekedni.

Bárki is legyen az említett feltaláló, azzal az ajánlattal fordulunk hozzá, hogy említett gépét megvásároljuk.

Ugyanakkor felhívjuk, hogy nevezze meg magát, kérjük, jelölje meg, milyen áron hajlandó az amerikai kormánnyal tárgyalni és válaszát a lehető leghamarabb küldje el a következő címre: Rendőr-főkapitányság, Washington, Columbia kerület, Amerikai Egyesült Államok.

Ez volt az a közlemény, amely nagy betűkkel szedve jelent meg az újságokban. Bárhol is tartózkodjék az érdekelt, tudomást kell szereznie róla. Elolvassa, és valamilyen formában válaszol rá, és miért ne lenne hajlandó elfogadni ilyen ajánlatot?...

Most már csak a választ kellett megvárni.

Nem nehéz elképzelni, hogy milyen kíváncsiság kerítette hatalmába a közönséget. Reggeltől estig hírekre leső és zajongó tömeg tolongott a főkapitányság előtt, és leste, hogy mikor érkezik levél vagy távirat. Az újságírók állandóan helyükön maradtak. Micsoda dicsőségben, milyen váratlan szerencsében lesz része annak az újságnak, amely elsőnek közli a szenzációs hírt!... Végre kiderül a kézre keríthetetlen személy neve és kiléte, és hogy hajlandó-e érintkezésbe lépni a szövetségi kormánnyal... Magától értetődik, hogy Amerika bőkezű lesz. Bőven vannak milliói, és ha kell, milliárdosai kinyitják kimeríthetetlen pánccsaszekrényeiket!...

Egy nap eltelt. Hány ideges és türelmetlen embernek tűnt úgy, hogy huszonnégynél több órából áll, és az órák hatvan percnél több percből! Válasz azonban nem jött, sem levél, sem távirat. A következő éjszaka sem történt semmi újság. És még így tartott három napon át!

Akkor bekövetkezett az, amit előre lehetett látni. A kábelek hírül adták Európának Amerika ajánlatát. Az Óvilág egyes államai éppen úgy hasznát húzhatnának ebből a találmányból, mint Amerika! Miért ne kaparintanának el az orra elől egy ilyen gépet, ha az olyan jelentős előnyöket jelentene számukra?... Miért ne lépnének ők is harcba a millióikkal?...

A nagyhatalmak nemsokára be is avatkoztak az alkudozásba: Franciaország, Anglia, Oroszország, Olaszország, Ausztria, Németország. Csak a kisebb országok nem próbálkoztak versengeni, hiszen a költségvetésük nem engedte. Az európai sajtó éppen olyan felhívásokat közölt, mint az amerikai. Most már valóban csak a rejtélyes „sofőrön” múlik, hogy a Gouldok, Morganok, Astorok, Vanderbiltek és a francia, angol vagy osztrák Rothschildok vetélytársa legyen!

És mivel a nevezett személy nem adott magáról életjelt, pontos ajánlatokkal igyekeztek rábírní, hogy eloszlassa a személyét övező titokzatosságot. Az egész világ egyetlen piac lett, egyetemes börze, ahol valószerűtlen licitálás folyt. Az újságok naponta kétszer is közölték az ajánlatok összegét, melyek most már milliókkal növekedtek!

Végül az Egyesült Államok maradt a győztes, a kongresszus egy emlékezetes ülésén megszavazott húszmillió dollárral, vagyis százmillió frankkal.

És egyetlen olyan amerikai állampolgár sem akadt - a társadalom bármelyik osztályába tartozzék is -, aki ezt az összeget túlzottnak találta volna, olyan fontosságot tulajdonítottak a csodálatos jármű megszerzésének. Én is egyre azt hajtogattam a jámbor Gradnak, hogy „többet is ér az”!

Úgy látszik, a többi állam más véleményen volt, mert ajánlatuk nem érte el ezt az összeget. És akkor a legyőzött vetélytársak elkezdtek a szapulást. A feltaláló úgysem fedí majd fel kilétét... Nem is létezik... Nem is létezett soha... Csak valami nagystílű szélhámos lesz az... Különben ki tudja, hátha elpusztult a gépével valamelyik szakadéokban, vagy beleveszett a tengerbe?... Az Óvilág lapjai elkezdtek a rosszmájú ugratásokat.

Sajnos, az idő haladt. A mi emberünkről pedig semmi hír, tőle semmi válasz. Sehonnan sem jelentették felbukkanását. Senki sem látta, amióta a Felső-tavon hajózott.

Már magam sem tudtam, hogy mit gondoljak, és kezdtem elveszíteni minden reményemet, hogy ezt a különös ügyet meg lehet oldani.

Aztán július 15-én reggel bélyeg nélküli levelet találtak a főkapitányság postaládájában.

Miután, a hatóságok elolvasták, átadták a washingtoni újságoknak, azok pedig különkiadásban közzétették a levél hasonmását.

A levél pedig így hangzott:

## KILENCEDIK FEJEZET

### *A második levél*

A *Rém* fedélzetén

Július 15.

Az Ó- és az Újvilágnak!

A különböző európai országokból és utoljára az Amerikai Egyesült Államokból érkezett ajánlatokra csak a következőket válaszolhatom:

Végérvényesen és határozottan visszautasítom a gépem megszerzéséért felkínált árat.

Ez a találmány nem lesz sem francia, sem német, sem osztrák, sem orosz, sem angol, sem amerikai.

A gép az én tulajdonom marad, és arra használom, amire nekem tetszik.

Ennek révén korlátlan hatalmam van az egész világ felett, és nincs olyan emberi erő, amely bármilyen körülmények között ellenállhat neki.

Ne próbálják erőszakkal megkaparintani. Megszerezhetetlen, és az is marad. Bármit is terveznek ellenem, százszorosán fizetem vissza.

A felajánlott árat megvetéssel olvastam, nincs rá szükségem. Egyébként ha milliók és milliárdok megszerzésére támadna kedvem, bármikor megtehetem, csak ki kell nyújtanom értük a kezem. Tudja meg az Ó- és Újvilág, hogy semmit sem tehet ellenem, én viszont mindent megtehetek ellenük.

Aláírásomból pedig tudják meg, ki vagyok:

*A Világ Ura*

## TIZEDIK FEJEZET

### *Törvényen kívül*

Ez volt tehát az a levél, amelyet a postai kézbesítést megkerülve, az Egyesült Államok kormányának címére a főkapitányságra juttattak. Azt a személyt pedig, aki a levelet a július 14-ről 15-re virradó éjszaka hozta, senki sem látta.

Pedig a főkapitányság környékén elég sok türelmetlen ember tolongott napnyugta és napkelte között is. De hát hogyan vehették volna észre a levelet hozó embert - talán magát a levél íróját -, aki a járdán a postaládáig lopózott, és bedobta a levelet?... Hiszen sötét volt, újhhold éjszaka. Az utca egyik oldaláról a másikra sem lehetett átlátni.

Mint említettem, a hatóságok azonnal értesítették a sajtót a levélről, és az közölte hasonmását. Azt ne gondoljuk azonban, hogy a levél első hatására így szóltak volna az emberek:

- Ez csak valami rossz tréfa!

Nem, csak nekem volt ez az első benyomásom, amikor öt héttel azelőtt a Nagy Sasfészekből küldött levelet megkaptam. De hogy még mindig ugyanúgy gondolkodtam volna?... A következtetéseim nem változtatták meg első érzéseimet?... Be kell vallanom, már nem voltam olyan biztos benne, és valójában már magam sem tudtam, mire véljem az egészet.

Egyébként nem ez a vélemény alakult ki sem Washingtonban, sem az Unió más részein. A hatás végeredményben természetes volt. És ha a közvéleménybe keveredtek is olyan hangok, amelyek azt állították, hogy a levelet nem szabad komolyan venni, az óriási többség azonnal sietett válaszolni:

- Az a levél nem szélhámostól ered! Azt a levelet a kézre keríthetetlen gép feltalálója írta!

Úgy látszik tehát, hogy mindenki szilárdan hitt a maga elképzelésében, mert az emberi gondolkodásmód ilyen, és ez eléggé érthető is. Mindazoknak a tényeknek, amelyeknek a kulcsát még nem találták meg, most már határozott magyarázatot adtak.

Ez a magyarázat pedig a következő:

Ha a feltaláló egy idő óta el is tűnt, most ismét felbukkant. Szó sincs arról, hogy baleset következtében elpusztult volna; csak olyan helyre húzódott vissza, ahol a rendőrség nem érheti el... Most pedig válaszul a kormány ajánlatára megírta ezt a levelet. De ahelyett, hogy postára adta volna bármelyik helységben, ahonnan eljutott volna rendeltetési helyére, személyesen jött el az Egyesült Államok fővárosába, és a levelet a főkapitányságra vitte, amint a hivatalos jelentés közli.

Ha pedig ez a személy arra számított, hogy ezzel a magáról adott újabb életjellel nagy feltűnést kelt az emberek között, vágya most teljesült. Azon a napon az olvasók milliói olvasták el újra meg újra az újságjukat, mert - hogy a közismert kifejezéssel éljünk - „nem akartak hinni a szemüknek”.

Sokáig vizsgálgattam a levelet, amely arra vallott, hogy írójának nehézkes a keze. Egy írászakértő bizonyára könnyen kiolvashatta volna a vonalakból, hogy aki írta, erőszakos és nehezen kezelhető jellem.

Ekkor felkiáltottam - szerencsére Grad nem hallotta meg. Hogy is nem vettem észre azonnal, mennyire hasonlít ennek a levélnek a kézírása ahhoz, amelyet Morgantonból kaptam?...



De volt egy sokkal jelentősebb egyezés is, az aláírásként szereplő két betű a „Világ Ura” kezdőbetűje volt! És hol írták ezt a levelet? A *Rém* fedélzetén... Ez pedig annak a hármás rendeltetésű gépnek a neve, amelyet az a titokzatos kapitány vezetett!

Ez tehát az ő keze írása, mint ahogy ő írta az első levelet is, amely megfenyegetett, ha újból próbálkoznék a Nagy Sasfészek megmászásával!

Felálltam, elővettem íróasztalomból a június 13-i levelet, és összehasonlítottam az újságban közölt hasonmással... Semmi kétség! Ugyanannak a kéznek a jellegzetes írása!

És akkor az agyam gyorsan kezdett dolgozni, igyekeztem következtetéseket levonni ebből az egyezésből, amelyet csak én ismertem; abból, hogy a két levél kézírása azonos, tehát szerzőjük csakis annak a *Rém*nek a parancsnoka, amely nagyon is rászolgált szörnyű nevére!

És akkor azon kezdtem el gondolkozni, hogy ez az egyezés lehetővé teszi-e a nyomozás újratekintését kedvezőbb körülmények között... El tudjuk-e indítani nyomozóinkat biztosabb nyomon, amely elvezet a célhoz?... És végül milyen összefüggés van a *Rém* és a Nagy Sasfészek között; milyen kapcsolatban állnak egymással a Kék-hegységben tapasztalt rejtélyes jelenségek és a titokzatos jármű nem kevésbé rejtélyes megjelenései?...

Úgy cselekedtem, ahogy tennem kellett, és a levéllel a zsebemben a főkapitányságra mentem.

Megkérdeztem, Ward úr az irodájában van-e. Az igenlő válasza az ajtóhoz siettem, talán valamivel erősebben kopogtattam, mint illendő lett volna, a „tessék!” szóra gyorsan beléptem, és lihegve álltam meg az íróasztal előtt.

Ward úr éppen az újságokban közölt levelet nézegette, nem a hasonmását, hanem a főkapitányság levelesládájába bedobott eredetit.

- Tud valami újat, Strock?

- Győződjék meg róla, Ward úr!...

Zsebemből előhúztam a kezdőbetűkkel aláírt levelet.

Ward úr elvette, megvizsgálta az írást, és mielőtt elolvasta volna, megkérdezte:

- Miféle levél ez?

- Egy kezdőbetűkkel aláírt levél, mint ön is látja...

- És hol adták postára?

- A morgantoni postán, Észak-Carolinában.

- Mikor kapta?

- Június 13-án... körülbelül egy hónapja.

- És mire gondolt először?

- Hogy valami rossz tréfa...

- És... most... Strock?...

- Most bizonyára azt gondolom, amit ön is, Ward úr, ha majd elolvassa.

A főnököm újra felvette a levelet, elolvasta az utolsó sorig.

- Az aláírása csak két betű? - jegyezte meg.

- Igen, Ward úr, és ez a „Világ Ura” szavak kezdőbetűje, amely a levél hasonmásán is látható...

- És itt az eredetijén - felelt Ward úr, és felállt.
  - Nyilvánvaló - tettem hozzá -, hogy a két levelet ugyanaz a kéz írta...
  - Ugyanaz a kéz, Strock...
  - Látja, Ward úr, mivel fenyegettek meg, ha még egyszer megpróbálok bejutni a Nagy Sasfészekbe...
  - Igen... halállal fenyegették! De Strock, ezt a levelet egy hónappal ezelőtt kapta... Miért nem mutatta meg hamarabb?
  - Mert nem tulajdonítottam neki fontosságot. Most azonban, miután a *Rém*ről is érkezett levél, komolyan kellett vennem.
  - Ezt helyeslem, Strock. Az ügyet súlyosnak találom, és azon töröm a fejem, hogy a levelek nem vezetnek-e annak a titokzatos személynek a nyomára...
  - Ezen én is gondolkoztam, Ward úr.
  - Csakhogy miféle összefüggés lehet a *Rém* és a Nagy Sasfészek között?...
  - Erre én sem tudok válaszolni, el sem tudom képzelni.
  - Csak egy magyarázat lehet - folytatta Ward úr -, ami valójában nehezen elképzelhető, majdnem lehetetlen...
  - És az mi?
  - Hogy a feltaláló éppen a Nagy Sasfészket választotta holmijának tárolóhelyéül.
  - Nahát! - kiáltottam fel. - De hogy jut be oda... és hogy jön ki onnan? Azok után, amiket magam is láttam, Ward úr, az ön magyarázata elfogadhatatlan.
  - Hacsak, Strock...
  - Hacsak? - ismételtem.
  - Hacsak ez a Világ Ura nem olyan gépet készített, amelyiknek szárnya is van, és így tanyát verhet a Nagy Sasfészekben!
- Arra a gondolatra, hogy a *Rém* versenyezhet a keselyűkkel és a sasokkal, nem tudtam megállni, hogy ne tegyek egy nagyon hitetlenkedő mozdulatot, de nyilván Ward úr sem tartotta véglegesnek ezt a feltevést.
- Egyébként ismét kezébe vette a két levelet, összehasonlította, és egy kis nagyító segítségével megállapította, hogy azonos kéz írta őket. Nemcsak hogy ugyanaz a kéz, de ugyanaz a toll is... És az első szereplő két betű a második levél aláírójának, a Világ Urának monogramja...
- Pár pillanatnyi gondolkodás után Ward úr megszólalt:
- Itt tartom a levelét, Strock, és határozottan úgy gondolom, maga arra hivatott, hogy nagy szerepet játsszék ebben a különös ügyben... helyesebben ebben a két ügyben! Nem tudnám megmondani, milyen kapcsolatban áll egymással a két ügy, de szerintem van kapcsolat a kettő között. Maga már belekeveredett az elsőbe, nem lenne különös, ha benne lenne a másodikban is...
  - Én is ezt szeretném, Ward úr, és nem is lepheti meg egy olyan kíváncsi ember részéről...
  - Amilyen maga, Strock! Rendben van, és újra csak azt mondhatom: álljon készen, hogy bármikor indulhasson.

Azzal az érzéssel távoztam a főkapitányságról, hogy hamarosan berendelnek munkára. A két rendőrömmel egy órán belül indulhatunk, Ward úr számíthat ránk.

Amióta a *Rém* kapitánya visszautasította az amerikai kormány ajánlatát, az izgalom egyre fokozódott. A Fehér Házban és a minisztériumban egyaránt érezték, hogy a közvélemény cselekvést követel. Igen ám, de hogyan? Hol találják meg a Világ Urát, és ha ismét feltűnik valahol, hogyan fogják el? Az ügyben még rengeteg megmagyarázhatatlan részlet volt. Semmi kétség, hogy a gépe csodálatosan gyors. De hogyan tudott bejutni a Kirdall-tóba, amely nem áll összeköttetésben a kinti vizekkel, és hogy jutott ki belőle? Aztán a jelentések szerint utoljára a Felső-tavon bukkant fel, de ismétlem, a két tavat elválasztó nyolcszáz mérföldes útvonalon sehol sem látták...

Valóban, micsoda ügy, és mennyi megmagyarázhatatlan részlet! Egy okkal több, hogy teljesen tisztázzák. Mivel a dollármilliókkal kudarcot vallottak, az erőszakhoz kellett folyamodni. A feltalálót és találmányát nem lehetett megvásárolni, és az olvasó tudja, milyen gőgös és fenyegető kifejezésekkel utasította vissza az ajánlatot. Ám legyen! Most már közönséges gonosztevőnek tekintik, aki ellen minden eszközzel fel kell lépni, amivel csak ártalmatlanná tehető... Nemcsak Amerikának, hanem az egész világnak a biztonsága követelte ezt. Az a feltevés, hogy valamilyen baleset következtében elpusztult, a hírhedt július 15-i levelével megdőlt. Élt, nagyon is élt, és léte veszélyt, állandó veszélyt jelentett mindenki számára!

Ilyen megfontolások alapján a kormány a következő közleményt adta ki:

Mivel a *Rém* parancsnoka nem hajlandó tárgyalni titkának átengedéséről még a felajánlott milliókért sem, továbbá mivel gépét olyan körülmények között használja, amely állandó veszélyt jelent, és ez ellen nem lehetséges a védekezés, nevezett parancsnokot törvényen kívül állónak nyilvánítjuk. Eleve jóváhagyunk minden olyan intézkedést, amelynek eredménye a gépnek és személyének a pusztulása lehet.

Ez hadüzenet volt, felhívás a végsőig folytatandó harcra a Világ Ura ellen, aki olyan erősnek hiszi magát, hogy szembeszáll egy egész nemzettel, az amerikai nemzettel!

Ettől fogva jelentős jutalmat kínáltak fel annak az embernek, bárki legyen, aki megtalálja ennek a veszélyes személynek a búvóhelyét, akinek sikerül elfognia, aki megszabadítja tőle az országot.

Ez volt a helyzet július második felében. Ha tehát az egészet végiggondoljuk, nem az a végső következtetés adódik-e, hogy a helyzetet csak a véletlen oldhatja meg? Nem arra van-e szükség először is, hogy ez a „törvényen kívül álló” valaki megjelenjen valahol, hogy észrevegyék és jelentsék, hogy a körülmények lehetővé tegyék a letartóztatását? Ezt a járművet nem akkor lehet feltartóztatni, amikor mint autó jár a szárazföldön, mint hajó megy a tengeren vagy mint tengeralattjáró a víz alatt. Nem! Csak váratlanul lehet lecsapni rá, mielőtt sikerülne olyan nagy sebességgel elmenekülnie, hogy egyetlen más közlekedési eszköz sem éri utol.

Így tehát állandóan résen álltam, Ward úr parancsát várva, hogy nyomozóimmal elinduljak. A parancs azonban nem jött, annál az egyszerű oknál fogva, hogy az, akire vonatkozik, láthatatlan maradt.

Közeledett július vége. Az újságok állandóan írkáltak erről az ügyről. Néha újabb hírek jelentek meg, és ezek a végsőig fokozták a közönség kíváncsiságát. Újabb nyomokat jelentettek. Lényegében azonban semmi komoly fejlemény nem történt. Táviratok keresztezték egymást az ország egész területén, de ellentmondtak egymásnak, így meg is semmisítették egymást. Különböző érthető, hogy az óriási jutalmak csábító ereje csak növelte a téves

adatokat, még ha azok jóhiszeműségből fakadtak is. Egyszer az autót látták feltűnni, mint valami forgószelet... Máskor a hajó jelent meg a számtalan amerikai tó egyikének a felszínén... Aztán a tengeralattjáró manőverezett valamelyik partvidéken... Valójában mindez a túlzaklatott és megrémült emberek képzeletének a szüleménye volt, mert a jutalom nagytű-  
üvegén át mindenütt ezt a járművet vélték felfedezni.

Végre július 29-én a főnökömtől utasítást kaptam, hogy azonnal jelenjek meg a hivatalban.

Húsz perc múlva ott álltam előtte.

- Egy órán belül indulnia kell, Strock! - mondta.

- Hová?

- Toledóba.

- Látták?

- Igen... és ott majd megkapja a szükséges felvilágosításokat.

- Egy óra múlva a két emberemmel úton leszek.

- Jól van, Strock, és azt a határozott parancsot adom magának...

- Milyen parancsot, Ward úr?

- Hogy járjon sikerrel... ezúttal járjon sikerrel!

## TIZENEGYEDIK FEJEZET

### *Nyomozunk*

Így hát az Egyesült Államok területének egyik pontján ismét feltűnt az a kapitány, akit sehol sem lehet megtalálni. Európai utakon és tengereken sohasem mutatkozott. Az Atlanti-óceánon nem egészen négy nap alatt kelt volna át, de ezt az utat nem tette meg... Csak Amerikát választotta hát kísérletei színhelyéül, s vajon ebből arra kell-e következtetni, hogy maga is amerikai?

Ne lepődjön meg az olvasó, ha annyira kiemelem, hogy a tengeralattjáró átkelhetett volna az Ó- és az Újvilágot elválasztó hatalmas tengeren. Arról nem is beszélve, hogy nagy sebességgel rövidebb idő alatt járta volna meg az utat, mint Anglia, - Franciaország vagy Németország leggyorsabb gőzösei; nem kellett félnie a pusztító tengeri viharoktól sem. Az erős hullámverés semmit sem árt neki. Csak húszlábnyira merül a tenger színe alá, és teljesen nyugodt vizet talál.

De végül is nem próbálkozott ezzel az óceáni úttal, és ha sikerül elfogni, az valószínűleg Ohio államban történik meg, mivel Toledo ott található.

A titkot egyébként jól megőrizte a főkapitányság és az a nyomozó, aki a jelentést küldte, és akivel rövidesen kapcsolatba lépek. Egyetlen újság sem tudott erről a szenzációról, pedig rengeteg pénzt adtak volna érte. Fontos volt, hogy a hír ki ne tudódjék, amíg a nyomozás be nem fejeződik. Az biztos, hogy sem társaim nem árulják el, sem én.

Azt a nyomozót, akit Ward úr megbízólevelével fel kellett keresnem, Arthur Wellsnek hívták; Toledóban várt.

Mint az olvasó már tudja, néhány napja útra készen álltunk. Három kisebb bőrönd volt a csomagunk, mert számoltunk azzal, hogy távollétünk hosszabb ideig tart. John Hart és Nat Walker zsebében revolver volt. Nekem szintén. Ki tudja, nem kell-e támadnunk vagy védekeznünk?...

Toledo városa az Ohiót északról határoló Erie-tó csücskénél épült. A gyorsvonat, amelyen három helyet foglaltak le számunkra, éjszaka áthaladt Kelet-Virginián és Ohión. Nem volt késésünk, és a mozdonyunk reggel nyolc órakor megállt a toledói állomáson.

Arthur Wells a peronon várt. Értesítették Strock főfelügyelő érkezéséről, és így - mint mondotta - azonnal kapcsolatot keresett velem, mint ahogy én is mindjárt őt kerestem.

Alig szálltam ki a vonatból, máris kitaláltam, melyik lehet az én emberem, olyan erősen vizsgálgatta az utasok arcát.

Odaléptem hozzá.

- Wells úr? - kérdeztem.

- Strock úr? - hangzott a válasza.

- Az vagyok.

- Rendelkezésére állok - folytatta Wells.

- Egyelőre Toledóban maradunk? - kérdeztem.

- Nem, engedelmeivel, Strock úr. A pályaudvar előtt áll egy bricska két jó lóval, és azonnal indulnunk kell, hogy besötétedés előtt a helyszínre érjünk...

- Akkor mehetünk - feleltem, és intettem a két nyomozónak, hogy jöjjenek utánunk. - Messzire megyünk?
- Vagy húszmérföldnyire...
- Hogy hívják azt a helyet?
- Black Rock-öböl.

Bár minél előbb el kellett érünk az öbölhöz, előbb mégis jónak láttam, hogy egy szállodát keressünk, ahol letehetjük bőröndjeinket. Arthur Wells segítségével nem volt nehéz a választás a százharmincezer lakost számláló városban.

A kocsí a White Hotelba vitt, ott gyorsan megreggeliztünk, és tíz órakor már úton is voltunk.

A bricskán a kocsisülésen kívül még négy ülés volt. A kocsiládákba több napra való élelmet tettünk. A Black Rock-öbölben ugyanis nem kapunk semmit, mert arra az elhagyott helyre nem vetődnek el sem a környékbeli parasztok, sem halászok. Nincs vendégfogadó sem, ahol ehetnénk és megszállhatnánk. Július lévén, a nyár közepén jártunk, a nap tüzesen sütött. Az időjárástól tehát nem kellett tartanunk, ha egy-két éjszakát a szabad ég alatt kell is töltenünk.

Ha viszont vállalkozásunk sikerül, valószínűleg néhány óra alatt végzünk. Vagy sikerül rajtaütnünk a *Rém* kapitányán, mielőtt el tudna menekülni, vagy elmenekül, és akkor le kell mondanunk annak a reményéről is, hogy letartóztatjuk.

Arthur Wells negyven év körül járhatott, a szövetségi rendőrségnek ő volt az egyik legjobb nyomozója. Erejét, bátorságát, vállalkozó szellemét és hidegvérét már többször is bebizonyította, néha élete kockáztatásával is. Felettesei megbíztak benne, és nagyra becsülték. Egész más ügy kivizsgálása miatt járt Toledóban, amikor a véletlen a *Rém* nyomára vezette.

A kocsis a lovak közé csapott, a bricska gyorsan haladt az Erie-tó partján, annak délnyugati sarka felé. Ezt a hatalmas víztömeget északról Kanada, a többi oldalról Ohio, Pennsylvania és New York államok határolják. Történetünk szempontjából nem érdektelen, ha néhány szót szólok a tó földrajzi fekvéséről, mélységéről, kiterjedéséről, a beléje ömlő vizekről, továbbá a vízfölöslegét levezető csatornákról.

Az Erie-tó felszíne nem kevesebb, mint 24 768 négyzetkilométer. Tengerszint feletti magassága csaknem hatszáz láb. Északnyugat felől összeköttetésben áll a Huron-tóval a St. Clair-tavon és a Detroit folyón keresztül, amelyek vízzel táplálják; de vannak kisebb vízhozamú folyói is, mint a Rocky, a Guyahoga és a Black. Északkeleti irányban van a lefolyása az Ontario-tó felé, a vízeséséről híres Niagara folyón át.

Az Erie-tavon mért legnagyobb mélység százharmincöt láb. Ebből is látszik a tó tekintélyes víztömege. Itt sorakoznak egymás mellett a csodálatos nagy tavak Kanada és az Amerikai Egyesült Államok határán.

Bár ez a terület a 40. szélességi fokon fekszik, az éghajlata télen nagyon hideg, mivel a sarkvidéki légáramlatoknak semmi sem állja útját, így nagy erővel törnek előre. Nem meglepő tehát, hogy minden évben novembertől áprilisig jég borítja az Erie-tó felszínét.<sup>40</sup>

Ennek a hatalmas tónak a partjain a következő jelentősebb városok fekszenek: New York állam területén Buffalo, Ohióban Toledo, az előbbi a tó keleti, az utóbbi a tó nyugati csücskében; délen pedig az Ohio állambeli Cleveland és Sandusky. Ezeken kívül még sok kisebb

---

<sup>40</sup> Amikor a szerző 1867. április 12-én Buffalóban tartózkodott, az Erie-tó egész felszínét jég borította (J. Verne jegyzete)

mezőváros és egyszerű falu található a partvidéken. Az Erie-tó kereskedelmi forgalma is számottevő, ennek évi összegét legalább kétmillió-kétszázezer dollárra becsülik.

A bricska meglehetősen kanyargós úton haladt, amely követte a partvonal beszögellését.

A kocsis gyors ügésben hajtotta a lovakat, én pedig közben Arthur Wellsszel beszélgettem, és megtudtam tőle, miért táviratozott a washingtoni főkapitányságra.

Negyvennyolc órával azelőtt, július 27-én délután Wells a kis Hearly mezőváros felé lovagolt, és öt mérföldre onnan, amikor egy kis erdőn haladt át, egy tengeralattjárót vett észre, amint a víz színére emelkedett. Megállt egy sűrű bozót mögött, leszállt a lóról, és a saját szemével látta, amint a tengeralattjáró megállt a Black Rock-öböl belső végében. Vajon ez a víz alól felbukkanó és a parthoz simuló tengeralattjáró azonos volt-e azzal, amelyik a bostoni partvidéken és a Kirdall-tavon járt, és amelyet nem tudtak elcsípni?...

Amikor a tengeralattjáró a sziklák tövéhez ért, két ember ugrott ki róla a part fővényére. Egyikük bizonyára a Világ Ura lehetett, akit nem láttak azóta, hogy utoljára a Felső-tavon felbukkant. Vajon a rejtélyes *Rém* merült most fel az Erie-tó mélyéről?...

- Egyedül voltam - mondta Wells -, teljesen egyedül ott, az öböl végénél... Ha akkor itt lett volna az embereivel, Strock úr, mivel többen lettünk volna náluk, megpróbálhattuk volna elfogni ezeket az embereket, mielőtt hajóra szállnak és elmenekülnek...

- Feltétlenül - feleltem. - De más nem volt a hajón? Persze, ha ezt a kettőt elfogtuk volna, talán megtudjuk, hogy kicsodák...

- Főleg ha az egyik a *Rém* kapitánya - tette hozzá Wells.

- Én csak attól tartok, hogy ez a tengeralattjáró akár azonos azzal, amelyiket keresünk, akár nem - elment az öbölből, amióta ön itt volt...

- Néhány óra múlva megtudjuk, és adja az ég, hogy még ott találjuk! - És amikor alkonyodni kezdett...

- De gondolom, nem maradt estig ott a kis erdőben? - kérdeztem.

- Nem. Öt óra felé elmentem, és megérkeztem Toledóba, ahonnan táviratoztam Washingtonba.

- És tegnap visszament a Black Rock-öbölbe?

- Igen.

- A tengeralattjáró még ott volt?

- Ugyanazon a helyen.

- És a két ember?

- A két ember is. Véleményem szerint valami hibát kellett kijavítaniuk, azért mentek arra az elhagyott helyre.

- Valószínűleg valami hiba keletkezett a hajón, azért aztán nem tudtak az állandó búvóhelyükre visszatérni. Bárcsak így lenne!

- Azt hiszem, így lehet, mert a holmijuk egy része a fővényen hevert, és ahogy észrevétlenül megfigyelhettem, a hajón dolgoztak.

- Csak ez a két ember?

- Igen.

- De vajon - kérdeztem - ez a személyzet elegendő-e ilyen nagy sebességgel haladó járműhöz, amely egyszer autó, másszor hajó vagy tengeralattjáró?

- Nem hiszem, Strock úr. De akkor is csak azt a két embert láttam, akiket az előző nap. Többször is eljöttek addig a kis erdőig, ahol rejtőzködtem, rózsát szedtek, és tüzet raktak a homokon. Ez az öböl elhagyott, és nem számítottak rá, hogy bárkivel is találkozhatnak.

- Megismerné őket?

- Egész biztosan. Az egyik középtermetű, erős, kemény vonású, körszakállas. A másik vállas, alacsonyabb. Aztán, mint az előző nap, öt óra felé elmentem. Toledóban megkaptam Ward úr táviratát, hogy ön érkezik, és kimentem az állomásra.

Az biztos volt, hogy a tengeralattjáró harminchat órája a Black Rock-öbölben tartózkodott, valószínűleg azért, mert javításra szorult, és ha szerencsénk lesz, még ott találjuk... Azt könnyű volt megmagyarázni, hogyan jutott a *Rém* az Erie-tóba, és ebben Arthur Wellsszel egyetértettünk. A hajót utoljára a Felső-tavon látták. Onnan az Erie-tóba eljuthatott szárazföldön Michigan állam utain a tó nyugati partjáig, vagy vízi úton, végighaladva a Detroit folyón, még a víz alatt is. Az bizonyos, hogy az oda vezető utakon sehol sem látták, pedig ennek az államnak az utait éppen olyan erősen figyelte a rendőrség, mint az amerikai terület bármely más részét. Az a feltevés látszott tehát valószínűnek, hogy az autó hajóvá vagy tengeralattjáróvá változott. Ilyen körülmények között a kapitány társaival észrevétlenül juthatott el az Erie-tó partjára.

Mármost ha a *Rém* közben eltávozott az öbölből, vagy elmenekülne, amikor éppen el akarnánk fogni, vajon elveszítenénk-e a játszmat?... Nem tudom. Az eredmény mindenesetre nagyon kétséges lenne.

Annyit tudtam, hogy éppen akkor két torpedóromboló tartózkodott Buffalo kikötőjében, az Erie-tó másik végén. Ezt Ward úr közölte velem, mielőtt Washingtonból eljöttem. Elég volna táviratozni a két torpedóromboló kapitányának, ha szükségesnek mutatkozna, hogy a *Rém* üldözésére induljanak. De hogyan érnék utol, és ha tengeralattjáróvá változna, hogy támadnák meg az Erie-tó vize alatt, ahol menedéket keresne?... Arthur Wells elismerte, hogy ebben az egyenlőtlen küzdelemben nem a két torpedóromboló maradna felül. Ha tehát most éjjel nem járunk sikerrel, nyomozásunk kudarccal ér véget!

Wells azt mondta, hogy a Black Rock-öböl környékén nem járnak emberek. Még Toledóból a néhány mérfölddel távolabb fekvő Hearly mezővárosába vezető út is a parttól messzebb halad. Így bricskánkat sem lehetett észrevenni a partról, amikor az öböllel egy vonalba ért. Amikor majd elérjük az erdő szélét, amely az öblöt eltakarja, a bricskát könnyű lesz elrejteni a fák alatt. Mihelyt besötétedik, társaimmal megfigyelőállásba helyezkedünk az erdő szélén, az Erie-tó partján, és könnyen szemmel tarthatjuk, mi történik az öbölben.

Egyébként Wells jól ismerte ezt az öblöt. Már többször járt itt, amióta Toledóban tartózkodik. A tó partján majdnem függélyesen magasba törő sziklákat csapkodtak a hullámok, a víz mélysége a part mentén mindenfelé harminc láb lehetett.

A *Rém* tehát akár a víz alatt, akár a víz színén egészen a partig mehetett. Két-három helyen a part menti sziklák megszakadnak, és itt fövényes partrész húzódik a kis erdő széléig két-háromszáz lábnyi területen.

Félúton megpihentünk, és a bricskánk este hét órakor ért el az erdő szélére. Ahhoz még túl világos volt, hogy lemenjünk az öböl széléhez, akár a fák alatt haladva is. Könnyen észrevehettek volna, és ha a tengeralattjáró még azon a helyen van, gyorsan a nyílt vízre megy, feltéve persze, hogy a javítást már befejezték.



- Itt állunk meg? - kérdeztem Wells, amikor a bricskánk megállt az erdő szélén.

- Nem, Strock úr - felelte. - Jobb lesz, ha beljebb telepszünk le. Akkor biztosan nem vesznek észre...

- A kocsi tud haladni a fák között?

- Tud - mondta Wells. - Már bejártam ezt az erdőt. Öt-hatszáz lépésre innen egy tisztáson a lovak találnak legelőt. Mihelyt pedig elég sötét lesz, a parti homokon elmegyünk a sziklák tövébe, az öböl végéhez.

Wells tanácsait megfogadtuk. A kocsis kantárszáron vezette be a lovakkal a kocsit, mi pedig társaimmal gyalog mentünk a tisztásra.

Az erdőben tengeri fenyők, örökzöld tölgyek, ciprusok nőttek egymás mellett. A talajt vastag fűszőnyeg és avar borította. A fák magas lombkoronája olyan sűrű volt, hogy a lenyugvó nap utolsó sugarai nem tudtak áthatolni rajta. Sem kocsitűtnak, sem gyalogútnak még csak nyoma sem látszott. A kocsink mégis elvergődött tíz perc alatt a tisztásra.

Az ovális alakú tisztáson fű zöldellt, körös-körül magas fák szegélyezték. Itt még világos volt, és csak egy óra múlva várható a sötét. Van tehát időnk letelepedni, és kipihenni a zötyögős út után a kocsikázás fáradalmait.

Persze már nagyon türelmetlenül vártuk, hogy lemenjünk az öbölhöz megnézni, ott van-e még a *Rém*... Az óvatosság azonban visszatartott. Még egy kis türelem, és a sötétségben észrevétlenül lopózhatunk le a partra. Ez volt Wells véleménye, én is helyesnek tartottam, és meg is fogadtam.

A kocsis kifogta a lovakat, szabadon engedte legelni őket, és majd vigyáz rájuk, amíg mi távol leszünk. John Hart és Nab Walker kinyitották a kocsiládákat, kivették az elemózsiát, és lerakták a fűre egy óriási ciprusfa alá, amely Morganton és Pleasant-Garden környékének erdeit juttatta eszembe. Éhesek és szomjasak voltunk. Ételben és italban azonban nem volt hiány. Aztán pipára gyújtottunk, és vártuk az indulás pillanatát.

Az erdőben tökéletes volt a csend. Már minden madár elhallgatott. Az alkonyattal elült a szél, és a levelek alig rezdültek meg a magas ágak hegyén. Mihelyt a nap lenyugodott, az ég gyorsan sötétedett, és a szürkületet felváltotta az éjszaka.

Órámrá néztem. Fél kilencet mutatott.

- Ideje lenne, Wells...

- Amikor óhajtja, Strock úr.

- Akkor induljunk.

A kocsisnak még gyorsan lelkére kötöttük, hogy ne engedje a tisztásról elkóborolni a lovakat, amíg távol leszünk.

Wells haladt elől. Én a nyomában, mögöttem pedig John Hart és Nab Walker. A sötétségben nehezen tudtunk volna tájékozódni, ha Wells nem vezet minket.

Végre elérjük az erdő szélét. Előttünk terül el a fenyyes part egészen a Black Rock-öböl.

Minden csendes, sehol egy lélek. Nyugodtan mehetünk, senki sem vesz észre. Ha a *Rém* itt van, nyilván a sziklák mögött áll.

De itt van-e még?... Ez a kérdés, az egyetlen kérdés, és bevallom, ahogy közeledünk az izgalmas ügy kibontakozásához, a szívem majd kiugrik.

Wells int, hogy tovább... A parti fűveny csikorog a lépéseink alatt. Még kétszáz lépés, csak néhány perc, és ott vagyunk az egyik sziklahasadék előtt, amely a tópartra vezet...

Semmi... semmi!... Az a hely, ahol Wells eltávozásakor, huszonnégy órával azelőtt a *Rém* állt, most üres!... A Világ Ura már nincs a Black Rock-öbölben.

## TIZENKETTEDIK FEJEZET

### *A Black Rock-öböl*

Közismert dolog, hogy az emberi természet milyen könnyen ringatja magát hiú ábrándokba. Persze számítanunk kellett arra is, hogy az annyit üldözött gép már nem lesz azon a helyen... feltéve, hogy Wells egyáltalán azt látta felbukkanni a vízből 27-én délután... Ha a jármű a hármas rendszerű motorban történt hiba miatt nem tudott szárazon vagy vízen visszajutni a rejtekhelyére, és kénytelen volt a Black Rock-öbölben időzni, most mire véljük, hogy már nem látjuk ott? Csak az történhetett, hogy a hibát kijavították, a hajó elindult, és elhagyta az Erie-tónak ezt a partvidékét.

De bármennyire valószínűnek tűnt már előbb is ez az eshetőség, mikor a nap a vége felé közeledett, egyre kevésbé akartuk feltételezni. Nem! Akkor nem kételkedtünk sem abban, hogy valóban a *Rém*ről van szó, sem abban, hogy ott himbálózik majd a sziklák tövében, ahol Wells látta...

És most micsoda csalódás, sőt inkább: kétségbeesés! Az egész nyomozásunk dugába dőlt! Ha a *Rém* még itt járna is a víz színén vagy a víz alatt, minden emberi erőt meghaladó feladat lenne megtalálni, utolérni és elfogni - erre nézve kár hiú ábrándokat táplálni!

Megsemmisülten álltunk ott Wellsszel, míg John Hart és Nab Walker bosszankodva járták végig az öböl partját.

Pedig helyesen láttunk a nyomozáshoz, és minden esélyünk megvolt a sikerre. Ha megérkezésünkkor az a két ember, akit Wells látott, itt lett volna a parton, kúszva odalopakodhattunk volna, rajtuk ütünk, és elfogjuk őket, mielőtt a hajóra menekülnek... Ha pedig a hajón vannak, a sziklák fedezékében megvárjuk, amíg partra szállnak, és könnyű lett volna a visszavonulásuk útját elvágni. Mivel Wells mind az első, mind a második nap csak ezt a két embert látta, valószínű, hogy a *Rém*nek ennyi az egész személyzete.

Így gondoltuk el, és így akartunk cselekedni. Sajnos azonban a *Rém* már nem volt ott!

Ott álltunk a sziklahasadék végében, és alig váltottunk néhány szót. De mi szükség lett volna beszédre, hogy megértsük egymást? A bosszúság után lassan a harag öntött el mindannyiunkat. Tervünk nem sikerült, és úgy éreztük, nem tudjuk sem folytatni, sem újrakezdeni a nyomozást.

Körülbelül egy óra telhetett el így, de nem is gondoltunk arra, hogy elhagyjuk a helyünket. Továbbra is állandóan fürkésztek a sűrű sötétséget. Néha egy-egy remegő fénypont villant fel a tó színén, majd rövid csillogás után eltűnt, és vele reményünk is gyorsan elszállt... Néha mintha valami sötétebb tárgy bontakozott volna ki a homályból - egy közeledő hajó körvonala... Aztán a víz kezdett örvényleni, mintha az öböl mélyét valami felkavarná... De ezek a csalóka jelek egykettőre tovatűntek. Csak az érzékeink játszottak velünk, mindezek felajzott képzeletünk látomásai voltak.

Amikor két társunk visszajött, az volt az első kérdésem:

- Semmi újság?
- Semmi - mondta John Hart.
- Körüljárták az öblöt?

- Igen - felelte Nab Walker -, és nyomát sem találtuk azoknak a holmiknak, amelyeket Wells úr látott!

- Várjunk - mondtam, mert nem tudtam rászánni magam, hogy visszamenjek az erdőbe.

És ebben a pillanatban a vízen gyűrűző mozgást vettünk észre, amely a sziklák lábáig terjedt.

- Mintha valami felkavarná a vizet - jegyezte meg Wells.

- Valóban - feleltem, és ösztönösen lehalkítottam a hangomat. - Mi lehet az?... A szél teljesen elült! Talán a víz felszínén mozog valami?...

- Vagy a víz alatt... - tette hozzá Wells, és lehajolt, hogy jobban hallja, mi történik.

Joggal gondolhattuk, hogy valami hajó tart az öböl vége felé, és annak motorja kavarja fel a vizet.

Csendben, mozdulatlanul próbáltunk kivenni valamit a sűrű sötétségben, miközben a hullámverés egyre erősödött a part menti sziklákon.

Közben John Hart és Nab Walker felkapaszkodott a tőlünk jobbra eső sziklataréj tetejére, én pedig a víz fölé hajolva figyeltem az örvénylest, amely nem csillapodott. Sőt egyre erősebb lett, és lassan ütemes dübörgést hallottam, mintha valami hajócsavar működne.

- Semmi kétség - mondta Wells egészen a fülemig hajolva -, hajó közeledik...

- Úgy van - feleltem -, hacsak nincs cet vagy cápa az Erie-tóban...

- Nem! Hajó! - ismételte meg Wells. - De vajon az öböl végébe tart-e, vagy odább akar kikötni?

- Mindkét alkalommal itt látta?

- Igen, itt, Strock úr.

- Akkor pedig ez ugyanaz a hajó... csak az lehet... és akkor miért ne kötne ki ugyanazon a helyen?

- Ott! Ott! - mondta akkor Wells az öböl bejárata felé mutatva.

Társaink eközben visszatértek. Mind a négyen a parti fövényen guggoltunk, és a jelzett irányba néztünk.

Valami fekete tömeg vált ki halványan a sötétből, és a part felé közeledett. Igen lassan haladt, és még több mint egy kötélhossznyira járhatott északkeleti irányban. Most a motor berregését alig lehetett hallani. Lehet, hogy már kikapcsolták, és a hajót csak a lendület hajtja...

Tehát az előző estéhez hasonlóan a jármű itt tölti az éjszakát az öböl végében! De miért hagyta el ezt a kikötőhelyet, ha visszajött? Ismét valami hiba történt, és ezért nem tud kifutni a nyílt vízre? Vagy előző nap kénytelen volt elindulni, mielőtt a javítást befejezték volna? Mi kényszeríti visszajönni? Vagy talán időközben átváltozott autóvá, de valami akadály miatt nem tudott nekiindulni Ohio útjainak?

Ezek a kérdések merültek fel agyamban, érthető, hogy nem tudtam egyiket sem megoldani.

Egyébként Wells és én meg voltunk győződve, hogy ez a Világ Urának a járműve, ez az a *Rém*, amelynek fedélzetén az állam ajánlatát elutasító levelét írta.

Ez a meggyőződés azonban még nem volt bizonyosság, bár előttünk annak tűnt.

Bárhogy is volt, a hajó továbbra is közeledett, és a kapitány bizonyára a Black Rock minden zugát úgy ismerte, mint a tenyerét, hiszen koromsötétben is be mert oda hatolni. A hajón nem

volt egyetlen jelzőlámpa, ablakain sem szűrődött ki fény. Néha hallatszott halkan működő motorjának a hangja. A hullámverés csobogása fokozódott, még néhány perc, és a hajó horgonyt vet a „rakpart” mellett.

Szántsándékkal használom itt ezt a kikötőbeli kifejezést. Ezen a helyen a sziklák ugyanis öthat lábbal a víz szintje fölé emelkedő padot alkotnak, ez a hely nagyon is alkalmas a kikötésre.

- Ne maradjunk itt... - mondta Wells, és megragadta a karomat.

- Ne bizony - feleltem -, mert észrevehetnek. Lapuljunk meg a fövenypart szélén... rejtőzzünk el valami mélyedésbe, és várjunk...

- Menjen előre, mi követjük.

Nem volt vesztegetni való időnk. A fekete tömeg lassan közeledett, alig emelkedett ki a hajóhíd a vízből, két ember körvonala lett kivehető rajta.

Valóban csak ketten volnának a hajón?

Wells, John Hart, Nab Walker és én visszamásztunk a sziklahasadékon, és a sziklák mentén kúsztunk tovább. Itt-ott kisebb üregek sötétlettek. Egyikbe én húzódtam be Wellsszel, egy másikba a két nyomozó.

Ha a *Rém*ről a két ember kiszáll a parti homokra, minket nem vehet észre, mi azonban látjuk őket, és majd aszerint cselekszünk, ahogy a körülmények követelik.

A tópart felől érkező zajokból, a hozzánk eljutó angol szavakból megtudtuk, hogy a hajó kikötött. Valamivel később egy horgonyt dobtak ki éppen annak a sziklahasadéknak a végéhez, ahonnan az imént eljöttünk.

Wells odakúszott a sziklafal sarkához, és megállapította, hogy a horgony kötelét az a tengerész húzza, aki a partra ugrott, és azt is hallottuk, hogy a horgony kampója megcsikordult a földön.

Néhány perc múlva lépések hallatszottak a parti homokon.

A két ember átment a sziklahasadékon, és egy hajólámpa világánál egymás mellett haladva a kis erdő széle felé indult.

Mi keresnivalójuk van errefelé? Vajon a Black Rock-öböl volt a *Rém* egyik kikötőhelye? Vagy a kapitánynak itt van az egyik élelmiszer- és anyagraktára? És ide jön utánpótlásért, amikor vakmerő utazásainak szeszélye az Egyesült Államoknak erre a részére veti? Vajon ezt a környéket olyan kihaltnak és elhagyatottnak tartja, hogy itt nem kell félnie a lelepleződéstől?

- Mit tegyünk? - kérdezte Wells.

- Hadd jöjjön vissza ez a két ember, és akkor...

A meglepetéstől elállt a szavam.

Az emberek harminclépésnyire sem voltak tőlünk, amikor az egyik megfordult, és a hajólámpa jól megvilágította az arcát...

Ezt az arcot már láttam, az egyik ember volt azok közül, akik a Long Street-i házam előtt utánam leselkedtek... Nem tévedhettem... Éppúgy felismertem, mint ahogy öreg házvezetőnőm is felismerte volna. Az volt, persze hogy az volt, az egyik leselkedő alak azok közül, akiknek nem tudtam többé a nyomára bukkanni! Nem kétséges, hogy tőlük származik az a levél, amelynek a kézírása megegyezik a Világ Ura levelének a kézírásával! Így hát az első levelet is a *Rém* fedélzetén írták! Igaz, hogy a levél fenyegetései a Nagy Sasfészekre

vonatkoznak; és most ismét azon törtem a fejem, milyen összefüggés lehet a Nagy Sasfészek és a *Rém* között...

Néhány szóban elmeséltem az esetet Wellsnek, aki csak ennyit válaszolt:

- Érthetetlen!...

A két ember pedig közben továbbhaladt a kis erdő felé, és nemsokára bejutottak az erdőbe.

- Csak észre ne vegyék a kocsinkat... - mormogta Wells.

- Attól nem kell tartanunk, ha nem mennek beljebb a szélső fáknál...

- És ha felfedezik?...

- Akkor igyekeznek vissza a hajóra, és lesz időnk, hogy elvágjuk az útjukat.

Egyébként a tó felől, ahol a hajó horgonyzott, semmi zaj nem hallatszott. Kibújtam az üregből, átmentem a sziklahasadékon, és ott álltam meg, ahol a horgony belevág a homokba.

A hajó ott himbálózott csendesen a kötél végén. A fedélzeten semmi fény, a hajóhídon és a sziklapadon egy teremtet lélek sem látszott. Nem ez a kedvező alkalom? Felugrunk a hajóra, és megvárjuk, amíg a két ember visszatér...

- Strock úr! Strock úr!

Wells hívott vissza.

Gyorsan visszaléptem melléje az üregbe.

Talán már túl késő volt ahhoz, hogy elfoglaljuk a hajót, de talán a kísérlet is kudarcot vall, ha emberek maradtak a hajón...

Bárhogyan is volt, a lámpát vivő ember és a társa ismét feltűnt az erdő szélén, és lefelé jött a fővenyes parton. Bizonyára nem vettek észre semmi gyanúsat. Mindkettő csomagot hozott, átment a sziklahasadékon, és a sziklapad előtt megállt.

Ekkor az egyik így kiáltott:

- Kapitány úr!

- Tessék! - hallatszott a válasz.

Wells a fülemhez hajolt, és így szólt:

- Hárman vannak...

- Vagy talán négyen... - feleltem - esetleg öten vagy hatan!

A helyzet egyre bonyolultabb lett. Túlságosan nagy létszámú személyzet ellen mit tehetünk? Annyi bizonyos, hogy a legkisebb elővigyázatlanságért is drágán megfizetünk! Vajon a két ember, aki visszajött, felszáll a hajóra a csomagokkal?... Aztán felszedik a horgonyt, és a hajó kifut az öbölből, vagy napkeltéig itt marad?... De ha most elmegy, örökre eltűnik a szemünk elől! Hol bukkanunk rá ismét? Ha eltávoznak az Erie-tó vizéből, továbbmehetnek a szomszédos államok országutain vagy akár a Detroit folyón, és bejutnak a Huron-tóba... És akkor soha többé nem adódik ilyen alkalom, soha többé nem térnek vissza a Black Rock-öbölbe!

- Gyerünk a hajóra! - mondtam Wellsnek. - Harttal és Walkerrel együtt négyen vagyunk. A támadás készületlenül találja őket. Rajtuk ütünk... És ég veled, babám, ahogy a tengerészek mondják.

Már éppen szólni akartam a két nyomozónak, amikor Wells megérintette a karomat.

- Hallgassa csak! - mondta.

Az egyik ember a kötélnél fogva a part felé húzta a hajót, amely közeledett a sziklákhöz.

Közben a kapitány beszélgetett a társaival:

- Odaát minden rendben van?

- Igen, kapitány úr.

- Még két csomag maradt?

- Kettő.

- Egy forduló elegendő, hogy idehozzák a *Rémre*?

A *Rém*!... Tehát valóban a Világ Urának a gépe volt!

- Elegendő - felelte az egyik ember.

- Jó... Holnap napkeltekor indulunk!

Így hát csak hárman voltak a hajón, csak hárman, a kapitány és ez a két ember...

Most ez a kettő nyilván visszamegy az erdőbe a két csomagért. Aztán amikor visszajönnek, hajóra szállnak, lemennek a kabinjukba és lefekszenek... Nem az lesz-e a kedvező pillanat, hogy rajtuk üssünk, mielőtt védekezni tudnának?

Most, amikor a kapitány saját kijelentése alapján győződünk meg arról, hogy csak hajnalban indulnak, Wellsszel abban állapodtunk meg, hogy felengedjük a hajóra az embereket, és amikor elalszanak, hatalmunkba kerítjük a *Rémet*...

Arra azonban most sem jöttem rá, hogy előző este a kapitány miért hagyta el a kikötőhelyet úgy, hogy a holmi berakását nem végezték be, és mi készítette arra, hogy visszatérjen az öbölbe. A szerencse mindenesetre nagy esélyt nyújtott nekünk, és ezt ki is használjuk.

Fél tizenegy volt. Ekkor lépések hallatszottak a homokon. A lámpás ember jelent meg ismét, és társával együtt elindult az erdő felé. Mihelyt beértek a fák közé, Wells elment, hogy tájékoztassa a nyomozóinkat, én pedig a sziklahasadék végéhez kúsztam.

A *Rém* lehorgonyozva himbálózott. Amennyire ki tudtam venni, hosszúkás, orsó alakú alkalmatosság volt, rajta sem kémény, sem árboc, sem vitorlázat; ugyanilyet láttak manőverezni Új-Anglia partjai előtt.

Megvizsgáltuk revolvereinket, mert talán kénytelenek leszünk használni őket, majd visszabújtunk a sziklaüregekbe.

Öt perc telt el azóta, hogy a két ember eltűnt az erdőben, és bármelyik pillanatban megjelenhetek a csomagokkal. Ha beszálltak, legalább egy órát várunk, és csak azután ugrunk fel a hajóra, mert addigra a kapitány és két társa mély álomba merül. Fontos, hogy ne legyen idejük a hajóval kifutni az Erie-tó vizére, sem pedig lemerülni a víz alá, mert akkor a hajó minket is magával visz.

Nem! Egész pályafutásom alatt sohasem éreztem ilyen türelmetlenséget!

Az volt az érzésem, hogy a két ember túl sokáig marad az erdőben, mert valami ott tartja őket...

Hirtelen zaj hallatszott, az elszabadult lovak vad dobogással vágattak végig az erdő szélén.

A mi lovaink voltak, és most ijedten kanyarodtak az erdő széléről a fövényes partra.

Nyomukban megjelent a két ember, lélekszakadva futottak.

Nem volt kétséges, hogy felfedezték a kocsinkat. Rájöttek, hogy rendőrök rejtőzködnek az erdőben. Figyelik, szemmel tartják és mindjárt elfogják őket!...

Rohannak is a sziklahasadék felé, hogy felszedjék a horgonyt, és felugorjanak a hajóra. És akkor a *Rém* úgy eltűnik, mint a villám, mi pedig a játszmát örökre elvesztettük!...

- Előre! - kiáltottam.

És máris futunk lefelé a homokparton, hogy a két ember menekülésének útját elvágjuk.

Mihelyt azok észrevesznek, eldobják a csomagokat, revolverüket elsütik, a lábán megsebesítik John Hartot.

Mi is tüzelünk, de kevesebb szerencsével. Nem találtuk el, még csak fel sem tartóztattuk őket. Azok a sziklahasadék végéhez érnek, nem is próbálják kiszabadítani a horgonyt, néhány ugrással a *Rém* fedélzetén teremnek.

A kapitány revolverrel a kezében a hajó elején áll, tüzel, és egy golyó Wells vállát eltalálja.

Nab Walkerrel megragadom a horgony kötelét, és húzzuk.

Ha a kötél végét a hajón elvágják, máris szabadon indulhatnak.

A horgony azonban hirtelen kitépődik a homokból, egyik ága beleakad az övembe, nem tudom kiakasztani, így magával vonszol, Walker pedig a nagy lendülettől elesik...

Ebben a pillanatban a *Rém* motorja teljes erővel kezd működni, a hajó nekilendül, és nagy sebességgel vág keresztül a Black Rock-öblön.



## TIZENHARMADIK FEJEZET

### *A Rém fedélzetén*

Amikor magamhoz tértem, már világos volt. Halvány fény szűrődött be annak a szűk kabinnak a kis ablakán, amelybe elhelyeztek... Nem is sejtettem, hány órája lehettem itt. De mivel a fénysugarak ferdén estek be, úgy gondoltam, a nap még nem járhat nagyon magasan a látóhatár felett.

Egy pircsen feküdtem, valaki egy takarót dobott rám. A ruhámat felakasztották az egyik sarokba, már meg is száradt. Az övem, amelyet egy helyen beszakított a horgony, a padlón hevert.

Egyébként úgy éreztem, nem sebesültem meg. Meglehetősen kimerült voltam. Ha elvesztettem az eszméletemet, ennek oka csak a gyengeség lehetett. Minthogy a fejem többször a víz alá került, amikor a horgony végighúzott a tapon, nyilván megfulladok, ha idejében ki nem húznak a hajóra.

De most egyedül vagyok-e a kapitánnyal és két emberével a *Rém* fedélzetén?...

Ez valószínű volt, csaknem bizonyos. Az egész jelenet az eszembe jutott: Hartot egy golyó megsebesítette, és elesett a homokon; Wellset is eltalálta egy lövés, Walker pedig elvágódott, amikor a horgony beleakadt az övembe... Társaim csak azt gondolhatják, hogy belepusztultam az Erie-tó vizébe...

Pillanatnyilag vajon melyik alakjában halad a *Rém*? A kapitány talán átalakította hajóját autóvá, és a tó partján fekvő államok útjain száguld? Ha így van, és feltéve, hogy hosszú órákon át maradtam eszméletlen, a gépezet teljes sebességgel haladva már nagyon messze járhat... Vagy visszaváltozott tengeralattjáróvá, és a tó víztükre alatt folytatja útját?...

Nem, a *Rém* a víz színén haladt. A kabinomba beszűrődő fény azt jelezte, hogy nem merült a víz alá. Másrészt nem éreztem olyan zökkenéseket, mintha autóval haladnánk valamilyen úton. Tehát a *Rém* nem ment ki a szárazföldre.

Az más kérdés volt, hogy még mindig az Erie-tóban tartózkodik-e. Meglehet, hogy a Nagytavak vidékén a kapitány nem tudott felhajózni a Detroit folyón, és így nem juthatott be sem a Huron-, sem a Felső-tóba... Ezt nehezen tudom majd megállapítani.

Mindenesetre úgy határoztam, hogy felmegyek a hajóhídra. Ha egyszer már kint vagyok, talán sikerül tájékozódni. Felkeltem a pircsről, leakasztottam a ruhámat, felöltöztem, bár sejtelmem sem volt, nem zárták-e rám a kabint.

Megpróbáltam felemelni a csapóajtót a fejem felett.

Az ajtó engedett a nyomásnak, és felsőtestemmel kibújtam a nyíláson.

Első dolgom volt, hogy körülnézzek, előre- és hátrapillantottam, majd a két oldalt próbáltam szemügyre venni a *Rém* mellvédje felett.

Mindenütt csak hatalmas víztükr! Partot sehol sem lehetett látni. A látóhatáron a víz színe az éggel találkozott. Nemsokára aztán választ kaptam arra is: tapon vagy tengeren hajózunk-e. Minthogy nagy sebességgel haladtunk, a hajó orra úgy hasította a hullámokat, hogy azok a magasba szöktek, és a szétporlott tajték az arcomba csapott.

Édesvíz volt, valószínűleg az Erie-tó vize.

Tehát legfeljebb csak hét-nyolc óra telhetett el azóta, hogy a *Rém* elhagyta a Black Rock-öblöt, mert a nap a zenitig tartó útjának még csak felét tette meg. Biztosan július 31-ének délelőtti volt.

Minthogy az Erie-tó hossza kétszázhusz mérföld, szélessége körülbelül ötven mérföld, nem is volt alapom arra, hogy meglepődjem, ha nem látom sem keleti irányban New York állam partjait, sem nyugat felől a kanadai partokat.

Ebben a pillanatban két ember tartózkodott a fedélzeten; az egyik elöl figyelte a hajó haladását, a másik hátul a kormánykereket kezelte; és amint a nap állásából megállapítottam, északkeleti irányba kormányozta a hajót. Az első volt az, akiben a Black Rock-öböl partján felismertem a Long Street-i leskelődők egyikét.

A második az volt, aki a hajólámpát vitte, amikor a kis erdőben jártak.

De hiába kerestem a harmadikat, akit a hajóhoz visszaérkezve kapitánynak szólítottak. Ezt nem láttam.

Az olvasó megérti, mennyire égtem már a vágytól, hogy találkozhassem ennek a csodálatos járműnek az alkotójával, a *Rém* parancsnokával, azzal a rejtélyes személlyel, aki állandóan foglalkoztatta az egész világot, aki állandóan a figyelem középpontjában állott, azzal a vakmerő feltalálóval, aki nem félt kihívni maga ellen az egész emberiséget, amikor a Világ Urának nyilvánította magát!

Odaléptem a hajó elején álló emberhez, és rövid hallgatás után így szóltam hozzá:

- Hol van a kapitány?

Az ember félig lehunyta szemmel nézett rám. Úgy látszott, mintha nem értett volna meg, pedig tudtam, hogy beszél angolul, jól hallottam az előző este.

Egyébként megállapítottam, ügyet sem vet arra, hogy a fedélzeten vagyok. Hátat fordított, és tovább figyelte a látóhatárt.

Akkor hátraindultam, hogy a másik embertől érdeklődjem a kapitány után. De amikor a kormányos elé álltam, az félretolt, és választ tőle sem kaptam.

Nem maradt más hátra, mint hogy megvárjam annak a férfinak a megjelenését, aki revolverlövésekkel fogadott, amikor társaimmal húzni kezdtük a *Rém* kötelét.

Bőven volt időm, hogy szemügyre vegyem kívülről a hajót, amelyről nem tudtam, merre visz...

A hajó hídja és a vízből kiálló része előttem ismeretlen fémből készült. Középtájon egy félig nyitott csapóajtó takarta el azt a helyiséget, ahol a gépek szabályosan és csendesen dolgoztak. Mint már mondtam, sem árboc, sem kötélzet nem volt a hajón, zászlórudat sem lehetett látni a tatján. Az első részén egy periszkóp nyúlt a magasba, a víz alatt ennek segítségével kormányozták a *Rémet*.

Az oldaláról két, uszonyhoz hasonló nyúlvány csüngött, amilyen a kisebb holland part menti hajókon látható, ezek rendeltetését nem tudtam kitalálni.

Elöl egy harmadik csapóajtót láttam, bizonyára ott az a fülke található, amelyben a két ember tartózkodik, amíg a *Rém* pihen.

A hajó hátsó részén is ugyanolyan csapóajtót láttam, az lehetett a kapitány kabinja, de ő még mindig nem volt látható.

Amikor ezeket a gumitömítéssel ellátott csapóajtókat lecsukták, olyan szorosan illeszkedtek a helyükre, hogy egy csepp víz sem folyt be a hajó belsejébe, amíg a víz alatt tartózkodott.

A motorból azonban, amely ilyen csodálatos sebességgel repítette a járművet, nem láttam semmit, sem a hajtóművet, sem a hajócsavart vagy turbinát. Csak annyit tudtam megállapítani, hogy a hajó hosszú, lapos nyomot hagy maga után, jól kidolgozott áramvonalas alakja jóvoltából, és éppen ezért még viharos időben is könnyen tudott közlekedni a háborgó vízen.

Még egyszer megismétlem, hogy a motor nem gőzzel, nem benzinnel, nem szesszel vagy más olyan üzemanyaggal működött, amelyre a szagáról következtetni lehet, és amilyen üzemanyagokat általában autók és tengeralattjárók meghajtására használnak. A hajó üzemanyaga csak elektromos áram lehetett, amelyet a hajón levő rendkívül magas feszültségű áramforrás szolgáltatott.

És ugyanakkor felmerült a kérdés: Miben tárolják ezt az elektromos energiát: elemekben, akkumulátorokban? És hogyan töltötték meg ezeket az elemeket vagy akkumulátorokat? Milyen kimeríthetetlen forrásból merítik ezt az energiát? Hol működik az a telep, amely ezt fejleszti? Talán csak nem a járművet közvetlenül körülvevő vízből vagy levegőből vonják ki eddig ismeretlen eljárással? Közben azon törtem a fejem, hogy a jelenlegi körülmények között sikerül-e rájönnöm erre a titokra...

Aztán a társaim jutottak az eszembe, akik a Black Rock-öböl homokján maradtak. Egyikük megsebesült, de lehet, hogy a másik kettő, Wells és Nab Walker is... Amikor látták, hogy a horgony ága magával húz, gondolhatták-e, hogy felkerülök a *Rém* fedélzetére? Nem táviratoztak-e Toledóból Ward úrnak, hogy meghaltam? És most ki merészelne újabb nyomozást indítani a Világ Ura ellen?

Ezek a gondolatok kavargtak a fejemben, miközben arra vártam, hogy a kapitány megjelenjék a fedélzeten.

A kapitány azonban nem jelent meg.

Ebben a pillanatban kínzó éhséget kezdtem érezni, ami érthető is, hiszen csaknem huszonnégy órája koplaltam. Az előző napi vacsora óta nem ettem, feltéve, hogy valóban csak egy éjszakát aludtam át... Mert annyira gyötört az éhség, hogy azon töprengtem, nem két napja kerültem-e a *Rém* fedélzetére. Vagy még régebben...

Szerencsére az a kérdés, hogy kapok-e enni és mit kapok, már a következő percben megoldódott.

A hajó elején álló ember lement a fülkéjébe, és nemsokára visszatért.

Aztán szótlánul ennivalót tett elém, majd ismét elfoglalta a helyét.

Az ebédem a következő volt: konzervhús, szárított hal, tengerész kétszersült és egy pohár olyan erős sör, hogy vizet kellett hozzá töltenem. A két ember bizonyára már megebédelt, mielőtt feljöttem a fedélzetre, mert nem tartott velem.

Egy szót sem tudtam kisedni belőlük, így ismét gondolataimba merültem, és azt hajtogattam magamban:

„Hogy végződik ez a kaland? Megpillanthatom-e ezt a láthatatlan kapitányt, és visszaadja-e a szabadságomat? Vagy vissza tudom-e szerezni azt akarata ellenére is? Ez a körülményektől függ. De ha a *Rém* továbbra is a nyílt vízen marad, vagy lemerül a víz alá, hogyan sikerül innen elmenekülnöm? Ha a hajó nem alakul át autóvá, le kell mondanom minden szökési kísérletről...”

Különben jobb, ha bevallom, addig gondolnom sem szabad a szökésre, amíg valamit meg nem tudtam a *Rém* titkaiból! Mert ha ugyan nem is örülhettem újabb nyomozásom sikerének - nem sok híja volt, hogy magam is rajtavesztettem, és bár a jövő is több rosszal, mint jóval kecsegtetett, egy lépéssel mégis előbbre jutottunk. Igaz, hogy nem tudok kapcsolatot teremteni embertársaimmal, és a törvényen kívül helyezett Világ Urához hasonlóan én is az emberi társadalmon kívül rekedtem...

A *Rém* továbbra is északkelet felé tartott az Erie-tó hosszában. Csak közepes sebességgel haladt, de ha a legnagyobb sebességre kapcsol, néhány óra alatt eléri a tó északkeleti végét.

Az Erie-tónak ebből a sarkából csak egy kivezető út van, ez pedig a Niagara folyó, amely az Ontario-tóval köti össze. Ebben a folyóban pedig akadályokba ütközik, a híres vízesésbe, amely körülbelül tizenöt mérföldre található Buffalótól, New York államnak egyik jelentős városától. Ha pedig a *Rém* nem indult el felfelé a Detroit folyón, ezt a tavat már csak szárazföldi úton tudja elhagyni.

A nap éppen a fejünk felett állt. Az idő szép volt, a nagy meleget hűvös szellő tette elviselhetővé. A tó partja még nem tűnt fel sem a kanadai, sem az amerikai oldalon.

Vajon a kapitány semmiképpen sem akar mutatkozni előttem? Van valami oka arra, hogy titkolja kilétét? Vajon elővigyázatossága nem arra mutat, hogy este szabadon akar bocsátani, amikor a *Rém* partot ér? Ez még valószínűtlenebbnek tűnt!

Délután két óra tájban halk motoszkálást hallottam, a középső csapóajtó felnyílt, és a türelmetlenül várt ember megjelent a fedélzetén.

Be kell vallanom, ő sem fordított rám nagyobb figyelmet, mint legénysége; hátrament a kormányoshoz, és a helyére állt. Ez halkan valamit mondott neki, majd lement a gépterembe.

A kapitány körülnézett, rápillantott a kormánykerék előtt levő iránytűre, a hajó irányán módosított egy keveset, és a *Rém* nagyobb sebességre kapcsol.

Ez a férfi ötven és egynéhány esztendősen lehetett, termete közepes, válla széles, tartása még egyenes, feje erős, haja inkább deres, mint ősz, sem bajusza, sem oldalszakálla, csak amerikai divatú, sűrű kecskeszakálla; karja és lába izmos, állkapcsa szögletes, mellkasa domború, szemöldökét állandóan összeráncolta, ahogy a nagyon erélyes emberek szokták. Makkegészséges, vasból gyúrt embernek látszott, napbarnított bőre alatt tüzes vér keringhetett.

Társaihoz hasonlóan a kapitány is tengerészruhát és vízhatlan köpenyt viselt, fején pedig gyapjúsapkát.

Mereven néztem rá. Ha nem is próbálta elkerülni a tekintetemet, mindenesetre olyan közönyösen viselkedett, mintha nem tartózkodnék idegen a hajóján.

Talán felesleges is mondanom, hogy a kapitány volt a másik ember, aki a Long Streeten a házam előtt leselkedett!

És ha én felismertem, kétségtelenül ő is felismerte bennem azt a Strock főfelügyelőt, akit annak idején azzal bíztak meg, hogy hatoljon be a Nagy Sasfészekbe.

És ahogy így elnéztem, úgy tűnt - erre nem gondoltam Washingtonban -, hogy ezt a jellegzetes arcot már láttam valahol. De hol?... A rendőrségi nyilvántartó személyi lapjai között, vagy egyszerűen csak egy kirakatba kitett fényképen?

De ez az érzés annyira bizonytalan volt, hogy már azt hittem, csak a képzeletem játéka az egész.

Ha társaiban nem volt annyi udvariasság, hogy válaszoljanak nekem, ő talán megtisztel azzal, hogy felel a kérdéseimre. Hiszen egy nyelvet beszélünk, bár nem tudtam meggyőződni arról, hogy ő is amerikai származású-e. Hacsak szántszándékkal nem akar megérteni, hogy ne kelljen válaszolnia!

De hát mit akar tenni velem? Talán minden teketória nélkül meg akar szabadulni tőlem? Csak a besötétedést várja, hogy bedobjanak a vízbe? Az a kevés, amit tudok róla, elegendő ahhoz, hogy veszélyes tanú legyek? Akkor már inkább hagyott volna ott a horgony végén! Úgy most nem kellene visszalöknie a vízbe!

Felemelkedtem, a hajó végéhez mentem, és eléje álltam.

Tüzes tekintetével mereven nézett az arcomba.

- Ön a kapitány? - kérdeztem.

Meg sem szólalt.

- Ez a hajó... a *Rém*?

Erre sem válaszolt.

Akkor előbbre léptem, hogy karon ragadjam.

Eltaszított magától, nem durván, de karja nem mindennapi erőről tanúskodott.

Ismét elébe álltam.

- Mit akar tenni velem? - kérdeztem erélyesebb hangon.

Eddig látható bosszúsággal szorította össze száját, de azt gondoltam, most mégis megszólal. Talán hogy ezt ne kelljen megtennie, elfordította a fejét. Kezét pedig rátette a sebesség-szabályozóra.

A gépezet azonnal gyorsabban kezdett forogni.

Erre elöntött a méreg, nem tudtam tovább uralkodni magamon, és így kiáltottam:

- Jól van! Csak hallgasson! Én... én tudom, hogy ki ön, és azt is tudom, hogy ezt a járművet jelentették Madisonból, Bostonból és a Kirdall-tóról! Igen! Ez a gép száguld az országutakon, a tengerek és tavak felszínén és a víz alatt! Ez a hajó pedig a *Rém*, és ön a parancsnoka... ön írta azt a levelet a kormányoknak... ön, aki azt hiszi, hogy van elég ereje felvenni a harcot az egész világgal... Ön!... A Világ Ura!...

Ezt hogy is tagadhatta volna? A hírhedt kezdőbetűk ott álltak a kormánykeréken.

Szerencsére sikerült megfékeznem magam, és miután láttam, hogy hiába várok választ a kérdéseimre, visszamentem, és leültem a kabinom csapóajtója mellé. Hosszú órákig egyre csak a látóhatárt figyeltem abban a reményben, hogy feltűnik valahol a szárazföld.

Igen! Várni... kénytelen vagyok várni... A *Rém*nek még világosban kell elérnie az Erie-tó partját, mert továbbra is egyenesen északkeleti irányban halad.

## TIZENNEGYEDIK FEJEZET

### *A Niagara*

Közben azonban múlt az idő, és a helyzet nem változott. A kormányos visszatért a kormánykerék mellé, a kapitány pedig a hajó belsejében ellenőrizte a gépek működését. Ismétlem: a motor még akkor is csendesen és egyenletesen működött, amikor a sebességet fokozták. Nyoma sem volt olyan rángatózó lökésnek, amely a hengeres és dugattyús motorok szükség-szerű velejárója. Ebből arra következtettem, hogy bármilyen formájában haladjon is a *Rém*, forgómotorok hajtják. De erről sem volt mód meggyőződnöm.

Másrészt azt is megfigyeltem, hogy az irány nem változott. Továbbra is északkelet felé haladtunk, vagyis Buffalo irányában.

„Miért megy arrafelé a kapitány? - töprengtem. - Nem lehet szándéka, hogy abban a kikötőben kössön ki, a rengeteg halász- és kereskedelmi hajó között! Ha el akarja hagyni az Erie-tavat, erre a Niagara nem alkalmas, mert a vízeséseken még ilyen alkalmatossággal sem tud átjutni! Ezt a tavat csak a Detroit folyón át tudná elhagyni, a *Rém* azonban szemmel láthatóan távolodik tőle...

Akkor arra gondoltam: a kapitány talán a besötétedést várja, hogy az Erie-tó partján kikössön valahol. Ott a hajó átalakul autóvá, és gyorsan áthalad a szomszédos államokon.

És ha nem sikerül megszöknöm, amíg a szárazföldön haladunk, többé semmi reményem nem marad arra, hogy visszaszerezsem a szabadságomat...

Igaz, akkor megtudom, hol rejtőzködik a Világ Ura, ráadásul olyan ügyesen, hogy a rejtekhelyet soha nem sikerült felfedezni - hacsak valamilyen módon ki nem rak a hajóból... És hogy mit érthetek kirakáson, nem nehéz elképzelni.

A tó északkeleti sarkát mindenesetre jól ismerem, sokszor jártam New York államnak ebben a részében, amely a fővárosa, Albany és az említett Buffalo között fekszik. Egy három évvel ezelőtt végzett nyomozás során volt alkalmam átkutatni a Niagara folyó mindkét partját a vízesések alatt és felett egészen a Függő-hídig; voltam a Buffalo és Niagara Falls mezőváros között fekvő két nagyobb szigeten, továbbá a Navy-szigeten és a Kecske-szigeten, amely az amerikai vízesést a kanadai vízeséstől elválasztja.

Ha tehát alkalmam nyílna a szökésre, nem kerülnék ismeretlen környékre. De vajon nyílik-e rá alkalmom, és alapjában véve kívánom-e, és élnék-e vele?... Mennyi titok vár még rám ebben az ügyben, amelybe jó szerencsém - vagy talán balszerencsém belesodort!

Arra azonban nemigen lesz lehetőségem, hogy a Niagara valamelyik partjára kerülhessek. A *Rém* nem vág neki ennek a folyónak, amelyen lehetetlen végighajózni, de valószínűleg az Erie-tó partvidékére sem merészkedik. Szükség esetén lemerül a víz alá, így halad fel a Detroit folyón, visszaváltozik autóvá, és a vezetője az Unió utain robog vele tovább.

Ezek a gondolatok kavargtak a fejemben, tekintetem pedig mindvégig hasztalanul vizsgál-gatta a látóhatárt.

S újra meg újra felmerült bennem több kérdés, amelyekre nem tudtam felelni: miért írta nekem a kapitány azt a fenyegető levelet? Mi érdeke fűződött ahhoz, hogy Washingtonba is eljőjön leskelődni utánam? És végül mi köze volt a Nagy Sasfészekhez? Az még lehetséges, hogy föld alatti csatornákon keresztül be tudott jutni a Kirdall-tóba. De a megmászhatatlan sziklafalon átjutni - nem, ez lehetetlen!

Mivel a *Rém* változatlanul nagy sebességgel haladt, és irányát állandóan tartotta, négy óra felé már nem lehattunk tizenöt mérföldnél tovább Buffalo városától, amelynek körvonala nemsokára feltűnik az északkeleti látóhatáron.

Utunk során megpillantottunk ugyan néhány hajót, de azok elég távol haladtak tőlünk, és a kapitány ezt a távolságot könnyűszerrel tudta tartani. Ráadásul a *Rém* alig emelkedett ki a víz színe fölé, és egy mérföldnél nagyobb távolságból aligha lehetett észrevenni.

A messzeségben kezdtek kirajzolódni azok a magaslatok, amelyek az Erie-tó sarkánál emelkednek, és Buffalón túl tölcseért alkotnak, mely tölcseken keresztül a tó vize belefolyik a Niagara medrébe. Jobb kéz felől néhány homokbucka tűnt fel, itt-ott facsoportok is látszottak. A tavon több kereskedelmi hajót, halászvitorlást és halászgőzöst pillantottam meg.

Az égen néhol kormos füstfelhők szálltak, amelyeket a víz fölé hajtott a gyenge keleti szél.

Mi lehet a szándéka a kapitánynak, hogy a kikötő felé tart? Nem azt tanácsolná az óvatosság, hogy ne merészkedjen oda? Lestem is, hogy melyik pillanatban fordítja el a kormánykereket, hogy a tó nyugati partja felé vegye az útját. Vagy talán az a terve, hogy a víz alá merül, és az éjszakát az Erie-tó mélyén tölti?

De érthetetlen módon továbbra is Buffalo felé halad!

Ebben a pillanatban a kormányos, aki az északkeleti határt figyelte, intett társának. Az felkelt, a középső csapóajtóhoz lépett, és lement a gépházba.

A kapitány viszont feljött a fedélzetre, a kormányoshoz ment, és halkán beszélt vele.

A kormányos Buffalo irányában két feketés pontra mutatott, amelyek tőlünk jobbra öt-hat mérföldnyire haladtak.

A kapitány figyelmesen nézett arrafelé; aztán megrántotta a vállát, és leült a hajó végében, de a *Rém* menetirányán nem változtatott.

Negyedóra múlva északkeleti irányban világosan ki tudtam venni két füstoszlopot. Lassanként a két pontszerű tárgy alakja is kirajzolódott.

Két gőzhajó volt, Buffalo felől gyorsan közeledtek.

Hirtelen arra gondoltam, hogy ez az a két torpedóromboló lehet, amelyekről Ward úr említést tett, és amelyek azt a feladatot kapták, hogy ellenőrizzék a tónak ezt a részét; ezeknek a segítségét nekem is jogomban volt igénybe venni.

Ez a két új típusú torpedóromboló az Egyesült Államok leggyorsabb gőzhajói közé tartozott. Hajtóműveik a legtökéletesebben kidolgozott gépek voltak, próbaútjaikon óránként huszonhét mérföldes sebességet értek el.

Igaz, hogy a *Rém*nek sokkal gyorsabb járatú gépei voltak, de ha mégis szorult helyzetbe kerül, és másképpen nem tud elmenekülni, csak lemerül a víz alá, és máris eltűnik üldözői elől.

Persze a két torpedóromboló helyett inkább két tengeralattjáróra lett volna szükség, hogy a siker valamelyes reményében vegyék fel a küzdelmet, de azt hiszem, még akkor is egyenlőtlen lett volna a harc.

Most már nem tartottam kétségesnek, hogy a két hajó parancsnoka értesítést kapott, talán éppen Wellstől, aki Toledóba visszatérve táviratozhatott nekik.

Egyébként nyilvánvaló volt, hogy mihelyt észrevették a *Rémet*, teljes gőzzel közeledtek. A kapitány azonban szemlátomást ügyet sem vetett rájuk, és továbbra is a Niagara folyó felé tartott.

Mit csinál most a két torpedóromboló? Bizonyosan úgy manővereznek, hogy a *Rémet* az Erie-tó sarkába szorítsák, miután jobb kéz felől elhagyja Buffalót, mivel a Niagarán keresztül úgysem tud végighaladni.

A kapitány átvette a kormányzást, az egyik ember a hajó elején, a másik pedig a gépkamrában foglalt helyet.

Vajon nem parancsolnak most vissza a kabinomba?...

Nagy meglepésemre ez nem történt meg, sőt ügyet sem vetettek rám, mintha ott sem lettem volna a hajón...

Nagy izgalommal figyeltem a két torpedóromboló közeledését. Amikor kétföldnyire voltak, úgy folytatták útjukat, hogy a *Rémet* két tűz közé szorítsák.

A Világ Urának arcán a legmélyebb megvetés tükröződött. Nagyon jól tudta, hogy a torpedórombolók semmit sem tehetnek ellene. Csak egy utasítás a gépésznek, és messze elmaradnak, bármilyen sebesen haladnak is! Csak néhányat fordul a hajócsavar, és a *Rém* kikerül hajóágyúik hatósugarából; az Erie-tó mélyében pedig a lövedékek nem érik el a tengeralattjárót...

Tíz perccel később már alig egy mérföld választott el minket a két üldöző hajótól.

A kapitány még közelebb engedte őket. Aztán megnyomta a fogantyút, a hajócsavar kétszer olyan gyorsan kezdett el forogni, a *Rém* pedig szinte repült a tó tükrén. Mit sem törődve a torpedórombolókkal, és ahelyett, hogy visszafordult volna előlük, tovább folytatta útját! Ki tudja, nem lesz-e olyan merész, hogy áthalad köztük, és üldözésére csábítja őket, amíg a sötétség leszálta a két hajó kénytelen lesz feladni a céltalan hajszát?

Az Erie-tó partján ekkor kirajzolódott Buffalo városa. Tisztán láttam épületeit, tornyait és emelődaruait. Négy-öt mérfölddel távolabb északnyugati irányban folyt ki a tóból a Niagara folyó.

Ilyen körülmények között mit tegyek? Mivel jó úszó vagyok, nem az lesz-e a legjobb és soha vissza nem térő alkalom, ha vízbe ugrom, amikor egy vonalban leszünk a torpedórombolókkal, vagy helyesebben közöttük haladunk el? A kapitány nem veszíthet időt azzal, hogy engem kihalásszanak! Ezzel az ugrással talán kikerülök a keze közül... Valamelyik hajóról majd csak észrevesznek. És hátha figyelmeztették a két hajó kapitányát, hogy esetleg a *Rém* fedélzetén vagyok? Talán csónakot küldenek értem...

Persze nagyobb esélyem lenne a sikeres menekülésre, ha a *Rém* befutna a Niagara folyó partjai közé. A Navy-sziget magasságában jól ismert területen érnék partra. De lehetetlennek tartottam, hogy a kapitány arrafelé forduljon, ahol vízesés állja el az útját. Úgy határoztam tehát, hogy várok, amíg a torpedórombolók közelebb érnek, és majd az utolsó pillanatban döntök.

Mert - be kell vallanom - nem tudtam elhatározásra jutni. Nem! Sehogy sem tudtam beletörődni abba, hogy a meneküléssel elvesztem minden esélyemet a titok felderítésére! A nyomozó ösztön lázadt fel bennem arra a gondolatra, hogy csak ki kell nyújtanom a kezemet, hogy elcsípjem ezt a törvényen kívül helyezett embert... Nem! Nem szököm meg! Ez annyit jelentene, hogy örökre feladom a játszmát! Ha viszont itt maradok a *Rém* fedélzetén, milyen sors vár rám, és hová visznek?

Negyed hét volt. A torpedórombolók közeledtek, tizenkét-tizenöt kötélhossznyi távolságot hagyva egymás között. A *Rém*nek nem is kell fokoznia sebességét, az egyik hajó rövidesen jobbra lesz tőle, a másik pedig balra.



Nem mozdultam el a helyemről. Ott álltam a hajó elején figyelő ember mellett.

A kapitány mozdulatlanul állt a kormánynál, szeme izzott az összevont szemöldök alatt, és talán arra várt, hogy a hajó egyetlen mozdulatával véget vessen az egésznek.

Egyszer csak a bal felől haladó torpedórombolóról ágyúlövés hallatszott. Egy lövedék a vizet hasítva a *Rém* előtt süvített el, és a jobb oldali torpedóromboló háta mögött tűnt el.

Felugrottam. A mellettem álló ember a kapitány jeladását leste.

Az még csak a fejét sem fordította oldalra, és sohasem felejttem el, milyen megvető kifejezés ült az arcán...

Abban a pillanatban kabinom csapóajtaja felé taszigáltak, amely rám csukódott, majd a többi ajtót is lezárták. Alig telt el egy perc, a hajó a víz alá merült! A tengeralattjáró eltűnt a tó mélyén...

Még hallatszott néhány ágyúlövés, amelyek tompa dörrenése eljutott a fülemig. Aztán minden elcsendesedett. Kabinom ablakán halvány fény szűrődött be. A tengeralattjáró minden ringatózás és himbálózás nélkül csendben haladt tovább az Erie-tavon keresztül.

Ilyen gyorsan és könnyedén ment végbe a *Rém* átalakulása, és bizonyára éppen ilyen gyors és könnyű az átalakulás, amikor az országúti közlekedésre vált át.

És most mit szándékozik tenni a Világ Ura?... Nagyon valószínű, hogy irányt változtat, feltéve, hogy a partra érve a *Rémet* nem alakítja át autóvá. De ahogy gondolkoztam a dolgon, úgy véltem, hogy mihelyt lerázza a torpedórombolókat, inkább nyugat felé tart, és visszatér a Detroit folyó torkolatához. Valószínűnek tartottam, hogy csak addig marad víz alatt, amíg kívül nem kerül az ágyúk lőtávólán, és a sötétség véget nem vet az üldözésnek.

De nem így történt. Alig telt el tíz perc, amikor a hajón mozgolódást észleltem. A gépkamrából beszélgetés hallatszott. A gépek hangjába kattogás is vegyült. Mintha azt vettem volna ki a beszédből, hogy valami hiba miatt a tengeralattjáró kénytelen ismét felemelkedni a víz színére.

Nem is tévedtem. A következő pillanatban félhomályos kabinom hirtelen kivilágosodott. A *Rém* a felszínre jött... A hajóhídról lépések hallatszottak, a csapóajtók felnyíltak, még az enyém is.

A kapitány ismét elfoglalta helyét a kormánykeréknél, két embere pedig a hajó belsejében foglalatostkodott.

Körülnéztem, hogy láthatók-e még a torpedórombolók. Igen... tőlünk csupán negyed mérföldre. Azok ismét megpillantották a *Rémet*, és máris üldözni kezdték. Most már azonban a Niagara folyó irányában.

Bevallom, ebből a manőverből semmit sem értettem. Ha a hajó bekerül ebbe a zsákutcába, és a géphiba miatt nem tud a víz alá merülni, a visszaújtát elállják a torpedórombolók. Vagy talán megpróbál a szárazföldre kijutni, és autóvá átváltozva elmenekülni akár New York államon át, akár a kanadai területen keresztül?

Ekkor a *Rémnek* félmérföldnyi előnye volt. A torpedórombolók teljes gőzzel követték, de a körülmények nem kedveztek ahhoz, hogy ágyúikkal el is találják.

Úgy látszik, a *Rém* tartani akarta ezt a távolságot. Pedig igen könnyen tudta volna növelni, és besötétedés után a nyugati partok felé fordulhatott volna vissza.

Jobb kéz felől már elmosódott a távolban Buffalo körvonala is, és valamivel hét óra után feltűnt a Niagara bejárata. A kapitány nyilván elvesztette a józan esztét, ha befut ide, hiszen tudja, hogy onnan nem térhet vissza... De egyáltalán lehet-e józan és épelméjű az olyan ember, aki kikiáltja magát a Világ Urának, és ezt szilárd meggyőződéssel hiszi is?

Szenvtelenül, nyugodtan állt előttem, még csak a fejét sem fordította el, hogy a két hajóra pillantson.

Egyébként a tónak ez a része teljesen kihalt volt. A Niagara folyó partjain fekvő városok felé nem sok hajó jár, de most egyetlenegy sem volt látható. Még egy halászbárka sem keresztezte a *Rém* útját. Mindenesetre ha a két torpedóromboló követni kezdi a Niagarán is, kénytelenek lesznek nemsokára megállni.

Mint említettem, a Niagara folyó az amerikai és a kanadai part között folyik. Az egyik oldalon Buffalo terül el, a másikon az Erie-erőd. Szélessége körülbelül háromnegyed mérföld, de a vízesések közelében kevesebb. Hossza az Erie-tótól az Ontario-tóig körülbelül tizenöt mérföld, és északi irányban haladva vezeti le a Felső-, a Michigan- és a Huron-tó vizét az Ontario-tóba. Az Erie-és az Ontario-tó között a szintkülönbség háromszáznegyven láb. Ebből maga a vízesés nem kevesebb, mint százötven láb. Az alakja után Patkó-zuhatagnak is nevezik, az indiánok pedig a „Vízörgés” nevet adták neki, mert a mennydörgéshez hasonló erejű robajjal zúdul le szünet nélkül, és ez a dörgő hang a vízeséstől több mérföldre is hallható.

Buffalo és Niagara Falls mezőváros között két sziget osztja két ágra a folyót: a Navy-sziget, egy mérfölddel a Patkó-zuhatag felett és a Kecske-sziget, amely az amerikai vízesést választja el a kanadai vízeséstől. Ennek a sarkán állt hajdan a vízesés szakadéka fölé merészen a magasba nyúlva a Teknőc-torony, amelyet le kellett rombolni, mielőtt a mélybe zuhant volna, mivel a vízesés állandóan hátrább húzódik.

A Niagara folyó felső szakaszán a Navy-sziget két oldalán két mezőváros érdemel említést: a jobb parton Schlosser, a bal parton pedig Chippewa Falls. Ezen a részen a folyómeder egyre jobban kezd lejteni, a víz sodra ennek megfelelően állandóan gyorsul, hogy két mérfölddel lejjebb a híres vízesés alakjában zuhogjon alá.

A *Rém* elhaladt az Erie-erőd mellett. A lenyugvó nap akkor érte el a kanadai oldalon a látóhatár szélét, a telihold pedig délkeleti irányban most bukkant fel az alkonyati páratömegből. Még egy teljes óra is eltelik, amíg egészen besötétedik.

A két torpedóromboló teljes gőzzel hasította a vizet, de a *Rém* mögött még mindig egy mérföldre haladtak, és ezt a távolságot nem tudták csökkenteni. A két partot árnyas fák szegélyezték, közöttük a zöldellő réteken egy-egy tanya bukkant fel.

Nyilvánvaló volt, hogy a *Rém* nem tud visszafordulni. A torpedórombolók feltétlenül elsüllyesztik. Igaz, a két kapitány nem tudta, amit én már tudtam, vagyis hogy a *Rém* géphiba miatt volt kénytelen feljönni a víz színére, és nem tud a víz alá merülve elmenekülni. A két hajó azonban továbbhaladt előre, és bizonyára tartják is ezt a sebességet, amíg csak lehet.

Nem értettem sem ezt a makacs hajszát, sem a *Rém* parancsnokának a viselkedését. Nem kell hozzá egy fél óra sem, és útját állja a vízesés. Bármilyen tökéletes is a járműve, arra mégsem képes, hogy átjusson a Patkó-zuhatagon, és ha a vízesés sodra elkapja, belezuhan abba a száznyolcvan láb mélységű katlanba, amelyet a víz vájt a vízesés tövében. Ha kimenne a partra, talán sikerülne elmenekülnie az autókerekeken óránként kétszáznegyven kilométeres sebességgel!...

És most mit tegyek?... Próbáljak megszökni a Navy-szigeten keresztül, amelynek a partját úszva könnyen elérhetném?... Ha nem használok ki ezt az alkalmat, a Világ Ura soha, de soha nem adja vissza a szabadságomat, mert túl sokat tudok a titkairól!

Beláttam, hogy most minden szökési kísérletem hiábavaló lenne. Ha nem is zártak be a kabinomba, állandóan figyeltek. Miközben a kapitány a kormánykerék mellett állt, a mellettem álló társa le nem vette rólam a tekintetét. Az első gyanús mozdulatra megragadnak és bezárnak. Most már a sorsom egybefonódott a *Rém* sorsával.

Eközben az a távolság, amely a *Rémet* a két torpedórombolótól elválasztotta, néhány kötélhossznyira csökkent. Talán valami baleset következtében a *Rém* motorja nem képes többre? Pedig a kapitány nem árul el semmiféle nyugtalanságot, és nem igyekszik a part felé.

Már hallani lehetett a két torpedóromboló szelepein nagy párafelhőben kiáramló gőz sívítását.

De hallatszott a vízesés dübörgése is, amely hárommérföldnyire sem volt tőlünk.

A *Rém* a folyó bal ágában haladt tovább a Navy-sziget mentén, és nemsokára maga mögött hagyta annak alsó csücskét is. Negyedóra múlva feltűntek a Kecske-sziget első fái. A víz sodra egyre gyorsabb lett, és ha a *Rém* nem akar megállni, a torpedórombolók már nem sokáig folytathatják az üldözést... Ha ez az átkozott kapitány mindenáron bele akar veszni a Patkózuhatag örvényébe, azok nem követik a mélységbe...

Valóban, sípszó hallatszott, a két hajó megállt, amikor már csak öt-hatszáz lábnyira volt a vízeséstől. Fedélzetükön több ágyút sütöttek el, a lövedékek a *Rém* mellett süvítettek tova, de egyik sem talált...

A nap nemrégén szállt le, és az alkonyati homályban a holdsugarak megvilágították az északi partot. A hajó sebessége, amelyet az áramlás megkétszerezett, minden képzeletet felülmúlt. Egy perc múlva belezuhan abba a feketéllő szakadékba, amely a vízesés kanadai ágának közepén terül el...

Rémülten néztem a Kecske-sziget partjait és a mellette fekvő, Három Nővér nevű három kis szigetet, amelyek alig látszóttak az örvénylő víz felcsapó tajtékai között...

Felemelkedtem, éppen a vízbe akartam ugrani, hogy kiússzam a szigetre.

A mellettem álló ember keze a vállamra nehezedett...

A gép belsejéből hirtelen erős zúgás hallatszik. A gép két oldalán az uszonyhoz hasonló szerkezetek szárnyként kinyílnak, és abban a pillanatban, amikor a *Rémet* a víz a szakadékba sodorná, felemelkedik a levegőbe, átrepül a dübörgő vízesés felett, miközben a holdszivárvány koszorút fon köréje.

## TIZENÖTÖDIK FEJEZET

### *A Sasfészek*

Másnap, amikor meglehetősen mély álmomból felébredtem, nem éreztem, hogy a jármű mozog. Azonnal megállapítottam: nem robog a földön, nem halad a vízen, sem víz alatt, nem repül a levegőben. Akkor azt a következtetést vonhatom le, hogy feltalálója visszajutott arra a titokzatos helyre, ahol előtte még soha senki nem járt...

És mivel engem sem intézett el rövid úton, most nemsokára megfejlthetem a titkát.

Az olvasó talán meglepődik, hogy ilyen mélyen aludtam a légi utazás alatt. Ezen magam is meglepődtem, és azon töprengtem, hogy álmomat nem valami altató okozta-e, amelyet előző este a vacsorámba kevertek. A *Rém* kapitánya talán így akarta megakadályozni, hogy felismerjem földet érésünk helyét... Azt azonban állítom, hogy félelmetes érzés volt, amikor a járművet nem a vízesés örvényei sodorták tovább, hanem motorja a magasba emelte, mint valami madarat, amelynek hatalmas szárnya rendkívüli erővel csapkodott...

Így tehát a Világ Urának ez a járműve négyféle szerepet töltött be: automobil, hajó, tengeralattjáró és repülő gép volt egyszerre.

Három közegben: földön, vízben, és levegőben tudott mozogni, és milyen erővel és milyen gyorsan!... Néhány pillanat elég volt neki a csodálatos átváltozáshoz! És ezeket a különböző jellegű mozgásokat ugyanaz a motor végezte! Magam is tanúja voltam a gép átváltozásának. Azt azonban még nem tudtam, de talán sikerül kiderítenem, hogy milyen energiaforrásból merített a jármű ekkora erőt, és hogy ki az a lángeszű feltaláló, aki minden alkatrészét készítette, majd csodálatos ügyességgel és merészséggel kormányozta.

Amikor a *Rém* a vízesés kanadai szakasza felett repült, kabinom csapóajtájának támaszkodtam. Olyan világos este volt, hogy megfigyelhettem, milyen irányban vezeti a gépet a kormányosa. A folyó felett repült, áthaladt a Patkó-zuhatagtól három mérfölddel lejjebb levő Függő híd felett. Ezen a részen kezdődnek a Niagara folyó zúgói, amelyeken lehetetlen átjutni; majd a folyó egy kanyar után továbbfolyik az Ontario-tó felé.

Úgy rémlett, hogy itt a gép keleti irányba fordult.

A kapitány továbbra is a gép hátsó részében tartózkodott. Nem szóltam hozzá. Mi értelme lett volna?... Úgysem válaszol.

Azt megfigyeltem, hogy a gép meglepő könnyedséggel változtatott irányt. A légi utakon bizonyára éppen olyan otthonosan mozgott, mint a szárazföldön és a tengeren.

És ilyen eredmények alapján érthető annak az embernek a gögje, aki a Világ Urának kiáltotta ki magát! Hát nem rendelkezik minden szerkezetnél külön géppel, amely emberi kézből valaha is kikerült, és amellyel szemben az ember tehetetlen? Valóban, miért is adta volna el, miért fogadta volna el a felkínált milliókat?... Igen, most már megértettem azt a végtelen önbizalmat, amely egész lényéből áradt! De mire ragadhatja még mérhetetlen becsvágya, ha egyszer örületté fajul?...

A *Rém* felrepülése után fél órával érthetetlen módon teljesen öntudatlan állapotba kerültem. Ismétlem, csak valami altató okozhatta. A kapitány bizonyára azt akarta, hogy ne lássam, milyen irányban halad.

Így aztán nem tudnám megmondani, hogy a kormányos a levegőben repült-e tovább, vagy leszállt valamelyik tenger vagy tó vizére, vagy az Egyesült Államok valamelyik országútján folytatta az útját. Semmire sem emlékszem, ami a július 31-ről augusztus 1-re forduló éjszaka történt.

Most mi lesz ennek a kalandnak a folytatása, és főleg rám nézve hogyan végződik?...

Mint már említettem, amikor különös álmom véget ért, éreztem, hogy a *Rém* meg se moccan. Ebben nem tévedhettem, mert a mozgást észre kellett volna vennem még akkor is, ha a gép a levegőben halad.

Amikor felébredtem, a kabinomban találtam magam, ahova éppen olyan észrevétlenül zártak be, mint amikor az első éjszakát töltöttem a *Rémen* az Erie-tavon.

Most már csak azt akartam megtudni, felengednek-e a hajóhídra, miután a gép földet ért.

Megpróbáltam felnyitni a csapóajtót, de nem sikerült.

„Ejnye - gondoltam magamban -, csak akkor mozoghatok megint szabadon, ha a *Rém* ismét a vízen vagy a levegőben halad?”

Hiszen abban a két közegben valóban lehetetlen számomra a szökés...

Az olvasó megértheti türelmetlenségemet és nyugtalanságomat, hiszen nem tudtam, mennyi ideig tartózkodunk még a földön.

Csak néhány percet kellett várnom. Hallottam, hogy rudakat mozdítanak el. A csapóajtót kívülről felnyitották. Kabinom megtelt fénnyel és levegővel.

Egy ugrással felmentem a hajóhídra, és elfoglaltam a szokott helyemet.

Tekintetem egy pillantással végigjárta az egész környéket.

Ahogy sejtettem, a *Rém* a földön állt, egy völgykatlan mélyén, amelynek területét ezeröt-száz-ezernyolcszáz lábra becsültem. Az egész völgykatlant apró sárgás kavics borította, és egyetlen szál fű sem nőtt rajta.

A völgykatlan majdnem szabályos tojás alakú volt, nagytengelye észak-déli irányú. Milyen magas lehet a környező sziklafal, milyen lehet a teteje?... Ezt nem tudtam megállapítani. Felettünk ugyanis sűrű ködréteg terült szét, amelyen a napsugarak még nem tudtak áthatolni. Néhány ködfoszlány a kavicsos talajig ért le. Még korán reggel lehetett, és a köd nemsokára felszáll.

A katlan belsejében meglehetősen hideg volt, bár augusztus első napjára ébredtünk. Úgy következtettem, hogy ez a völgyteknő az Újvilágnak valamelyik magasabb pontján fekszik. De melyiken? Ezen a téren még feltevésekbe sem bocsátkozhattam. Bármilyen gyorsan tudott is haladni a pilóta, az bizonyos, hogy nem volt ideje az Atlanti- vagy a Csendes-óceán átrepülésére, hiszen amióta a Niagarától elindultunk, legfeljebb tizenkét óra telhetett el.

Ebben a pillanatban a kapitány előjött egy sziklamélyedésből, amely valószínűleg a ködbe borult sziklafal aljában húzódó barlang lehetett.

Néha hatalmas madarak árnyéka suhant át a ködön, és rekedt rikoltozásuk felverte a mély csendet. Talán ennek az óriási szárnyú szörnyetegnek az érkezése zavarta fel őket, amellyel sem erő, sem sebesség dolgában nem vehették fel a versenyt.

Minden jelből arra következtettem, hogy a Világ Ura itt rejtőzik el, amikor egy-egy csodálatos útja véget ér. Ez volt autójának a garázsa, hajójának a kikötője és repülő gépének a fészke! És most a *Rém* mozdulatlanul pihen a katlan mélyén.

Végre most majd nyugodtan megnézhetem; úgy látszott, senki sem akar ebben megakadályozni. A kapitány szemlátomást most sem törődött velem többet, mint azelőtt. Két társa hozzá lépett. Mindhárman hamarosan eltűntek abban a barlangban, amelyről az imént említést tettem. Így hát szemügyre vehettem a gépet - legalábbis kívülről. A belső berendezésére nézve valószínűleg ezután is csak találgatásokra szorítkozhatom.

A csapóajtók valóban zárva voltak - kivéve az én kabinom csapóajtóját -, így egyiket sem tudtam kinyitni. De talán sokkal érdekesebb megtudni, milyen motor hajtja a *Rémet* többféle alakjában.

Leugrottam a földre, és erre a vizsgálódásra bőven volt időm.

A gép orsó alakú volt, az eleje hegyesebb, mint a hátulja, a törzse alumíniumból készült, szárnya pedig előttem teljesen ismeretlen anyagból. Négy darab, két láb átmérőjű keréken nyugodott, és a rajtuk levő igen vastag gumiabroncsok lehetővé tették, hogy simán gördüljön a legnagyobb sebesség mellett is. A kerekek küllői lapát alakúan kiszélesedtek, és amikor a *Rém* a víz színén vagy a víz alatt járt, bizonyára segítettek a haladásában.

A fő hajtómű azonban nem a négy kerék volt, hanem a két Parson-turbina, amelyeket a gép törzse mellett hosszanti irányban helyeztek el. Ezeket hozta igen gyors mozgásba a motor, így tudott olyan sebesen haladni a vízben, és azon gondolkodtam, nem ezekkel halad-e a gép a levegőben is.

A gép a levegőben nagy szárnyak segítségével tudott fennmaradni és haladni, ezek nyugalmi állapotban összecukódtak, és uszonyhoz hasonlóan simultak az oldalához. A feltaláló tehát a levegőnél nehezebb testek repülésének elvét alkalmazta, és ez tette lehetővé neki, hogy a levegőben a leggyorsabb madárnál is sebesebben tudjon haladni.

Az a hajtóerő pedig, amely ezeket a különböző szerkezeteket működtette, ismétlem, csak az elektromos energia lehetett. De milyen energiaforrás táplálta az akkumulátorokat? Talán van valahol olyan villanytelepük, ahol az akkumulátorokat feltöltik? Vagy a völgykatlan egyik barlangjában dinamók működnek?

Vizsgálódásaim alapján tehát annyit megállapítottam, hogy a járművet kerekek, turbinák és szárnyak mozgatják, de semmit sem tudtam meg a gép szerkezetéről, sem a hajtóanyagáról. De mi hasznát vettem volna annak, ha ezt a titkot megfejtem?...

A szabadságomat kellett volna visszaszereznem, és amennyire a Világ Urát megismertem - bármilyen keveset tudtam is meg róla -, nem lesz hajlandó szabadon engedni!

Nyitva állt még előttem a szökés lehetősége. De nyílik-e rá valaha is alkalom? Akár a *Rém* valamelyik útja során, akár most, amikor a völgykatlanban időzik...

Az első megoldandó kérdés mindenesetre az, hol fekszik ez a völgykatlan. Hol szállt le a pilóta? Milyen összeköttetés van innen a külvilággal? Van-e valamilyen kivezető út ebből a völgykatlanból? A sziklafalon csak valami repülő szerkezettel lehet átjutni...

Az Egyesült Államoknak melyik részén szálltunk le? Ha feltételezzük, hogy a *Rém* csak az előző este indult útnak, bármilyen gyorsan repült is, nem hagyhatta el Amerikát, nem juthatott át az Újvilágból az Óvilágba. Becsülhetem-e néhány száz mérföldnél többre az éjszaka megtett utat?

Többször is felötlött bennem egy feltevés, amelyet érdemes fontolóra venni, talán el is fogadni. Miért ne lehetne a *Rém* tanyája éppen a Nagy Sasfészek? Hát ez a repülő gép nem tud könnyedén bejutni oda? Egy pilóta ne lenne képes arra, amit meg tudnak tenni a sasok és a keselyűk? Hát nem nyújt ez a megközelíthetetlen sasfészek a Világ Urának olyan titkos

rejtekhelyet, amelyet rendőrségünk sem tudott felfedezni, és amelyben teljes biztonságban érezheti magát? Egyébként a Niagara-vízesés és a Kék-hegységnek eme része között a távolság nem több négyszázötven mérföldnél, és ezt a távolságot a *Rém* tizenkét óra alatt megtehetette!

Igen, ez a gondolat - annyi más között - egyre határozottabb formát öltött az agyamban. És így nem derül-e fény arra a mindeddig homályban maradt kérdésre, hogy milyen kapcsolatban áll egymással a Nagy Sasfészek és a monogramos levél írója? És hogy miért fenyegettek meg arra az esetre, ha újrakezdeném a nyomozást? És hogy miért kémkedtek utánam? És a Nagy Sasfészekben észlelt jelenségeket - amelyek okát még nem sikerült kiderítenem - nem a Világ Urának kell-e tulajdonítani? Igen! A Nagy Sasfészek!... A Nagy Sasfészek!... És ha eddig nem tudtam ide bejutni, most ki tudok-e jutni innen másképpen, mint a *Rém* fedélzetén?

Vajon ráismernék-e, ha felszállna a köd? Akkor ez a feltevés talán valósággá válna...

Mivel szabadon jöhettem-mehettem, s a kapitány és társai nem törődtek velem, körül akartam járni a völgykatlant.

Most mind a hárman bent voltak a barlangban, a katlan északi sarkában, így a déli végében kezdtem meg vizsgálódásomat.

Ahogy a sziklafalhoz értem, a tövénél indultam el, amely tele volt üregekkel. A fejem felett meredező sima sziklafalak ugyanolyan földpátból álltak, mint az egész Allegheny-hegység. Hogy milyen magasra nyúlik fel a sziklafal, és hogy milyen alakú a teteje, még nem lehetett látni, ahhoz meg kell várni, míg vagy a szél, vagy a nap szétosztatja a ködöt.

Közben továbbhaladtam a sziklafal tövében, amelynek üregeit csak a nyílásukon beszűrő fény világította meg. A barlangok földjén mindenféle lom és szemét: fadarabok, száraz fűkupacok. Mellettük a kapitánynak és társainak a lábnyoma látszott a homokban.

Egyébként még mindig nem mutatkoztak, nyilván sok dolguk akadt a barlangban, amely elé több csomagot tettek le. Vajon ezeket majd a *Rém* fedélzetére viszik, és ezek szerint véglegesen el akarnak költözni erről a rejtekhelyről?...

Fél óra alatt végeztem körutammal, és visszamentem a katlan közepére. Itt-ott kihűlt és az idők folyamán megfehéredett hamurakásokon láttam megszenesedett gerendákat és deszkákat, tartóbordákat, amelyeken még ott volt a vasalás, tűzben meghajlott fém pántokat, egy szerkezet roncsait, amelyet lángok által pusztítottak el.

Annyi bizonyos, hogy ez a völgykatlan nem is olyan régen szándékosan előidézett vagy véletlenül keletkezett tűzvész színhelye volt. És természetes, hogy összefüggést kerestem a tűzvész és a Nagy Sasfészekben észlelt jelenségek között, amikor lángnyelvek csaptak a sziklafal fölé, morajlás hallatszott a levegőn át, amelyektől annyira megijedtek a környék, Pleasant-Garden és Morganton lakosai. De vajon mit égettek el, és miért állt a kapitány érdekében, hogy azt elpusztítsa?...

Ebben a pillanatban kelet felől erős szél támadt. Az eget eltakaró ködréteg gyorsan felszállt. A sziklafalat elöntötték a felfelé kapaszkodó nap sugarai.

Felkiáltottam.

Körülbelül száz láb magasságban kibontakozott a sziklakatlan pereme. Kelet felé ismerős körvonalat pillantottam meg: egy sziklát, amely sashoz hasonlított...

Ezt láttuk Elias Smith úrral, amikor meg akartuk mászni a Nagy Sasfészeket!

Így tehát semmi kétség! Az elmúlt éjszaka a gép elrepült az Erie-tótól Észak-Carolináig. Tehát ebben a sasfészekben volt a rejtekhelye... Ez volt hát a lángeszű feltaláló hatalmas és óriási teljesítményű madarának méltó fészke, amelynek megmászhatatlan falain rajta kívül senki más nem tudott átjutni... És ki tudja, ő nem fedezett-e fel valami mély barlangot, föld alatti összekötő utat a külvilággal, amelyen át úgy is elmehetett a Nagy Sasfészekből, hogy a *Rémet* itt hagyja?...

Most már minden világossá vált az agyamban! Így lett érthető az első levél, amely a Nagy Sasfészekben íródott, és halállal fenyegetett. És ki tudja, ha bejutunk a völgykatlanba, felfedezzük-e a Világ Urának titkait, mielőtt ő maga biztonságos helyre menekül?...

Mozdulatlanul álltam, tekintetemet a kőszakra szegeztem, bennem pedig erős indulatok kavargtak. Azon gondolkoztam, nem kell-e mindenáron megpróbálkoznom a gép elpusztításával, mielőtt újra nekivág a világnak...

Lépéseket hallottam.

Megfordultam.

A kapitány felém tartott, és amikor megállt, arcomba meredt.

Nem tudtam tartóztatni magamat, és így kiáltottam fel:

- A Nagy Sasfészek!... A Nagy Sasfészek!...

- Igen... Strock felügyelő!

- Ön pedig... a Világ Ura?

- Az egész világé, amely már egyszer megbizonyosodhatott arról, hogy a legnagyobb hatalom birtokosa vagyok!

- Ön?! - kiáltottam fel meglepetten.

- Én... - válaszolta, és gögösen kiegyenesedett. - Én... Robur... A Hódító Robur!



## TIZENHATODIK FEJEZET

### *Hódító Robur*

Középmagas termet, a hatalmas felsőtest szinte szabályos trapéz, amelynek leghosszabb oldalát a váll vonala alkotja. Ebből a vonalból emelkedik ki a vastag nyakon ülő, nagy, kerek fej. A szem a legkisebb indulattól szinte szikrákat vet, felette az állandóan összevont szemöldök a rendkívüli erő jele. A göndörödéssre hajló, rövidre vágott haj fémesen csillog, mint a vasforgács; a széles mellkas úgy emelkedik és süllyed, mint a kovács fújtatója; a kar, a kéz, a láb a törzshöz illő; arcán se bajusz, se oldalszakáll, csak amerikai divat szerint vágott kecskeszakáll, amely szabadon hagyja a széles arccsontokat, az állkapocs pedig félelmetes erőre vall.

Ilyen képet közölt a rendkívüli emberről az Unió valamennyi újságja 18... június 13-án, egy nappal azután, hogy ez az ember olyan szenzációs körülmények között megjelent a philadelphiai Weldon Club ülésén.

Ez volt Hódító Robur, aki az imént felfedte kilétét előttem, amikor a szemem közé vágta fenyegetően hangzó nevét, méghozzá éppen a Nagy Sasfészekben!...

Szükségesnek tartom röviden összefoglalni azokat az eseményeket, amelyek erre a Roburra irányították az egész ország figyelmét. Ezeknek az eseményeknek egyik következménye volt az a csodálatos kaland, amelynek kimenetelét akkor még senki sem látta előre.

Június 12-én este tartotta ülését Philadelphiában a Weldon Club, amelynek elnöke Uncle Prudent, Pennsylvania állam fővárosának egyik köztisztviselője álló embere, titkára pedig Phil Evans volt, a város másik tekintélyes lakosa. Az irányítható léghajó fontos kérdéséről vitatkoztak. Az igazgatótanács megbízásából elkészítették a negyvenezer köbméter űrtartalmú léghajót, amelynek a *Rajta* nevet adták. A léghajót vízszintes irányban légsavár hajtotta volna, ezt egy könnyű, de nagy teljesítményű dinamó működteti, amelytől a legnagyobb eredményeket várták. Arról pedig, hogy hova helyezték el ezt a légsavart, egyesek azt mondták, hogy előre, mások pedig, hogy a léghajó kosarának hátsó részére.

A kérdés még nem dőlt el, és aznap is éles harc folyt az előre-pártiak és a hátra-pártiak között. A vita annyira elfajult, hogy a Weldon Club egyes tagjai már majdnem öltre mentek, amikor a legnagyobb kavargás közepette egy ismeretlen ember kért bebocsátást az ülésterembe.

Amikor beengedték, Robur néven mutatták be. Miután szót kért, általános csendben kezdett el beszélni. Nyíltan állást foglalt a kormányozható léghajó kérdésének vitájában, és kijelentette, hogy mivel az ember a vitorlával, kerékkel vagy csavarral hajtott hajók révén a tengerek ura lett, a levegő urává csak akkor válik, ha a levegőnél nehezebb szerkezetet használ, mert abban a közegben csak nehezebb tárgy biztosítja a szabad mozgást.

Ez pedig örökös vita tárgya volt a léghajózás és a repülés tábora között. Az ülésen, ahol a levegőnél könnyebb légi közlekedési eszközök hívei voltak többségben, a vita oly hevessé vált, hogy Robur, akinek ellenfelei a „Hódító” melléknevet adták, kénytelen volt elhagyni a termet.

Néhány órával ennek a rendkívüli embernek a távozása után a Weldon Club elnökét és titkárát mindenre elszánt emberek elrabolták. Amikor a Frycollin nevű inas kíséretében a Fairmont Parkon haladtak át, több ember vetette magát rájuk, szájukat betömtek, kezüket-lábukat összekötözték; minden ellenállásuk hiábavalónak bizonyult, a magányos fasorokon át elcipeltek és az egyik tisztáson álló járműbe tuszkolták őket. Virradatkor Robur repülő

gépének foglyaiként már a levegőben szálltak olyan táj felett, amelyet sehogyan sem tudtak felismerni.

Uncle Prudent és Phil Evans most személyesen győződött meg arról, hogy az előző napi szónok nem vezette őket félre, hogy olyan repülő gépe van, amely a levegőnél nehezebb szerkezet repülésének elvén alapult, és amelyen jó vagy balszerencsájuk - majd kiderül, melyik - rendkívüli utazást tartogat számukra.

Ezt a szerkezetet, amelyet Robur mérnök tervezett és készített, kétféle irányba beállított légszavak hajtották a tengelyükkel egyező irányban. A függőleges tengelyű csavarak függőleges irányban, a vízszintes tengelyűek vízszintes irányban mozdították el a gépet. Működése hasonlított a helikopteréhez, amely a levegőben rézsútos síkban is tud repülni.

Az *Albatros* nevű repülő gépnek harminc méter hosszú volt a törzse, két légszav - az egyik elől, a másik hátul - biztosította az előrehaladást, harminchét függőleges tengelyű légszav pedig a levegőben tartotta fenn, ezek közül tizenöt-tizenöt a repülő testének két oldalán, hét hosszabb tengelyű pedig a közepén helyezkedett el. Az egész olyan volt, mintha harminchét árbocos hajó lenne, csak az árbocokon vitorlák helyett légszavak vannak, amelyeket a hajótestben elhelyezett gépek csodálatos sebességgel forgatnak.

Azt az energiát, amely a gépet a levegőben fenntartotta és előrehajtotta, nem szolgáltatva víznek vagy más folyadéknak a gőze, sem sűrített levegő vagy más összesűríthető gáznemű anyag. Robbanókeveréket sem használt Robur, hanem azt az energiaforrást, amelyet annyi mindenre fel lehet használni: az elektromosságot. És most felvetődik a kérdés: hogyan és miből merítette a feltaláló azt az elektromosságot, amellyel az elemeket és telepeket feltöltötte? Nagyon valószínű - bár titka sohasem derült ki -, hogy a környező levegőből vonta ki, amely mindig tartalmaz több-kevesebb villamosságot; egyébként a híres Nemo kapitány is így vonta ki az elektromosságot a környező vízből, amikor *Nautilus*-ával az óceán mélyén hajózott.

És meg kell mondanunk, hogy ezt a titkot sem Uncle Prudent, sem Phil Evans nem tudta megfejtetni annak a légi utazásnak a során, amikor az *Albatros* körüljárta a Földet.

Robur mérnök személyzete egy John Turner nevű tisztből, három gépészből, két segédgépészből és egy szakácsból állt, összesen nyolc emberből, akik jól el tudták látni a szolgálatot.

Így mondta aztán Robur két útitársának, akik akaratuk ellenére lettek kísérői: „A repülő gépemmel ura vagyok ennek a hetedik világrésznek, amely nagyobb, mint Ausztrália, Óceánia, Ázsia, Amerika és Európa; ura vagyok Ikáriának, ennek a légi birodalomnak, amelyet a közeli jövőben az ikáriaiak ezrei népesítenek majd be!”

Akkor megkezdődött a kalandos utazás az *Albatros*-on, először is Észak-Amerika óriási kiterjedésű területei felett. Hiába tiltakozott ellene nagyon is jogosan Uncle Prudent és Phil Evans, Robur, az erősebb, semmibe vette tiltakozásukat. Így hát bele kellett törődniük, helyesebben: engedniük kellett az erőszaknak.

Az *Albatros* nyugat felé haladva átrepült a Sziklás-hegység óriási vonulata, majd a kaliforniai rónák felett; aztán elhagyta San Franciscót, áthaladt a Csendes-óceán északi része felett egészen a Kamcsatka-félszigetig. Majd a repülő gép utasainak szeme előtt végigvonultak a Mennyei Birodalom tartományai és fővárosa, Peking, amelyet négyszeres falgyűrű övez. Ezután a repülő gépet az emelő légszavak nagyobb magasságokba emelték, és átrepülte a Himalája hófedte csúcsait és csillogó gleccsereit. Ettől kezdve állandóan tartotta a nyugati irányt. Miután áthaladt Perzsia és a Kaspi-tenger felett, elérte Európa határát, majd az orosz sztyeppéket; végigrepült a Volga völgye felett, látták Moszkvában és Péterváron, meg-

pillantották Finnország lakói és a Balti-tenger halászhajói. Svédországot Stockholmnál, Norvégiát Krisztianánál repülte át; majd dél felé fordult, ezer méter magasságban repült el Franciaország felett; Párizsnál százlábnyira leereszkedett, fényszórói pedig vakító fénycsugokkal világították meg ezt a nagy fővárost. Aztán Olaszország következett: Firenze, Róma, Nápoly, majd rézsútos irányban átrepülte a Földközi-tengert. A légi jármű elérte a hatalmas kiterjedésű Afrika partjait, ezek mentén haladt a marokkói Espartel-foktól egészen Egyiptomig Algéria, Tunisz és Tripolitánia felett. Majd a Szahara királynőjének nevezett Timbuktu felé vette útját, és nekivágott az Atlanti-óceán légterének.

Most egyenesen délnyugati irányban haladt, és semmi sem tudta feltartóztatni a hatalmas víztükör felett, még a hevesen tomboló viharok sem, sőt még annak a nagy erejű forgószélnek az örvénye sem, amelybe belekerült, és amelynek tölcserét - hála a pilóta hidegvérének és ügyességének - sikerült ágyúlövésekkel szétoszlatni.

A szárazföldet a Magellán-szoros bejáratánál pillantották meg ismét. Az *Albatros* észak-déli irányban átrepült felette, majd a Horn-fokon túl kanyarodott el tőle, és nekivágott a Csendes-óceán déli térségeinek.

Majd miután áthaladt a Déli-sarkvidék tengereinek kihalt térségei felett, miután megküzdött egy ciklonnal, amelynek sikerült aránylag csendesebb központját elérnie, Robur a Graham-föld csaknem ismeretlen vidékei felett haladt tovább; a déli fény csodálatos ragyogásában néhány óráig a Déli-sark felett lebegett. Majd az orkán elsodorta, és a vulkanikus tüzet árasztó Erebus felé hajtotta, és csak csodával határos módon menekült meg.

Aztán július végén, amikor visszatért a Csendes-óceánon keresztül, az Indiai-óceán egyik szigete felett állt meg. A kivetett horgony belekapaszkodott a part sziklaiba, és az *Albatros* elindulása óta most lebegett először mozdulatlanul ötven méterre a föld felett, ahol emelő légszavarjai tartották fenn.

Ez a sziget, amint Uncle Prudent és társa hamarosan megtudta, a Chatam-szigetekhez tartozott, amely Új-Zélandtól tizenöt fokkal keletre feküdt. Itt azért kötöttek ki, mert a legutolsó orkánban a repülő légszavarjai erősen megrongálódtak, és ha nem javítják meg, nem tudott volna eljutni a kétezernyolcszáz mérföldre fekvő X-szigetre, a Csendes-óceán egy ismeretlen szigetére, ahol az *Albatros* készült.

Uncle Prudent és Phil Evans nagyon jól tudta, hogy a gép folytatja vég nélkül tartó útját, mielőtt a javításokkal elkészülnek. És most, hogy a gépet a földhöz kötötték, kedvezőnek tartották a körülményeket a szökésre.

Az *Albatrost* tartó drótkötél legfeljebb százötven láb lehetett. Ha ezen a két utas és inasuk, Frycollin lecsúszik, minden nehézség nélkül eléri a földet; és ha éjszaka szöknek, aligha veszik észre őket. Csakhogy hajnalban a szökést felfedezik, és a szökevényeket elfogják, mivel nem tudnak elmenekülni a Chatam-szigetéről.

Ekkor azt a merész tervet eszelték ki, hogy a gépet felrobbantják egy dinamitbombával, amelyet a lőszerkamrából szereznek, így elpusztítják a nagy erejű repülő szerkezetet feltalálójával és személyzetével együtt. A dinamit robbanása előtt még lesz idejük a sodronyon leereszkedni, és végignézhetik, hogyan pusztul el az *Albatros*, hogyan hullik szét darabjaira.

Tervüket meg is valósították. Mielőtt beesteledett, a dinamitbombát meggyújtották, és mindhárman észrevétlenül földet értek. Ekkor azonban a szökést felfedezték. A fedélzeten néhány puskát elsütöttek, de a lövések nem találtak. Ekkor Uncle Prudent a drótkötélhez rohant, elvágta, és az *Albatrost* - amelynek előrehajtó légszavarjai akkor nem működhettek - a szél elsodorta, a robbanás összetörte, majd a gép belezuhant a Csendes-óceán hullámaiba.

Az olvasó még talán nem felejtette el, hogy Uncle Prudent, Phil Evans és Frycollin június 12-ről 13-ra virradó éjszaka eltűnt, amikor a Weldon Clubból távozott. Azóta semmi hír sem érkezett róluk. Még találgatni sem lehetett, hogy hol lehetnek. Volt-e valami összefüggés rendkívüli eltűnésük és Roburnak azon az emlékezetes ülésen elmondott felszólalása között?... Erre senki sem gondolt, és nem is gondolhatott.

A két köztisztelőben álló férfiú klubtársai attól tartottak, hogy többé nem látják viszont őket. Kutatni kezdtek utánuk, a rendőrség is bekapcsolódott a nyomozásba, táviratoztak az Ó- és Újvilág minden részébe. Az eredmény semmi. Ötezer dollár jutalmat ígértek annak a személynek, aki az eltűntekről hírt hoz, a pénz azonban még mindig ott feküdt a Weldon Club páncélszekrényében.

Ez volt tehát a helyzet. Az izgalom különösen az Egyesült Államokban volt igen nagy, erre még ma is világosan emlékszem.

Szeptember 20-án aztán egy olyan hír terjedt el Philadelphiában, amely gyorsan eljutott másfelé is.

Uncle Prudent és Phil Evans délután visszaérkezett a Weldon Club elnöki lakásába.

Még aznap este ülésre hívták össze a klub tagjait, akik kitörő örömmel fogadták társaikat. A feltett kérdésekre igen tartózkodóan válaszoltak, helyesebben szólva: egyáltalán nem feleltek. Később azonban a következők derültek ki:

A szökés és az *Albatros* eltűnése után Uncle Prudent és Phil Evans arra törekedett, hogy életét valahogyan biztosítsa, és közben várták az alkalmat, hogy elhagyhassák a Chatam-szigeteket. A szigetek nyugati partján bennszülött törzsre bukkantak, és körükben kedvező fogadtatásra találtak. A sziget azonban távol esik a forgalmasabb útvonalaktól, és hajó ritkán köt ki a partjain. Türelemre volt tehát szükségük, és a hajótöröttek csak öt hét múlva tudtak felszállni egy Amerika felé induló hajóra.

És tudja az olvasó, hogy mi volt Uncle Prudent és Phil Evans egyetlen gondja a visszatérés után? Egész egyszerűen az, hogy folytassák a félbeszakadt munkát, befejezzék a *Rajta* léghajó építését, és ismét felemelkedjenek a magasabb légrétegekbe, amit nemrég jártak be, méghozzá milyen körülmények között, annak a repülő gépnek a fedélzetén! És ha nem így tesznek, nem is lettek volna igazi amerikaiak.

A következő év április 20-án a léghajó készen állt az indulásra Harry W. Tindernek, a híres léghajósnak a vezetésével, akit a Weldon Club elnöke és titkára kísért el útjára.

Hozzá kell tennem, hogy amióta visszatértek, senki sem hallott Roburról, mintha egyáltalán nem is élt volna. Egyébként nem volt-e teljesen jogos az a feltevés, hogy kalandos pályafutása véget ért, amikor az *Albatros* felrobbant és elmerült a Csendes-óceán mélyén?...

Elérkezett a felszállás napja. A sok ezer néző között én is ott voltam a Fairmont Parkban. A *Rajta* ürtartalma óriási, így azonnal felemelkedik majd a legmagasabb légrétegekbe. Magától értetődik, hogy az előre-pártiak és a hátra-pártiak vitáját a legegyszerűbben és leglogikusabb módon oldották meg: egy légsavart helyeztek a léghajó gondolájának elejére, egy másikat a hátuljára; az elektromosság majd olyan erővel hajtja ezeket, amilyet eddig még soha nem tapasztaltak.

Az idő egyébként a lehető legkedvezőbb volt, az ég felhőtlen, még csak egy szellő sem fújt.

Tizenegy óra húsz perckor ágyúlövés jelezte az óriási tömegnek, hogy a *Rajta* indulásra kész.

- Elengedni!

Így kiáltott fel ünnepélyes hangon Uncle Prudent. A léghajó lassan, méltóságteljesen emelkedett felfelé. Azután kísérletet tettek a vízszintes irányú mozgásra - és a műveletet teljes siker koronázta.

Hirtelen egy kiáltás hangzott, amelyet ezer torok ismételt.

Északnyugat felől egy mozgó test tűnt fel a levegőben, és igen gyorsan közeledett.

Ugyanaz a gép volt, amellyel az előző évben elrabolták a Weldon Club két vezetőjét, és megsétáltatták őket Európa, Ázsia, Afrika és a két Amerika felett.

- Az *Albatros*! Az *Albatros*!

Igen... az volt, és minden bizonnyal a fedélzetén van a feltalálója is, Robur, a Hódító Robur!

Hogy megdöbbsen Uncle Prudent és Phil Evans, amikor megpillantották az *Albatrost*, amelyről azt hitték, elpusztult!... A robbanás valóban el is pusztította, a roncsai pedig a mérnökkel és személyzetével a Csendes-óceánba zuhantak. Egy hajó azonban csakhamar felszedte őket, azon Ausztráliába utaztak, és onnan azonnal továbbindultak X-szigetre.

Roburt most már csak egyetlen gondolat foglalkoztatta: bosszút állni. És hogy a bosszúállás sikerüljön, egy újabb, és ha lehet, még tökéletesebb repülő gépet szerkesztett, mint az előző volt. Aztán amikor megtudta, hogy hajdani utasai, a Weldon Club elnöke és titkára kísérleti útra készülnek a *Rajtával*, elindult az Egyesült Államok felé, s az említett napon és órában megjelent.

És most mint hatalmas ragadozó madár rácsap a *Rajtára*?... Amikor Robur kitölti bosszúját, talán a nyilvánosság előtt akarja bebizonyítani repülő gépének fölényét a léggömbökkel és minden egyéb, a levegőnél könnyebb szerkezettel szemben?...

Uncle Prudent és Phil Evans a léghajó gondolájában jól tudták, milyen veszély fenyegeti őket, mi lehet ennek a találkozásnak a vége. El kell menekülni, de nem vízszintes irányban, mert úgy a *Rajtát* hamar utoléri, hanem felemelkedve a magasabb levegőrétegekbe, ahol talán el tudnak menekülni a borzalmas ellenfél elől.

Így tehát a *Rajta* ötezer méter magasra emelkedett. Az *Albatros* azonban hatalmas lendülettel üldözőbe vette, és - pontosan emlékszem az újságok leírására - egyre szűkülő körben körözött körülötte. Vajon most egyetlen szökkenéssel kilyukasztja a törékeny burkolatot, és elpusztítja?...

A *Rajtából* kidobták a holt súly egy részét, és még ezer méterrel feljebb lebbent. Az *Albatros* azonban légszavarjainak maximumra fokozott fordulatszámával ide is követte. Ebben a pillanatban robbanás történt. A nagy magasságban túlságosan kiterjedt gáz nyomására a ballon burkolata szétrepedt, és az összeesett léggömb nagy sebességgel zuhanni kezdett.

Ekkor az *Albatros* a léggömb irányába siet, de nem végezni akar vele, hanem segíteni rajta. Igen! Robur, bosszújáról elfeledkezve, gépével megközelítette a *Rajtát*, és embereivel áthozatta Uncle Prudentet, Phil Evanst és a léghajóst repülő gépének a fedélzetére. Aztán a csaknem teljesen kiürült léggömb úgy zuhant rá a Fairmont Park fáira, mint valami óriási rongydarab.

A közönség alig tudott levegőhöz jutni az izgalomtól és a rémülettől.

Mi történik most, hogy a Weldon Club elnöke és titkára ismét Robur mérnök foglya lett? Vajon Robur magával akarja hurcolni őket a levegő birodalmába, de most már örökre?...

Szándékára igen hamar fény derült. Az *Albatros* néhány percig megállt öt-hatszáz méter magasságban, majd ereszkedni kezdett, mintha le akarna szállni a Fairmont Park szélén. De ha ott lesz egészen közel, a felbőszült tömeg tud-e annyira uralkodni magán, hogy nem ront neki a repülő gépnek, és elszalasztja-e az alkalmat, hogy elfoghassa Hódító Roburt?

Az *Albatros* továbbereszkedett, és öt-hat lábnyira a talajtól megállt, miközben fenntartó légsavarjai egyre forogtak.

Most a tömeg megindult a park széle felé.

Ekkor Robur megszólalt, és pontosan ezeket mondta:

- Amerikai polgárok! A Weldon Club elnöke és titkára ismét hatalmamban van. Csak a megtorlás jogával élnék, ha foglyaimnak tekinteném őket. De a gyűlölködésből, amelyet az *Albatros* sikere lobbantott fel bennük, megértettem, hogy a szívek és elmék még nem készültek fel azokra a nagy változásokra, amelyeket majdan a levegő meghódítása idéz elő! Uncle Prudent, Phil Evans, önök szabadok!

A Weldon Club elnöke és titkára, továbbá Tynder léghajós egy pillanat alatt a földre ugrottak, a repülő gép pedig vagy harminclábnyira a tömeg fölé emelkedett, ahol már nem érhatték el.

Ekkor Robur így folytatta:

- Amerikai polgárok! A kísérletem véget ért, mindennek ki kell várni a maga idejét... Ma még nem érkezett el a napja annak, hogy diadalmaskodhassam az ellentétes érdekek, érzelmek felett. Távozom hát, és magammal viszem titkomat. E titok azonban nem vész el az emberiség számára, az övé lesz azon a napon, amikor elég képzett lesz ahhoz, hogy soha vissza ne éljen vele. Amerikai polgárok, üdv nektek!

Aztán az *Albatrost* légsavarjai felemelték, megindították előre, és a repülő gép a tömeg éljenzése közepette keleti irányban eltűnt.

Azért meséltem el ilyen részletesen ezt az utolsó jelenetet, mert fellebbenti a fátylat ennek a különös személynek a lelkivilágáról. Akkor nem úgy tűnt, mintha ellenséges érzülettel viseltetnék az emberiséggel szemben. Csak a jövődőt akarta biztosítani. Magatartásából azonban világosan érződött lángeszébe vetett rendíthetetlen hite és az a végtelen gőg, amelyet emberfeletti hatalma sugallt neki.

Így nem meglepő tehát, hogy ezek az érzelmek annyira elhatalmasodtak rajta, hogy le akarta igazni az egész emberiséget, amint ez legutolsó leveléből és nagyon súlyos fenyegetéseiből kiderült. Ennek alapján vajon azt kell-e feltételezni, hogy az idők során ez az érzelmi túlfűtöttsége olyan erős lett, hogy ma már mindenre képessé teszi?...

Abból, amit tudtam, könnyen következtettem arra, hogy mi történt az *Albatros* eltávazása után. Ez a csodálatos tehetségű feltaláló nem elégedett meg azzal, hogy repülő gépet készített, bármilyen tökéletesre sikerült is. Az az ötlete támadt, hogy olyan gépet szerkeszt, amely szárazon, vízen, víz alatt és a levegőben egyaránt tud közlekedni. Válogatott és titoktartó embereivel - valószínűleg X-szigeten - sikerült a négyes rendeltetésű gép minden alkatrészét elkészítenie. Aztán a második *Albatrost* elpusztították, mégpedig bizonyára a Nagy Sasfészekben, ahová senki más nem tudott bejutni. Ekkor jelent meg a *Rém* az Egyesült Államok útjain, a környező tengerekben és Amerika légiterében. Azt pedig már tudja az olvasó, hogy milyen körülmények között üldözték az Erie-tavon, és hogy azután légi úton menekült el, és fogolyként engem is magával vitt a fedélzetén.

## TIZENHETEDIK FEJEZET

### *A törvény nevében!*

Mi lesz a vége ennek a kalandnak, amelybe belekeveredtem? Tudom-e siettetni a megoldását a közeli vagy távolabbi jövőben? Vagy ezt csak Roburtól várhatom? Valószínűleg sohasem lesz alkalmam arra, hogy elmeneküljek, mint ahogy Uncle Prudent és Phil Evans tette a Chatam-szigeteken... Várom kell tehát, és vajon meddig tart ez a várakozás?...

Kíváncsiságomat részben ugyan kielégítettem, már ami a Nagy Sasfészkét illeti. Most, hogy végre szétnézhettem a sziklatatlanban, rájöttem, mi okozta azokat a jelenségeket, amelyeket a Kék-hegységnek ezen a vidékén észleltek. Megbizonyosodtam arról, hogy sem Észak-Carolina e körzetének parasztjait, sem Pleasant-Garden és Morganton lakóit nem fenyegeti vulkánkitörés, sem pedig földrengés. A föld gyomra teljesen nyugodt ezen a környéken. Nem nyílik kráter az Allegheny-hegységnek ezen a részén. A Nagy Sasfészek csupán Hódító Robur rejtékhelye. Bizonyára egyik légi utazása során fedezte fel véletlenül ezt a megmászhatatlan sziklatatlant, ahol felszerelését és tartalék készleteit tárolta, mert nyilván biztosabb rejtékhelynek ígérkezett, mint X-sziget a Csendes-óceánon...

Igen ám, de ha ezt a titkot meg is fejtettem, mit tudtam meg a csodálatos járműről, működésének különböző módozatairól?... Feltéve, hogy ezt a nagyon bonyolult szerkezetet elektromos energia hajtja, és hogy az elektromos energiát - mint az *Albatros* esetében - új eljárásokkal a környező levegőből nyeri, hogy működik ez a szerkezet?... Ebbe nem engedtek bepillantani, és nem is fogtak engedni.

Arra a kérdésre pedig, hogy visszakapom-e valaha is a szabadságomat, így feleltem önmagamnak:

„Nyilvánvaló, hogy Robur semmiképpen sem akarja felfedni kilétét. És hogy a készülékével mit akar tenni, félek - fenyegetéseire emlékezve -, hogy több rosszat lehet tőle várni, mint jót! Ha eddig megőrizte inkognitóját, kétségtelenül meg akarja őrizni ezután is! És csak egyetlen olyan ember van, aki tudja, hogy a Világ Ura és Hódító Robur azonos: ez pedig én vagyok, éppen az ő foglya, akinek jogom van őt letartóztatni, és akinek kötelességem a törvény nevében a vállára tenni a kezem!...”

És számíthatok-e külső segítségre? Nyilvánvaló, hogy nem. A hatóságok most már pontosan tudják, mi történt a Black Rock-öbölben. John Hart és Nab Walker, a két nyomozó Wellsszel együtt már bizonyára visszatért Washingtonba. Ward urat mindenről tájékoztatták, és nyilván nem táplálhatott sok illúziót a sorsommal kapcsolatban, és csak ezeket gondolhatta:

Vagy belefelladtam az Erie-tó vizébe, amikor a *Rém* kifutott az öbölből, és a horgony végén engem is magával vonszolt; vagy felvettek a *Rém* fedélzetére, és most a kapitány kezei között vagyok.

Az első esetben nem tehet mást, mint hogy belenyugszik John Strocnak, a washingtoni rendőrség főfelügyelőjének elvesztésébe.

A másodikban remélheti-e, hogy valaha is viszontlát?...

Az olvasó már tudja, hogy ama éjszakának hátralevő részében és a következő nap a *Rém* az Erie-tó felszínén haladt. Négy óra felé Buffalo környékén két torpedóromboló üldözőbe vette, de részben a nagyobb sebességével, részben a víz alá merüléssel elmenekült előlük. Bár tovább üldözték a Niagara folyó partjai között is, de megálltak, amikor a folyó áramlása a vízesés felé sodorhatta volna őket. Mivel közben beesteledett, a torpedórombolók fedélzetén

mást nem gondolhattak, mint hogy a *Rém* elmerült a vízesés zuhatagában... És nem valószínű, hogy a *Rémet* a sötétben bárki is észrevette volna, akár amikor a Patkó-zuhatagnál felemelkedett, akár pedig a Nagy Sasfészekig vezető légi útja során...

És hogy rólam hogyan döntött Robur, kérdezzem meg tőle magától? Hajlandó-e egyáltalán meghallgatni? Nem tartja-e elegendőnek, hogy elárulta a nevét, és nem gondolja-e, hogy ebből úgylis tudok mindent?...

A nap eltelt, és a helyzet semmit sem változott. Robur és emberei szorgalmasan dolgoztak a járművön, amelynek gépein különféle javításokat kellett elvégezni. Ebből arra következtettem, hogy hamarosan ismét útra kelnek, és engem is magukkal visznek. Igaz, hogy itt is hagyhatnának a sziklakatlanban, ahonnan nem tudok kijutni, és ahol hosszú időre lenne élelmem is.

Roburnak elsősorban a lelkiállapotát figyeltem, és úgy tapasztaltam, hogy mindig túlfeszített izgalom fűti. Vajon mit tervelt állandóan forrongó agyában? Hogyan képzelte a jövőt? Merre akar menni? Végre akarja-e hajtani a levélben ígért fenyegetéseket, amelyek nyilvánvalóan egy örült ember fenyegetései?

Az első napra következő éjszakán egy nagy halom szénán aludtam a Nagy Sasfészek egyik barlangjában, ahová ennivalót is készítettek be. Augusztus 2-án és 3-án Robur társaival folytatta a munkálatokat, közben pedig alig váltottak egymással néhány szót. Élelmiszerkészleteket is hordtak a gépre, nyilván hosszabb ideig lesznek távol. Ki tudja, nem indul-e a *Rém* a végtelen légi utakra, és kapitánya nem szándékozik-e visszarepülni a Csendes-óceán közepén fekvő X-szigetre?... Néha megpillantottam, amint gondolataiba mélyedve járkált a sziklakatlanban, majd megállt, karját az ég felé emelte, mintha fellázadna az ellen az isten ellen, akivel a világ uralmán osztozkodni akar. Végtelen gögje nem hajtja-e valami örült tetteire - olyan örülségre, amelytől hozzá hasonlóan megszállott társai sem tudják majd visszatartani?... Milyen valószínűtlen kalandokba engedik magukat belesodródni? Nem hiszi-e magát a kapitány erősebbnek az elemeknél, hiszen most is szembeszáll velük, amikor csak egy kis repülő géppel rendelkezik? Nem nyit-e előtte a föld, a víz és a levegő olyan végtelen teret, ahol senki sem érhet a nyomába?...

A jövőben mindenre el lehettem készülve, még a legszörnyűbb katasztrófára is. A Nagy Sasfészekből pedig nem szökhettem meg, mielőtt magukkal vinnének valami újabb utazásra! És hogyan szökhetnék meg a *Rémről*, amikor a levegőben vagy a vízen repül? Erre csak akkor gondolhatok, ha közepes sebességgel halad a szárazföldön... Az olvasó is belátja, hogy ez a remény édeskevés!

Már említettem, hogy mióta megérkeztünk a Nagy Sasfészekbe, megpróbáltam választ kapni Roburtól, mi a szándéka velem kapcsolatban, de ő nem felelt a kérdéseimre. Ezen a napon újból megpróbálkoztam vele.

Délután a sziklakatlan legnagyobb barlangja előtt járkáltam. Robur a barlang bejáratánál állt, és tekintetét le nem vette rólam. Talán beszélni akar velem?

Odamentem hozzá.

- Kapitány úr - mondtam neki -, egyszer már megkérdeztem önt, de nem volt hajlandó válaszolni. Most megismétlem ezt a kérdést: mi a szándéka velem?

Kétlépésnyi távolságban egymással szemben álltunk. Keresztbe font karral állt, úgy nézett rám, hogy megrémültem a tekintetétől. Megrémültem, ez a helyes kifejezés! Ez már nem épeszü ember tekintete volt, ebben nem volt semmi emberi!



Kérdésemet erélyesebb hangon megismételtem. Egy pillanatig azt hittem, hogy Robur megszólal.

- Mi a szándéka velem?... Visszaadja a szabadságomat?

Robur nyilvánvalóan valami megszállottság rabja volt, és ettől nem tudott szabadulni. És most ugyanazt a kézmozdulatot láttam, amelyet akkor figyeltem meg, amikor a sziklakatlanban járkált, ismét az ég felé emelte a karját... Úgy látszik, valami ellenállhatatlan erő vonzza felfelé a magasba, mintha már nem is földi ember lenne, hanem akinek az a sorsa, hogy fent éljen a magasban, mint a légkör örökös vendége...

Robur nem felelt, rám sem nézett, hanem bement a barlangba, ahová Turner is követte.

Mennyi ideig tartózkodik, helyesebben mondva vesztegel még a *Rém* a Nagy Sasfészekben? Nem is sejthettem. De észrevettem, hogy augusztus 3-án a javítási munkákat befejezték, és a gépet indulásra készítették elő. A hajókamrákat megtöltötték a völgykatlanban raktározott élelmiszerekkel. Aztán Turner és társa a katlan közepére cipelte a megmaradt felszerelést, üres ládákat, gerendamaradványokat, fadarabokat, nyilvánvalóan ennyi maradt meg a régi *Albatros*ból, amelyet az új jármű kedvéért elpusztítottak. Ezeket a roncsokat egy halom száraz fűre rakták. Ebből csak arra gondolhattam, hogy Robur véglegesen itthagya ezt a rejtekhelyet.

Hiszen tudta, hogy a közfigyelem a Nagy Sasfészekre irányult, és már történt is egy kísérlet, hogy oda bejussanak... Bizonyára attól tartott, hogy egy nap több sikerrel ismétlik meg ezt a próbálkozást, és végül bejutnak a rejtekhelyére, és nem akarta, hogy felszereléséből bármit is megtaláljanak.

A nap lebukott a Kék-hegység csúcsai mögött. Sugarai már csak az északkeleten magasló Black Dome ormát világították meg. A *Rém* valószínűleg megvárja az éjszakát, és csak akkor száll fel. Most még senki sem tudja, hogy az autó vagy a hajó repülővé is át tud változni. Mostanáig legalább senki sem pillantotta meg a levegőben. És ebben a negyedik alakjában csak azon a napon jelenik meg, amikor a Világ Ura valóra akarja váltani örült fenyegetéseit.

Kilenc óra felé mély sötétség borult a katlanra. A keleti szél sötét felhőket hajtott az égen, és azok minden csillagot eltakartak. A *Rémet* nem pillanthatják meg sem az amerikai szárazföld, sem a szomszédos tengerek felett.

Ebben a pillanatban Turner a sziklateknő közepén rakott máglyához lépett, és a száraz fűvet meggyújtotta.

Egy szempillantás alatt minden lángokban állt. Hatalmas füstoszlopok között lángnyelvek csaptak fel a Nagy Sasfészek sziklafalánál is magasabbra. Morganton és Pleasant-Garden lakói most ismét azt hihették, hogy újból működni kezd a kráter, és ezek a lángok a közeli vulkánkitörés előjelei!

Néztem a lobogó tüzet, hallgattam erős ropogását. A *Rém* fedélzetéről Robur is a tüzet nézte. Turner és társa visszalökdöste a máglyára a heves lángokból szerterepülő roncsokat.

Aztán a tűz lassan lohadni kezdett. Csak egy kevés parázs maradt a vastag hamuréteg alatt, és a sötét éjszaka ismét elcsendesedett.

Valaki hirtelen megragadta a karomat. Turner a gép felé vonszolt. Minden ellenállás hiábavaló lett volna, egyébként is bármi jobb, mint hogy minden élelem nélkül itt hagyjanak a sziklakatlanban!

Mihelyt felléptem a hajóhídra, Turner és társa is felszállt, az utóbbi elől helyezkedett el, Turner pedig lement a gépkamrába, amelyet villanyégők világítottak meg, de fényük kívülről nem látszott.

Robur hátul foglalta el helyét a műszereknél, amelyekkel a gép sebességét és irányát szabályozta.

Nekem le kellett mennem a kabinba, amelynek csapóajtaja becsukódott. Ezen az éjszakán - éppen úgy, mint amikor a Niagara-vízesésnél szálltunk fel - nem figyelhettem meg, mi történik a *Rém* fedélzetén.

De ha nem is láttam, mit csinálnak odafenn, legalább a gépek berregését hallottam. Azt is éreztem, hogy a gép lassan felemelkedik a földről. Néhányszor megbillent, majd az alsó turbinák igen gyorsan kezdtek forogni, a nagy szárnyak pedig szabályosan csapkodták a levegőt.

Így hát a *Rém* - valószínűleg örökre - elhagyta a Nagy Sasfészkét, és „kifutott” a levegőbe, ahogy a hajóról mondják, hogy kifutott a tengerre. A gép végigrepült az Allegheny-hegység kettős vonulata felett, és nyilván csak akkor ereszkedik lejjebb, ha majd túljut a környék magasabb hegyein.

Vajon merre halad? Átrepül Észak-Carolina nagy síkságai felett az Atlanti-óceán felé? Vagy éppen ellenkezőleg, nyugat felé repül, hogy átkeljen a Csendes-óceán felett? Nem dél felé tart, a Mexikói-öböl irányába? Napkelte után honnan ismerem fel, melyik tenger felett halad, ha mindenfelől csak ég és víz veszi körül?

Órák teltek el így, és nagyon hosszúnak tűntek!... Nem akartam álomban keresni feledést. Rengeteg zűrzavaros gondolat tolongott az agyamban. Úgy éreztem, hogy ez a légi szörnyeteg nemcsak a levegő, hanem a lehetetlenség birodalmába ragad magával. Ilyen sebességgel milyen messzire jutunk a végtelennek tűnő éjszaka alatt? Nem felejtettem el az *Albatros* valószínűtlen útját, amelyet Uncle Prudent és Phil Evans elbeszélései alapján a Weldon Club nyilvánosságra hozott! Amit Hódító Robur az első repülő gépével megtett, megteheti a mostanival is, sőt még könnyebben, mert ez a gép a szárazföldnek, a tengereknek és a levegőnek egyaránt ura volt!

Végre a nap első sugarai megvilágították a kabinomat. Vajon most kiengednek-e innen, és elfoglalhatom-e ismét a helyemet a hajóhídon, mint amikor az Erie-tó felszínén haladtunk?...

Felnyomtam a csapóajtót: kinyílt.

Felsőtestemmel kibújtam a nyíláson. A *Rém* alatt mindenfelé csak a végtelen tenger látszott. Egy óceán felett repült, becslésem szerint ezer-ezerkétszáz láb magasságban.

Roburt nem láttam, bizonyára a gépkamrában volt.

Turner a kormánykeréknél állt, társa pedig elől.

A hajóhídról megláttam azt, amit nem láthattam az éjszakai út során a Niagara-vízesés és a Nagy Sasfészek között: a hatalmas szárnyak működését, melyek a gép két oldalán csapkodták a levegőt, ugyanakkor pedig a gép aljában sebes turbinák forogtak.

A nap még csak néhány foknyira emelkedett a látóhatár fölé, és állásából arra következtettem, hogy dél felé haladunk. Tehát ha a Nagy Sasfészek sziklafalainak átrepülése óta a *Rém* ezt az irányt tartja, lábunk alatt a Mexikói-öböl terül el.

Meleg nap ígérkezett, nyugat felől sötét felhők gomolyogtak. A közelgő vihar előjeleit Robur is észrevette, amikor nyolc óra tájban feljött a fedélzetre, és Turnert leváltotta. Talán eszébe jutott az a légörvény, amelyben az *Albatros* majdnem elpusztult, továbbá az a rettenetes ciklon, amelyből csak a csodával határos módon tudott megmenekülni a Déli-sarkvidéken...

Az is igaz, hogy ez a gépe olyasmire is képes, amire az *Albatros* képtelen volt. El tudja hagyni a levegő magasabb rétegeit, ahol az elemek harca dúl, leereszkedik a tenger felszínére, ha pedig ott túl nagyok a hullámok, a tenger mélyén talál nyugalmat.

Úgy látszott, Robur az időjósok bizonyos tulajdonságaival is rendelkezik, mert egyes előjelekből arra következtetett, hogy aznap nem tör ki vihar. A gépet tehát továbbra is a levegőben tartotta, és délután sem azért változtatta hajójá, mintha a vihartól félt volna. A *Rém* olyan, mint valami tengeri madár - fregattmadár vagy jégmadár -, amely meg tud pihenni a habokon, azzal a különbséggel, hogy a kimeríthetetlen elektromossággal hajtott fémszerkezete sohasem fárad ki.

Egyébként az óriási víztükör teljesen kihalt volt. A látóhatáron sehol sem látszott sem vitorla, sem füstoszlop. A gépet tehát akkor sem veszik észre, ha a magasban folytatja az útját.

Délután semmi különös nem történt. A *Rém* csak közepes sebességgel haladt. A kapitány terveiről sejtelmem sem volt. Ha továbbhalad ebben az irányban, eljut a Nagy-Antillák valamelyik szigetéhez, majd az öböl végénél Venezuela vagy Columbia partjára. De lehet, hogy éjszaka a gép ismét a magasba emelkedik, és átrepül a hosszú guatemalai és nicaraguai földszoros felett, hogy eljusson a Csendes-óceánon fekvő X-szigetre...

Este, amikor a nap lenyugodott, az ég alja vöröses színbe borult. A tenger úgy villódzott a *Rém* körül, mintha a hajó szikrákat szórt volna, amerre elhaladt. Tengerésznyelven szólva „kutya időre” lehetett számítani.

Robur nyilván ezen a véleményen volt. Nem maradhattam a hajóhídon, le kellett mennem a kabinomba, amelynek csapóajtóját rám zárták.

Néhány pillanat múlva a hajóhídról beszűrődő zajból kivehettem, hogy a hajó nemsokára lemerül. Valóban, öt perccel később már békésen haladt a tenger alatt.

A fáradtságtól és a sok töprengéstől kimerülten mély álomba merültem, de ez most természetes álom volt, nem pedig altató idézte elő.

Nem tudnám megmondani, mennyi ideig aludtam, de amikor felébredtem, a *Rém* még nem jött fel a tenger színére.

Erre sem kellett azonban sokáig várakoznom. A kabin ablakain nappali fény áradt be, a hajó himbálózni és bukdácsolni kezdett, vagyis a tenger még mindig erősen hullámozott.

Visszamentem a hajóhídra, a csapóajtó mellé, és először is végignéztam a látóhatáron.

Északnyugat felől vihar volt készülóban, nehéz felhők között villámok cikáztak. A körülöttünk elterülő hatalmas térség visszhangzott a hosszan tartó mennydörgésektől.

Meglepetten, sőt megrémülten láttam, milyen gyorsan közeledik felénk a vihar. Olyan gyorsan és nagy erővel csapott ránk, hogy vitorlás hajónak aligha lett volna ideje, hogy bevonja vitorláit - a szél elsodorta volna.

Hirtelen olyan vadul kezdett süvíteni a szél, mintha valami gőzkazánt repesztett volna szét. A tenger egy pillanat alatt iszonyúan felkorbácsolódott. A felcsapó hullámok a *Rémet* teljes hosszában végigseperték. Ha nem kapaszkodom meg erősen a korlátban, engem is elsodornak.

Csak egyetlen megoldás kínálkozott: a gépet át kell alakítani tengeralattjáróvá. Már tíz lábbal a víz színe alatt biztonságot és nyugalmat talál. Ha tovább dacol a háborgó tengerrel, az biztos pusztulást jelent...

Robur fenn állt a hajóhídon, én pedig vártam, mikor parancsolnak vissza a kabinomba. Ilyen parancsot azonban nem kaptam. Még csak előkészületek sem történtek a lemerülésre.

A kapitány szeme izzóbb volt, mint valaha, szenvtelenül nézett szembe a viharral, mintha ki akarná hívni maga ellen, biztos lévén benne, hogy a vihar úgysem árthat neki. A *Rémnek* pedig most már késlekedés nélkül le kellett volna merülnie, de úgy látszott, Robur még nem szánta rá magát erre a műveletre.

Nem bizony! Továbbra is ott maradt egyenes testtartással, az olyan ember rendíthetetlen göggyével, aki azt képzei magáról, hogy az egész emberiség felett áll. Ahogy így láttam, rémülten gondoltam arra, hogy ez az ember valami fantasztikus csodalény, aki a természetfeletti világból szabadult el...

Akkor megszólalt, a vihar zúgása meg az ég dörgése közben is hallani lehetett a szavait:

- Én... Robur... Robur... a Világ Ura!...

Intett egyet, amit Turner és társa azonnal megértett. Ez parancs volt, amelyet a kapitányhoz hasonló két szerencsétlen örült habozás nélkül teljesített.

A nagy szárnyak kinyíltak, és a gép úgy emelkedett a magasba, mint a Niagara-vízesés felett. Akkor azonban a vízesés örvényéből jutott ki, most pedig az örvénylő viharba repült bele.

A gép ezer villámtól tűzben álló felhők között haladt, miközben a mennydörgés egy pillanatra sem hagyott alább. A villámok vakítóan ragyogtak, és bármelyik pillanatban belecsaphattak.

Robur még mindig ugyanúgy állt. Egyik kezét a kormányon, a másikat a sebességszabályozón tartotta, és a készüléket vadul csapkodó szárnyaival a vihar középpontjába irányította, ahol a felhők között a leghevesebbek voltak az elektromos kisülések.

Rá kellett volna rohanni erre az örülte, megakadályozni, hogy a repülő gépet abba az égi tűzfészekbe vezesse! Kényszeríteni kellett volna, hogy leszálljon, és a víz alatt keressen menedéket, mert azt már nem találhatott sem a tenger színén, sem fent a magasban! Ott teljes biztonságban várhatta volna meg, amíg az elemeknek ez a rettenetes harca véget ér...

Ekkor minden ösztönöm, egész kötelességtudatom tiltakozni kezdett. Igen! Tiszta örület, de le kell tartóztatnom ezt a gonosztevőt, akit hazám törvényen kívül helyezett, aki iszonyatos találmányával az egész világot fenyegeti, most le kell rá csapnom, és át kell adnom az igazságszolgáltatásnak!... Elvégre Strock rendőrfőfelügyelő vagyok, vagy nem?... És megfeledkezve arról, hogy hol vagyok, hogy egyedül állok három emberrel szemben a tomboló óceánon, a hajó hátsó része felé rohantam, és magamat Roburra vetve olyan erős hangon kiáltottam, hogy az a vihar zúgását is túlharsogta:

- A törvény nevében letar...

Ebben a pillanatban a *Rém* megrázkódott, mintha hatalmas áramütés érte volna. Az egész hajótest úgy remegett, mint ahogy az emberi test remeg, amikor áramütés éri. A gép a közepén kettéhasadt, és darabokra hullott.

A *Rémet* egymás után több villámcsapás érte, és letört szárnyakkal, szétesett turbinákkal lesüllyedt az öböl ezer lábnál mélyebb fenekére!...

## TIZENNYOLCADIK FEJEZET

### *Az öreg Gradé az utolsó szó*

Amikor magamhoz tértem - ki tudja, mennyi idő múltán -, egy kabinban feküdtem a priccsen, amely mellett néhány matróz állt, az ő ápolásuk keltett életre.

Mihelyt eszméletemet visszanyertem, felelni tudtam az ágyam fejénél álló tiszt kérdéseire.

Mindent elmondtam, igen... Mindent, és akik hallották, azt gondolták, hogy ez a szerencsétlen flótás az életét ugyan nem, de a józan eszét elvesztette!

Az *Ottawa* nevű gőzhajón voltam, amely New Orleans felé haladt a Mexikói-öbölben. Miközben a hajó igyekezett elmenekülni a vihar elől, személyzete észrevette azt a roncsot, amelybe kapaszkodtam, és felvittek a hajóra.

Én megmenekültem, Hódító Robur és két társa azonban az öböl mélyén fejezte be kalandos életét. Örökre eltűnt a Világ Ura, agyonsújtotta az a villám, amellyel dacolni merészelt a levegőben, és rendkívüli gépének a titkát magával vitte a sírba!

Öt nap múlva az *Ottawa* a louisianai partok elé érkezett, és augusztus 10-én reggel kikötött.

Miután elbúcsúztam a gőzös tisztjeitől, felszálltam egy Washington felé induló vonatra, pedig már annyiszor letettem minden reményről, hogy viszontlátom szülővárosomat.

Azonnal a főkapitányságra mentem, mert először is Ward úrral akartam beszélni.

Micsoda meglepetés, megdöbbenés és öröm tükröződött főnököm arcán, amikor benyitottam dolgozósobájába! Hiszen társaim jelentése alapján joggal hihette, hogy belepusztultam az Erie-tóba...

Elmondtam neki, hogy eltűnésem óta mi történt, hogyan üldözött minket a két torpedóromboló, hogy repült fel a *Rém* a Niagara-vízesésnél, tartózkodásunkat a Nagy Sasfészekben, a szerencsétlenséget a viharban a Mexikói-öböl felett. Ward úr csak ekkor tudta meg, hogy a gép, amelyet Robur lángelméje teremtett, éppen úgy tudott közlekedni a levegőben, mint szárazon és vízen.

És akinek ilyen gépe van, nem nevezi-e magát joggal a Világ Urának, mint ahogy ennek a készítője is tette?... De igen, és az is bizonyos, hogy a közbiztonság állandóan veszélyben forgott volna, mert az emberiség még nem rendelkezett megfelelő védelmi eszközökkel.

De a gőg, amelynek elhatalmasodását magam is láttam ezen a rendkívüli emberen, arra sarkallta őt, hogy fent a levegőben szálljon szembe a legfélelmetesebb elemmel, és csoda, hogy én ép bőrrel úsztam meg ezt a szörnyű katasztrófát.

Ward úr alig akart hinni az elbeszélésemnek.

- Kedves Strock - mondta -, az a lényeg, hogy visszajött! A hírhedt Robur után most maga a nap hőse! Remélem, nem ragadja el a hiúság, nem veszíti el a fejét, mint az az örült feltaláló...

- Nem, Ward úr - feleltem. - De higgye el, hogy soha még kíváncsi embernek, aki kíváncsiságát mindenáron ki akarja elégíteni, nem kellett ennyi próbát kiállnia...

- Ezt elhiszem, Strock! A Nagy Sasfészek titkait és a *Rém* átalakulásának titkait megfejtette. De sajnos, a Világ Ura magával vitte titkait a halálba...

Az Unió újságai még aznap este közölték kalandjaimat, amelyeknek valódiságában senki sem kételkedhetett, és amint Ward úr mondta: én lettem a nap hőse.

Az egyik újság ezt írta:

„Strock felügyelő révén Amerika tartja a rendőri nyomozás rekordját. Míg máshol a rendőrség csak a szárazföldön és a tengeren tevékenykedik több-kevesebb sikerrel, az amerikai rendőrség már a tavak és óceánok mélyében, valamint a levegőben is üldözőbe vette a gonosztevőket...”

Amikor úgy cselekedtem, ahogy itt elbeszéltem, nem azt tettem-e, ami talán ennek a századnak a végén leendő kollégáim megszokott munkája lesz?

Elképzelteti az olvasó, hogyan fogadott öreg házvezetőnőm, amikor a Long Streeten levő lakásomba hazatértem! Amikor megjelentem előtte - mert ez valóban jelenésnek számított -, azt hittem, a jámbor asszonyság menten elájul. Aztán amikor végighallgatott, könnyes szemmel köszönte meg a gondviselésnek, hogy ennyi veszélyből megszabadított.

- Nos, uram - mondta -, ugye, nem tévedtem?
- Miben, kedves Grad? Miben?
- Abban, hogy a Nagy Sasfészek az ördög búvóhelye.
- Dehogy, Robur nem volt ördög...
- Hát pedig - felelte az öreg Grad - annak is beillett volna!

.oOo.